

ФРИДРИХ НЕЗНАНСКИ КУТИЯТА НА ПАНДОРА

Част 3 от „Маршът на Турецки“

Превод от руски: София Бранц, 1992

chitanka.info

Романът е изграден върху документални материали от следствения опит на автора и други източници. Но събитията, мястото на действието, персонажите са измислени. Всякакво съвпадение с имена и означения на реално съществуващи лица и места може да бъде само случайно.

ПРОЛОГ

Тайнинка, 1956

Райско място е Тайнинка. Разправя се, че преди революцията тук живеели в собствени вили или под наем богаташите — фабриканти и банкери. Или прочути личности — писатели, артисти. Лека-полека Сталин ги помел от вили, къщи и веранди. Едни отишли на оня свят, други се намерили по лагерите. С една дума, точно преди войната местният натюрел коренно се променил. Запристигали със семействата си хубавците от НКВД — с портупеите, с кобурите. А в някои къщи били настанени и важни клечки от народните комисариати. Сега вече, след смъртта на Сталин, населението е станало по-шарено. Има и заможни, с положение, от разни министерства и ведомства, от предприятия и задруги, но има и доста сиромаси.

Много са красивите местности край Москва. И като природа, и като строително изкуство. Но Тайнинка е най-красивата. Поне за него, Циклопа. И ето че повече няма да я види...

Тази нощ спа лошо. Въртя се, бълнува, сънува лоши сънища. Беше намерил временен подслон в тази изоставена вила, отпра от един прозорец чамовите дъски, с които бяха заковани всички прозорци и врати. Къщата беше инвентаризирана от властите, а самият собственик, главен редактор на московски вестник, беше запратен подир жена си и сина си в лагер и там наскоро бе починал. Луксозната някога вила с парка и пристройката, скрити зад висока желязна ограда, стоеше занемарена вече трета година.

Той се вдигна от дюшека, сложен направо на пода в таванското помещение. С брича (подарък от баща му), по фланелка и само по чорапи се спусна по стълбата, подпряна на отвора за тавана, и влезе в кухнята — снощи си беше оставил три картофа, крайшник хляб и американска консерва свинско.

През нощта времето съвсем се развали, вековните борове стенеха навън, кресливо се препираха врани. В тази голяма мъртва къща, която го изпълваше с усещане за мъка и безизходност, той живееше вече цяла седмица, по-точно преспиваше тук. Иначе живееше накрай Митишчи, в работническото градче със стари, овехтели къщи, клекнали в земята; близо до тях е старото гробище, там погребяха баща му, след като беше изкарал осем години по лагерите, и защо — задето на 9 май, в Деня на победата, казал на другар по оръжие: „Виж ги немулята, и днес си гледат търговията с кренвиршите.“ Подир смъртта му животът на Циклопа се преобърна, той не съжаляваше, че заряза училището, само за футболния отбор му беше мъчно и за децата от долните класове — беше им треньор. Тогава още не му викаха Циклопа — чак след сблъсъка с Монголеца му остана този белег: кожата на слепоочието му се събра и клепахът падна. Той тогава не се стъписа, успя да хване яката ръка на Монголеца с бокса, та ударът, макар и силен, не беше смъртоносен.

В бандитското царство на Монголеца се въргаля две седмици на легло, Монголеца лично се грижеше за него, не го пусна да отиде на лекар. Тогава остана в тайфата му и понеже беше невръстен — едва-що навършил седемнадесет, — не му възлагаха сериозни задачи, та само с един друг образ караха стоката на битака, сладка работа. Но след половин година дойде краят на кефа, трябваше да се впуска в *Занаята*: например някой от частпромаджиите дава на Монголеца пачка мангизи и му поръчва: „Този и този да не си пъхат носа в нашия бизнес, на ти адреса.“ Монголеца плащаше щедро на своите апапи и Циклопа за година и половина направи добри пари, от него гешефтарите се плашеха повече, отколкото от шефа му. Веднъж копоите направиха тайна хайка и го друснаха в лагер за половин година — все пак нищо работа, защото още беше непълнолетен. След лагера го изби на хазарт — пляскаше картите с други неприятели на закона, не му вървеше, загуби близо три хилядарки. Не че са кой знае колко пари, можеше да се измъкне, но Монголеца предложи игра „Петарка“ и Циклопа се съгласи като бунак, а петият се оказа ченге от тамошното управление, той бил човек на Шефа, та Монголеца му снасял по три стотарки всеки понеделник. И нямаше начин Циклопа да не изпълни бандитския закон, според който си дължен с кръв да отмъстиш за обръндзаното — иначе сам падаш под ножа. И тогава

Циклопа реши да духне, макар Монголеца сто пъти да го беше предупреждавал, че от него може да избяга само на гробищата. Но поиска му един ден отсрочка и офейка...

Отвори консервната кутия с финландския нож, истински кинжал с ръкохватка от плексиглас и мед, подарък от Монголеца, и лакомо залапа месото направо от острието. Реши довечера да се вдигне към морето, може да го вземат моряк на някой кораб и тогава — сбогом, Монголец. Направи удар за петстотин рубли в тарапаната на Трите гари, въпреки че презираше джебчийството, но просто нямаше друг начин. Циклопа обра с хапка ароматната мазнинка от консервата и тъкмо да я лапне — чу шум на двигател, и то не отдалеко, от пътя, а съвсем наблизо. Лепна се на прозореца. В двора бавно влезе джипка. Циклопа не успя нито да се смае, нито да се изненада — както си беше, с ножа и празната консерва в ръка, се втурна към таванското помещение, издърпа стълбата, изпълзя до капандурата, разположена ниско над пода. През мръсното, години немыто стъкло не се виждаше нищо. Той внимателно вдигна кукичката и откряхна прозорчето. Ако влязат, ще изскочи долу, има-няма три метра и му е позната всяка пътечка тук.

Колата спря, слязоха двама: този, който караше, беше кльошав, с очила, войнишка ушанка и някак особено ситнеше, на всяка крачка се обръщаше към другия — едър, с хубаво кожено палто и кожени ботуши. Кльошавият беше млад, най-много на двадесет и пет, а едрият — към четиридесетте. „Какво търсят тук?“ — тъкмо да се размисли Циклопа и в същия миг се дръпна от прозореца, защото изведнъж разбра откъде идваше нервността на Очилатия — едрият го следваше отзад с насочен пистолет.

— Свали ютията, Ваня — чу се гласът на Очилатия.

— Нали се разбрахме, не съм ви Ваня и се изразявайте като хората, стига с тоя жаргон. Лошо ми става, като си помисля, че ви бях наставник, а вие да излезете крадец и предател!

— А ставаше ли ти лошо, когато разстрелваше живи хора? — подхвана младият.

— Те бяха врагове на народа също като вас... Защо спряхте. Водете ме.

Но Очиларката не помръдна.

„Сега ще видят, че дъските от прозореца са отпрани“ — смрази се Циклопа. Но не напусна наблюдателницата си — там долу, на няколко метра от къщата, се разиграваше някаква страшна и тайнствена драма. Двамата от джипа бяха спрели на два метра от залостената врата. Циклопа нямаше как да изчезне.

— Все пак, Ваня, бих искал да имам някакви гаранции...

— Гаранции ли? Гаранции? Ей ти моята гаранция — виждаш ли я добре?! Като те надупча, ще ми станеш само на гаранции!

— Добре, Ваня, така по бива. — Може би на Циклопа му се счу или Очиларката наистина тихо се изсмя. — Няма да ме надупчиш, докато не ти покажа мястото. И после нищо няма да ми направиш. Защото съм оставил на когото трябва в бараката една бележчица...

— Шантажираш ли ме?

— Шантажирам те. Но не блъфирам. Понеже въпросното куфарче беше лично на Лаврентий Павлович. Отде знаеш, може да не съм те довел където трябва, а? Нито вилата е тази, нито в Тайнинка е тайното скривалище, а? Ха-ха-ха!

— Не е на Лаврентий Павлович, а на Държавна сигурност. Лаврентий Павлович е в гроба, но службите са безсмъртни.

— Ах, какви сме патриоти! А за безсмъртието ли мислеше, когато докара петнадесетгодишната дъщеря на своя приятел — и той чекист, между другото — от новогодишното тържество в Колонната зала право в спалнята на Лаврентий? Оттогава нищо не се чу за нея, а баща ѝ още я търси...

Очиларката пристъпваше от крак на крак, сякаш му се ходеше по малка нужда, и току потриваше носа си с длан, но не отлепяше очи от пистолета и гласът му трепереше и пресекваше, така че Циклопа много неща недочуваше, а за разбиране пък нищо не разбираше, само му се счу, че говорят за Лаврентий Павлович — да не би за самия Берия?! Но кльощавият си беше наумил да спечели този двубой — това и за Циклопа беше ясно.

— Добре, да чуем какви гаранции искаш — подхвърли едрият, вече не толкова заядливо.

— Ами такива! Първо, искам намаляване на присъдата — не! — направо освобождаване от лагера и точка-край! Това първо...

Как може! — досега да не забележи, че Очилатия носи затворническа памуклийка с пришити номера! А оня, с коженото, е чекист, мамка му бериевец!

— И златното куфарче делим честно — за мен дваисет и пет процента за услугата!

Златно куфарче! Двамата долу подхванаха пазарлъка, но Циклопа вече нищо не чуваше. Златно куфарче ли? Кой знае колко тежи? Десет кила? Десет кила чистак злато, така ли? Монголеца златна халка продаваше за петстотин рубли и викаше дори, че било без пари! Циклопа се помъчи да пресметне колко струват десет кила злато — защо десет, може да са и дваисет? — и излизаше толкова много, че не му се вярваше. Петстотин хиляди? Осемстотин? Почти милион?

Двамата долу явно се бяха разбрали, защото Очилатия ненадейно тупна кучешката колибка, притулена до терасата, и ясно каза:

— Тук.

Уверено откърти дъската под терасата, извади лопата и разкопа пръстта с посърналата есенна трева около някогашната кучешка къщичка, със силно движение вдигна прогизналата от дъждовете колибка, премести я невредима и взе да копае. След десетина минути вече беше нахвърлял цяла купчина пръст и глина. Свали памуклийката, прехвърли я през парапета на терасата, отново си тръкна носа с длан — някак набързо, отдолу нагоре — и каза усмихнат:

— Един тютюн почивка, шефе.

— Нали не пушиш.

— Все едно — почивка. Изядоха ме дървениците. Щом се изпотят, започват да хапят. Дай да се умия — ей къде е кладенецът.

Имаше нещо особено в гласа на тоя, кльощавия, пък и не излезе никак кльощав, под вълнения пуловер личеше мускулесто тяло. Якият отстъпи крачка назад, вдигна пистолета. Но каза кротко:

— Я копай! Тепърва има да броим. Дай да свършим по светло. Това не ти е дюкянът на Сеня Гершман с пиринчените брошки. Дваисет и осем милиона, не разбираш ли. Ще си вземеш петнайсетте процента, след като осчетоводим...

Циклопа не се стряскаше повече, само се опитваше да проумее разговора, пот на вади се стичаше по челото и носа му. Възможно ли е — дваисет и осем милиона? Дваисет и осем милиона какво? Рубли? Или пиринчени брошки от някой си Гершман?

— И то не е лесно — да си отбереш стока за четири милиона — продължи Коженото палто.

— По-точно, Ваня, по-точно! Четири милиона и двеста хиляди.

Рубли! Двайсет и осем милиона рубли! В някакво куфарче. О, не и рубли — чекистът каза: стока. Брилянти сигурно, изумруди. Очиларката изкрънка петнайсет процента. Четири милиона и двеста хиляди.

Без видими причини изведнъж стана съвсем тихо и се чуваше само как лопатата спорно се връзва в земята. Дори вековните борове вече не се поклащаха и враните се умълчаха. Циклопа надигна глава до откrehнатия прозорец: сега младият копаеше до кръста вътре в ямата.

— Това е, готово — подвикна най-накрая, — помогни ми да се измъкна.

Якият премести пистолета в лявата ръка, подаде му дясната. Онзи изскочи от дупката и със светкавично движение стовари лопатата върху главата на досегашния си началник. За част от секундата тялото остана неподвижно, но само след миг краката се подкосиха, то рухна в ямата и повлече надолу Очилатия. Циклопа, забравил за опасността, подаде глава от прозорчето и с ужас видя как от ямата се надига трупът на якия (всъщност се измъкваше Очилатия) и над лявата му вежда шупва кървава каша.

Циклопа пълзешком се оттегли от прозорчето и трескаво си заобува ботушите. На всяка цена трябваше да си плюе на петите. Сгънат под скосените греди, си навлече якето. Отново изпълзя до капандурата: младият мъкнеше тялото към терасата. После изтича до колата, извади туба. „Ще подпали къщата!“ — изтръпна Циклопа. И наистина, онзи делово обиколи с тубата в ръка и ужасно замириса на бензин. После скочи в ямата, изтика голям куфар, целия в кал, и с лекота се изкатери пак нагоре.

Сега вече ще драсне клечката, ще грабне дваайсет и осемте милиона, ще се метне на джипа — и дим да го няма! А ти, Циклопе, ще се опържиш жив. Но Очиларката не бързаше. Засипа дупката с пръстта, върна кучешката колибка на мястото ѝ. Вдигна куфара за дръжката, сякаш да прецени теглото, и го потътри по земята до джипа. Свали си фланелата, огледа се и тръгна към кладенеца по пътеката, която минаваше край къщата. Циклопа се напрегна цял, той не виждаше вървящия, само чуваше равномерните му крачки. Още пет-

шест стъпки — и ще мине под капандурата. Циклопа стисна ножа в ръка, клекна. Още две стъпки... една... — и с нечовешко усилие изстреля надолу тренираното си тяло.

ПЪРВА ЧАСТ

9 август 1991 година, петък

Турецки си погледна часовника: о, майко мила, само двацет и пет минути са минали, а имаше чувството, че кисне поне два часа. Кръстословицата от „Огоньок“ беше цялата решена, една дума му оставаше, осем букви, четвъртата трябваше да е „р“ — „повишен, натъртен изговор на отделна речева единица“. Турецки се почуди пет минути и дори се опита да натърти отделна речева единица от лозунга на стената, с което пък привлече вниманието на изправения зад трибуната Едуард Антонович Зимарин, главния прокурор на Москва, наричан от столичните правници Мухоморката заради изобилните брадавици по месестото му лице. Турецки се направи на съсредоточен и се зае да изрисува шапка на другаря от корицата. Хвърли критично око на постигнатото и остави списанието. Не успяваше да си измисли никаква друга занимавка. Съвещанието на московските прокурори бавно набираще ход.

Главният прокурор Зимарин изстрелваше въпроси към салона, но никой не мислеше да му отговаря, нито пък прокурорът чакаше отговори — имаше ги предварително подготвени и върху тях градеше изказването си.

— ... Кой е основният екстремален фактор в нашата професия?

Нагласи очилата, опипа едрата брадавица до носа си, провери дали са на място златните му звезди на съветник втора степен в кадифените илици на мундира. Общо взето, за Турецки би било интересно да чуе какво мисли главният правист на Москва относно екстремалните фактори в дейността на следствието. Но онзи не бързаше с отговора на собствения си въпрос. За самия Турецки като следовател екстремалният фактор имаше съвсем фасулско решение: *не ми пречете на работата*. Но понеже разните събрания наред с пътуванията и висенето по опашки бяха сред най-омразните за него занимания, той веднага загуби нишката на Зимариновата реч. Още повече, че някой му прехвърли неколkokратно сгънат къс амбалажна

хартия, той я разгърна и видя калиграфски изписано стихче със съответни илюстрации по темата:

*Чуствам се със този фактор
гъз във атомен реактор.*

Турецки не се усъмни, че автор на шедьовъра е Генка Бабаянц. Този вид развлечения по време на събранията бяха стара традиция в прокуратурата, а Генка винаги имаше подходящи хрумвания. Както винаги седеше в дъното на салона, а две девойки от прокуратурата, седнали до него, се попикаваха от смях. Турецки понечи да отговори с нещо в същия стил, но главният прокурор на Москва междувременно вече се домогваше до основното:

— ... Такъв екстремален фактор в дейността на правосъдието, а и в цялата политика на перестройката, другари, се оказа противодействието на заинтересованите лица. И ние, колкото и да е неприятно, следва да признаем, че организираната престъпност, съветската мафия, нахлу в нашите партийни и държавни организации, в нашите предприятия и учреждения, порази собствените ни редици: хиляди сътрудници на Държавна сигурност, на милицията, прокуратурата и съда са уличени в съучастничество с престъпниците...

Турецки потърси с очи предишния си началник Константин Дмитриевич Меркулов. Той беше седнал чак в другия край на залата и имаше вид на човек, който с най-напрегнато внимание слуша главния прокурор. Турецки не беше сигурен, че не направи грешка, като отказа да се прехвърли в прокуратурата на РСФСР заедно с него — втори Меркулов нямаше на света. Но Турецки не можеше да понася делата на стопанската милиция, с каквито щеше да се занимава в екипа на Меркулов — безумно отегчение го обземаше само от вида на стотиците фактури, товарителници, пътни листове и тям подобни отчетни документи. Меркулов втора година водеше някакво безкрайно дело за корупция и присвоявания в Министерството на търговията, което бе започнал още в градската прокуратура и продължи в републиканската. Лично на него въпросният екстремален фактор през носа му излезе — миналата година лежа три месеца с инфаркт в

Боткинската болница. След лечението се върна неузнаваем: по-рано открит и доброжелателен, сега беше станал мълчалив и затворен.

Потънал в размислите си, Турецки не забеляза, че събранието върви към своя край. Последен естествено пак взе думата докладчикът, главният прокурор Зимарин. Той призова присъстващите да се посветят изцяло на перестройката и на извеждането на страната от кризата и закри съвещанието. Салонът вече беше готов за бурните ръкопляскания. Точно в този сублимен миг на паузата някой от задните редове гръмогласно кихна. Публиката се смути, чу се сдържан смях. Тогава главният прокурор спокойно каза:

— Наздраве, другарю Бабаянц.

По примера на Зимарин присъстващите заръкопляскаха и не можеше да се разбере кого поздравяват — главния прокурор или старши следователя Галактион Бабаянц...

* * *

Бабаянц се обърна към Турецки и го попита, без да понижава глас:

— Какво ще кажеш за екстремалния фактор? Нямах и представа, че нашият градоначалник бил такъв голям дисидент.

Двамата се самообслужиха с табли в ръка на дългата опашка в стола на Московската градска прокуратура. Вътре беше задушно, миришеше на вкиснато, а и мухите бяха повече от допустимото. Изгладнели от дългата реч, рицарите на щита и меча напредваха към храната. Зад Турецки старият криминалист Семьон Семьонович Мойсеев обясняваше на секретарката на следствения отдел последните постижения за откриване на фалшиви банкноти. А Харолд Чуркин, следовател от Специалния отдел, застанал на опашката преди Бабаянц, гледаше да си избере по-прилична на вид салата, вдигаше чиниите със съмнителната смес, помирисваше и ги връщаше.

— Ей, Чайлд Харолд, по-живо, ваша светлост, ще умрем от глад! — подвикна му Турецки.

Чуркин остави салатите на мира и се запъти към касата. Бабаянц си сложи на таблата салата, харчо^[1], кълцан шницел и сок. Турецки искаше да последва примера му, но, уви — яденето и шницелът вече бяха свършили, останалата порция салата имаше откровено неядивен вид, а вместо сок вече раздаваха чай с лимон.

— Чух, че са ти дали моето дело за Татяна Бардина.

— Да, благодарение на Меркулов, той го отдели от общото дело на славните мафиоти, където Бардин май е представен доста силно. Засега имам чувството, че и тук той е главен участник, ако не и убиец...

— Стига да искаш, ще те осветля по въпроса — сериозно предложи Бабаянц, — но иначе в момента имам един смрадлив случай...

Стигнаха до касата. Пред тях отново се помайваше Чуркин.

— ... за „пощенската кутия“^[2] на Сухов. Бързам да се отърва от тия лайна.

Платиха и като по чудо намериха свободна маса за двама точно до изхода.

— Но Сухов не те интересува. А с делото за смъртта на Татяна Бардина не ме оставиха практически да се запозная, подхвърляха ми ту един, ту друг случай и нашата Мухоморка особено — нали е гъст с Бардин. Това беше още в Замоскворецката прокуратура, тогава Зимарин ни беше районен прокурор. Та и този случай не е от най-ароматните.

Бабаянц разтвори таблата, изчезна и след малко се върна с чаша сок и чиния с шницел. Чуркин се повъртя със своята табла между столовете да си намери място, накрая се присламчи пети на една маса зад гърба на Бабаянц.

— Казах на готвачката, че ще играеш в кримка по Юлиан Семьонов, че си в главната роля. А на гладно не си фотогеничен. — Бабаянц се провря до стола си. — Но с харчото не мина номерът — имали само четири порции за шефовете. Така че можеш да зобиш от моята чиния.

Но Турецки отказа да „зоби“ и докато Бабаянц дояждаше жълтата оризова каша, го попита:

— И какво стана после с неароматния случай?

Бабаянц се заигра с вилицата, като редеше геометрична фигура от жилавите мръвки. Турецки го погледна, изпи резливия сок до дъното.

— Знаеш ли, аз съм сигурен, че е убийство. Но в делото всичко е представено съвсем различно. Е, има ли замесени високопоставени персони, винаги всичко е другояче. Пък щом нашите бойни съратници от тъй нареченото правосъдие подхванат някое дело не оттам, отдето се полага, пиши го бегало... Виж какво, Сашка, засега толкова, в неделя ще ти дойда на гости. Защо така ми се струва, че имаш и рожден ден? Е, ще обсъдим всичко... Хайде, свърши ли си кралския обяд? Тогава до неделя.

Излязоха в коридора, стиснаха си ръце.

— Накратко: ще напъна тия дни феноменалната си памет. Може и да изскочи нещо полезно.

Шегобиецът Бабаянц обаче беше сериозен мъж. Щом казва, че ще си спомни, непременно ще пристигне с информация.

---

[1] Кавказко ядене от свинско или агнешко. — Б.пр. ↑

[2] Засекретено учреждение. — Б.пр. ↑

Така — бавно допива коняка, пали цигара от свещта... После не знае какво се прави. Но смущението, което я беше обзело с идването на гостите, започна малко по малко да се топи и тя пак и пак надигаше чашата, която любезно пълнеше седналият отсреща красив мъж, благоухаещ на непозната парфюмерия. Пространството и времето изчезнаха в безкрайността и Ника си помисли: не би й било неприятно и да легне с него. Танцуваха на някаква бавна музика, тя притискаше буза до силното му рамо и послушно кимаше в отговор на нищо незначещите му думи.

После всичко си дойде на мястото, защото непознатото ухание изчезна. Братият художник Жора я наливаше с кафе от грамадно канче и нагласяше копринените презрамки на гащеризона, а те все се изхлузваха от голите й рамене. Пламъкът на свещта се отразяваше в стъклената врата на спалния бокс, където по това време трябваше да спи Кеша, но днес го нямаше, защото днес беше петък, „татковден“. Ника протегна ръка, драсна с нокти по стъклото:

— Не искам никого — само моето момченце.

Дебелата Альона въздъхна:

— Непоправим случай.

— Жалко, биваше си го... как му беше името? Бил? — обади се Жора и посегна да запали цигарата си от свещта.

— Чудно къде изчезна — рече замислено Сеня Щейнбок и си сложи от цвеклото в чинията.

Доплака й се — и от всички тези думи, и от изпития коняк, и задето Кеша не си беше вкъщи, и просто заради объркания й живот. Но братият Жора събори свещта, Альона счупи чаша, Сеня изтърва цвеклото върху новата рокля на жена си.

„О, Боже, какво ми става, толкова е прекрасно всичко!“ — помисли си тогава Ника. Изгорената покривка, строшената кристална чаша, завинаги съсипаната „валутна“ рокля на Мила — за това трябваше да се тревожи и да си спомня десетки подобни и съвсем различни други случки със свещи, салати и какво ли не, да пият — за

кой ли път — за двадесет и деветия рожден ден на Ника, за перестройката и гласността, за новата броня за форда на Альона, да пеят отдавна забравени идиотски песни за детето, което си бъркало в носа, и за сините пижами в град Сухуми. Впрочем за пижамите пяха вече на площадката на шестия етаж в очакване на асансьора.

Ника поостана на ъгъла, изпрати с поглед разноцветните светлинки на колата и си тръгна, като стъпваше нестабилно с високите токчета по разбития асфалт. Забеляза как се спогледаха в асансьора съседите от седмия етаж — мадам се е натряскала! — и с преувеличена независимост тръгна от асансьора към апартамента си. Вратата я учуди, отвори се без ключ, зейна от лекото докосване на дланта ѝ. Ника опипа за ключа на осветлението, натисна го както винаги. За миг я споходи мисълта: защо, не беше ли оставила запалено в антрето; но не успя да се отдаде на никакви мисли повече, защото на пода в тясното антре лежеше, опнат в целия си гигантски ръст, отскорошният ѝ познат със странното име Бил и той беше сега абсолютно мъртъв, както следва да бъде мъртъв човек, когато липсва голяма част от главата му, а онова, което беше останало от нея, не беше в пълно единство с тялото, тъй като дълбока кървава бразда го отделяше от него...

* * *

Павел Петрович Сатин с погнуса гледаше екрана на телевизора. Щом се появише в едър план лицето на новия московски партийен лидер, той ядно натискаше дистанционното и превключваше на програмата от САЩ с пряко предаване на първенството по гимнастика. Но спорта мразеше още повече — след тридесет години работа в системата на Мосспортторг, последните десет от които в ролята на едноличен ръководител. Сатин пак натисна копчето. Там, в кинескопа, се разиграваше на запис сутрешният цирк с действащи лица: партийно-стопанският столичен актив и в главната роля — първият секретар на градския комитет на партията. Злобно спря телевизора и се озова в пълен мрак. Уплаши се. Ключът за осветлението беше на пет, ако не и на шест метра — такава страхотна вила си беше избумкал, за да седи сега и да трепери зад прозорците с железни кепенци. Колкото и

да се взираше, не успяваше нищо да види. Счу му се, сякаш някой идва към къщата с нож в ръка. Ужасът го притисна в дълбокия фотьойл, той не смееше да диша. Помъчи се да разпознае в тихото шумолене на лятната нощ стъпките на жена си, но до съседната вила, където беше отишла да играе карти, разстоянието беше поне двеста метра. Когато страхът му стана почти непоносим, изведнъж си спомни, че може да натисне дистанционното. От телевизора гръмна буря от аплодисменти, екранът светна и Сатин си пое дъх.

Видя се там, в залата, на втората редица, и отначало не се позна — той ли е, толкова стар, дебел и дори с нездрав вид? Всъщност какво ли значение има, щом скоро на всичко това ще дойде краят: и на вилата с железните кепенци, и на телевизора с дистанционното — какъв ти телевизор! — целият му живот отива на кино, защото го чакат поне десет години в кафеза и пак добре, ако и с толкова се отърве, че на колцина вече им светиха маслото, колцина пък сами се гръмнаха и няма кой да го извади от тези говна, а неговият завареник, това вълче Сашка, шибаният следовател, направо каза на майка си: „Аз твоя Сатин няма да го вадя от лайната“, пък Сатин дори беше обещал на ортаците: не бойте се, на Ленка момчето ще ни спаси, не е кой да е — старши следователят в Московската градска прокуратура Александър Борисович Турецки! А сега такива мерзавци като Гдлян и Иванов, завареникът му и той барабар, във всичко си пъхат гагата. Един приятел вече дочака „помощ“ — Юра Соколов, директорът на гастронома „Елисеев“, мъж и половина, осем години вече гние в земята благодарение на Меркулов, началника на Сашка, перестройчик гаден като тези от телевизията, намерили се, чистофайници, простаци такива, изпълзяха от някакви дупки, смръдльовци, с розови пръстчета чашката — наздраве за перестройката, Павел Петрович! Откъде ни дойде на главата и тая перестройка!

Но и това не беше най-страшното. Бившите му господари ще си извадят очите, а той сега ще опере пешкира — едните викат: взимай стока само от нас, иначе ще съжаляваш; другите: ако вземеш от тяхната продукция, ще те пречукаме. И наистина ще го пречукат, ей тъй ще си отиде и гроба му никой няма да знай. Чува се за подобни случаи, един домакин на базата в Очаково така изчезна, според мълвата бил зазидан в бетонена плоча...

— За реформа, и най-скорошна, другарю Прокофиев — изпиука някой от екрана с гнусен фалцет.

Сатин гледаше тълпата, наобиколила партийния лидер на Москва, разплутите усмивки по физиономиите, сред които неговата собствена му се видя най-непозната.

— Ама това аз го казах, мамка му! — изкрещя той внезапно към екрана.

— На кого си се развикал? Боже, колко е задушно! Защо си се херметизирал тук — с тия затворени прозорци... Спечелих двајсет и осем рубли, утре ще купя на Сашенка ново куфарче — от ония, дето имат закопчалки с шифър, нали ги знаеш.

Елена Петровна загърмя с кепенците, отвори прозорците. Тънката ѝ фигурка в полуздрача изглеждаше съвсем момичешка.

— Къде се губи досега? Да не мислиш, че сам... много ми е весело? — Тази дума по инерция излезе от устата му, Сатин беше сигурен, че вече никога през живота, каквото и да стане, не може да му бъде весело. — А синът ти не може ли сам да си купи куфарче... — И довърши наум: „Лайнен следовател.“

— Гледай си щерката ти, остави Саша на мен.

— А тя къде е? Дванайсет приближава, как ще се придвижи чак дотук?

— Виж какво, Елвира скоро ще навърши четиридесет. Докъдето трябва, дотам ще се придвижи. Сутринта май отиде в зоологическата градина.

— Защо пък там?

— Така. Ще рисува животни. Както виждам, седнал си да се гледаш сам себе си, я превключи на втора да гледаме гимнастичките с адидаските трикца „Сатин и сие“.

— Превключи! Я ми се махай от главата! Ако не бяха „Сатин и сие“, ти там щеше да си останеш, в твоите Соколники с нужника в двора! И кажи на Елвира: няма нужда да се разкарва до зоологическата, да си тури едно огледало отпред и да рисува, ще стане маймуна и половина!

* * *

Ника тичаше накъдето ѝ видят очите и краката ѝ кървяха от препъване в крайпътните камъни. „Какво става, какво става“ — си повтаряше непрекъснато, хлипаше и притискаше до гърдите си острите токчета на сандалетите. Не помнеше как се е намерила тук, не знаеше накъде и за какво тича. Спря се без дъх, отвори пръсти — туп-туп, се удариха в асфалта и останаха паднали на пътя лачените сандалети като две ранени птици, а Ника се повлече обратно, смазана от очевидната мисъл, че трябва да се обади в милицията. Ужас. Какво ще каже? Вкъщи има труп. Името му е Бил. Тоест беше. Не го познавам. В смисъл... Някой го доведе. Ето телефонна кабина. Носи в джоба на гащеризона само ключовете. Там на една пейка са седнали три момчета, смеят се като щури.

— Извинете, да ви се намират монети за автомата? Излязла съм без пари...

— Защо са ви пари? За хубаво момиче като вас всичко на света трябва да бъде безплатно. Елате.

Момчето леко се олюлява, но борава уверено с металния гребен. Телефонът дава сигнал. Момчето с пресилена куртоазия затваря вратата от външната страна. „Аз съм луда, луда! За милицията е безплатно — нула две и толкова.“ Изненадващо за самата себе си обаче тя избира друг номер, той е още от времето, когато нямаше представа какво ще се случи през следващите десет години от живота ѝ.

Алексей слуша, без да я прекъсва, и щом Ника свършва, казва:

— Предполагам, че си даваш сметка кое време е — приближава един. Ако наистина е толкова сериозно...

— Да, да, страшно!

— Идвам.

Сърцето ѝ така силно блъска, че тя едвам си поема дъх. И мислите ѝ прескачат в такта на пресекливото дишане. Альоша — идва — всичко — ще — се оправи. Той — има — приятели — следовател — там — ще разследват — ще разберат — тя няма нищо общо. Всичко — ще се оправи.

Алексей тресна вратата на раздрънкания москвич, бързо се запъти към Ника и лицето му се изкриви в презрителна гримаса:

— На какво приличаш, Ника? Къде си се подредила...

— Идваха Альона с Жора и Мила със Сеня. Бяха на гости за рождения ми ден.

— Тогава честито.

— Мерси. И доведоха един „кандидат за женитба“.

Лицето на Андрей доби още по-презрителен вид.

— Всъщност някои подробности ми се губят...

— Не се и съмнявам.

— Не в този смисъл...

— Вероника, за мен е безразлично. И после?

— После той изчезна. Слязох да изпратя гостите, връщам се — лежи в антрето, мъртъв. Главата му строшена, гърлото прерязано, всичко в кръв, не знам какво да правя. Сега ще го видиш.

Алексей взе ключа от треперещите ѝ пръсти, рязко отвори вратата. В антрето и изобщо в къщата нямаше жива душа — нито мъртва.

Вадлен Михайлович Бардин се настани удобно в лекия кожен фотьойл пред телевизора. Ще предават цялата нощ — заради 11-часовата разлика във времето с Лос Анжелос; има директно излъчване от финала на първенството по спортна гимнастика. Милиони са любителите на спорта в страната. По желание на зрителите състезанието се предава изцяло. А зрителите и не подозират, че предаването е само заради другаря Бардин, бившия спортен министър, сега на скромната длъжност президент на търговска банка. Красивото му лице изглеждаше спокойно, но пръстите с дългата кафява „More“ — лукс, който си позволяваше насаме — леко трепереха, а и по страните му пламтяха румени петна. Новоизлюпеният банкер беше възбуден. Обичаше това състояние на тялото и душата си, доставяше си насладата и тя никога не му омръзваше, а беше стимул за по-нататъшните му успехи, но същевременно и резултат от досегашните. Сивата коприна на халата, разстлана на страничните облегалки, разкриваше голата плът, окосмена от шията чак до ноктите на краката. Бардин нежно погали гърдите си, корема, по-надолу ръката му се задържа, но съвсем за малко, още не, рано е — той пи глътка минерална вода, дръпна от цигарата и премрежи очи, но така, че да вижда екрана.

Появи се надпис на английски: „На гредата — Нинел Галушко, СССР“. Цигарата повече не му трябва, последна глътка минерална вода за разхлаждане. Хайде, Нели, ти си на гредата, нали знам, там нямаш равни, така — изтегли левия крак, сега десния, ах, как го яздиш, давай, Нели, давай, ооо!

Ръката му препускаше ритмично напред-назад, напред-назад, очите му не се отлепваха от екрана, където супергимнастичката, световната и олимпийска шампионка Нинел Галушко-Бардина, неговата жена, се бореше за поредния златен медал. Три пълни салта във въздуха — и тя застина, изпъната в поздрав към залата.

Бардин се свлече в изнемога на килима, тялото му се гърчеше. „О, Нели — изстена той, — какво правиш с мен, ако можех и с тебе

така...“

Прав под душа, не беше чул, че телефонът отдавна звъни, усили студената вода, усети се по-бодър и с прояснено съзнание, спря душа, загърна се с хавлията, която Нинел му беше донесла от Западна Германия, лениво си помисли: „Кой ли толкова припира по нощите? Два минава.“ Бавно се добра до хола, оставяйки тъмни стъпки по килима, настани се във фотьойла, напълни чаша коняк, запали цигара и едва тогава се обади. Слушаше спокойно, дори притвори очи, но постепенно лицето му загуби жизнерадостната си руменина.

Затвори, без да каже нито дума. А и какво да говори — от него се искат не думи, а дела. Заповедта си е заповед. Трябва напълно да се концентрира, за да поеме изпълнението на трудната задача. Застана пред огледалото, дълго попипва бузите си, приглажда тънките си черни вежди. „На никого да не споменавам — си повтори, — на никого, дори на Нели...“

* * *

Най-ужасното в цялата история беше, че Альоша не й повярва. Тя самата беше поставила точка на отношенията им. Защо тогава трябваше да му звъни? Това е работа за криминалната милиция, а не за бившия ѝ мъж. Но Ника не успяваше да превключи на събитията от последната нощ, тя сякаш чуваше отново обидните му думи: „С какъв номер ще ми излезеш другия път, Вероник?“ Името ѝ, произнесено с френски акцент, изрази цялото му презрение. „Имаш алкохолни халюцинации — трябва да се лекуваш.“ А знаеше много добре, че Ника рядко пиеше дори вино, но тя не възрази, какво да се оправдава, така се беше случило, та сега се чувствуваше зле не само от пиенето, а и защото вече нямаше никаква надежда да започне отново предишния си живот. „В три майка ми ще доведе Инокентий“ — каза Алексей от вратата. О, Боже, дори Кешка нарича с цялото му име, като че ли става дума за някакъв чужд човек. Отиде си, а Ника остана да седи до нераздигнатата маса, отпуснала лице над покривката, и по белия плат се разплуваха като сиви паячета сълзите ѝ, смесени с грима.

10 август, събота

Спа към четири часа. Когато се събуди, остана изненадана, че животът продължава и трябва да разчисти стаята, да изнесе боклука (внимателно заобиколи мястото в антрето, където беше видяла мъртвия Бил), да прибере вестника от кутията, да изпере покривката, да сготви, да вземе душ, да изглади камарата ризки и панталонки на Кеша — и да тича до спирката, щом си спомни изведнъж, че няма яйца, всички бяха отишли за гостите.

Метеоролозите обещаха двадесет и два градуса, но времето беше мрачно, ръмеше досаден дъжд. Вдигнала яката на шлифера, Ника с тъпо равнодушие слушаше разпращаните на опашката дали трябвало да се дават само по десет яйца на човек, и се заглеждаше в мотрисите, всеки момент щеше да пристигне свекърва ѝ с Кеша. Двама съмнителни типове пренесоха покрай опашката нещо дълго, увито в найлон и превързано с канapi. Ника ги изгледа равнодушно и внезапно ясно осъзна: *те носеха Бил*. Забрави опашката и се втурна към телефонните кабинки, за да информира подробно дежурния в милицията, че на спирка Матвеевска двама с якета чакат електровоза и са оставили на земята завит в найлон труп на млад мъж. После забърза обратно с твърдото намерение да опознае убития и да понесе цялата отговорност за... Още не знаеше за кое, понеже имаше повече от приблизителна представа за Наказателния кодекс. Свали яката на шлифера, извади от чантата гребен, в това време няколко униформени милиционери обградиха спирката. Двамата с якетата реагираха светкавично — скочиха през перилата и фъснаха в различни посоки. Но милиционерите се втурнаха подире им и след минута благополучно върнаха запъхтените от голямата скорост при зарязания им вързоп, охраняван от един милиционер. Ника зае по-близка позиция от страни, готова да пристъпи към гражданските си задължения. Двамата с якетата се оправдаваха един през друг, никой не произнесе думата „убийство“ и Ника нищо не схвана от обясненията им. Междувременно милиционерите развързаха онова съмнително нещо и насъбралата се тълпа видя... огромен персийски килим.

Но мъртвия Бил го нямаше вътре.

— Килимът, другарю старши лейтенант, май е същият, дето се издирваше. От апартамента на онзи професор в кръглата къща...

— Никакви професори, старши — пак се развикаха двамата с якетата, — току-що го купихме на ръка от една женска, пардон, дама на улицата. Освен тя да е била професоршата...

— Ще ти дам аз една „професорша“, Потапов — мързеливо се обади дебелият старши лейтенант. — Откога така персийските килими се продават направо на улицата, да не са лук или репички. Веднъж не лежа ли вече за друго килимче, Потапов? Не можеш да ме измамиш, знам си аз осъжданите в моя участък. Хайде в отделението.

„Малоумница, кретенка! Какво търся и аз при нормалните хора?! Дори Кешка можеше да прояви повече съобразителност. Добре, че никой не ми обърна внимание, а кварталният не ме знае, тук нямам адресна регистрация.“ Ника се върна до павилиончето, но там вече нямаше и помен ни от опашка, ни от яйца. Бавно се запъти към къщи...

— Майче, къде беше? Чакаме с баба, чакаме!

Ника прегърна сина си и го завъртя из стаята.

— Добър ден, Елизавета Ивановна, благодаря ви за Кеша. Редих се за яйца, ама свършиха, преди да ми дойде редът — леко модифицира тя ситуацията.

— Виж какво ще ти кажа, Никушка. Малкият трябва да се ориентира към музиката. Той има абсолютен слух и явна дарба — заговори свекърва ѝ, докато вадеше от чантата дрешките на детето, грижовно сгънати и подредени, — но сигурно не сте му дали правилната насока.

— Елизавета сви устни. — Трябва да купим пиано, може и на изплащане, и аз ще се включа, доколкото мога. Нали искаш да свириш, моето дете?

— Да, с тромпет. Те са едни големи тръби, виждал съм ги в цирка. Златни!

Ника нямаше пари нито за пиано — ако ще и на вноски, — нито за уроци. Беше отделила само за храна — според купоните за август. Но се съгласи:

— Ще помислим. Елате да прием чай, Елизавета Ивановна, от гостите остана много хубав кекс.

— Не, благодаря, Никуша. Тръгвам си.

Бившата ѝ свекърва целуна внука си, който се изхлузи от прегръдката ѝ, погали бившата снаха по главата и си тръгна с

въздишка. Ника знаеше, че тя не може да се примири с развода на сина си и не губи надежда да събере семейството им.

— Разправяй сега: какво правихте с тате? — придърпа Ника детето.

— Пяхме и даже танцувахме.

— Пели сте? — Тя веднага се усъмни относно правилните насоки, в които се развива дарбата на сина й.

— Да бе, майче! Чуй какви смешни песни: станах рано отзарана, нищо не можах да хвана...

— Какво?!

— Защо се сърдиш? Знаеш ли колко е хубава — как един ловил риба и нищо не хванал. А пък веднъж — сега ще ти изпея:

И Кешка запя дебело, явно имитираше оригинала:

*Но хвана се веднъж една русалка —
подхванахме познатата игра.
Захвърлих мигом въдицата жалка
и се сдобих накрая с три пера.*

Ника закри лицето си с длани.

— Защо плачеш, маменце? Тя е смешна. Уж хванал с въдицата русалка, а тя му оставила само три пера... А-а, ти се смееш! И тате, и чичо Саша също се смяха! А баба се скара.

— Кой чичо Саша?

— А бе чичо Саша — който хваща бандитите, дето са крадльовци!

— Саша Турецки? Следователят? Не „крадльовци“, а крадци.

— Да, крадци. И у-бий-ци.

— Кога, вчера ли?

— Не, не, днеска! Тате се обади и му каза: имам пиячка и проблеми. И чичо Саша дойде, веднага пристигна, и те пиха водка в кухнята и си приказваха тайни работи, а ние с баба искахме да подслушваме, ама те така ни затвориха вратата, че нищо не се чуваше. И после чичо Саша каза, че имал касети на един... ремигант.

— На един — какъв?

— А... мигрант.

— Емигрант?

— Да. Фискувани.

— Конфискувани. Ясно.

Значи надежда има. Альоша все пак е разказал всичко на Турецки. Тя само трябва да прояви самообладание и да чака.

— Искам да ям!

И през това време трябва да нахрани сина си. Жалко, че изпусна яйцата, гъска глупава.

— Какво ти се яде?

— Яйца на очи! Може и бъркани!

Ника, стаила дъх, се доближи безшумно до вратата.

— Аз съм, Саша Турецки.

— Дойде ли? Благодаря ти. Здравей. Влез, заповядай, седни, моля те, почакай да разтребя играчките. Благодаря ти. Сега, само да махна кашона.

— Няма нужда да разтребваш, Никушка. Ето, подпри някъде чантата ми и всичко е наред. Дай хубаво да те разгледам, сто години не съм те виждал. Все същата красавица...

— Благодаря ти. Да. Тоест... исках да кажа...

— Знаеш ли какво, ако имаш кафе, с удоволствие ще пия едно, може и нес.

— Нямам — о, какво говоря, напротив, веднага ще ти направя. Има и кекс, Альона го е правила. Много е хубав, със стафиди. Още е мек. Ами да, от вчера е, съвсем пресен. Защо се смееш? Сигурно много идиотски вид имам?

— Видът ти е изключителен, Никушка! Хайде в кухнята. Знам какво хубаво кафе правиш, помня още знаеш ли откога? От Соколники. С Льошка бяхме втори курс, а ти — в девети клас. Тъкмо си беше отрязала плитките и хвърли Альоша в тъча. Още си е там.

— Къде? — стресна се Ника.

— В тъча. Бъхти се, драпа, размахва краченца във въздуха, но само се прави, че не му пука. Ще видиш, скоро ще мирне и ще целува прекрасните ти нозе.

Ника недоверчиво си погледна чехлите.

— Мислиш ли? Не, Саша. Той вече ми е турил кръст — за него аз не съществувам, за него съм антиляло. А снощи... всъщност днес за пореден път му дадох повод...

— Ника, стоп! Ти си ми ясна, ако не те спре човек, който знае какво ще си изфантазираш. Льошка е много притеснен от цялата тази история, просто се е уплашил. За теб.

— Не и за мен. Нито за Кеша. И да е уплашен — само за себе си. Защото съм му създала грижи. А той не понася грижите. Имам

предвид тези, дето ти създават главоболия, а не мускулна треска.

Турецки си помисли, че е права. Неговият приятел и съученик Альоша с годините се беше превърнал в нещо като плейбой, който живее на издръжка на богати женички не първа младост. Но честно казано, кой ли пък обича да се главоболи с чужди дертове? Обаче гласно каза дежурните, нищо незначещи думи:

— Хайде, хайде. Всичко ще се оправи.

— Да? Надали. Може... Още едно кафе? Не? Ами тогава...

— Сега ще ми разкажеш всичко подробно. Минимум емоции, максимум фактологичен материал.

— Боя се, че нямам никакъв материал. Дойдоха Жора с Альона и Сеня с Мила. Доведоха този Бил... Всъщност?... Висок, рус, спортен тип със спортен сак през рамото, впрочем не точно сак, а чанта „Адидас“ колкото кутия за обувки, но по-плоска... После го видях там, убит.

— Убит — това е вече умозаклучение.

— Главата му беше размазана и целият беше в кръв — не можеш да си представиш! Но засъхнала. А шията отпред като прерязана. Но не с нож. Все едно с тел. И беше... съвсем студен.

— Да не си го пипала?

Ника се надигна от масата.

— Ела в антрето, ще гледам да ти обясня. Не съм чистила, всичко е, както си беше... Ето. Той се изниза някак потайно, сигурно е било към девет, така ми се струва. Поради това въртя няколко пъти телефона. Но май нямаше никой. После се свърза. Не чух какво говореше. И повече не го видяхме. Изпратих гостите, после се прибрах, даже в асансьора бях с едни от седмия етаж и тъкмо да си отключа, вратата сама се отвори. Запалих. Но имам чувството, че когато излизах, не бях загасила. И не знам как не припаднах: гледам същия Бил... Наведох се над него, не, коленичих, ей така, на това място. Той лежеше целият изпънат и с прибрани ръце до тялото. Само главата му извъртяна някак нечовешки. Хванах го за ръката, взех да го дърпам: „Бил, Бил, какво има?“ А ръката му лед.

Тогава съвсем превъртях от ужас и хукнах нанякъде, по пътя съм си посяла сандалетите, чисто нови, не можех да тичам с високите токчета и ги свалих. Искях да се обадя в милицията, а завъртях на Альоша, не знам защо. За останалото вече си в течение, идва Альоша

— тука празно. И все едно никога нищо не е ставало. Но не си измислям, честна дума, въпреки че пих много коняк.

Турецки отвори чантата си, извади специалната лампа и дълго оглежда пълзешком пода.

— Къпа ли се днес?

— Да, сутринта — побърза да отговори Ника, после се учуди: — Защо питаш?

— Щом си се къпала, отпада. Да си била случайно с чорапогащник снощи? Или с чорапи?

— Не, със сандалетите на бос крак.

— Жалко.

— На тази жега вчера, Саша! Какъв чорапогащник! И с оувърола заврях.

— С кого?

Ника се засмя:

— Не с кого, с какво — с гащеризона. На английски повече ми харесва. На руски няма съвсем точна дума. Все пак гащеризон е работна дреха...

— Момент, Никуша, момент — искаш да кажеш, че си била с панталон? Бързо давай насам този оувърол!

— Хвърлих го за пране...

— Но не си го изпрала — слава Богу! Донеси го, дай мушама за масата... Така, добре. Докато свещенодействам тук — почти в буквалния смисъл, — виж какво ще можеш да измъкнеш от Альона за Бил: трите имена, професия, всичко.

— Толкова ме е страх...

— Не, няма от какво да те е страх. Измисли си някаква история и си повярвай. Например: Льошка ти е извъртял сцена на ревност, а ти дори не знаеш кой е този тип, дето ти е бил на гости. А? Не бързай, измисли нещо друго. Ако ти преча, мога да поизляза из микрорайона.

— Не, остани. Ще се помъча. Добре. Дай една цигара...

Избра номера. Няколко незначителни изречения за главоболието, за лошото време и за напразното редене на опашката. После:

— Представяш ли си, Альонка, моят, бившият мъж днес такава сцена на ревност ми сервира! Явно съседките са ме издали за снощната спявка у нас. И ми вика: какви са тия дангалаци, дето ги

мъкнеш, не чувстваш ли, че се излагаш, ще те наклепят в милицията и направо ще изхвърчиш, нали знаеш, че дори не си регистрирана. Хич не съм му давала обяснения, разбира се, това са си мои работи, но знаеш ли, аз наистина нямам представа кой беше този... В смисъл как — аналогичен случай?

Ника дълго слуша мълчаливо, загаси цигарата, веднага запали нова. В това време Турецки закрепил на масата статива с много силна крушка и взел да оглежда гащеризона ѝ през някакво червено-оранжево стъкло. Изхъмка одобрително, гребна нещо невидимо със скалпела, внимателно го сложи в прозрачно пликче и прибра в чантата скромната си лаборатория. Ника затвори телефона още по-отчаяна:

— Напразни изпълнения, Саша. На път за насам те четиримата с форда на Альона минали при спирката на метрото „Варшавска“, там имало голяма опашка за таксите и Сеня казал: „Що да не изкараме за бутилка водка?“ Жора викнал от прозореца: „Има ли желаещи за Матвеевка?“ От опашката изскочил едър млад мъж с малка чанта „Адидас“ — Бил, както се досещаш, и казал, че е за улица „Веерна“. По пътя се разговорили. Нашите започнали да го навиват, че имали приятелка таман като за него, той казал, че трябвало да отиде някъде си и след това можело да дойде. После си погледнал часовника и казал, че има десетина минути и ако у „приятелката“ може да ползува телефон... Останалото знаеш. Кой е, що е — и те не знаят.

— Та-ка... Всичко се подрежда идеално... Сега гледай внимателно. Ти влизаш в апартамента. Аз гася лампата. Става тъмно. Нещо да те смуцава? Някакви мебели, които не са си на мястото?

— Да, но сега не е толкова тъмно. Не забравяй, че беше след полунощ. Всъщност... Ето виж, стъклената врата за бокса, дето спи Кеша...

С учудване установиха, че тъкмо в момента Кеша не спи, а подробно изследва съдържанието на чантата-лаборатория.

— Тази ли е жена ти? — подаде на Турецки снимка на Ирина, открита сред криминалистическата екипировка.

— Първо, защо не спиш? Второ, кой ще поздрави? Трето, как може да пипаш чуждите работи?

— Майко! — извика Кеша. — Не мога да запомня толкова наведнъж!

И додаде с нормалния си глас:

— Здравей, чичо Саша.

— Здравей, приятелю Инокентий. Младата дама се казва Ира.

— Жена ли ти е?

— Почти.

— Защо е с такава коса, а майка е с толкова малко?

— Защото майка ти харесва къса коса и така най-много ѝ отива.

— Ама моята майка пак е по-хубава от твоята Ира.

— Не ще и дума. И хайде вече — лека нощ.

Кешка с подчертано нежелание се запъти към леглото.

Ника му затвори вратата и продължи:

— В стъклото се отразява уличната светлина. Но тогава нямаше никакъв отблясък. Може навън да не е имало осветление, не знам. Но така ми се стори — че е по-тъмно от друг път.

— Добре, чудесно... Да ти се намират някакви цветя? Все едно — или от ваза, или от саксия? А, ето. Гергини ли бяха? Или божури?

— Не, хризантеми. Идва есен... Защо са ти цветя?

— Ония съседни от седми етаж, с които си била в асансьора, от кой апартамент са?

— Точно над нас. Но ти...

— Намери ми някаква хартия и ги загърни. След малко ще ти ги поднеса. Как ти се виждам като гостенин? Май нещо... Вратовръзка не нося, затова ще се погрижим само за прическата...

Извади гребенче, среса се пред огледалото в антрето:

— Е, няма да ме сбъркат с Шварценегер, но съм си съвсем като истински: съветски млад мъж с цветя за своята любима.

— Шварценегер не може да се хване на малкия ти пръст! Сериозно ти говоря. Още в училище всички момичета бяха луди по теб. Почти всички...

— Оттогава са минали тринайсет години, Ника. И всички момичета се изпарили нанякъде. Тръгвам. След малко се връщам.

Турецки излезе, Ника остана в антрето, обърната към вратата и притиснала с пръсти лицето си, докато той не се върна.

— Сега спокойно да палнем по цигара. Ела в кухнята... Така... Да теглим чертата относно случая със среднощното произшествие в дома на Ника Славина. Първо. Не го е имало. Второ. Защото няма смисъл. Не ме прекъсвай. Трето. Вероника Славина в не съвсем трезво състояние в петък срещу събота вместо в своя е влязла в апартамента

на пети етаж, оставен с отключена врата; тази версия е потвърдена от съседите, които са били с нея в асансьора. Отивам с букета и им звъня на вратата. „Добър ден. — Добър ден. — Търся Вероника Славина да ѝ честитя на патерица... А, така ли? На долния етаж? Съжалявам, изглежда, съм забравил, хем скоро идвах, кога беше, преди седмица-две... Да, наистина, как да не се обърка човек, толкова си прилича всичко. Ха, значи и тя самата сгрещила етажа? Вместо на шестия слязла на петия, така ли? Кога? Снощи... И доста лъхала на коняк, казвате? Да, да, имала е гости, празнували са рождения ѝ ден. Тогава нищо чудно, още повече след полунощ. Извинете за безпокойството, приемете и прочие, и прочие...“ Четвърто. С Кеша спокойно можете да ползвате собственото си антре и забравете, че на света съществува или е съществувал човек с името Бил. Мисля, че няма нужда да уведомяваш когото и да било за своето премеждие. Остави Лъшката на мен. Както и официалната част, сиреч разследването на убийството или опита за убийство на гражданина Бил в апартамента на петия етаж в този блок...

„Значи все пак не съм съвсем превъртяла. Значи е истина. Слава Богу — не тук, слава Богу, че Саша всичко разкри“ — си повтаряше Ника за кой ли път. Същевременно се мъчеше да се съсредоточи върху помагалото по програмиране, което трябваше да преведе от английски до понеделник.

„Слава Богу, че не са я очистици още там, на място“ — втори час висеше на спирка „Матвеевска“ Турецки — беше пропуснал вече два влака и не знаеше какво да направи, за да спаси от смъртната опасност жената на своя приятел.

11 август, неделя

Александър Борисович Турецки ставаше сутрин само ако го будеха преднамерено и целенасочено. Иначе никакви гръмове, мълнии или трополене на развеселени съседи не можеха да смутят съня му. Реагираше единствено на звънене: телефон, будилник или на вратата. И тъй като в почивните дни тези пробуждащи фактори обикновено липсваха, към два следобед го будеше гладът. Но днес спа само два часа, не повече, и сега, в шест сутринта, без да мисли за нищо, наблюдаваше през прозореца набраздената от дъжда река Москва. Августовските жеги от два дни бяха отстъпили място на порои и бури. Заедно с бурите придойдоха и проблемите, които обаче нямат нищо общо с времето.

В два през нощта бе събудил от телефонната будка на спирка „Матвеевска“ майор Вячеслав Грязнов от милицията (за което изслуша потоци от подбрани псувни) и му изложи колкото се може по-свързано случая с Ника Славина. Щом чу познатото: „Ясно, другарю генерален“ — се поуспокои, още веднъж обиколи блока на Ника, съзря в далечината зелената светлинка на такси и изскочи насреща му.

В пощенската кутия го чакаше писмо от Ирина — щяла да си дойде за отпуска, ще живее при някаква приятелка... Вдигна веднага телефона въпреки късния час и със заплахата, че ще посрещне всички влакове от Рига, най-накрая й измъкна признанието, че пристига в девет и половина вечерта в понеделник, тоест утре. Затвори телефона и чак се почуди на проявената си настойчивост. Цяла година бе жадувал тази среща, но сега чисто и просто се стресна: ергенският му живот безвъзвратно завършваше последната си фаза.

На бюрото го чакаше чисто ново куфарче с честитка от майка му. Съвсем беше забравил, че днес има рожден ден. Но съдържанието на честитката не беше никак празнично. Елена Петровна молеше сина си да дойде веднага, защото Павел Петрович „е много зле“. Кое то, естествено, значеше не че пастроктът му е на смъртно легло, а че майка

му „ще моли“ за него — и той ще трябва да се измъкне по някакъв начин, без да я засегне.

„Ако го вкарат в затвора, ще взема майка при мен — помисли си Турецки и се обърна с гръб към прозореца. — Тук можем да сложим едно канапенце. Гардеробът е малък наистина; ще изместим бюрото към прозореца...“ На бюрото го чакаше спретнато подшита папка, творение на веселия следовател Гена Бабаянц, когото Турецки очакваше на обедно гости с обещаната информация, неотразена в материалите по делото, възбудено „във връзка със смъртта на гражданката Т. А. Бардина“. Това иначе рутинно дело по някакъв начин беше свързано с проблемите Ника-Ирина-майка му, колкото и да не личеше нищо общо между тях.

Турецки си направи нес кафе, отвори пакет цигари, легна с дрехите върху одеялото на дивана и зачете. Познаваше мнозина, ако не и всички участници в разследването — следователи, експерти, прокурори. Зад казионните изрази в документите виждаше живите хора, доразвиваше онова, което не бе отразено в делото и не бе забелязано от следователя и прокурорите по следствения надзор.

... Сутринта на 9 май 1989 година, в седем без четвърт, край железопътния насип в близост до гара „Червен строител“ местен кантонер се натъква на трупа на Татяна Бардина. Следственият екип от транспортната прокуратура и милицията се появяват на местопроизшествието с вълшебна бързина (абсолютно безпочвено подозрение на А. Т.). И съдебномедицинският експерт, излъхващ алкохолни пари (също предположение на А. Т., но в случая доста обосновано), казва на следователя: „Смъртоносни черепно-мозъчни травми. Още нищо не мога да кажа за начина, по който са нанесени, труден случай — трябва да прегледаме за оставени следи!“

Тъкмо това не успяват да сторят нито дежурният следовател, нито Бабаянц, комуто транспортната милиция съвсем мотивирано прехвърля случая: трупът бил намерен на „градска територия“, ще рече, на три метра и тридесет сантиметра от жп платното, а това с нула

цяло и три метра превишавало правомощията на железопътните следствени органи.

Близко месец Бабаянц обикаля района на местопроизшествието с надежда да открие следи от престъпника. Научава само, че наскоро преди откриването на трупа през гара „Червен строител“ минал товарен влак. Разпитаният машинист настоява, че не е забелязал в този участък никаква жена. Детективите от районната криминална милиция не намират нито оръжието на престъплението, нито самия престъпник. А медиците дават мъгляво заключение: „Причина за смъртта — нараняване на черепната кост с твърд тъп предмет“. С други думи, възможно е какво ли не: и убийство, и самоубийство, и нещастен случай.

Самият другар Бардин по времето, когато става нещастieto с жена му, се намира в служебна командировка.

Сега, повече от две години след като оперативната група от транспортната прокуратура и милицията е била на местопроизшествието, Турецки трябва да се заеме с този „батак“ — неразкритото, забатачено дело.

В него има само въпроси: какви са били отношенията между съпрузите — добри, лоши? Защо Бардин толкова бързо се е оженил повторно? Поради каква причина Бардина в тъй ранен час се е намирала в онази извънградска местност, далеч от дома? Дали Бардин не си е осигурил алиби с командировката тъкмо за да може да изведе жена си далече от града и да я блъсне под влака?

Турецки взе душ, избърсна се и приготви мезето, по-скоро направо обяда: направи салата от стъргани репички с лук и сметана, хвърли в тигана две пържоли, които му беше осигурила бюфетчийката в прокуратурата, забърка яйца с мляко за омлета, негов специалитет. Дванадесет без десет. Седна до радиото, завъртя копчето. Неделното предаване „Седмична панорама“ на радио „Свобода“ беше посветено на резултатите от скорошната среща на Горбачов с Голямата седморка и коментираше възможностите за военен преврат в Съветския съюз.

Бабаянц не дойде нито в дванадесет, нито в един. Турецки си честити рождения ден, изяде половината обяд и му телефонира. Ни Бабаянц, ни дявол.

Турецки набираше номер след номер. Художникът Жора, участник в купона у Ника, се е изхвърлил с някаква нова джаджа: телефонната „секретарка“ отговори, че лицето може да бъде намерено в понеделник. Турецки изпсува и завъртя този път на Алексей Славин. И пак свободно. А бе къде са се дянали всички на този свят — и живи, и мъртви? Даже майката на Льошка не си е вкъщи.

Ника вдигна веднага, като че ли чакаше на телефона. Слава Богу, добре са и двамата с Кешка, гледат си работата — Ника превежда, Кеша прави космически кораб от столове. Турецки с известно усилие имитира мажорни нотки в гласа си и изтърси първото, което му хрумна:

— Знаеш ли, Ника, исках да те попитам, имам тук някаква кръстословица и една дума ми се закучи: осем букви, четвъртата „р“, повишен, натъртен изговор на отделна речева единица.

— Осем? Четвъртата „р“? Сигурно „ударение“, става ли?

— Колко съм тъп! Цял ден си блъскам главата!

Затвори и веднага пак вдигна слушалката — нещо му беше дошло наум. Ана Чуднова. Рекордърка и световна шампионка по лека атлетика, макар и в по-отдавнашни времена, метър и двадесет висока, по сила може да се мери с мъжете. Но не това е най-важното. Ана е много свой човек. Може да ѝ се гласува сто процента доверие.

— Добър ден, Аня. Боя се, че не ме помните. Запознахме се преди три години, тоест бях при вас във връзка с един случай...

Ана го прекъсна:

— Познах те — ти си следователят, нали? Само името съм забравила...

— Турецки, Александър... просто Саша.

— А, да. Турецки. И какво пак си закъсал?

— Знаеш ли (и той мина на „ти“), имам голяма молба към теб, съвсем неофициална. Но първо един въпрос: сама ли живееш?

— Уви. Исках да си осиновя детенце, ама и то не било никак лесно... Е, това не те интересува. Казвай си мъката.

— Дали не можеш да прибереш при теб една жена с момченцето й за около две седмици?

— Защо не? Надявам се, че момченцето не е на трийсет?

— Не, моля ти се! На четири.

— Така да! Хем ще му изплета и костюмче. По-рано само шапки можех, сега се научих всичко. Време — дал Господ, три пъти седмично ходя сутрин на тренировки, друго нищо. Русичко ли е детето или черно?

— По-скоро русичко... — неуверено измънка Турецки и си помисли: колко е смешна и добра.

— Сигурно е хубаво момченце. А майчето — от хъзбънда^[1] ли се спасява? Все едно. Да заповядат. Помниш ли къде живея?

— Тази жена — Вероника се казва — е заплашена от голяма опасност. Трябва да открием престъпниците. Дълга история, тя ще ти я разкаже. Не бих искал да се мъкнат през целия град.

— Тогава ще ги взема с жигулата. Дай адреса...

Да я склони да поживее у Ана Чуднова, и то така, че да не я уплаши още повече, се оказа доста трудно. Тъкмо дългите преговори най-после се увенчаха с успех — Грязнов се вклини в безкрайните му телефонни разговори:

— Ти наред ли си бе, Сашок! Три часа ти въртя — заето! Първо ми спускаш задачи — после висииш на телефона! — Гласът му чезнеше в галактиките и отново се появяваше — на вълни.

— Откъде се обаждаш? Нищо не чувам!

— От кабина. Чакай, пак ще завъртя... Сега чуваш ли ме? Добре, докладвам. Прослушахме с момчетата „Матвеевка“, засега няма сигнал за убийство.

Този път телефонът престъргваше и чегърташе като в репортаж от леярски цех.

— ... Това свърталище под Славини е много съмнително, проверката ще иска доста време. Клъвнах оттук-оттам по-малко информация: навъртат се някакви чешити, сигурно въртят алъш-вериш, докарани са много баровски. Не можах да надникна вътре, на вратата са монтирани едни брави, голяма чалга ще стане. А пропо, титулярят е Капитонов, онзи, спортната звезда, сега е навън, май във Виена тренира хокеисти. Подсигурих за Вероника Славина един

познат оперативник от Гагарински район... Сашка, направо не си чувам гласа, някой блъска ламарини, мамка му!

— Да блъска, карай нататък!

— Значи турих моя човек и знаеш ли кое не ми харесва — там, в Матвеевка, един кагебист ни се мота, Марат Бобовски, та намекнах на едно приятелче да го разкара. Скъсах си нервите, ти казвам, след половин час ще ти се обади от милицията.

Нещо страховито изтрака и сякаш прехапа слушалката. Турецки искаше да предупреди Ника за оперативника на Грязнов, но там никой не отговори — сигурно бяха на път към Ана Чуднова.

Грязнов му се обади след двадесет минути и изрева на телефона:

— Какви ги вършиш, да не си луд? Кажи ми бе, човек, какви ги вършиш? Извеждаш обекта от наблюдение, дума не ми споменаващ...

— Ти ми затвори, не успях нищо да ти кажа...

— Да! Затворих... Добре, всичко свърши нормално. Моят оперативник чул отвън зад вратата разговора на Ника с теб и се сетил какво става. За всеки случай проследил колата, с която отпратили. Къде са?

— У Чуднова. Ако си спомняш — една спорта...

— Ти за какъв ме имаш — „ако си спомням“! Добре си се сетил за Ана, тя тия като Бобовски ги оправя с едно ляво кроше — и край, пиши го бегал!

— Не разбирам какво общо има този Бобовски.

— Вече нищо, защото очаква хирургическа намеса в най-близката болница. След случайна среща с моя човек.

— Защо си толкова краен, Слава? Защо мислиш, че някакъв си Бобовски по някакъв начин е свързан с нашия случай?

— Интуиция, Сашок, зверска интуиция!

---

[1] Съпруг (англ.). — Б.пр. ↑

12 август, понеделник

В понеделник денят започна по вечния начин — сутринта го събуди телефонът. Турецки не вдигна веднага, първо стана, запали цигара, погледна през прозореца — отдавна немитите стъкла процеждаха мекото сияние на светла утрин. Часовникът показваше около седем.

— Как си, рожденик? — попита го телефонът с кавказки акцент.

— Генка, ти ли си? Къде се губиш? Вчера цял ден те чаках, трябва да премислим онзи случай от самото начало.

Телефонът мълчеше.

— Бабаянц, ти ли си?

— Ка-акъв случай, драги?

— Какво ти става, Гена? За който говорихме вчера в стола. Нали каза: имам информация...

Свободно.

Турецки се ядоса на себе си — от къде на къде реши, че е Бабаянц? „Генацвале“ е грузинско обръщение, а Бабаянц е арменец. Идиотска работа. И той не знаеше защо изведнъж така се разочарова. Да не би с Ника да се е случило нещо? Обади се у Ана Чуднова и се извини за ранното позвъняване — но всичко беше добре, вече ядели каша със сладко и се канели да ходят на куклен театър, имало сутрешно представление на „Снежанка и седемте джуджета“, тоест Ана и Кешка се канели, а Ника имала да си довършва английския превод с Аниния компютър, на които била обучена снощи, и се оказало, че на компютър преводите стават три пъти по-бързо от традиционните, и тя, Аня, щяла да подари компютъра на Ника, защото тя, Аня, нямала нужда от него, била го купила от някакъв — трябвало да му помогне, понеже нямал пари, а тъкмо му излязла емигрантската виза, единадесет години чакал разрешение.

Турецки леко се гипсира — много жени му се събраха на главата. Те искаха спешна помощ. Довечера пристига Ирина — трябва

да я предпази... От какво? От кого? От себе си може би?

Следващият проблем е майка му. Ще проучи от Меркулов какво може да се очаква за пастрока. Майката на Турецки няма да изостави Сатин в беда, ще му носи колети в затвора, ще купува с нещастната си пенсия от прескъпите деликатеси, с които така се е разглезил. Ще му намери и супер скъп адвокат — ще продаде норката, ако не я конфискуват. После ще го навещава в лагера на другия край на географията. Но най-лошото е, че тя чака помощ от сина си, надява се той да говори с Меркулов и Сатин да бъде оставен на спокойствие. Той обаче няма никакво намерение да говори с Меркулов — не може, не иска. Вчера всичко му се виждаше лесно — „ще я взема при мен“... Но тя съвсем друго очаква от него.

После — Ника, бившата Льошина жена. Слава Грязнов обеща с неговите момчета тихо-кротко да разнищят случая. Но тя не може до безкрайност да се крие (от кого?) и той, Турецки, трябва да се задейства. Анализът на пробите от гащеризона показва, че има следи от човешка кръв. Трябва на всяка цена да се вмъкнат у Капитонов. Трябва да търсят истинските убийци, а не да млатят по черепа някакво набедено ченге Бобовски.

Погледна си часовника — точно девет. Може да се обади в работата на Льошка, да го уведоми, че все пак младежът Бил със строшената тиква не е никаква фантазия на Ника. Едно е да си поркаш водката на масата с плешивата мушама в кухнята на Льошка и да съчувстваш на измислените му нещастия, съвсем друго е професионалната следствена работа.

Ведър женски глас радостно съобщи:

— Редакцията на вестник „Советский спорт“!

— Славин може ли да се обади?

— Не, не може. — Гласът стана просто палав и Турецки неволно се включи в играта:

— Така ли? Защо?

— Защото още вчера отлетя за Токио да отразява световното първенство по лека атлетика — така каза Кудрявцев.

— Кой е този Кудрявцев? — автоматично попита Турецки.

— Главният редактор.

— И защо не ми съобщи, шамандура такава!

— Кой, аз ли съм шамандура?

Турецки се замисли.

— Най-голямата съм аз, мило девойче. — И затвори.

Докато се обличаше, бръснеше, закусваше — разработи плана за деня. Първо ще отиде при братията художник Жора и ще го помоли да му нарисува Бил. Жора, естествено, ще лепне окото на задника, но все някаква представа ще придобият. Второ — в депото на курската линия пак да разпита машиниста на влака, който в деня на смъртта на Татяна Бардина е минал покрай местопроизшествието.

Но къде изчезна този Бабаянц?

* * *

— Добре, добре, старши, всичко разбрах.

Меркулов успя най-сетне да озапти словоохотливия надзирател Керим, татарин, стар познат, който му опява като латерна за безредието в бутирския затвор: „Началник не разбира перестройка — всички красиви момиче прекарал на кухня, близу ду кабинета. Съвсем разбеснял, дърт пръч. За жени всичко прави, ново женско крило построил. В мъжко — тясно, ремонт на следствено съвсем изоставил, следователи и адвокати чакат дълъг опашка на кабинет. Ама тук не ЦУМ, така ли, ами затвор. От този лудница, вярваш, дигам захар кръвното — така ме яде. Това ли перестройка? Обади им, приятел Меркулов, дето трябва.“

Меркулов потупа отпуснатото рамо на стария Керим и успокояващо му закима с глава.

— Тогава аз отива за твой министър.

Девети кабинет в следствената сграда на Бутирка беше станал през тези месеци работна стая на Меркулов — тук той, началникът на следствения отдел в прокуратурата на републиката, завършваше делото за присвояванията и корупцията в системата на Министерството на търговията на РСФСР; разпитваше арестуваните, провеждаше очни ставки със свидетелите, въвеждаше тях и адвокатите в следствените материали. Меркулов извади от сейфа тома и го отвори, където си беше отбелязал с разделителчето.

След пет минути надзирателят доведе в кабинета бившия републикански министър на търговията Кондаков. Тъмносивият

костюм, някога елегантен, сега му висеше като на закачалка — в затвора министърът беше свалил поне петнадесетина кила.

— Добър ден, Константин Дмитриевич. Нощес сънувах своя край Константиновка — дано е на хубаво. Ще ме зарадват ли с добри новини?

— Изключих четири от отправените към вас обвинения. Запознайте се с моето постановление. И непременно се подпишете.

Игор Фьодорович Кондаков, преди седем години издигнат от партийна длъжност в Ростов до поста министър, решил да смени стария заешки калпак за нов ондатров, както си е прието според неписаните йерархични правила. Споделил идеята с шефа на московския Главторг Троекуров и оня веднага на крака му принесъл в министерския кабинет ондатровата шапка с цена според етикета „126 рубли“. Нататък всичко си тръгнало по вода: по свой вкус и за своя сметка, естествено, Троекуров го снабдявал с неவிждани лакомства и деликатеси, разкарвал министъра с компания и семейно, но все по-често с примадоната на московската оперета вместо жена му — я в Беловежките гори, в Астрахан, ту на лов за мечки и лосове, на риболов за моруна и есетра... Срещу всичко това Троекуров изкрънкал от министъра „нищо нещо“ — една пета от републиканския фонд деликатеси и промишлен дефицит да отива в московския Главторг.

Много милиони присвоили Троекуров и Кондаков съвместно и поединично, но накрая си омешали капите. „Министърът не ми плати шапката“ — из показанията на Троекуров пред следствието. „Паричният въпрос около шапките беше уреден“ — възражение на Кондаков. Тъкмо за изясняване на това комично противоречие Меркулов бе извикал днес за очна ставка двамата съветски милионери.

— Константин Дмитриевич, намалили сте обвиненията в делото ми от трийсет на двайсет и шест — как няма да ми се размине смъртната присъда, а — без особена радост рече Кондаков.

— Не смятам — доброволно признахте повечето неща и се разкаяхте...

Кондаков вдигна глава — в тона на следователя му се чу лека ирония, — но Меркулов продължи:

— Съдът ще го вземе под внимание като смекчаващо вината обстоятелство.

— От шест месеца се виждаме с вас всеки божи ден, но, да си призная, още не мога да ви разбера. Когато в началото ме подбраха ония убийци от УБХСС^[1], не успяха да ми измъкнат нито дума, нали? Но те ми бяха ясни като две и две. А вие с това непроницаемо лице, пък и целият сте непроницаем, не мога да ви разбера що за човек сте — обаче ето, измъкнахте ми всичко, е, да кажем, почти всичко. Така или иначе на вашите въпроси винаги съм отговарял откровенно.

— Тогава имам още един — съвсем тихо произнесе Меркулов.

Наведе се за чантата, оставена на пода, и извади снимка с тъничка метална рамка.

— Погледнете, ако обичате.

— Красива жена! За съжаление нямам представа... Не... момент... да не беше артистка?

— Интересува ме колието. Не сте ли го виждали някъде?

— А-а, колието — леко се разочарова Кондаков, — съжалявам, Константин Дмитриевич, но дори да съм го виждал, не бих го запомнил. По-добре питайте жена ми, аз, честно казано, не съм по бижутата. — Внезапно се уплаши: — Да няма някаква връзка с мен?

— Не, не — бързо го успокои Меркулов и прибра снимката.

— Още по-добре, питайте Троекуров — продължи Кондаков със злорадство, — той ми се е фукал с колекцията си от скъпоценности. Но ви моля: без да посочвате, че информацията е от мен — днес имам очна ставка с него, нали?

Меркулов натисна звънеца и забеляза как потръпна Кондаков — явно се страхуваше от всесилния шеф на столичния търговски бизнес.

Подир Керим в кабинета влезе Троекуров с ръце зад гърба. Разтри си китките и подаде ръка на следователя. Демонстративно не забеляза своя министър.

— И така, Игор Фьодорович и Иван Николаевич — угрижен заговори Меркулов, — нашето разследване върви към своя край, та ви съветвам по братски да решите въпроса с оная шапка и да приключим.

Очите на Кондаков засвяха:

— Ще извинявате, но защо да си лепна и това?! И му кажете да не ме гледа така. Приемам израза му като заплаха.

— Нямах смелост дори такава дреболия да признаеш! — възкликна Троекуров. — Ако си отворя устата за всичко, което знам за тебе, няма да изкараш и до утре. Ще те разстреля още тук, в пандиза. — Обърна се към следователя и продължи: — Аз съм принципиен човек, както сигурно сте забелязали вече, Меркулов. Пет пари не давам за всичките ви демократи. От принципите си не отстъпвам! Аз! Аз и такива като мен посветихме живота си на народа. Толкова съм направил за тоя народ! За да не е гладен и жаден, гол и бос! Строиш комунизма, миял съм за тази държава. И защо — за да дойде Горбачов с неговата перестройка. На ви демокрация! И какво сега? Всичките ни завоевания — кучета ги яли! Напои ли народа? Нахрани ли го? Разбишка страната. Докара народа до катастрофа. Това направи. Но не бързайте да се радвате. Ще има, дето е рекъл Йосиф Висарионович, и на нашата улица празник! Не всички са в затвора. Има навън и храбри мъже. При това на ключови позиции. Те ще вдигнат народа. Ще видят сметката на всичките ви демократи. И тогава, Меркулов, ще си сменим ролите. Вие ще гниете в ямата, аз пък отново ще управлявам Москва.

Меркулов го гледаше колко е ненормален! Този Троекуров съвсем е излудял, горкият, в дранголника. Както и да е. Нито е първият, нито последният. И за да успокои малко атмосферата, да укроти подследствия, дето ги дрънкаше Бог знае какви, Меркулов каза:

— Иван Николаевич! Вие сте умен човек, нали разбирате, че след всички обвинения срещу вас една шапка е нищо, нула. Хайде да завършим протокола за очната ставка, а после, обещавам, просто ще я изключим от обвинението като съвсем незначителен факт, съгласен ли сте?

— Не съм съгласен — упорито настоя Троекуров, — мислите, че не разбирам защо са всички тези натегации, а? Мъчите се да измъкнете своите, да ги откачите, а, Меркулов?

Меркулов настръхна:

— Какви „свои“? За кого ми говорите, Иван Николаевич?

— Хайде-хайде, и ние не сме вчерашни — на мен ли ще ги пробутвате тия? Искате да измъкнете татенцето на вашия приятел, така ли е? Сатин откога ми се хвалеше, че имал як гръб. Какво ме гледате? Наистина ли не знаете? За Сатин говоря, за Павел Петрович, директора на Спортторг в Москва.

— По делото, по което е привлечен Сатин, е образувано самостоятелно производство. За роднинските му връзки с мои приятели нищо не знам. Така че да приключим темата. Тя няма нищо общо с нашия случай — твърдо заяви Меркулов и веднага се сепна вътрешно: „О, Боже — Сатин! Той е пастрокът на Саша Турецки!“

— Няма ли? Затуй направо сменихте боята, Меркулов! Не ви се ще да изпаднете в нашия лагер, а? Знам, знам, спокойно, вие сте неподкупен — иначе отдавна да съм навън. Ама и от прокуратурата има много замесени, и още как! Вашият млад приятел и съратник е израснал в друго време. Той иска да живее нашироко, да набива черен хайвер и да кара хубави коли, да спи с красивите жени на шефовете. Добре го разбирам — къде по-добре, отколкото вас, Меркулов... Пишете го тоя протокол.

След двадесет минути протоколът беше готов, подписан от обвиняемите и следователя. Меркулов натисна звънеца, с дълъг поглед изпрати към вратата бившия министър и сегашен арестант, без право на разходка.

След малко Керим ще се върне, за да отведе и Троекуров.

— Иван Николаевич, утре ще дойде адвокатът ви и ще започнете да се запознавате с материалите по делото. А сега имам един въпрос към вас, тъй да се каже, неофициален.

Троекуров го погледна с любопитство.

— Какъв въпрос? Не ме ли познавате вече, Меркулов? Не разбрахте ли, че цял живот аз съм поставял въпросите, отговорите не са ми в стила.

Меркулов се наведе, отново извади от чантата си на пода снимката с фината метална рамка и проследи изпитателно лицето на Троекуров, докато той я разглеждаше.

— Коя е? Не знам.

— Вижте колието.

— Защо колието? По ме интересува лицето, то издава духовност и скръб, прилича на лицата отпреди революцията, но фотографията явно е съветско производство. Сегашните ни жени нямат такова излъчване, можете да ми вярвате, добре ги познавам.

— Интересува ме колието, Иван Николаевич, и нека не си играем на жмичка. Не открихме у вас скъпоценности, това е вярно. Някой от нашите ви се е обадил, предупредил ви е за обиска. Успели сте да

измъкнете колекцията, да я скриете на по-сигурно място. Както и да е. Но знам, че дълги години сте събирали скъпоценности и вече сте почти специалист. Затова ви питам: кой от колекционерите може да притежава това колие? Много е важно за мен.

Троекуров се взря за миг в следователя, попита недоверчиво:

— Клопка ли е?

— Не. Мъжка дума.

— Дайте пак да я видя.

Троекуров запали нощната лампа, доближи очи до снимката:

— Рядко бижу. Изработка на голям майстор. Вижте, цветчетата от малки скъпоценни камъчета са закрепени с пружинки „треперушки“, затова букетът е като жив. Обаче... Има нещо особено... Не е изработка на руски майстор, ето тук, в полуразцъфналото цвете, е инкрустирано латинско „N“. От снимката не мога да кажа със сигурност, но имам чувството, че скъпоценните камъчета са фалшиви. Освен това цената малко пада, защото едното златно листенце е повредено... Да си призная, не съм виждал такава огърлица.

Меркулов го слушаше, затаил дъх. Сякаш съзираше пред себе си съвсем друг човек, познавач, ценител, майстор бижутер.

Върна се Керим.

— Тръгвайте, гражданино затворник...

Преди година Меркулов по лекарска препоръка остави цигарите. Вкъщи зорко бдяха над него жена му и дъщерята, в службата — колегите. Затворът беше единственото място, където можеше да си позволи това удоволствие. Жадно дръпна от любимия „Димок“, извади бележника, записа няколко изречения и дълго остана загледан в написаното. После забеляза, че надзирателят е застанал на вратата, и взе да прибира бумагите си.

— Изчезвам, Керим.

Надзирателят въздъхна, поклати глава:

— Тежък работа правиш, другар Меркулов. С лош народ работиш. Добър народ няма да влезе в затвор.

— Мисловните ти категории са прекалено императивни, Керим. Пътят към истината минава през съмнението.

Надзирателят го изгледа встрепен.

[1] Управление за борба с разхищенията на социалистическата собственост и спекулацията. — Б.пр. ↑

Изпълнителят изненада клиента с точно спазеното указание: на първо място приликата. Скиците бяха направени по метода на соцреализма: Бил с малка чанта през рамо и вдигната ръка (на пиацата); Бил и Ника танцуват; бюст-портрет на Бил. Турецки отказа „лечението“ с една „малка“, качи се на ладата и както винаги, преди да натисне газта, си каза като заклинание: „Три хиляди и шестстотин.“ Кое то значеше, че трябва да шофира максимално внимателно, защото имаше да изплаща още три и шестстотин за колата. После изпълзя бавно от двора на Жорка и потегли към Курската гара.

Времето на преминаване на товарния влак край гара „Червен строител“ в онази утрин, когато бе умряла Татьяна Бардина, се знаеше до минутата — добре, че в железопътния транспорт се работи с точни разписания за движението на влаковете. Според графика излизаше, че машинист е бил Кашкин, отличник и първенец на московско-курската линия, нееднократно разпитван от милицията и от следователя Бабаянц. Той повтаряше едно и също: бил действал точно според правилника, не бил виждал никаква жена, бил изпълнявал стриктно инструкциите, нямате право да ме лишите от премията, камо ли да ме накажете, не съм виновен...

Турецки реши лично да се види с първенеца и се отнесе до началника на отдел „Кадри“ да привика свидетеля Кашкин в приемната в дванадесет часа.

Кашкин беше готов за разпита: стегнат в униформата на железничар, на реверите украсена с някакви значки и медал „За трудово отличие“.

Заропта още от вратата:

— Пак ли всичко отначало; докога разпити; златен курс изпуснах заради вас; две години минаха, само вие едно си знаете. Нали още тогава си казах всичко на онуй арменче, да не е нещо глухо или е недоносено?

— Подбирайте си приказките, другарю Кашкин.

— Не ми повишавайте глас — озъби се Кашкин, — сега сме перестройка.

Челникът, макар и абсолютен дебил, беше прав: хората от тогавашната жп бригада сега не можеха да измъдрят нищо ново.

Турецки пак прегледа списъчния състав — най-подробно и обстойно бяха разпитани всички освен елмонтъора Тюлпанов, понеже по онова време бил алкохолно диспансеризиран.

— Къде да намеря елтехника Тюлпанов?

Този най-обикновен въпрос, кой знае защо, невероятно впечатли Кашкин, та той отново взе да каканиже за перестройката и демократизацията, обаче този път жестикулираше и се заканваше някому. Все пак от целия брътвеж можа да се подразбере, че елтехникът отдавна е пенсиониран, „въртял“ собствен бизнес и понеже бил враг на перестройката, самият той, Кашкин, хич не желаел и да го знае.

Но Турецки желаше, ето защо изиска адреса на Тюлпанов от кадровика и потегли към „Силикатна“. Почти нямаше шанс за успех, ала трябваше да запълни белите петна в следствието, а бели петна има и при най-акуратната работа.

Тюлпанов го нямаше вкъщи. Жена му дълго време не отвори, после си призна: „Мислех, че е милицията.“ Семейството наистина имаше причини да се пази от милицията — по пода в кухнята бяха наредени бутилки с разноцветно съдържание. Тюлпанова припряно заобяснява:

— С моичкия сме по билките, по билките. Една пенция му дадох, колко да не пукне от глад, а три дечинки гледаме, всите за архитекти се учат, та да ги изгледаме. По малко им подпомагаме де, като лечители.

Турецки оцени тяхната хомеопатия — дънят сагогон, и то с разни добавки, черничени и какви ли не. Да имаше как, и той би си купил, иначе висиш по половин ден на опашка за една нещастна водка.

— На зъболекар е моичкият, пародонтозата го е замъчила, до час ще си доде. Че седнете да ви наля де. От всичко цери. Не че нещо ви има де, ама и от уроки помага.

— По-добре да почакам навън — колебливо отвърна Турецки, надмогвайки изкушението да вкуси от цяра против уроки, обаче Тюлпанова пък неочаквано бързо се съгласи:

— Ха така, поразходете се, я какво е слънчево днес.

Не остава нищо друго, освен да излезе и да се върне в колата. Наистина се беше стоплило, той свали прозореца, запали цигара и взе да разглежда портретите на неизвестния, изпълнени от непризнатия майстор. Вносно сакче, височина метър и осемдесет и пет — метър и деветдесет (корекция на Жора спрямо разказаното от Ника). Но за спортист малко отпуснат. В лицето, може да се каже, симпатичен, но и доста женствен. Турецки опита да си представи с какво ли се е занимавал този Бил, но явно нямаше способностите на Шерлок Холмс. Рисунката се засенчи и стана още по-контрастна. „Ушите. Обръщайте внимание на ушите. Тъмни очила ще скрият погледа, ще променят формата на носа, перука ще смени не само цвета на косата, но и формата на черепа. Така че цялото внимание в ушите — и ще стимулирате дедукцията“ — една от стотиците лекции, изнесени от криминолога Мойсеев, докато Турецки още беше стажант в прокуратурата.

Той насочи „цялото внимание“ в ушите и не забеляза нищо особено. Отмести скицата в едър план на цяла ръка разстояние. Отначало му се видя, че ушите са малки за такава едра глава. Вгледа се и забеляза, че долната месеста част почти липсва и краищата на ушната мида са като сплескани. От замръзване? Може би е скиор? Или борец, при тях често ушите са сплескани. Или е бил дървар на север? Бивш затворник? Бачкатор? Предостатъчно варианти, но трябва отнякъде да започне.

Сянката се измести и затрудни разглеждането на рисунката — едва сега Турецки усети, че някой отдавна стои до лявата врата, зад гърба му. Озърна се: висок изпосталял мъж с увиснало чене се беше подпрял на колата и се блещеше срещу нарисувания Бил. Такъв да ти изскочи посред нощ от пресечката — ще си изкараш акъла. Но тук улицата беше широка и слънчева, та нямаше причина Турецки да не попита:

— Какво става, мой човек, да не се знаем отнякъде?

А човекът почти натика в прозореца чорлавата си глава и заговори несвързано, без да откъсва очи от скицата:

— Нали им казах... Знаех си, ще излезе на бял свят... Другарю... тъй де, гражданино следовател... Викаха ми: да мълчиш, че всички сме зян, насила, насила ме тикнаха... Адвокатинът... Сега не съдят за

таквиз работи... Платих му консултацията... Обаче аз не съм виновен, те ме насилиха: Ти, викат, да покараш, че ние ще спим. После им рекох... на, ето че се разкри... Две години поред все едно го виждам... Е, сега пред вас момчето... Жената вика: дойде следовател; на минутката се сетих, че сега вече край.

— Вие кой сте, Тюлпанов ли сте?

Човекът уплашен се сви и погледна Турецки с очи на безумец.

— Тюлпанов съм ами, че кой да съм.

— Тогава да вървим у вас и всичко ще ми разкажете.

— Да вървим у нас, да вървим, всичко да разкажем — все още разтреперан с цялото си мършаво тяло, заповтаря Тюлпанов, а Турецки крачеше до него и се чудеше, че този чичка нарича себе си „момче“. Май тотално е изкрейзил... И внезапно се вцепени: говореше му за Бил! *Той го беше познал!*

— Една минутка, идвам.

Върна се до колата и взе рисунките, а същевременно започна трескаво да премисля по-нататъшния план за разпита на Тюлпанов. Обикновено избягваше да вярва на съвпаденията. Но ако не е съвпадение? Ами ако Тюлпанов греша? Или в случай, че не греша — къде и кога е виждал Бил?

Щом си влезе у дома, стопанинът се позавъртя из кухнята, явно търсеше нещо с очи.

— Не, не, той и другарят следовател е против — обади се съпругата Тюлпанова, но Турецки реагира светкавично:

— Защо не? Налейте по чашка, чака ни сериозен разговор.

— Сериозен разговор, сериозен, давай, старо, и мезенце по образец и подобие, че сериозен разговор ни чака. — Тюлпанов полека-лека се успокои, а след две чашки доста живна и заразказва отначало, без да чака специална покана.

— Двайсет години все съм бил локомотивен машинист, и на парни, и на дизелови машини. Ама стана една работа, свалиха ме от влака и ме туриха жичкаджия. Аз си я имах и тая професия, ама по ми харесваше да карам. Тя, цялата работа, си беше от пиенето де. Та като ме свалиха, свалиха ме добре, ама често ме викаха да замествам, щото, ви казвам, мене алкохолът ми действа в положителна насока. Може някой да си забавя реакциите, за мене е точно обратното — всичко виждам, всичко чувам, въртя очите на сто градуса... Та, пътуваме

значи на 9 май 89-а, празник, разбираш. Аз у мене си винаги имам шишенцето, тъй де, какво да крия; от сутринта си бях прегледал инсталацията, всичко си беше у ред, и отивам на локомотива. На пулта Кашкин, а помощник-машинистът хърка. Кашкин ми рече: „Я ела на пулта, Тюлпанов, и аз да подремна.“ Що не. Тоя рейс аз си го знам наизуст, със затворени очи мога да го мина. И пътувам, разбираш. Гледам напред, гледам настрани. Ниска скорост, четирийсет километра. Спирка „Червен строител“ отдалече се вижда, там платното се извива на дъга. Заранта рано — още няма жива душа по пероните. Само на около десет метра от гарата, на насипа, дето е забранено, спряла една двойка, мъж и жена. Сигур той я беше извел от гората след — нали се сещаш. Така ми се стори. Стоят си уж кротко и си говорят любовни работи. Точно кога минавах. Изведнъж нашият поглежда композицията, ей така, виж, поглежда и буф! — блъска жената от насипа право към влака. Тя се дърпаше, ама той силен, разбираш, и я свърши, каквато я свърши. Сега вече от думата си не отстъпвам и щом сте го хванали и подир две години, по закон ви го опознавам и казвам: той е, баш той е! Хич не ми ги показвай твоите картинки, че и аз мога да ти го нарисувам, толкова си го спомням и тия две години току го сънувам. Жената тогава не я видях, че стоеше с гръб към мене и си говореха. Това е.

— Ами как беше облечена, не помните ли?

— Бе от дамски моди какво ти разбирам аз, и цветовете даже не познавам, само червено и зелено, но дайте да видим нещо, ако се е запазило — може и да го позная. А той значи с едно сетренце кожено, без ръкави, нали знаеш, дето ги носят. И с дънки, ама сивкави ли бяха, синкави ли, виж, не мога да ти река, нещо като твоите.

— Добре, това по-после... Сега нататък: какво стана?

— Ами стана, че взех да будя Кашкин, викам: някакъв бутна жена под влака, трябва да спрем. Оня — право на прозореца. Не го знам какво е видял, ама се разкрещя, че съм сънувал и че съм пиан. Като се върнахме в демото, там вече милицията под пара. Началството рече дума да не съм продумал, за което съм видял. И как само ми се умилкваха. Какво не обещаха, за да не издавам, че не е карал Кашкин, ами аз. Уплашиха се да не изхвъркнат от службата заради такива нарушения. А то, напротив, повишиха ги. И началника на жепето, и началника на демото, и всичките други мърлячи. Та не ме пуснаха при

следователя, разбираш. Натикаха ме за принудително лечение. После — не ти е работа. Луд за пенсия ме писаха, трийсет рубли, какво ще кажеш? Че аз за час си ги докарвам с тия билки, кажи бе, следовател. На синовете, разбираш, жигули ще купя.

— Разбирам. Погледнете все пак рисунките, да не сте се припознали.

— Добре, гледам. Ей го. Малко е надебелял. Угоил се е. Иначе същият. Ама и ти, за да ми го носиш — знаел си, ще го позная, така ли е? Право да ти кажа, голяма работа сте вие, две години да минат — и пак да го намерите! Те това се вика ченгета, мамка му!

Турецки нямаше желание да го разочарова.

ДО НАЧАЛНИКА НА МУР ПРИ ГУВД
НА МОСГОРИСПОЛКОМ^[1]
ПОЛКОВНИК А. РОМАНОВА

РАПОРТ

Изказвам възмущението си от държането на Вашия служител Р. Гончаренко. Вчера, неделя, служителят на МУР Гончаренко са явил в нашето 42-ро у-ние на милицията и изискал досиетата на всички жени от микрорайон Матвеевское на възраст между 20 и 30 години. Когато дежурният обяснил на вашия самозабравил се майор, че другарят Старков, тоест аз, от две години не е ползвал отпуска поради нечовешкото натоварване и за първи път този месец е взел почивка, вашият Гончаренко съвсем се разпасал и крещял в дежурното отделение, където било пълно със съветски граждани, задържани за преливане и кражби, че този техен Старков, тоест аз, бил дезертьор и мързеливец и загърбвал служебните си задължения, докато той самият, Гончаренко, от три години не бил ползвал отпуска, но честно работел за издирване на престъпничка, търсена в целия Съюз. Тогава дежурният прекъсна заслужената ми почивка и изпрати мотопатрула да ме вземе. В мое присъствие вашият Гончаренко също се държа грубо, с нецензурни изрази, и настояваше за незабавно изпълнение на неговата задача.

На въпроса относно избягалия от мярка за неотклонение задържане под стража за неплатени издръжки Кизилов. В склада на ГУВД, гр. Москва, вече втори месец няма белезници. При доставянето на Кизилов в управлението последният прегризал въжето, с което му били вързани ръцете поради липса на белезници. Така че в

случая няма вина на нашите служители, а само безотговорно отношение на снабдителите.

Майор А. Старков,
Началник паспортен отдел
на 42-ро у-ние на милицията, гр. Москва

Началникът на Московската криминална милиция полковник Александра Ивановна Романова беше назначена на тази необичайна за слабия пол длъжност преди няколко месеца. Веднага плъзнаха какви ли не слухове, но Шура Романова се държеше по своя си начин: грубовато, но приятелски говореше с подчинените, проявяваше справедливост в своите на пръв поглед спонтанни, но всъщност добре премислени решения.

И никой около нея не се досещаше колко уморена се чувстваше. Не само защото Московската криминална милиция беше затрупана с работа — престъпността в Москва растеше с невероятна бързина точно както навсякъде в страната.

Много по-тежко за нея беше да вижда, че самата милиция се е превърнала в своего рода символ на беззаконието и корупцията. Рушвети, присвоявания, убийства — ето задължителния асортимент на милиционерските престъпления. Прави са хората да недоволствуват, че в милицията работели само мошеници и корумпирани типове. Тя като началничка вече води продължителна война срещу тази паплач, взима мерки да се освободи от рушветчиите и престъпниците. А то не е толкова лесно, колкото изглежда — почти всеки си има закрилник сред шефовете. Престижът на професията пада, напоследък напуснаха десетки от най-добрите криминалисти. Животът поскъпва, причината да бягат често е ниската заплата и опасната работа. Ето на бюрото ѝ куп заявления: моля да бъде освободен от заеманата длъжност поради преминаване на друга работа. А как ще се преборят с мафията и бандите, ако това остане на тези бездарни слабаци от милиционерските училища, дето идват на работа в криминалната само заради московското жителство?

Денят ѝ беше претоварен с оперативна работа. Едва сега, към шест привечер, Романова свари най-сетне да прегледа текущата поща. Прочете жалбата на Старков от паспортния отдел и се възмути от неоперативността на новата секретарка:

— Таня, нали ви казах всички тия дреболии да вървят при Красниковски.

— Добре, Александра Ивановна, ще знам. Той чака тук, Красниковски, искам да кажа — да влезе ли?

— Да. — Романова си погледна часовника. — Свободна сте. Таня, можете да си вървите.

— И майор Грязнов ви чака, и един следовател от прокуратурата.

— Добре, ще ги приема.

Влезе подполковник Артур Андреевич Красниковски, красавец, жизнерадостен здравеняк. Още от вратата подхвана:

— Този гастролър Жванидзе, петте убийства, вече го залових. Представяш ли си. Шура. Фомин спира тяхната жигула, иска му документите, а този генацвале, много темпераментен, измъква беретата и започва стрелба. По една случайност не го уби, добре, че куршумът рикошира от значката „Майстор на спорта“ и го удари в ръката. Тогава им се хвърляме и ги пипваме и четиримата. А в бърлогата на „Смоленска“ открихме цял арсенал! Пистолети, револвери, патрони, гранати, димки, дори картечница „Судаев“...

— Чакай, Артур, всичко това го знам, дежурният ми докладва. Случаят специално се разглежда от ЦК — каква е била тази престрелка в центъра на Москва, не можахте ли по-кратко да ги обезоръжите, за малко да загубите другаря си, а ти ми се правиш на герой. По-добре кажи кога ще се възбуди следственото дело.

Красниковски усети, че шефката не е в настроение, и реши да не се заяжда, каза миролюбиво:

— Утре. Докато градската прокуратура ги нищи за московските изпълнения, събирам факти от провинцията... Александра Ивановна, чайникът ври, ще ти паднат тапетите, дай да ти наляя.

Романова пусна пакетчето чай в чашата си, подаде я на Красниковски, заразчиства бюрото си.

— Благодаря ти, Артур. Вземи и това, виж този случай в паспортния отдел, Ромка се е държал грубо. Рапортът е пълна глупост, но Ромка наистина се е разпуснал напоследък. Вместо преустройство в

своята работа престроява в Перловка барачката си на вила. С какви ли пари? Понеже много ни вдигнаха заплатите — майка плаче... Ти слушаш ли ме, Красниковски?

Подполковникът откъсна поглед от изложението.

— Извинявай, Александра Ивановна, искаш да ми измъкнеш нещо, ама не знам какво. За вилата в Перловка — не я прави той, а жена му, на Гончаренко жената нали е в търговията... А мъжът не отговаря за жена си... Колкото за Матвеевски район, там е заради „антикварното дело“, дето мошеници, преоблечени като наши служители, обирали московските колекционери. Натам го отведоха агентурните сведения.

— Значи той не отговаря за жена си, така ли? Той не ползва краденото? Не, вече никакви такива. Да му кажеш... И още нещо. Преди време подписах поръчка до завода в Псков за петстотин броя белезници. Свържи се да разбереш защо се бавят. Получих вече поне пет жалби, че в склада няма белезници.

Романова докосна ръкава на сакото му — синьо на дискретно райе.

— Засега толкова, Артур, много работа ме чака.

В коридора чакаха неколцина посетители от Криминалната милиция, само Турецки беше от друго, макар и сродно ведомство. Романова ги огледа от вратата, запита заинтригувана: „За Мен ли сте всички?“, после ги разпредели като в детска броилка: „Теб и теб ще приема, ти и ти елате утре по-ранко.“ И сякаш не забеляза Грязнов и Турецки, седнали по-встрани, на канапенцето до стената. След около четиридесет минути, когато беше приключила с посетителите, Романова откряна вратата, задържа очи върху съсредоточеното лице на Турецки:

— Хайде, вагабонти, влезте. Какво има, Саша, разправай по-живичко!

Но разказването отне повечко време. Турецки гледаше да не прави връзка между излаганите факти въпреки голямата съблазън да го направи. Грязнов допълваше, като се вмъкваше уместно в паузите. Най-сетне Турецки стигна до същината на случая, който още не беше фиксиран в оперативните сводки и засега съществуваше само в съзнанието на Ника Славина, на Грязнов и неговото собствено.

Романова го изслуша, без да го прекъсва, и когато Турецки замълча, каза:

— Този ваш случай ми стана на каша в главата. Сега да го преговорим. Така. Преди две години гражданинът Бил бутнал под влака Татяна Бардина, директорка на „Детски свят“, тоест от сферата на търговията и услугите. Мъжът ѝ по онова време бил председател на Госкомспорт, сега вече е banker. За въпросния Бил тогава не се разбрало, Бабаянц го изпуснал, а прокурорът прекратил делото. Така ли? След две години Костя Меркулов по някакъв начин покрай своя контингент пак е закачил случая и прокурорът нарежда възобновяване на следствието. Същевременно Вероника Славина от Матвеевски микрорайон случайно открива Бил в апартамента на Капитонов — или мъртъв, или тежко ранен...

Романова прекъсна изложението и се навъси. Грязнов помисли, че е забравила за мистичното изчезване на Бил:

— После се изпарява от апартамента.

— Чакай, чакай, Вячеслав, Матвеевско наистина е много голям район, но днес вече за втори път го чувам. Прав си, Саша, в нашата работа често има съвпадения. Но те не стават сами, а благодарение на хората. На колко години е Вероника? На двадесет и девет, нали? А нашият Гончаренко лазел из цяла Матвеевка да търси жена между двайсет и трийсет години по онова „антикварно дело“. Нещо ме съмнява, момчета...

— Интересно — замислено проточи след пауза Грязнов, — дали онзи кагебист Бобовски не е дружинка с нашия Гончаренко. Че и той търси нещо в Матвеевка.

— За какъв Бобовски говориш?

— Капитан Бобовски от КГБ в момента се намира в болница с ужасно главоболие — подхвърли Турецки, а Грязнов се окашля в юмрука си.

— Какво ми се правиш на туберкулозен, Вячеслав? Ти ли си извършителят?

— Моля ти се, Александра Ивановна, не ми отива на положението да се занимавам с тия въшльовци. И как ли бих си позволил да създам проблем между славната ни милиция и чекистите?

— Ще ти кажа аз „славна милиция“, Грязнов. Малко сме се окаляли и без това, гледай да си досъсипем реномето. Четеш ли какво

пишат хората по вестниците?

— Ама хората са едно, а Бобовски...

— Да се върнем на темата. Имаме неразкрито убийство с двегодишна давност, по-точно вече е разкрито. Явно е свързано с убийството в Матвеевско. Татьяна Бардина е блъсната под влака от Бил — вече имаме очевидец на убийството. А самият Бил две години по-късно е намерен мъртъв в апартамента на Капитонов. Вместо да разгледаме някакви повече или по-малко възможни версии, се отплесваме по Гончаренко и Бобовски, дето нямат нищо общо и с двата случая. А дори да имат — защо да не допуснем, че и те разследват убийството на Бил...

Само началничката на Криминалната милиция не знае нищо — завърши Романова вместо Турецки. — Не се вкисвай, Александър, ами да видим как да действуваме оттук нататък. Разкривали сме и по-тежки случаи. Трябва да се погрижим за онова момиче, Славина. Никак не ми харесва въпросният Бил — тя кимна към творбите на Жорка, — мафиотска мутра. Мафиите вече никнат като гъби. За тях да убият човек е все едно да цапнат муха.

— Сашка я повери на Чуднова. Нали я помните, спортистката. Дето ни помагаше по случая с взрива в метрото.

Романова помнеше абсолютно всичко. И случая с взрива в московското метро. И прочутата спортистка Чуднова.

— Добре си се сетил, Саша, пиша ти пет плюс — каза тя.

— Защо не шест? — попита Грязнов.

— Защото, мили мои момчета, подценявате противника. Днес на съвещанието каквото чух!... И вашата дама, и спортистката много лесно може да бъдат проследени. Ако не са им вече и по петите.

— Не би трябвало. Горелик от Гагарински участък проведе операцията. А той е печено момче. Не му е за първи път. Каза, че всичко е чисто.

— Вижте какво сега. Ако започнем официално следствие, ще облекчим задачата на престъпниците, а не своята. За себе си само ще усложним нещата. Така ли е? Тогава да възбудим оперативно дело! За убийство без труп. Засега ще го пазим в тайна. Вече нямам доверие почти на никого. Хората се изкофтиха. Властта и парите развъртават. На собствените си помощници дори престанах да се осланям. Нещо много често взеха да почиват — кой в Сочи, кой във Варна. Само

Артурчик Красниковски ми остана. Малко е коравосърдечен, но е наше момче и е честен. Добре, ще видим... Ти, Вячеслав, веднага покриваш Гончаренко. И започваме от най-близкото обкръжение на този Бил — не е лошо да надникнем в апартаментчето на Капитонов като начало.

— Вече казах на Саша, Александра Ивановна, не можем да се промъкнем незабелязано, сложил е много специални брави...

— Защо са ти бравите? Може да се влезе през прозореца от апартамента на Ника — предложи Турецки.

— Ами да! Ти оперативник ли си, или лукова глава! Ние ще го учим как се влиза в апартамент! Чакай, чакай, какво ми се хилиш? Не, Саша, само го виж, погледни го! Ах ти, рижи дяволе! Той ме работел за незаконни действия! И аз, кокошка такава, му уйдисвам — „да, да, през прозореца“!

Началничката на Криминалната милиция слисана изглежда двамата представители на закона, които се превиваха от смях, махна с ръка и също се разсмя.

* * *

Турецки отдалече видя Ирина и се закова на място почти като гаровите стълбове — какво е станало с тази жена! По перона вървеше невиджана красавица, стройна и висока, много по-висока, отколкото си я спомняше. Черно тясно палто с високи подплънки на раменете, дълги пешове се разтварят на всяка крачка и се мяркат ботушките ѝ до над коленете, но най-важното беше изразът на лицето ѝ — Ирина си знаеше цената. Ето, видя го, усмихна се, но не се втурна насреща му, както щеше да направи по-рано, преди Латвия, а, напротив — спря се и го зачака. Той се приближи и с двете си ръце обхвана лицето ѝ — очите ѝ бяха същите. Сини-сини, като газови пламъчета. Тя го прегърна през раменете и го зацелува, без да обръща внимание на кибиците наоколо. И тази прегръдка, тези целувки му спомниха някогашното почти болезнено чувство на нежност и желание, позабравено през времето на раздялата. Вечеряха в долнопробния ресторант на гарата, изкрънкаха с жестока ресторантска надценка едно замразено пиле от келнера (Турецки нямаше вкъщи нищо освен

бутилка „Хванчкара“, осигурена с много стабилна връзка) и се прибраха на „Фрунзенска“.

И всичко мина естествено и хубаво. Пиха виното и се целуваха. После Ирина влезе в банята, след пет минути се върна, завита в тясна кърпа, с една ръка я придържаше, с другата заразресва дългата си гъста пепелява коса. Турецки застана до нея, отвори кърпата. Ирина сякаш не забеляза, че остана гола пред него, и току разтръскваше мокрите си коси. Турецки седна на дивана, който му служеше за легло, и я загледа. Тя най-после остави гребена, отиде при него. Той я прегърна и я придърпа към себе си.

И завивката падна на пода, и възглавниците чезнеха нанякъде, и те двамата сякаш чезнеха от този свят, пълен с грижи и страх, с неприятности и неразрешими проблеми. Само огледалото отразяваше преплетените им сенки и потвърждаваше реалното им присъствие.

Ирина го прегръщаше, вириаше се в лицето му, нарязано от сенките на слабата нощна лампа. Устните ѝ съвсем леко трепкаха. Като че ли всеки момент щеше да заплаче — или да се засмее.

---

[1] Московска криминална милиция при Главно управление на вътрешните работи на Изпълкома на Московския градски съвет (съкращенията са запазени само в подобни документи). — Б.пр. ↑

13 август, вторник

Кабинетът на Виктор Степанович Шахов, министър на икономиката и член на ЦК на КПСС, съвсем точно отговаряше на високия му пост в съветската държава. Прозорецът беше с прекрасно изложение към Садовое колцо — част от пейзажа, изпортена с несполучливо разположената нова сграда на Стопанското управление на ЦК, в което фактически се уреждаха тъкмо привилегиите, против които така се беше опълчил Шахов. На бюрото до „петолъчката“ беше оставил разтворената брошурка с печат „Строго секретно“, разпратена по списък от Стария площад — таен сценарий за предстоящата августовска сесия на Върховния съвет, разработена от председателя на парламента Лукянов. Текстът беше изпъстрен с бележки, направени с едрия почерк на Шахов. Министърът не одобряваше нито сценария, нито самия Лукянов-Макиавели, рядко властолюбива личност, която можеше всеки момент да заеме мястото на състудента си по право — президента на държавата. Но в случая не става дума за това, а че Лукянов и сие от ЦК и Върховния съвет винаги посрещат с нападки фермерските концепции на Шахов. Селяните в най-скоро време трябва да бъдат оземлени, да ползуват банкови кредити, техника и агрономическа помощ. Иначе в страната ще настане глад.

Тежкото августовско слънце изпълзя иззад сградата на Стопанското управление, грейна над бюрото. Вратата се отвори и повехналата руса секретарка каза с повехналия си глас:

— В четири без четвърт имате среща с американците, Виктор Степанович, а нашият постоянен преводач Болшаков неочаквано се е разболял, току-що се обади жена му.

Шахов вдигна глава, зажумя срещу ярката светлина, стана иззад бюрото, направи няколко широки крачки до прозореца и дръпна щорите. Имате спортна фигура, лицето с хубав тен и леко обветрено би изглеждало дори красиво, ако не беше дълбокият белег на лявата буза.

— Кой го замества?

— Едно момче, май се казваше Колодни. Виктор Колодий, да.

— Повикайте го.

Секретарката го погледна:

— Веднага.

Излезе и скоро се върна с младо свенливо момче.

— Само мъже ли са преводачите? Нямаме ли представителки на прекрасния пол?

Преводачът Колодни едва чуто отвърна:

— В нашата група сме петима, двамата с другаря Болшаков сме с английски. Нямаме жени, не ги назначават.

Шахов пак примижа:

— Така значи, нашите кадровици не искат жени — и защо? Страх ги е да не раздуят щата ли? Аз пък искам да ми превежда някое красиво създание, а не онзи гъгнивец Болшаков. С вас сме адаши, седнете, заповядайте.

— Иначе жените преводачки са дори повече от мъжете — осмели се да каже Виктор, но веднага млъкна и приседна на крайчеца на стола.

— И какво — подкани го Шахов, — не се смущавайте.

Виктор Колодни се донастани на стола:

— Познавам много от преводачките на издателство „Прогрес“. Много добри професионалистки.

— Например? — усмихна се Шахов.

— Например ли?... Вероника Славина, да речем. Тя ми е състудентка. Преподавателите казваха, че има абсолютно кеймбриджки английски. Говори го по-добре от американците. Те не говорят чисто, особено тексасците. Понякога дори не им се разбира.

— Много хубаво, че съветска преводачка говори английски по-хубаво от американците — засмя се Шахов, точно това ми трябва. Как беше името?

— Славина.

— Чудесно.

Шахов се обърна към секретарката:

— Маргарита Петровна, направете необходимото да намерим Славина. До два часа я искам тук.

* * *

Турецки пристигна рано на „Новокузнецка“, на неговия етаж и в приемната още нямаше посетители. Влезе в канцеларията, взе пощата.

— Как сме с днешна дата, Клава?

— За вас не знам, аз съм добре.

— Браво — когато сме най-зле, така да сме.

Кой знае защо, с хората от нейния тип Турецки винаги разговаряше с тези тъпи клишета, не намираше нормални човешки думи. Колкото и да е чудно обаче, Клава и подобните ѝ няхаха нищо против вечните му баналности.

— Бабаянц да е дошъл?

— Как ще дойде? Нали е в отпуска?

— В отпуска ли? По график щеше да излиза през октомври!

Графикът, естествено, нищо не значеше. Той съществуваше, кажи-речи, формално. Следователите предпочитаха почивката през юли-август, като приключваха някое поредно дело и се разберяха лично с шефа. Турецки се ядоса, че Бабаянц не беше си направил труда да му спомене — дори му обеща да обсъдят случая Бардина.

— Той се обади вчера и каза, че спешно трябва да вземе отпуска. Май заминавал при баща си в Ереван.

Турецки изпсува наум и Бабаянц, и самата Клавка и влезе в кабинета. Бързо разпредели пощата и завъртя телефона на Меркулов — трябваше веднага да си го излее пред някого.

— О, браво, че се обади, Саша — чу познатия баритон, — исках да се видим.

— И аз имам нещо да ти казвам. За случая Бардин... Не точно за него... Както и да е.

Не можеше с две думи да сподели тревогата си за Ника и да разкаже за Бил със сплесканите уши и за ненадейната отпуска на лекомисления Бабаянц.

Турецки спря наред дума, но и Меркулов мълчеше. Чу се някакъв лек шум в слушалката, сякаш ветрец прошумоля в предесенната шума.

— Да. Бардин — откликна най-сетне Меркулов и Турецки разбра, че няма никакъв ветрец, а Меркулов беше прелистил бележника си. — Да обядваме заедно, ако искаш. С кола ли си? Имам идея.

— Никаква пола ли нямаш? Сега ще ти спретнем блузка, но с тия дънки какво ще правим?

Ана Чуднова препускаше из къщата, премяташе съдържанието на гардероба и дрешника, а Ника я гледаше безпомощно: във всяка дреха на Ана можеха да влязат по три Ники.

Всичко започна от палачинките. Спорът беше с прясно мляко ли се правят, или с кисело. Ника се обади на свекърва си, експертка по всички видове десерти. Завари я в почти прединфарктно състояние от сутринта министърът на икономиката другарят Шахов издирвал нея, Вероника Славина, за участие в среща с американска делегация. Ника изпадна в паника — до времето на срещата оставаше около час, а тя нямаше нищо освен дънките и фланелка с надпис „I love NY“ (подарък от един турист). Надписът как да е, но самата фланелка беше крещящо жълта.

— Еврика! — изрева внезапно Ана и изхвърча нанякъде.

След десет минути се върна със страхотен костюм.

— Жесток е — нали?! От съседката. И тая смотанячка какъв гардероб има само! Не работи, не учи — тя си знае... Но е добро дете, веднага се нави. Малко ти е широка? Сега ще я прихванем с безопасна. Глей кво кръстче — по-тънко от врата ми. Имаш ли грим? Хайде, действай, ще се обадя на секретарката да пратят бричката...

Кешка дълго ѝ маха с ръка и когато грамадният черен автомобил вече отдавна беше отпрашил, се обърна към Ана:

— Сега ела в любимата ни градинка. Ще ми почетеш за Мечо Пух... А, развързала ми се е обувката.

Ана клекна, завърза му връзката, подръпна му дрешките.

— Ти ли вече си ми баба? — тихо я попита Кеша и прегърна с ръчици сипаничавото ѝ лице. — Не, бабите са много стари, а ти още не си. Лошо. Какви са ти тези пъпчици по лицето?

— Не са пъпчици, а са белези от шарка.

— Каква шарка, дето се прави с боички ли?

— Не, моето е от болест, шарка се казва болестта. На тебе са ти правили инжекция, за да те имунизират, ти няма да се разболееш.

— А на тебе защо не са ти правили?

— Защото, как да ти обясня, аз съм родена в лагер и там не ни правеха...

— В пионерски ли лагер?

— Не точно... Моите родители ги нарекоха врагове на народа и ги затвориха в тъмница, после ги пратиха в лагер, в Архангелска област. После ги реабилитираха, но много късно, баща ми почина в лагера, а пък аз се разболях от шарка... Какви ги разправям и аз на такова малко момченце, загубена жена. Ела в градината.

— Не, чакай само да ти кажа. Не съм малък, скоро ще стана на пет години, другата година. А ти на колко си?

— На трийсет и пет.

— Колко много! Всичко разбрах. Дядо ми също е умрял в затвора. Той е бил най-красивият и най-смелият, но го хванали и казали, че е шпионин. Още преди да съм се родил, но аз знам, тате ми разказа и чичо Саша също, защото и неговия татко са го убили, а той изобщо не е бил шпионин. Аня, защо всички татковци трябва да са в затвора? И нас ли може да ни затворят? Или да ни убият?

— Не, Кешинка, няма да се дадем.

— Ти ще ни спасиш всичките, нали? Ти си фея, Аня.

— Не, Кеша, не съм фея. За съжаление...

* * *

— Нека се възползуваме от нововъденията в икономиката, да си спомним, че имаме вече двеста хиляди кооперативни фирми, от тях четиринадесет хиляди в Москва и от тях — три хиляди за обществено хранене. С други думи, да вървим при Серафима — завърши Меркулов и едвам побра дългите си крака в колата. — Откога му кани...

— Каква Серафима?...

— Не помниш ли, на „Новокузнецка“ имяхме една чистачка? Открила кооперативна кръчма — нещо като „Червената шапчица“ или „Доктор Охболи“. Похвали се, че винаги имала тъмно пиво. Свий по Садовое колцо, ето адреса... Саша, дай една цигара — помоли го и се озърна. — Нито вкъщи ми дават да пуша, нито в работата. — С явна наслада дръпна дима. — Докато стигнем, разкажи ми в общи линии версията „Бардин“ или която искаш. Нали виждам, нещо те тревожи.

Само в най-общи линии, моля те, и без да жестикулираш и да играеш действащите лица, докато си зад волана.

Но той все пак жестикулираше и играеше. Меркулов не го прекъсна — никога не си го позволяваше по време на разговор дори ако лицето срещу него говореше най-големите глупости. Но Турецки забеляза как от време на време потреперваше острата му брадичка. Костя Меркулов имаше безпогрешна интуиция — без да знае подробностите (а дали и събеседникът ги знаеше?), той отбелязваше по този начин слабите места в изслушваните предположения. Самият Турецки някъде към средата на разказа си започна да се чувства доста разколебан, но не се издаде.

За петнадесет минути успяха да стигнат до края на историята и до заведението на Серафима, което се наричаше „Дядовата ръкавичка“. Меркулов посочи с очи табелата и с жест се извини за сбърканата фирма. После го задържа за лакътя и сподели многозначително:

— Ако зависеше от мен, щях да те предложа за звание Главен Инспектор по Предлагане на Версии — всичко с главни букви.

Серафима посрещна следователите като най-скъпи гости. Настани ги в едно удобно ъгълче и сложни „Reservee“ на масата.

— Да не ви се лепнат — обясни и понечи да приседне, да разкаже нещо, може би спомени за някогашната съвместна борба с престъпността, но забеляза мрачното лице на Турецки, присви устни с разбиране и взе поръчката.

„Ръкавичката“ изглеждаше доста забавно заведение. Уж всичко стилизирано: изписани талерки, брезови украшения, дори една балалайка имаше на стената. Серафима носеше неописуем везан покосник, на мокрия бюфет работеше мустаклия с бродирана украинска риза и унил израз на разбойническото лице.

И все пак заведението беше старомодно-уютно. „Както по времето на непа“ — помисли си Турецки. Макар непът да беше предал Богу дух много преди той да се появи на бял свят, тогавашното обзавеждане му беше познато от филмите.

Серафима наистина донесе тъмна бира и две грамадни паници шкембе.

— Сима — погледна я в очите Меркулов, — нямаш ли нещо по така... сериозно? Само по едно, а?...

— Водка не сервираме, Константин Дмитрич, подали сме за концентрати, ама още не са ни позволили, освен конячец, ако искате, ама в кафени чашки, нали нямате нищо напротив (така каза: нищо напротив).

— Да, моля те, нямаме нищо против — строго потвърди Меркулов.

Пиха коняк от кафените чашки и замезиха със силната горчива бира. Шкембето спокойно можеше да конкурира най-добрите блюда от валутния „Национал“ и доста ги превъзхождаше по обем и цена.

Мъжът на бара зорко следеше посети гелите и щом халбите им се изпразниха, направи знак на Серафима.

— Да повторим, Константин Дмитрич? — дотърча веднага тя.

— Да, Сима — и едното, и другото...

— Добре, но ще си позволя съвсем малка забележка за недоглеждане, ще прощавате. Вие с другаря Турецки държите чашките като конячени, отдолу, а трябва за дръжките, както се пие кафе.

Бившата чистачка тръсна везания покосник и остави предишните си колеги да се смеят на „недоглеждането“.

Докато свършат с шкембето, се изясни, че всички изводи на Турецки са били прибързани, макар и да представляваха известен интерес от логическа гледна точка. Най-накрая Меркулов се произнесе мистериозно:

— Сега дай конкретно да обмислим бъдещето.

— Дай — съгласи се Турецки.

— Коя ще е първата ти задача?

— Да се погрижа за безопасността на Ника Славина.

— Това е цел. Питам те за задачата.

— Да разкрия кой е Бил. Да го намеря. Или което е останало от него. По оперативен път да проверя показанията на Славина за евентуалното убийство. Да направя всичко възможно за откриването на престъпниците. Романова даде на Грязнов картбланш, засега всичко се пази в тайна.

— Как мислиш, колко време ще ти трябва?

— Не знам. Може и два дни, може и година.

— Как ще криеш Славина цяла година? Колкото повече време загубиш, толкова повече възможности даваш на престъпниците да я намерят. Да се надяваме, че в апартамента не е имало никой освен Бил. Но не можем в никакъв случай да сме сигурни. Щом се върне от командировката бившият ѝ мъж, нека я закара с детето някъде в провинцията. Сега за Бардина, по-точно за Бардин. Разделих това огромно мафиотско дело на няколко етапа. Първия горе-долу го приключих вчера. Оформих в отделно дело стотина епизода, включително за директора на Мосспортторг Сатин. Прекратих делото срещу него поради липса на доказателства: двама, които са уволнени от него и естествено му имат зъб, настояваха, че му били носили подаръци. Чак вчера се сетих, че същият беше мъжът на майка ти, и то след намека на един от обвиняемите.

— Какъв намек?

— Едно от действащите лица по моето дело направо ми изтърси, че гледам да измъкна Сатин, защото ти бил пастрок.

Безцеремонно намекна, че си получил подкуп. Какво ще кажеш?

— Мисля, че моят пастрок е кретен — крал, та се забравил — кой в търговията не краде. Но е дребна риба и голям тъпак. И всичко това е било в застойните времена. А сега на арената излиза ново поколение. Ако можехме с едно оченце да мернем сметките им в германските или швейцарските банки, сигурно щяхме да получим удар. Милиони, ако не и милиарди в твърда валута. И изпълненията им са нови. И покровителите им са по-нависоко. И в охраната си имат само майстори на спорта. Така че моят Сатин и аверчетата стигат финишната линия като дръгливи коне. Такива сега ги раздават на килограм и без пари. Той е бил сигурен, че ще го измъкна. Ако искаш да знаеш, дори никога не ми е предлагал пари. И аз не съм му искал нито копейка. Ти помниш как събирах назаем за колата. И твоите пари още не съм ти върнал. Той разчита на принципа: щом сме рода... Наобещал и на другите какво ли не, та сега трепери не само заради затвора, ами и заради тях.

— По-спокойно, Саша — виж там едни чужденци ни се чудят, мислят си: тези руснаци ще вземат да се изколят!

— Нищо, нека отговоря на непоставените от теб въпроси. Не съм ходил у тях от една година. Майка ми идва понякога да се видим. Причината? Отдавна знаех, че е замесен. Но нищо конкретно. Не съм и правил усилия нещо да науча. Ще питаш: защо не съм уведомил. Отговарям: не съм Павлик Морозов. Не мога да съм доносник. Едно е разследването — това ми е работата. Съвсем друго е доносот. Обещал ли съм на Сатин помощ? Не. Прекратил си делото — честно ти казвам, доволен съм заради майка ми. Стига ли ти всичко това?

— Сигурно аз самият съм кретен, щом така си ме разбрал. Много те моля, не ми викай, по-добре ме удари, защото искам да ти кажа докрай какво чух от онова лице. Мъча се да разбера откъде духа вятърът.

— Добре, Костя, кажи! — Турецки си погледна чашката, но тя беше празна. — Да поръчаме пак?

Но мустакатият носеше вече новите чашки с коняк и димящи шишчета.

— Та какво за лицето? Не бой се, няма да ми развалиш апетита.

— Каза нещо такова: Турецки кара хубава кола и спи с хубавата жена на шефа. Последното в множествено число, не знам защо... Това

е. Сега имаш такъв вид, че по-добре да ми викаш. Искаш да кажеш: „Какво те интересува с кого спя“, нали?

— Именно.

— Интересува ме. Защото нашият президент като любопитна Пандора отвори тайната кутия и оттам заизлизаха какви ли не гнусотии. Това се нарече гласност. Сега всички знаят, че бившият генсек е крадец, бившият министър на вътрешните работи — разсипник, а бившият генерален прокурор — корумпиран тип. Къде са гаранциите обаче, че новите силни на деня не са същите крадци и рушветчии? И те на тази земя са родени, и в същите партийни школи са учили, и под ръководството на същия генсек са направили кариера... Защо ме гледаш така? Мислиш, че съм се напил и дрънкам глупости? Не, Саша, просто социализмът се е компрометирал като система. Тази система трябва да се унищожи, а ни призовават да я укрепваме. Преустройство в рамките на социализма — това си е поначало абсурд! Май е добре да пия едно кафе.

Серафима сервира и от кафето Меркулов стана вече съвсем невъздържан:

— Докато КПСС е на власт, няма да има нито хляб, нито свобода в тази държава. Докато КПСС е на власт, не чакай национално освобождение. Само власт, подкрепена с доверието на народа, ще може най-накрая да задействува реформите — за земята и всички други. А за целта, уважаеми Александре, е нужно съвсем малко — да се забрани любимата компартия на територията на цялата страна. Властта трябва да се даде на избраниците на народа. Във всички републики. В Русия — на Елцин и неговия екип. Но този номер е смъртоносен. Ще видиш, комунистическата власт ще измисли нещо, което Хитлер и Химлер не са и сънували.

— Точно така, Костя! Не знаеш колко си прав. Подкрепям те хиляда процента. Но първо ми кажи какво общо има кутията на Пандора с личния ми сексуален живот?

— Нищо. Абсолютно нищо.

— Тогава какво ми подмяташ за красивите жени на шефовете в множествено число?

— А, в множествено! Да, малко се отплеснах... Та има една такава тенденция — да се компрометира следствието, да се провали цялото дело. Но ако е лъжа...

— Ами ако не е лъжа? Ако Валерия Зимарина, жената на главния прокурор на град Москва, ми е любовница. По-точно беше допреди няколко месеца. Как може това да компрометира следствието? Да провали делото? Още повече, че го водиш ти, а не аз. Ако имам вина, тя е само пред Ирина, а за чистотата на нашите редици — пука ми!

— Значи Валерия?!

— Да, Костя — хайде сега, защо Валерия, а не принцеса Дайяна!

— Валерия Зимарина? Жената на нашия Мухоморко?

— Да, Валерия Зимарина. Красива жена, аз съм свободен човек... Какво да ти обяснявам елементарни неща? И ако искаш да знаеш, всичко отдавна свърши. Моето място май се зае от Артур Красниковски, заместника на Романова.

— Знам го Красниковски — мъжага и тъй нататък... Ами кой... беше инициаторът на раздялата?

— Ти малко прекали с пиенето.

— Глупости, Саша. „Малко“! Аз прекалих *страшно много*! Та кой беше инициаторът?

— Тя. Май взех нещо да я дразня.

— И по-добре. Тя е отмъстителна жена, знае ли човек...

Серафима пристигна с таблата и започна да почиства масата.

— Сима, донеси, ако обичаш, цяла кана кафе — изплака Меркулов, — тези чашки са ми все едно сачми за слон.

Когато участниците в срещата допиха големия кафеник със силно кафе, стана ясно, че нямат принципи разногласия във възгледите за живота, че едната от страните, сиреч Турецки, трябва да се ожени и е крайно време; другата страна, тоест Меркулов, продължава борбата срещу всички видове мошеници, така както и с възможни провокации от страна на същите.

— Сега все пак няколко думи за случая Бардин — каза Меркулов. — Той страшно забогатя от борсата и от търговската си банка. С чували му карат парите спортните бизнесмени, партийните, от отбраната — предишните му другарчета. Неговата банка пере награбеното от мафията и партократията, което впрочем е едно и също. Тези пасианси Бардин ги реди много ловко. Пере рубли в Щатите, Германия, Италия. Използува връзките с чужди фирми и прави навън смесени предприятия. Има свои хора и на Стария площад,

и в Лубянка. Отдавна е създал и група за борба с рекетирите. В нея са бившите шампиони по бокс Лазуткин и Абрамкин, борецът Тихонов...

По няколко пъти вече се бяха сменили посетителите на „Ръкавичката“, идваше време за вечеря.

— ... В материалите за Бардин ме интересува прекратеното дело за смъртта на жена му. Когато ти го предадох, честно ти казвам, не очаквах толкова бързо да го подхванеш. Като те знам колко си скрупулъозен, мислех, че ще разкриеш връзките на Бардин. Но делото на жена му вече се задвижи самостоятелно и сега имаш всички основания да разпиташ Бардин.

— Чакам го утре.

— Тогава точка — завърши Меркулов някак разсеяно, сякаш се опитваше да си спомни нещо друго. Лицето му стана непроницаемо. — Ще запаля още една.

Дълго пуши безмълвно и Турецки го остави на мира с вечните си въпроси.

— Има нещо, Саша, и ти си първият, с когото го споделям... Всъщност това беше и целта на срещата ни. — Меркулов заби в ъгъла немиждащ поглед. — Живеел някога в Москва един стар и голям род на име Долгорукови. След революцията забягнали в Южна Русия, а двайсета година — зад граница. В Екатеринодар останало само семейството на Алексей Долгоруков, те имали тежко болно новородено момиченце Наталия. Скоро Алексей умрял от тиф, а жена му с детето се върнали в Москва. Скътаните ѝ бижута се стопили бързо-бързо, майката успяла да си намери работа като машинописка и животът им как да е тръгнал. През четирийсет и пета Наталия се омъжила за един инженер и майка ѝ за сватбата ѝ подарила едно колие, като по чудо опазено в гладните и военните години. Това колие се предавало от поколение на поколение, според семейните легенди историята му идвала едва ли не от Екатерина Велика, която пък го била получила подарък от една немска херцогиня. Май не било твърде ценно и имало малък дефект — златно листенце с повредено връхче. Още една била причината майка ѝ да го пази като очите си: бащата на Наталия преди смъртта си пожелал то да бъде запазено за сватбата на Наталия — винетките по огърлицата образували латинско N. През 1946 година Наталия родила син. На 11 юли 1950 година, когато бабата и внукът

били във вилата, а мъжът на Наталия бил на работа, в апартамента им нахлули крадци, Наталия била убита...

Меркулов запали нова цигара, дълго мълча.

— Колието, разбира се, изчезнало, както и много други вещи. Престъпниците останали неразкрити. След още време, може би след година, така нареченият Серьоня Лудия, един от квартала с болестта на Даун, причакал мъжа на Наталия на улицата. От неясния му вой съпругът подразбрал, че от тавана на отсрещната къща, където живеел лудият, той бил видял всичко, което се случило миналата година на жена му. И че познавал убиеца, казвал се Мишка Киряк. Но лице с такова име не било открито, а и следователите не могли да вярват на показанията на Лудия. Самият Серьоня скоро след това завършил земния си път, блъснат от кола.

Меркулов се наведе, извади от чантата си снимката с тънка метална рамка.

— Ето Наталия в деня на сватбата.

Боже Господи, защо тъй познато му се струва това прекрасно лице? Сигурен е, че никога не е виждал жената, не може да я е виждал, през петдесет и втора още не е бил роден. Да не е артистка? Не, има нещо друго... Обърна снимката и прочете отзад: „На скъпия Дмитри в деня на сватбата ни“.

— Костя!

— Да, Саша. Това е майка ми.

Близо четиридесет години са минали от трагичния ден в семейството на Меркулов. Защо сега носи в чантата си тази фотография?

— Но историята не свършва дотам, така ли?

— Не, Саша, не свършва. По-скоро — едва почва. Да не те отегчавам? Нека отложим продължението за следващия път. Шест часът стана.

— В никакъв случай. Да пием нещо освежително? Айскафе?

— Направо коняк — махна с ръка Меркулов.

Кое то беше всъщност диаметрално противоположна идея, но Турецки я прегърна веднага.

Меркулов пийна коняк от кафената чашка и продължи историята:

— Миналото лято, точно в деня преди да ме изпишат от болницата, докараха в стаята някакво чудовищно същество. Не знам на

колко години беше, защото всички открити части на тялото му бяха с петна от жестоко изгаряне, но много отдавнашно. Едвам го сместиха на дължина върху болничното легло, включиха му какви ли не системи и моята докторка взе да се извинява: „Ще прощавате, Константин Дмитриевич, ама е голяма клечка от КГБ, трийсет и пет години е по психиатриите след някакъв нещастен случай, така и не се е оправил.“ После чух да казва на дежурния лекар: „Надали ще изкара до сутринта.“ Старецът хриптеше непоносимо и аз, за да се спася от този ужас, си сложих слушалките и се унесох в Първия концерт на Чайковски — жена ми беше донесла касети с класическа музика за успокояване на нервите. Но скоро хриптенето спря и се уплаших да не е умрял, скочих от леглото, а той обърна глава към мен и ми заговори... Не знам за какъв ме е взел, вероятно за някой началник от далечното си минало. Тъкмо щях пак да си туря слушалките — изведнъж чувам „Мишка Киряк“.

Меркулов помълча, изтръска няколко пъти цигарата на пода, продължи:

— Разбираш ли, Саша, от шестгодишен бях чувал вкъщи това — име ли е, прякор ли? Баща ми умря скоро след убийството на мама, а баба ми живя до осемдесетгодишна възраст и всеки божи ден го споменаваше. Хич не ѝ беше мила съветската власт, но когато станах студент по право, се обнадежди, че ще се преборя със законите и ще открия въпросния Киряк. Не знам доколко и тя вярваше в съществуването му, но това име просто ни стана нарицателно за злото, което беше погубило майка ми. И ето че го чувам от побъркания кагебист! С други думи, Саша, преписах си името му от болничния картон: Иван Никанорович Федотин, пуснах касетофона и четири часа записвах всичко, което бълнуваше този Федотин. Той в умственото си развитие беше останал там, в 1956 година. На сутринта наистина умря.

Меркулов извади от чантата две касети.

— После махнах ненужното и от четирите касети направих една. А на другата съм записал всичко, което направих за една година, честно казано, не е много. И последно: вземи, ако обичаш, това копие — един познат фотограф днес ми преснима бижутото. Може да откриеш някакви следи. Чуй касетите, когато имаш време.

— Още днес! А... знаеш ли, Ирина дойде...

— Ирина ли? Защо не каза!

— Ами някак си... — Турецки си погледна часовника.

— Ела да те водя у нас. Ирка обеща да направи сини домати за вечеря.

— Разбира се, ще ме водиш! Сима! Сметката по-живичко, че бързаме за среща с най-красивата жена на света!

Меркулов понечи да стане от стола, но не успя от първия път.

— Да. Още по едно кафе, а? — попита почти жално.

— Все пак коняк с бира не е най-доброто съчетание за координация на движенията.

Патладжаните апетитно миришеха на чесън и двамата им се нахвърлиха въпреки хапването в „Ръкавичката“:

— Латвийска ли е рецептата? — попита Меркулов.

— Мисля, че е грузинска. Леля ми каза, че някога така ги готвели. Но тогава сини домати не се намирали, а сега на пазара колкото щеш. А пък гъбите са по рижка рецепта.

Турецки огледа мнително кухненската маса — ако всичко по нея беше купено от пазара, Ирка сигурно няма вече пукната пара от заделените за отпуската.

— Гъ'ите са 'ом'а! — похвали нечленоразделно Меркулов с пълна уста.

— Превеждам и се присъединявам към оригинала: гъбите са бомба. И те ли са от пазара?

— Не, от Рига. Десет рубли една кошничка. Ранни пачи крак, затова са толкова скъпи.

— Защо, останалото евтино ли е? Направо без пари, пали? — В гласа на Турецки прозвуча лека заплаха.

— А-а — зарадва се Меркулов, — първата семейна сцена!

Тримата се чувствуваха леко и радостно заедно, както в предишните времена. Всеки можеше да седне където иска, да се налива с вино, кафе, чай, да говори каквото пожелае или да мълчи, ако предпочита. Или след вечерята да седнат всички в уютното ъгълче с лампиона, да пуснат тихо телевизора и да обсъдят живота ѝ в Рига — дали Ирина да поднови договора с рижката филхармония, който изтича в края на годината, или да търси работа в Москва. Някакъв западногермански бизнесмен даваше интервю по телевизията, младежи се бяха събрали на митинг при паметника на Гогол, но Турецки чуваше само нейния глас, спокоен и весел, виждаше сините ѝ очи като газови пламъчета и си мислеше, по-точно знаеше, че сега ще каже най-важното изречение за своя и нейния живот, и вече няма да имат никакви проблеми, Ирина няма защо да подновява договора, дори — по дяволите неустойката! — най-добре да скъса и сегашния и

веднага да се върне в Москва, при него, на „Фрунзенска“. Ирина млъкна наред думата, сякаш усети, че сега ще стане нещо, което бе чакала толкова години. Потърси с очи цигарите, Меркулов ѝ запали и като се възползува от случайната пауза, погледна към екрана, където даваха среща на министъра на икономиката Шахов с американски земеделци, рискували да вложат парите си в развитието на плодородната кубанска земя. И тъкмо Турецки да отвори уста, Меркулов, без да усети важността на момента, реши да изкоментира телевизионните събития:

— Я вижте Шахов какво маце си е намерил! Да не му е жена? А, не, преводачката... Сладурана... И много шик с този костюм...

Турецки го погледна почти с омраза, но Меркулов изобщо не възнамеряваше да си затвори устата:

— Вижте, вижте как я е зяпнал! Нещо ми се вижда съмнителна тази работа — или пък наистина мирише на реформи, а? Стабилизира се родната икономика. Млади красиви жени навлизат в тези сфери и толкова изискани при това. Тази година ще чакаме богатата реколта! Саша, виж де...

И Турецки на секундата сякаш излудя: заскуба си косата, скочи от дивана и се преви одве, сякаш го бяха ритнали в слабините. После закрещя към телевизора:

— Ти малоумна ли си!

Хвърли се към телефона, дълго и нечовешки крещя, докато май го прекъснаха от другата страна. После дълго слуша мълчаливо, каза:

— Добре, Аня, в смисъл никак не е добре. — Затвори и каза объркан, сякаш говореше с някой невидим. — Скача в черния мерцедес и се юрва на майната си точно когато трябва да се затвори вкъщи, и я дават на цялата страна — ей ме, вижте ме! Но телевизия гледат не само филантропите, а и убийците, и утре пак с мерцедеса, защото това не е шега работа, а решение на министъра на икономиката, която вече не съществува.

Турецки забеляза напрегнато-тревожните лица на Ирина и Меркулов, продължи още по-объркан:

— Виждам, че нищо не ми разбирате. Но тази красавица с кожения костюм е въпросната Вероника Славина и ако всеки ден я дават по телевизията, няма начин да се погрижа за нейната сигурност. А всъщност какво можем да направим — това ѝ е работата, за нея ѝ

плащат парите, без които не може да живее и да си гледа детето. Трябваше днес с Грязнов да продължим диренето и да вършим черната работа...

— Не си посипвай главата с пепел, Грязнов не е вчерашен, спокойно може и без тебе, той разполага с достатъчно хора. Щом не те е потърсил, значи си работи човекът. Тръгвам, не, не, как ще ме откарваш, ще взема такси: първо, трябва да се наспиш, второ, не дай Боже, ще те спрат за проверка и оставаш без книжка за цяла година.

Саша изпрати Меркулов до пиацата за таксите. Когато се върна, намери кухнята си подредена като в журнал, а Ирина — заспала на светлината на нощната лампа с отворена книга на възглавницата. Тихо мина по паркета, извади от новото куфарче касетите, които му даде Меркулов. После безшумно изгаси лампата, отиде в кухнята и включи касетофона. Предсмъртните кошмари на полковника от сигурността постепенно се наместиха в реалността, времето сякаш се върна назад...

В следвоенните години в кварталите край Крестовския пазар вилнее банда, която всява ужас по всички мешчански и переяславски улици. В края на 1948 година бандата е ликвидирана от оперативната група на подполковник Федотин. Изключително голяма помощ му оказва членът на бандата Мишка Киряк, или Михаил Кирякович Дробот — той не само е цар на шперца, но успява да влезе под кожата на подполковника, като му предава и главатаря на бандата, и нагабените ценности. (Уточнение на Меркулов: на „Втора Переяславска“ до 1947 година живее Сергей Манякин, тоест Серьоня Лудия.) Федотин решава да превърне Дробот в „приличен човек“, накарва го да завърши средно образование, после школата на КГБ. Протежето му вече е избрало благозвучното име Михаил Кирилович. Сведенията за участието му в бандитските нападения са унищожени от Федотин.

Оглавяваната лично от другаря Берия кампания за изземане на скъпоценностите от „враговете на народа“ продължава много години. А когато и самият Берия е разкрит като враг на народа, окопал се в нашите редици, лейтенант Дробот подпомага Федотин при издирване на съмишлениците на високопоставения шпионин. През 1954 година

той е арестуван и обвинен в неоправдана жестокост, проявявана по време на разпитите. Освен това Федотин, който разследва случая Дробот, научава, че той не е предавал на Берия всички скъпоценности, изземани от враговете, и преди ареста е успял да скрие незнайно къде така наречения „златен куфар“ със скъпоценности за 28 милиона рубли (уточнение на Меркулов: след паричната реформа, от една страна, и значителното повишаване на цените на скъпоценните камъни и благородните метали, от друга, тази сума понастоящем възлиза на около 15 милиона рубли).

Федотин накарал Дробот да му разкрие мястото, но последният чрез измама отнел оръжието на подполковник Федотин и направил опит да го изгори жив...

Турецки въздъхна с облекчение — на втората касета звучеше само гласът на Меркулов, нормален мъж, макар и обсебен от идеята да открие жив или мъртъв бандита Мишка Киряк, който през 50-те години се е подвизавал като лейтенант от специалните служби. Михаил Кирилович Дробот от 1954 година е зад решетките и от есента на 1956 година изчезва от хоризонта със „златното куфарче“. Меркулов вече е използвал личните си и служебни връзки в Комитета за държавна сигурност, но в никой от техните архиви не е намерил материали с името на Дробот след 1954 година.

Приятелите от КГБ не жаят усилия. Тайно и оперативно разпитват доверените си лица, сегашни или бивши служители. Резултатите не падат по-долу от бълнуванията на заслужилия чекист Федотин. Един старец, съратник още на Менжински, заявява, че Дробот не е никакъв Дробот, а е Василий Сталин, тайно прехвърлен от Казан в Пекин благодарение на агенти на Мао. Друг, не по-малко заслужил другар е категоричен: нелегална група, в която влизал Дробот, била внедрена в комунистическата партия на Израел, за да се бори отвътре с международния ционизъм...

По-реална изглеждаше версията на о.з. генерала от някогашните най-секретни служби: в разгара на Хрущовата разправа с кадрите от ЧК голяма група служители, заплашени от трибунал, били разпратени с фалшиви документи по съюзните републики да трупат компромат срещу местните първи секретари на републиките. Издирването на

Дробот по снимката в досието и словесния портрет не дават нищо ново — генерал Гуляев, началник на Главното (обединено) управление по трудово-изправителните заведения (бившия ГУЛаг на „Большая Бронная“) го уведоми за безплодните си проучвания.

Тогава Меркулов започва да търси самото колие. Попада на хора, които са го виждали навремето у собствениците, но те не знаят нищо за по-нататъшната съдба на огърлицата. Показал снимката с бижутото на всички действащи лица, чиновници, мафиоти, които открил в полезрението на градската, републиканската и общосъюзната прокуратура. Но и в този щурм резултатите засега били равни на нула...

Лентата със записа изпълзя от касетата, изпъна се в безкрайна линия, някак чудновато се нагъна и изчезна в далечния тунел. Той се завтече подире ѝ, в никакъв случай не биваше да я губи от очи, но отнякъде изскочи котка и се вкопчи в лицето му. Той отскубна остриите нокти от лицето си и разбра, че не е котка, а е Валерия Зимарина — не виждаше лицето ѝ, но знаеше, че е тя, нейни бяха тези ръце, дългите пръсти със зеленоперлени нокти, роклята в бяло и синьо, „параходната“, както я наричаше навремето Турецки. Валерия избута пред него едновременно ковчеже и извреця: „Не пипай!“ Сега той съвсем ясно разбра — не беше Валерия, тази е митичната Пандора и му е изпратена за наказание от Олимп. Но той непременно трябваше да пипне: там, в ковчежето на Пандора, е колието на княгиня Долгорукова, той ще го извади и... Чу се познат мелодичен звук, ковчежето се отвори само и Турецки нададе вик от ужас: вътре беше положена главата на Ника Славина с диадема, украсена с буквата „N“. Ала всичко веднага изчезна и се появи друга глава — чорлава, червенокоса, с набола червеникава четина, уморено бледо лице.

— Сашка, ти да не си откачил?

Но това вече не беше сън, главата си беше истинската на униформения майор Вячеслав Грязнов, а до него стоеше Ирина, увита в одеялото, и уплашена гледаше Турецки.

— От такива сънища спокойно може да откачи човек... Крецях ли? Колко е часът? Мен ли търсиш, Слава?

— Напротив! Имам тайна любовна среща с Ирина, докато къртиш тук на кухненската маса. Ама ти май още спиш. Хайде, Ирка, направи му едно кафе да вдигне кръвното. Сега ще трябва да ме изслушаш, защото нямаше кога и къде да ти изготвя всичко черно на бяло. Утре ще го получиш в писмена форма, но първо ще се наспя, че трийсет и шест часа не съм мигнал и умирам от глад. Ако отпуснете залък хляб, ще съм ви задължен до гроб.

— Какъв залък бе, човек! Има кльопане колкото щеш! Ирка, върви, лягай си, аз ще направя всичко, и кафето...

— Страхотна задача ми възложи ти, Сашка. Моят Горелик, дето го сложих телохранител на Славина, вече се изръси за глоба, че паркирал на забранено място. Знаеш ли къде?

— Досещам се. Пред Министерството на икономиката.

— Да. На Садовое колцо. Взели я с черен мерцедес, Горелик естествено записал номера. Колицата е служебна на другаря Шахов. Засега всичко е наред, като изключим разпериите с мадам Горелик мъжът ѝ не се бил прибирал...

— Нищо не е наред, Слава. Вчера я давах по телевизията — в едър план.

— Коя?

— Славина. Шахов я е взел за преводачка.

— И какво?

— Как какво — ти на интересен ли ми се правиш! Щом аз съм я гледал, дето изобщо не гледам телевизия, значи сред милионите TV-зрителите спокойно може да са и онези, които я търсят.

— Аха. Значи да се готвим за най-страшното. Ще сложим още някого с Горелик. Добре поне, че успя да я измъкнеш от къщи. Докато включат, че в момента е у Чуднова, все нещо ще измислим... Така. Слушай сега: с благословията на славната наша шефка Романова от славната ни криминална милиция влязохме в апартамента на Капитонов. На пръв поглед — ред и чистота, в смисъл точно обратното, навсякъде такива прахоляци, все едно няма жива душа от години. Никакви следи в антрето. Постлано с едно килимче — чудничко. Под килимчето паркетът чист — свети. Поразбутахме го по-основно и какво... Според предварителните анализи — кръвта е като тази от гащеризона на Славина.

— Значи наистина...

— Защо, съмняваше ли се? Сега. Нали знаеш какво става, като хвърлиш фас в тоалетната чиния и дръпнеш водата? Той отначало не ще да отиде в канализацията. Пушачите обикновено знаят и като подгизне, пак пускат водата. Проверих казанчето на Капитонов —

собственият ми фас потъна чак на третия път. Зависи и от налягането в казанчето.

— Можеш да защитиш докторат на тоалетна тема.

— Пепелникът е измит, значи са пушили в стаята, а не на крак. Единият е изгасил фаса си, другият е отнесъл пепелника в тоалетната. Този другият е непушач. Самият Бил нали е непушач между другото? Но той с прикльцнат гръклян надали го е раздавал по чистотата. Мислиш, че са глупости? Но може да изскочи нещо? Представяш ли си — намираме ги, но не разполагаме с никакви доказателства. Тогава ти им инсценираш много художествено цялата история с фаса в кенефа. Може и да се хванат.

— Но може и не.

— Второ. На прашния бюфет имаше оставени очила в кожен калъф с някаква особена златна винетка, нещо като клонче. И със следи от двуседмичен прах. Дадох ги за експертиза, ще видим чие производство са. За четене, два диоптъра, западногермански рамки, калъфът може и да е нашенски, но още нямаме последните резултати.

— Надали убийците ще си забравят очилата. Да са на Бил?

— Ама че въпросче! Откъде да знам.

— За самия Бил нищо ново?

— Портретите му нямаха успех в спортните среди. В криминалните също. Обаче открихме един занемарен вертеп в „Червен строител“.

— Чакай де, кога успя?

— Шефката ми даде цял отряд. Много се е разтревожила за тая твоя Славина. Та моите момчета претърсиха целия „Строител“, не оставиха нито кътче неогледано. Открихме един пенсиониран по инвалидност — нали ги знаеш, те са най-благодатните свидетели: животът му скука, той здрав и прав, само дето не може да си свива крака в коляното. Защото вместо крак има протеза... Какво се смееш?... Та този капут доприпка с протезата и веднага разпозна нашия човек. Каза, че го виждал много пъти преди някоя и друга година. Заведе ни при опожарената къща. Там по-рано се събирала компания, според думите на инвалида — доста съмнителна. Мацета, млади и по-стари, гримирани и прочие, мъжете стоварват водка с кашони. Запивали за по два-три дни. Нашият бил все с една и съща, някаква скапанячка и злоба на вид, пък и по-дърта от него.

— Татяна Бардина.

— Колко си ни умничък! Да. Същата. Показах му снимката — той малко се позачуди — „май че е тя“. Питам го: тук една жена я сгазил влакът преди две години, дали не е същата — а той като се вкисна, изпуснал бил това произшествие, точно бил на балнеолечение в Железноводск. Затова ти казвам, че е капут, а не дето е с протеза.

— Тогава откъде си толкова сигурен, че е Бардина?

— Ти никога не ме оставяш да се доизкажа... Дай още кафе, че ще заспя от собствения си глас. Благодаря. В жилфонда, чиято собственост била опожарената къща, ни казаха, че се водела на името на един о.з. полковник, лека му пръст. Искате ли името, другарю генерален? Искате, по очите ви познавам. Корзинкин.

— Корзинкин... Познато ми звучи... А, да! Татяна Бардина — моминското ѝ име е Корзинкина.

— Един Господ знае кое ѝ е било моминското, ама преди да се омъжи, се е казвала Корзинкина. Полковникът ѝ е чичо. А племенницата си е правила там терени. После намерихме и други свидетели, никой не знае никакви имена, но всички познаха Татяна и Бил. А другаря Бардин никой никога не е виждал на вилата. Между другото, пожарът станал точно след смъртта на Татяна и повече никой от компанията не се е мяркал там. Не знам дали ме разбираш...

— Разбирам те. Само че това проваля моята версия за Бардин.

— Не само своята, а и на Бабаянц. Опитвате откъм оня край, откъм мъжа ѝ. Обаче, Сашка, за нас амбициите не играят. Ние смело си признаваме грешките. Понеже има и друго. Все пак прекопахме пепелището, взехме булдозер от совхоза. Рекох си, че не може ей тъй просто да е изгоряла тази къща. И наистина. Едно на ръка, че е умишлен палеж, и то немного маскиран, но две години са минали, трудно е да се каже със сигурност. Така или иначе, има някои следи. Но, второ — открихме под печката, вътре в огнището, метална съдинка с херметичен капак, а в нея — виж... Точно петдесет грама. И точно петдесет такива пакетчета.

— Кокаин?!

— Кротко. Хероин. Явно Таничка ги е криела там.

— Но при нея няма открити никакви признаци за употреба на наркотици.

— Значи...

— ... е била в бизнеса. Покупко-продажбите. Това вече не са тайфички, Саша, а направо мафията. Изглежда, нашият човек е имал сериозни причини да посегне на живота ѝ. Ами знаеш ли какво? — Да не би Бабаянц да е надушил нещо такова?... Тогава защо не ни е споменал? Да ти кажа право: взел си отпуска, на никого нито дума — това си е чист идиотизъм!

— Спокойно, Саш, ще открием малкия Бил, жив или мъртъв, и ще открием компанията на Татяна. Шура ми е дала два дни за дискретни действия, после трябва да възбуди дело. Сега се прибирам да спя, трябва ми четири часа или съм парцал, моите момчета нека си дремнат повечко. Сутринта започвам да разследвам контактите на Татяна Бардина. Ще видиш, утре ще открием следите на нашия човек. Тоест още днес... А сега, пардон за нетактичния въпрос, но какво правиш тук, в кухнята, в три през нощта, щом Ирка е в леглото ти? По очите ѝ разбрах, че всичко ви е окей.

— Проучвах тук, по-точно слушах едно нещо, свързано с „антикварните дела“. Но засега е тайна, ще процаваш. Меркулов ми го даде.

— Големите тайни! Прокуратурата, милицията и КГБ си напълниха гушите с тия антики — това и децата го разбраха. Добре, пази си великата тайна. И аз имам една по същата тема, обаче с удоволствие ще я споделя. Ромка Гончаренко ми е „на разработка“. Жена му е в търговията и злите езици говорят, че си строели цял палат с парите, които била награвила. Само че с нейната стока как ли ще стане номерът — тя е в една техническа книжарница, щанд „Хидравлика“. Всички книги да открадне — ще спечели колкото за тоалетната чиния.

— Стига с тия тоалетни чинии!

— Като се занимавам само с лайна... Та Гончаренко е натоварен с „антикварното дело“, а онзи Бобовски от КГБ, дето му украсихме черепа с цицина, нещо нюхаше. Но цялата тази афера трябва да се разнищи много внимателно, затова ще опитам сам, аз, че, не дай Боже, да се усетят — ще провалим цялата работа. Имам чувството, че всеки момент някакви жички ще направят контакта и ще ми светне!

— Или ще дадат на късо и буф!

Към три посред нощ се разбра, че красотата и дарбите не допринасят ни най-малко за обикновеното женско щастие, а понякога дори са причина за несретна съдба. Единственото предимство на Ника пред Аня беше малкото същество на име Кеша, което сумти на походното легло, а сутринта ще ги вдигне и двете в седем, за да бързат да хранят патетата в Богородското езеро, да вървят при баба за оставеното там триколесно велосипедче, да монтират падналата гума на купения вчера камион и всичко това ще трябва да го прави Ана, защото в девет сутринта Ника има среща — тоест не самата Ника, а министър Шахов — с представители на западногерманската фирма „Сименс“, понеже Ника покрай кеймбриджкия си английски набързо опресни и немския си, и то не какъв да е, а изискан, „хохдойч“, и в десет ги чака увеселителна разходка по реката с чужденците. Но още не й се спеше, тъй като си блъскаше главата над хиляди въпроси: как да преправи ленената си рокля за Ника, къде да търси месо за обяда и подобни, които трябваше да се съчетаят с патетата, камиона и велосипедчето, а пък Ана в никакъв случай не искаше нещо от този списък да отпадне. Напротив, тя дори настояваше Ника незабавно да възприеме идеята й, че трябва да *си урежда живота*. При това не ставаше дума за някаква философска абстракция, а за нещо, което конкретно произтичаше от Никината информация във връзка с вчерашното прекарване с министъра.

— Разправи ми сега точно какво ти каза — разпитваше Ана, докато работеше с ножицата и сантиметъра.

— Не каза, а намекна.

— Какво точно намекна?

— Че сега било много хубаво на чист въздух.

— Какво ще намеква, хубаво е, разбира се.

— И трябвало да намерим свободно време да се поразходим.

— Дватамата ли?

— Не го питах.

— Уф...

— Не е въпросът какво е казал — той ме гледаше... с интерес.

— Те гледат с интерес и мачовете по телевизията.

— Като че ли бяхме сами в салона, в студиото, в кабинета...

— А ти?

— Какво?... Все едно нищо. Преструвам се, че не виждам и не чувам.

— Браво! И аз преди петнайсет години така се правех на оципана — а той се ожени за приятелката ми... Премери я... А, не е лошо! Сега се носи широко, може и без стесняване... Добре де, а *той* на тебе харесва ли ти?

— Не знам. Разбери, че е два пъти по-стар от мене.

— Това е минус. А плюсовете?

— Привлекателен е... Мисля, че е добър човек.

14 август, сряда

— Моля за извинение, Александър Борисович, май съм дошъл по неудобно време? Ако сте зает, ще почакам в коридора.

Светски мъж с меки черти на интеллигентното лице, стегнат, благоухаещ и на вид бодро-свенлив. Лицето му беше съвсем младолично. Турецки малко изненадан побърза да се извини:

— Прощавайте, Владилен Михайлович, че ви откъснах от работата. Седнете, където ви е удобно. Креслото, дивана? Обещавам да не ви отнема много време.

„Какво съм седнал да му се мазня?“ — тъкмо се запита той, но Бардин любезно каза с приятния си тенор:

— Моля ви, Александър Борисович, колкото е необходимо, толкова. За мен, слава Богу, всичко отдавна е свършено, но вие сте длъжен, естествено, да изпълнявате нарежданията отгоре дори когато не са съвсем... обективни, така да го кажем. Много добре разбирам, че инициативата за преразглеждане на делото не излиза от вас. Да не са разкрити нови факти във връзка с Татяна?

— Да, имате право. Нови факти. За това и само за това, Владилен Михайлович, се реши да бъде възобновено следствието.

Тънките вежди на Бардин леко се вдигнаха, сякаш той беше твърде изненадан от думите на следователя, а дори може би и обиден.

— Първо задължителните формалности. Трите ви имена...

Бардин послушно отговаряше, но с доста учудена нотка в гласа. Турецки си взе цигара, предложи и на Бардин. Онзи запали, дръпна, смръщи се — „Столични“ явно не му бяха по вкуса. Очите му обиколиха предметите по бюрото и се спряха върху лицето на следователя.

Турецки го слушаше с половин ухо. Знаеше вече всичко това от протоколите на Бабаянц. Роден, учил, работил, оженил се... И ето първото изречение, което не беше фиксирано в предишните протоколи:

— ... Срегнах едно момиче, в което се влюбих като луд. Татяна научи за Нели и после... Подозираха ме... подозират ме, че съм я убил, но никой не знае колко е трудно за мен. Да, виновен съм за смъртта ѝ. Но как да изморя вината си? Ако вървите по стъпките на Бабаянц, доникъде няма да стигнете, Александър Борисович. Трябва да се поставите на нейно място — близо четиридесетгодишна, никога не е била красавица. Появява се Нинел, млада, красива...

Турецки забеляза жълти пламъчета да просветват в очите на ексминистъра. Но той не споделяше възторга му от мускулестата Галушко.

— ... спортна звезда от световна величина... She is so beautiful — изтърси неочаквано на английски.

Турецки го виждаше как истински се вълнува. Бардин си наля вода от гарафата, изпи я на един дъх. — Колко е топла водата — каза с паднал глас. — Нищо де, нищо...

Взе си цигара. Ноздрите на правия му нос трепкаха от всяко дръпване.

— Не си губете напразно скъпоценното време, Александър Борисович. Нито аз, нито Нели сме искали смъртта на Татяна. Наистина, не бях споменавал на Бабаянц за отношенията си с Нели. Никой не ме е питал. Но защо, ми кажете, трябваше да набърквам едно младо момиче в цялата тази история? Видях, че следователят има намерение да ме тикне зад решетките. Трябваше ли да повлека и Нели със себе си?

— Доколкото можахме да научим, първата ви жена не е била от тези, дето ще се хвърлят под влака заради изневярата на другаря в живота; не — простете откровеността ми, — те си намират заместник.

Турецки произнесе предварително изрепетираното изречение съвсем небрежно, като подреждаше междувременно нещо по бюрото си. Той усети как Бардин сякаш хлътна в креслото.

— Но тя си беше намерила заместник май доста преди вашето запознанство с Нинел Галушко. Дано всевишният ми прости кощунствените слова за покойната.

Бардин тъкмо вдигаше чашата — и така си застина. Не, не беше уплашен. Стана му криво. Много криво. Дори не отвори уста да протестира, да възразява — просто се втренчи с невиждащи очи във

водата вътре в чашата, без нищо да каже. Турецки не знаеше как да прекъсне това странно занимание. Но трябваше да продължи разпита.

— Извинете, Владлен Михайлович, искам да ви питам за роднините на Татяна. Живи ли са родителите ѝ, има ли чичовци, лели?

— Родителите ѝ отдавна са покойници, а единственият ѝ близък роднина, чичо ѝ, почина наскоро след смъртта на Таня. Други няма.

— Ходили ли сте във вилата на чичо ѝ?

Бардин вдигна очи от чашата.

— Вила ли? А, да-да, той имаше вила. Знаете ли, бях прекъснал, тъй да се рече, дипломатическите отношения с него още преди да беше придобил вилата. Той ме обиди, скарахме се... Но какво общо има вилата с нашия... с моя... с целия този случай?

— Има. Защото се намира, по-точно намираше се преди пожара...

— Пожар ли?

— ... в „Червен строител“.

Бардин изгърва чашата на пода и Турецки се уплаши, че и ексминистърът ще я последва.

— Знаехте ли, че жена ви посещава вилата на о.з. полковник Корзинкин? Взимали ли сте участие в оргиите там? Кого от антуража на Татяна познавате? В какви отношения беше тя с Бил — сигурно познавате млад мъж с такова странно име, нали? — Турецки изстреля въпросите един след друг, с пресметнат жест измъкна изпод книжата кадастроните с нарисувания Бил.

Очите на Бардин станаха оранжеви, Турецки никога не беше виждал такъв цвят очи. Дали пък не е ненормален. Бардин рязко издърпа скиците от ръцете му.

— Този ли е Бил?

— Познавате ли го?

— Никога не съм го виждал. Не знам кой е, не му знам името. Но съм чувал Таня да нарича някого така по телефона. Ще питате какво са говорили — кълна се, никога не съм се мъчил да разбера, те говореха с недомлъвки. Разговорите ѝ бяха доста тайнствени.

Бардин нервно потри ръце, сякаш ги миеше.

— Веднъж си дойде от отпуска, обади се на приятелката си... Името ли? Клара. Не знам коя. Може би искаше просто да си побъбрят, но изведнъж лицето ѝ се изопна, тя затвори телефона и влезе в

спалнята — там имаме дериват. Аз бях обезпокоен и реших... да подслушам, това беше единственият път, когато го направих умишлено. Тя се обади на рецепцията на хотел „Белград“. После го нарече по име, но не можах да разбера какво си говорят.

— Помните ли кога беше?

— Помня. Преди три години, през септември. На тринайсети септември ми е рожденият ден, Татяна обеща да се върне, но се забави няколко дни. Аз бях много засегнат.

— Защо не сте дали цялата тази информация на Бабаянц?

— Защото я намирам ирелевантна^[1].

Турецки се направи, че разбра.

— Таня имаше много познати... мъже — гласът на Бардин отново трепна — и макар да живеехме разделени, макар да не бих казал, че нейните... връзки са ми безразлични, досещах се, че търси... с извинение... по-остри усещания. Всичко това беше доста мъчително за мен. Бихте ли ми казали сега — тези ли са новооткритите факти, ако така се казва в правото, имам предвид историята с Бил.

— Отчасти.

— Отчасти... Извинете, мога ли да отида в тоалетната?

* * *

— Дежурният Гончаренко слуша.

Само той му липсваше. Турецки леко си преправи гласа:

— Грязнов?

— Майор Грязнов изпълнява задача, кой го...

Затвори и се обади на Романова.

— Вячеслав тича по твоя случай, а ти мен ме подпитваш. Хайде, не се вкисвай. Ей го тук Горелик с рапорта при мен, засега няма нищо, твоята спортистка го съсипала, карала като луда. Нахранил заедно с тях някакви патета в една локва и сега ги оставил да обядват. А Славина е с корабчето по реката с компания от лъв нагоре. Него не го пуснали, но там си имат предостатъчно охрана. Така мисля. Какво да предам на Вячеслав? Записвам. Втората половина на септември... хотел „Белград“... така. Второ, приятелката на Бардина Клара, презимето неизвестно, познава Бил. Откри ли го?

— Бардин е тук на разпит, но в момента отиде до тоалетната поради душевно разстройство.

Романова се засмя:

— Така ли му викате вече?

* * *

Турецки отново и отново поставяше на Бардин въпроси за познанствата на жена му, за възможните ѝ контакти с главатарите в престъпния свят, например такива като Кондаков и Троекуров, с които се занимаваше Меркулов, за приятелките и любовниците ѝ, за доходите и незаконните сделки. Меркулов се интересуваеше от връзките на Бардин в нелегалните далавери, а Турецки се мъчеше да разбере кой е Бил и какво го свързва със съпрузите Бардини.

— Александър Борисович — потръпна разпитваният, — интересувате се за... познанствата на жена ми — ами тя имаше един бележник, който бе иззет от Галактион Ованесович. Таня беше делова жена. Не бях посветен в тайните ѝ, но помня, че винаги ползваше бележника си, по-скоро не бележник, а голям тефтер. Никога не съм надничал вътре. Но трябва да е в делото. Във всеки случай другарят Бабаянц ще потвърди.

Не, никакъв бележник нямаше в делото. Кой го е иззел? И колко ли други — и какви? — доказателства са унищожени, скрити, липсват? Кому е било необходимо това? На Бардин, ако той е убиецът на жена си. Но защо с готовност съобщава за изчезналия бележник? На кой етап са изчезнали записките на Татяна Бардина от делото? Били са извадени от Бабаянц още в Москворецката прокуратура, или вече тук от някого, който има достъп до следствените дела?

Турецки спря касетофона. Визитата на московския banker приключваше.

— Ще ме викате ли пак? — може би неспокойно, а може би и с жив интерес попита Бардин.

— Още не мога да ви кажа — отвърна Турецки с дежурната фраза, като си мислеше дали да съобщи на Бардин, че Бил е убиецът, или не. Реши, че е рано, оттласна се заедно със стола назад, уморено преплете пръсти пол тила си и попита, сякаш случайно се сецаше:

— Още една минутка, Владлен Михайлович — не бихте ли погледнали това колие, може да ви се стори познато?

Турецки погледна снимката, докато я подаваше на Бардин, и се свъси: фотографът на Меркулов не беше си направил труда да ретушира копието на фотографията и това, което беше излязло, приличаше на обезглавено женско тяло. Явно и на Бардин му стана неприятно, сякаш не разглеждаше преснимано бижу, а резултат от дейността на гилотина.

— Просто снимката е лоша — реши да го успокои Турецки — и в същия мит разбра, че Бардин беше *познал* колието.

През годината, изминала от срещата с умиращия безумен чекист, Меркулов двеста и седемнадесет пъти — както личи от запису му — вади от чантата си портрета на Наталия Меркулова, по баща княгиня Долгорукова, с надеждата, че някой ще познае скъпоценната огърлица и той ще открие следите на убиеца на майка си. Двеста и седемнадесет пъти надеждите му остават излъгани. „Ще го търся, докато го намеря. Ако трябва, и цял живот.“ И ето, на двеста и осемнадесетия път, но не Меркулов, а той, Турецки, вижда как маската на страха изкривява лицето на седналия пред него човек.

— Тъ, то е мое... на Неля...

Бардин мънкаше нещо съвсем неразбираемо, а Турецки трескаво обмисляше какво да предприеме — просто не беше готов за неочаквания поврат.

— Откъде го имате?

— Ами... от мои близки... наследство.

Турецки не беше упълномощен от Меркулов нито да го разпита, нито да навлезе в дебрите на мелодраматичните спомени при създаването се положение. Кой да знае, че ще стане така!

Неудобното мълчание бе прекъснато от телефона — обади се Ирина. В скоропоговорка — да не отнема от ценното време на следователя — му съобщи, че напразно е обърнала целия „Комсомолски проспект“ да търси нещо за ядене и кибрит, нямала с какво една цигара да запали, камо ли газта, а за вечеря ще направи само задушено зеле, и то ако намери кибрит от съседите. После внезапно се разсмя — спомнила си, че за газта има запалка.

Турецки затвори телефона и с омраза погледна Бардин. Джунджурийки за онази крава по няколко стотици бона, всеки ден

обеди, вечери, ако не и двете. А той какво да подари на Ирка — едно въшкаво пръстенче струва месечната му заплата. Обяд за двама при Серафима — седмичната заплата! Кибрит със свещ да търсиш — екстра каламбур за „Литгазета“! Сапуна като по време на войната ти го режат с конец от калъпа! Той почти безцеремонно разкара Бардин. После се обади на майка си и се самопокани на вечеря — крайно време беше да запознае родителското тяло с бъдещата си жена (програма максимум: да изкопчи от пастрока нещо за Бардин), запали последната цигара и завъртя на Меркулов.

---

[1] Незначителна. — Б.пр. ↑

Огледалото в каютата я хвана само до коленете и Ника остана доволна от себе си, макар да знаеше, че старите обувки никак не се връзват с елегантния ансамбъл, изработен тази нощ. Ника въздъхна — за кой ли път! — за загубените сандалети. Но най-важното е да се преструва, че всичко е екстра. Предстоеше лънч на палубата като завършек на първата част от днешната програма.

Сутринта беше тежка. Всички говореха едновременно, тя едва успяваше да превключва от немски на английски. Немците от ГФР прекрасно разбираха и английски, но протоколът изискваше превод на родния език на госта. Ника беше свикнала да работи с туристи, но днес контингентът беше по-друг и само от любезност проявяваше интерес към забележителностите. Прикрити зад непринудените приказки, шефовете на суперконцерни от Европа и Америка, финансовите мениджъри проучваха възможностите на съветския пазар, а съветските ръководители използваха всяка възможност да ги притиснат за кредити. Шефът на икономическото ведомство Шахов почти не участваше в общите разговори, но Ника непрестанно усещаше присъствието му до себе си.

На обяда беше по-приятно. *Geben Sie mir, bitte... Do you mind...* Ника беше ужасно гладна, но като глътна буквално на една хапка цял сандвич с черен хайвер, залъкът ѝ преседна на гърлото: представи си как Кешка и Ана обикалят за месо, настроението ѝ се развали, отцяха ѝ се и чуждите бизнесмени, и комфортният параход, и самата Волга, която я отнасяше все по-далеко от привичния живот.

— Защо е тъжна богинята? — чу гласа на Шахов. — Богините на победата не са ли винаги войнствени?

— *Wie, bitte?* — трепна седналият отдясно до Ника представител на „Сименс“.

— Преведете му, богиньо, иначе няма да видим обещаните петдесет хиляди компютъра — засмя се Шахов и Ника подробно заобяснява на германеца, че господин министърът се надява на сътрудничество в областта на електронните технологии, тъй

необходими за западналото ни селско стопанство и на изостаналата ни от Запада промишленост — без помощта на развитите страни не можем да прокараме реформите в земеделието, не можем да спасим промишлеността; и дано в тези начинания ни помага богинята на победата Нике, тоест тя самата, защото е кръстена на нея. Богът на електрониката направи комплимент за остроумието на господин Шахов и темата на разговора се измести към гръцките и римски митове.

След лънча параходът обърна и заплува в обратна посока. Дойде време за по-дискретни разговори на чаша коняк с тиха, спокойна музика. Сега събеседник на Шахов беше висок възрастен англичанин, заместник-министър на търговията на Великобритания. Разположиха се в голямата каюта, Шахов наля коняк, предложи на англичанина скъпа хаванска пура.

— Откровено казано, нашата икономическа реформа е свързана с големи трудности — започна Шахов без никакви уводни думи. — Не успяваме да обуздаем инфлацията, жизненото равнище на населението пада. Чака ни голяма икономическа, следователно и политическа криза. Как ще свърши — Господ знае. Мнозина, както вече видяхте, дърпат реформата назад. Тя се нуждае от спешна подкрепа. Налагат се радикални мерки за ликвидиране на дефицита в държавния бюджет, за да се предотврати катастрофата на потребителския пазар. Съвсем между нас: страх ме е от приближаващата зима, студена и гладна...

Ника се мъчеше да не обръща внимание на ужасната воня от пурите и превеждаше на Шахов, а вътрешно ѝ се щеше час по-скоро да се върне у дома.

— ... И най-важното ще са сериозните съкращения на разходите за отбраната и оптимизация на структурата на вноса и износа на продукция и капитали. Вече сме предприели съкращения във военния бюджет, подписали сме и международни спогодби с най-развитите западни страни за ваши инвестиции в нашето народно стопанство, но там си останахме — на спогодбите. А се нуждаем от ваше оборудване, от ваши модерни технологии. Тъкмо това трябва да обсъдя с вас по молба на нашия президент. Уверявам ви, субсидиите ви няма да отидат на вятъра, веднага ще ги използваме в предприятията за производство

на селскостопанска техника. Малогабаритните машини са първият проблем на зараждащото се у нас фермерство.

Англичанинът пусна гъста сива струя пушек и каза:

— И ние сме за перестройката, господин Шахов. Подкрепяме радикалната икономическа реформа и тук, в Съветския съюз, и в страните от Източна Европа. Но искаме гаранции, че нашите лири и долари няма за година-две да се стопят яко дим.

И замаха с ръце като вятърна мелница — дали да разкара дима, за да може и Ника да диша, или за да покаже в какво ще се превърнат лирите и доларите на международния капитал.

— Какви гаранции имате предвид? — внимателно попита Шахов.

— Историята учи, че гаранция за отношенията в цивилизования свят е демокрацията. На първо място, правова държава. Докато няма такава конструкция за изграждането на държавата и обществото, няма и гаранции, че правителството може да носи отговорност за думите и делата си. А вашето правителство извършва нещо, което наричате „революция отгоре“. Народът може да се разбунтува и да задейства самосиндикално. Вече има симптоми: работническите стачки в Кузбас, Воркута, Волгоград. „Революция отдолу“ може би? Както учи историята, това е опасно. Това означава хаос и анархия. Трезвомислещият бизнесмен няма да вложи парите си в страна, в която се очаква криза. Не искаме повторение на Иран, Афганистан, Ирак. Ще отговоря с откровеност на вашата откровеност: ние, хората от Запад, се боим да не се върне сталинизмът. Много просто: достатъчно е танковете да излязат по улиците на Москва — и сталинските порядки ще бъдат възстановени. Вярвайте на белите ми коси: не само вашият КГБ работи като часовников механизъм — нашите момчета също честно си изкарват хляба.

Шахов слушаше търпеливо английския гост, поливаше френски коняк в чашата му, гледаше все по-мрачно, но не възразяваше.

— ... Аз малко познавал ваша страна — каза англичанинът на руски, усмихна се смутен и продължи пак на английски: — Бях ранен през Втората световна война, работех в британското посолство в Москва. През петдесет и втора имах... тъ... неприятности, хората на Берия ме обвиниха в шпионаж, знам какво са мазетата на Лубянка... Ако не беше смъртта на Сталин и после премахването на Берия... Та:

кой може да гарантира, че няма да се върне сталинизмът, ГУЛаг? Вашата демокрация е много слаба, засега всъщност е само гласност, и то не докрай.

— Но процесите на общественото развитие са необратими. Младежта, която не познава страха, не би допуснала подобни експерименти! И вие ми повярвайте: ние, номенклатурата, също сме разделени на две враждебни армии. Едните са за неосталинизъм, но другите искат демокрация... Който е бил в лагер, цял живот няма да го забрави...

Ника заекна на последните думи, погледна Шахов.

— Затруднява ви преводът ли? Добре, ще го кажем така: в нашата страна надали съществува семейство, в което да не е имало репресириани през годините на сталинския терор. Убеден съм, че нашите деца и внуци няма да преживеят подобни времена... Пак ли нещо сбърках, богиньо?

— Не, не, моля ви! Няма нищо... — възкликна Ника, но я обземаше все по-голямо безпокойство: как ли са въщи? Дори не безпокойство, а предчувствие за нещо ужасно. Продължи да превежда, почти без да се замисля за съдържанието на разговора, още повече, че той вече беше неофициален: англичанинът се оплака от петнадесетгодишната си внучка, която искала да стане балерина, но не щяла да учи нито в Лондон, нито в Париж — Москва, та Москва, непременно прочутата балетна школа на Большой театър! Шахов обеща да уреди, да използва всичките си министерски и партийни връзки — и е това, изглежда, съвсем предразположи англичанина...

* * *

— Благодаря ви, Ника, че така ме измъкнахте от гафа с немца. Не съобразих, че „компютърът“ си е компютър на всички езици. Но нещастният ми немски стигна да разбере превода... Нещо като че ли ви тревожи или винаги сте така тъжна?

Бяха сами на палубата, гостите гледаха в концертния салон съветски мюзикъл.

— Да, тоест не, не винаги.

Разбира се, тревожи ме — и ѝ се щеше да му каже, — ако си открил в чужд апартамент труп на свой познат и сега с детето трябва да се криеш от убийците, защото си станал неволен свидетел на престъплението. Но вместо това тя разправи на този съвсем чужд и толкова високопоставен човек неща, които спокойно можеше да спести: и за развода си с Альоша, и как трябва да работи вкъщи, защото няма кой да гледа Кеша, и че не може ей така за цял ден да изчезва — да отплава! — и никак не е за нея тази работа, а не иска да дава малкия на градина, защото нашите градини са върховен ужас. Усеща се, но вече е късно, защото Шахов е извадил бележника от горния си джоб и записва нещо, после казва с нетърпящ възражения глас:

— Синът ви може да ходи в детската градина за служителите на ЦК в дните, когато работите за мен. Не е чак толкова често. И по всяко друго време, разбира се.

Ника притеснена се оправдава за проявената нетактичност, но Шахов я завежда в каютата, където бяха с англичанина, и се оказва, че там имало телефон, защото това не е увеселително корабче, с което понякога ходят с Кеша от Фили до Парка на културата и обратно, а правителствена яхта, и тя чува гласчето на Кеша, който реве за потънало пате в езерото, и си мисли: какво щастие всичко да е наред с детето ти!

В кабинета на Грязнов цяла сутрин не млъква телефонът, подчинените докладват за извършеното. Местно оперативно издирване означава: откриване на самоличността по компютърната картотека на криминалната милиция, работа с размножени фотороботи по отдели и групи и контакти със специализираните звена, тоест пътната, транспортната, въздушната милиция. Също и работа с кварталните, с оперативните инспектори, дружинниците в щабове, проверка по молбите за откриване на изчезнали лица и най-вече — срещи с информаторите на московските криминалисти. Тъкмо с тази рутинна дейност второ денонощие се занимаваше отделът на майор Грязнов. Оперативниците с компютърния портрет на Бил, направен по рисунките на Жора, обиколиха московските квартали, огромен брой хотели, всички гари и летища.

Местното издирване не даде резултат: Бил не беше известен на столичния престъпен свят. Грязнов включи телефона на „секретарка“ и отиде при подполковник Погорелов. Старият приятел и сътрапезник беше се издигнал, сега оглавяваше секретариата на началника на Московското главно управление на вътрешните работи, тъкмо за него работа: той беше невероятно мързелив, но мозъкът му щракаше по-бързо от IBM. А тук талантът му блесна стопроцентово: да ръководиш не значи ти самият да се пребиваш от работа. Подполковникът знаеше всичко, което става в управлението и извън него.

— Славка, дай да направим частно детективско бюро — посрещна той Грязнов с поредната си идея, — ако искаш, бачкаш, ако не — не.

— Дай — съгласи се Грязнов, — ама първо ми обясни положението с „антикварното дело“.

— Голямо напрежение, приятел, нас ни притискат шефовете, ние притискаме хората — безрадостно обясни Погорелов, но кое — дали положението с „антикварното дело“, дали причините за интереса си към частната инициатива?

— Положението е страшно напечено, Валентине!

Подполковникът тутакси разкара тъжния израз:

— Само заради този тъпашки закон за собствеността, за данъчното облагане, за кооперациите. Не се знае докъде са финансовите инспектори, откъде започва борбата срещу нетрудовите доходи. А генерал-лейтенант Прилуков, началникът на столичното управление на Държавна сигурност, има гадния навик да гледа през прозореца.

— Валя, Вальок...

— Не, не ставаш за частен детектив. Там знаеш ли как трябва да ти сече пипето? Раз-раз, а паричките кап-кап. Антикварният магазин „Уникат“, а такива като него на пръсти се броят, та той е точно срещу Московското управление на КГБ. Генерал-лейтенант Прилуков, да го питаш защо, изпитвал голям интерес към всекидневните тълпи точно под прозореца си. А ЦК на КПСС междувременно го пришпорва: къде са, мамка ви, разкритията за организираната престъпност? Тогава генералът ражда една нестандартна идея. Чекистите с помощта на УБХСС и Криминалната милиция се хвърлят на борба с онези, които отнемат от КПСС, от тази партия на началниците, част от капитала им, сиреч и част от властта им. Но онези повечето не са никакви спекуланти, а са честни колекционери, и то на преклонна възраст естествено. И такива хора са разпитвани безброй пъти, тикат ги в килии с рецидивисти, не им дават лекарства, изтезават ги — с една дума, ловко им измъкват самопризнания. Между нас да си остане, Саша, но сега това дело вече тихо-кротко се потулва, защото много нещо се изприказва и по вестниците, и по телевизията, ама всъщност и чекистите, и милицията здравата се облажиха: при изземането не включвали в описите доста скъпи неща и ги препродавали пак чрез същите спекуланти от „Уникат“.

— Говори ли ти нещо името Бобовски? Капитан от секретните служби.

— Не ми говори. Вашият Ромка Гончаренко например доста се е постарал. Включили са го в звеното на КГБ, защото някои от иззетите ценности били от московски и ленинградски музеи, например от музея на Новодевичия манастир.

— За Матвеевско да си чувал нещо?

— Не си спомням... Питай Вася Монахов, той ще ти снесе всички подробности. Между другото, много иска да се премести от

отдела на Гончаренко в твоя, искал да се занимава с убийства, а не с кражби.

— Не ми е казал нищо, защо?

— Първо, страх го е от Гончаренко, второ, не смее да ти се натрапва, той е скромняга. Просто веднъж стана дума, в приятелски разговор. Така че не ме издавай.

Грязнов надникна в кабинета на Романова, но там беше пълно с началници и непознати хора. Спореха кому трябва да е вярна Криминалната милиция — дали на генерал Мириков, протежето на Пуго, или на професор Комисаров от Милиционерската академия, предложен за поста си от кмета на Москва Гаврил Попов.

Грязнов затвори вратата, бързо стигна до кабинета си, оттам избра директния телефон на шефката:

— Александра Ивановна, искам да взема Монахов от отдела на Гончаренко в моя отдел. После ще ти обясня:

Романова помълча, после кратко каза:

— Добре.

Грязнов намери Василий Монахов в компютърната зала, лейтенантът от милицията съсредоточено работеше с клавишите и още по-съсредоточено се вглеждаше в екрана. Грязнов постоя до вратата, после високо каза:

— Другарю лейтенант, щом освободите компютъра, обадете ми.

— Ако искате, веднага, другарю майор!

— Не, още не съм съвсем готов...

След десетина минути Вася надникна учуден през вратата на Грязнов:

— Другарю Грязнов, компютрите увиснаха.

— Така ли?

— Да, непрестанно увисват, програмите са много несъвършени.

— Добре, нека си висят, искам да поговоря с теб. Конфиденциално. Влез, седни. Отдавна те наблюдавам (тлъста лъжа, „наблюдаваше“ го от няколко секунди и остана доволен: Вася имаше повече лунички дори от неговите, носът му беше чип и много решителен), момче като тебе трябва да изпълнява сериозни задачи. На

мен пък не ми стигат хората. Затова искам да те помоля: дали не би ми помогнал? Ако ти хареса при нас, оставащ, ако не — не те насилвам.

— Да зависеше от мен — веднага... — Монахов млъкна и се загледа към прозореца.

— Тогава? Романова е съгласна, каза: „Трябват ти хора — вземи Монахов от Гончаренко.“

— Така ли каза?

— Не точно, но в този смисъл.

— Благодаря ви, другарю майор. Честно казано, и аз предпочитам... Но другарят Гончаренко?...

— Благодаря ти, Василий, че прие. Гончаренко остави на мен. Приключи каквото имаш, и от понеделник идваш. Как сте там с „антиквариата“, свършихте ли?

— Не, блокирахме — тъжно рече Монахов.

— Значи сте увиснали, а? Несвършена програма.

Лейтенантът се засмя:

— Увиснахме! Вадим душите на клиентите, ама полза никаква. Не знаят нищо за кражбите — скъпоценностите по няколко пъти са сменили собствениците, преди да стигнат до колекционерите.

— За Матвеевско също ли нямате резултати?

— Там май изобщо не сме имали нищо. Вкарал съм всички адреси в компютъра — Монахов се позамисли и потвърди: — Не, нищо нямам за там. На „Мосфилмовска“ имахме една баба със самовари. И на „Мичурински проспекти“ колекционер на уникати.

— Значи много работа, а?

— О, препускаме от сутрин до вечер и без почивни дни. Последния път ни излезе късметът с някакъв Капитонов — другарят Гончаренко щеше да му ходи на гости; не че ме е уведомил де, ама го чух, като се уговаряха по телефона. В шест вечерта ни пусна да си ходим.

Грязнов счупи пластмасовата химикалка, острият ръб болезнено се вряза в дланта му, но той още по-силно стисна юмрук, за да е в състояние да подхвърли възможно най-весело и спокойно:

— Значи ясно, нали? Засега нито дума на Гончаренко, нека дойде подписаната заповед — започваш при мен.

— Слушам, другарю майор.

В мига, щом се затвори вратата зад гърба на лейтенанта, Грязнов вече беше навъртял телефона:

— Александра Ивановна, ако има някой при теб, моментално го разкарай на майната му — имам екстрено съобщение!

* * *

— Викат: дисертацията трябва да се доработи. Аз им викам: ама моля ви се. Те викат: вие опростявате, а това е много важно социално явление, повлияно поне от двеста и петдесет фактора. Аз им викам: но правото може да повлияе най-много на петдесет от тях. С една дума...

В кабинета по криминалистика Харолд Чуркин от Специалния отдел разиграваше в живи картини как научният съвет на Института по криминология беше отхвърлил дисертацията му. Старият криминолог Семьон Семьонович Мойсеев търпеливо слушаше целия бълвоч, само в антрацитните му очи проблясваше всевечната скръб на еврейския народ.

— Чуркин, получил си правителствена телеграма — излъга от вратата Турецки.

— Веднага — друг път ще ви доразкажа.

— Наистина ли е получил телеграма? — попита Мойсеев, когато останаха сами.

— Нищо чудно.

В кабинета миришеше на денатуриран спирт, на масата бяха подредени някакви дрехи — Мойсеев разследваше убийството на някакъв известен московски рекетир. Турецки седна на стола до него. Мойсеев неочаквано скочи, взе си бастуна и заситни из кабинета. Фигурата му приличаше на питанка.

— Семьон Семьонович, знам, че сте зает. Ще бъда съвсем кратък. Бабаянц внезапно си взел отпуска и ме остави наникъде. Имам нужда от помощ.

Замълча, помисли, че Мойсеев не го слуша.

— Продължавайте, Александър Борисович... Саша. Просто съм много уморен. Не, нямам предвид днес. Уморен съм от живота. Ама, моля ви се, Саша, слушам ви, извинете.

„Значи пак има някакви проблеми. Да не би децата? А, деца — близнаците сигурно са вече на двайсет. Или Мухоморката го тормози, иска да го пенсионира? Един нормален човек остана в прокуратурата — и него скоро ще го разкарат“ — каза си Турецки, а на глас вече разправяше съвсем друго:

— Навремето Бабаянц водеше едно дело. Така и не го разкри. Не можа или не поиска, не знам. Може и да са му попречили. Преди десет дни го прехвърлиха на мен. Открих, че става дума за убийство. Потърпевшата е директорката на търговска фирма „Детски свят“. Съпругът — тогавашният председател на Госкомспорт. Убийството е извършено от лице, което от няколко дни също е труп. Бабаянц щеше да ми съобщи някакви подробности по случая, но изчезна. По никое време изведнъж в отпуска.

Мойсеев мълчеше. Турецки се чувстваше много неудобно, седнал до бюрото, докато Мойсеев куцукаше зад гърба му.

— Мъжът на жертвата настоява, че следователят бил взел бележника на убитата. Но бележника го няма. А той би могъл да проясни много от загадките...

— Искате да го потърсите тук, в кабинета?

— Сега виждам, Семьон Семьонович, че наистина сте уморен от еднообразието на живота и имате нужда да се позабавлявате. Хайде, посмейте ми се, не ви се сърдя.

Мойсеев се засмя.

— „Специалният“ Чуркин така ми опъна нервите, че реших да си го изкарам на вас. Иначе нищо повече, а си въобразява кой знае какво. Има силен гръб в лицето на Амелин. Взел съм да говоря с игрословици, нали? Не е на хубаво. Щом пигмеят си намери силен закрилник, започва да си въобразява невъобразими неща. Внимавайте да не ви изкара през носа правителствената телеграма. Слушам ви, Саша, извинете ме, за Бога!

— Въпросът е, че нашият Мухоморко е приятел на Бардин. По негово разпореждане Бабаянц е прекратил делото преди две години, още в Москворецки район. Сега Зимарин изведнъж иска ново разследване. Но междувременно от делото е изчезнал важен документ.

— Нали не искате да кажете, че главният прокурор на Москва е замесен в тези убийства?

— Нищо подобно. Но подозирам, че или е прикривал някого, или сега някого прикрива. Направо казано, аз самият съм доста объркан.

— Саша, вие сте почнали вече да забравяте. Да не би Едуард Антонович лично да ви е връчил делото на Бардина?

Турецки наостри ухо — така почтително, на име и бащино, никой не наричаше главния прокурор зад гърба му, обикновено се ползваха прякорите Мухоморката и Градоначалника или просто презимето — Зимарин.

— Ами, лично! Донесе ми го Клава, точно се бях върнал от отпуска, миналия петък. Получих папката с придружително писмо, подписано от... Ама че работа, Семьон Семьонович!

— Това е номерът, скъпи Уотсън — подписано от първия зам. главен по административните въпроси Амелин, тогава изпълняващ длъжността главен, защото Зимарин се върна от отпуска миналия понеделник... Което също не значи, че Амелин е пипал нещо в документацията. Така че не бързайте да го изправяте пред дулото на пистолета, за да му изтръгнете, признания. Все пак изчакайте да се върне Бабаянц, тогава много неща ще се изяснят.

— Видяхте ли, Семьон Семьонович! Все пак колко бях прав да дойда във вашата епархия да търся бележника! Иначе все нещо не пасва: Мухоморката първо прекратява делото, после иска доразследване... Но вие ми се виждате угрижен. Какво има?

Мойсеев най-накрая седна на стола до Турецки и неочаквано сподели:

— Моите момчета заминават за Израел.

— Браво!

— Едуард Антонович каза, че ще бъде изключен от партията.

— Ако аз по някаква най-ужасна случайност бях станал партийен член, отдавна да съм си хвърлил книжката на боклука. За какво ви е това партийно членство? Всички най-свестни хора вече се измъкват от това благо: Окуджава, Тихонов, Афанасиев... Доколкото знам, през последната година са напуснали над два милиона.

— Не така, Саша — аз съм в тази партия от четирийсет и шест години, аз съм убеден комунист. Бях на фронта, останах без крак... Както и да е... но за мен това е трагедия. Позор! Синовете ми да вървят, те отдавна били решили, но все не смеели да ми кажат.

— Сега времената са други, можете да обжалвате, да напишете до някой вестник, знам ли, да протестирайте...

— В никакъв случай; ако научат момчетата, няма да ме изоставят на произвола на съдбата и тогава не бих си простил... Така че послушайте ме, изчакайте Бабаянц и не се навирайте между шамарите.

Турецки излезе от кабинета на криминолога съвсем объркан. Ако такъв честен и добър човек е със съвсем циментиран мозък, какво може да се очаква от другите? „Убеден комунист“! За четиридесет и шест години партиен ступор така и не е разбрал в какво толкова е бил убеден... Вече пренебрегнал съвета на Мойсеев — да изчака Бабаянц — и дори нарочно, напук, за да си докаже колко е независим, отвори вратата на зам. главния Амелин. Ако би знаел как ще му излезе през носа, и то доста скоро магарешкият инат, да би отминал тази врата, просто временно да я беше забравил.

Амелин, постлал бюрото с разграфените чаршафи на документациите си, преписваше някакви данни. Турецки започна още от вратата за краката:

— Възложихте ми случая за смъртта на Бардина. В делото трябваше да се намира бележникът на пострадалата. Няма също опис на документите.

Късите крачета на Амелин се свиха под бюрото, така че останаха да се виждат само върховете на отдавна нелъсканите му обувки.

— Не виждате ли, зает съм. Надзорът по следствието се осъществява лично от другаря Зимарин. Обърнете се към него — каза Амелин и заби нос в чаршафа.

— Кой е бъркал в документацията, преди да ми предадете делото? — реши да упорства Турецки, но другарят кадровик явно не желаше да говори с него. Тогава Турецки реши да го подхване от другаде: — Имате ли ереванския адрес на Бабаянц? Трябва веднага да се свържа с него. Не ми харесва, когато някой ни в клин, ни в ръкав изведнъж си вземе отпуска.

Амелин вдигна поглед от бюрото, очите му шаваха зад дебелите стъкла. Но в този момент вратата се отвори и секретарката Клава пошепна тревожно:

— Александър Борисович, на телефона, спешно...

Този път Грязнов се обажда от съвсем изправен автомат и съобщава, че деветдесет и девет на сто е открил убийците и един от

тях, Гончаренко, благодарение на Шура Романова е под „служебен арест“, тоест е сложен дежурен, за да е налице и да не мърда никъде, докато Грязнов установи самоличността на Бил, а това вече не било проблем, и че Ника Славина още днес или може би утре спокойно ще се прибере с детето вкъщи.

Турецки е толкова слисан, че не реагира адекватно на появата на Амелин, който вече не се сърди и *лично* е дошъл в кабинета на подчинения си, *лично* да му донесе за подпис някаква ведомост, може би статистическия отчет по завършените следствени дела през тримесечието; Турецки слага подписа си на няколко места, отбелязани от Амелин, и продължава да слуша Грязнов, наблюдавайки как Амелин тепа към вратата с късите си крачета.

— Защо смяташ, че не било проблем?

— Защото отивам при Клара, моя стара позната. Нали ти самият ме насочи към приятелката на Татяна Бардина. Само дето не е приятелка, а врачка... дърта вещица. Така че довечера чакай новини. Къде да те търся?

„Дъртата вещица“ Клара Балцевич живееше на Стария Арбат, днес превърнат в невероятен вертеп, чиито обитатели стреснати се крият от този пир по време на чума зад дебелия пердета по прозорците. Познатият открай време на Грязнов безистен беше превзет от тълпата: двама „афганистанци“ дрънчаха с китари и виеха за незавършената битка срещу душманите. Майорът си проправи път през слушателите, качи се на втория етаж. „Клара Балцевич. Екстрасенс“ — гласеше позлатената табелка на вратата. „Легализирала се е, проклетата шафрантия“ — почти на глас каза Грязнов и натисна копчето на музикалния звънец. Преди десет години до тази врата имаше поне пет звънца, сега апартаментът принадлежеше само на Балцевич. Грязнов я чу как се приближава до вратата, вероятно поглежда през шпионката, но щом му отвори, тя веднага изчурулика:

— Вячеслав Иванович, откога не сме се виждали! Какво ви носи насам? Влезте, драги, заповядайте!

Грязнов не може да познае апартамента: вместо раклите и старомодните бюфети, донесени от предците на Фира Балцевич от киевския Подол, голямата стая беше обзаведена с ултрамодерни мебели, в ъгъла светеше включен компютър, от екрана на „Сони“-то друг екстрасенс, Кашпиоровски, записан на видео, провеждаше сеанс по парапсихология. Но все така миришеше на цигари и лекарства. „Тия са изкудкудякали — ядоса се Грязнов, — компютри под път и над път!“ Той втора година безрезултатно проси компютър за отдела си, а тази патица си е инсталирала вкъщи...

Клара проследи погледа му:

Кашпиоровски опорочава метода на психотерапията, използва в сеансите хипноза. Боя се дали не влияе на цялата ни перестройка. Сега работя върху един труд...

— Вижте какво, Клара Романовна, сиреч Фира Рувимовна и понякога Клавдия Петровна, в момента най-малко ме интересува Кашпиоровски, той ни е ясен, той се занимава с политически полезна дейност, успокоява тълпите, че ще вземат да се изколят. — Грязнов

забеляза как се напегна огромният ѝ бюст и зашариха някога зелените ѝ очи, днес с цвета на блатна тиня. — Както прочее не ме интересува днес и твоята психотерапия.

Ако не беше в цайтнот, Грязнов с удоволствие щеше да подхване светски разговор по модната тема, още повече, че според агентурно-оперативните данни на Криминалната милиция Балцевич, два пъти осъждана, недоучила се докторица, а днес екстрасенс-врачка, покрай заниманията с астрология и хомеопатия се отдава и на психотерапия — тайно подготвя нелегалните далавераджии за кръстосаните разпити и очните ставки пред следствените органи. Някои от клиентите си от време на време предава или на Криминалната, или на Стопанската, или на КГБ, според жанра на престъплението и заявките от съответните служби — така се откупва от правосъдието.

— Интересува ме какво знаеш за Татяна Бардина и любовника ѝ Бил. Само не ми се прави на гръмната, Кларета, и избягвай да се оплакваш от слаба памет. — В този момент Грязнов бе осенен от много своевременно хрумване и продължи спокойно: — Защото компютърът има добра памет. Къде са данните — в твърдия диск или на някоя укрита дискета? Хайде, моето момиче, потърси нужния файл.

Грязнов е доста бос в компютърната терминология, но на думи не се издава. Обаче и Клара не се предава лесно. Изважда цигара „Херцеговина Флор“, пали, предлага и на него:

— Запали една, майоре. Защо ти е компютърът? Ще си получиш Таня с всичките ѝ кирливи ризи, да им го нафукам на ония мародери...

— Май ми играеш много печена, Клариса? Не се мъчи, другарко Балцевич, не можеш да ме стреснеш с нецензурния си език. Аз знам поне осем пъти повече мръсотии от тебе. Така че изкомандвай умната машинка. Иначе ще повикам нашия програмист и ще ми изкара всичко за отрицателно време. Та ще останеш с пръст в уста, ни парапсихология, ни компютъра си даже ще видиш. Между другото откъде си се снабдила с него?

— Легална сделка, другарю милиционер — злобно отвръща Клара.

— Все пак поименно с кого?

— С никого поименно, а от една кооперативна фирма.

— „Рога и копита“?

— Плоски са ви шегичките. Кооперативна фирма „Логика“.

— Кой те свързва с тази „Логика“?

— Един достопочтен гражданин, понастоящем не е в Москва.

— На море ли е?

— Да. На почивка за няколко месеца.

— Само че на Бяло море. И не за няколко месеца, а с осемгодишна присъда... Видя ли, Клери, и аз мога да отгатвам. Само че как да въздействам на парапсихологическите ти точки, та да разбереш, че песента ти е изпята, ако не се споразумееш с мен. Ще настигнеш наред път достопочтения си гражданин, после в лагера ще те уредим в кухнята да готвиш за бившите си съучастници. Достатъчно ясен ли бях?

Клара облизва с върха на езика кървавото червило на устните си, лилавите ѝ клепачи потрепват от страх. Тя знае за какво става дума: компютърните спекулации с чужди фирми намирисват на затвор и нейните покровители тежкари от съответните служби няма да я спасят. Но тя не знае, че всички приказки на Грязнов са блъф, той само е чувал за посредника на кооперативна фирма „Логика“, който наскоро отиде в пандиза с всичките си милиони.

— За Бардина сега ще направя разпечатката — най-сетне казва Балцевич и тръгва към компютъра, — но за никакъв Бил не знам.

Обаче Грязнов вижда как треперят късите ѝ пръсти върху клавишите, чува как особено писука компютърът.

— Клара бърка командите. А ето вече заскърцва и печатащото устройство, от него бавно излизат листата с гъсто изписан текст. Майорът ги поема един по един и ги преглежда по диагоналната система. Никъде не се мярка името на Бил или дори най-малкият намек за него.

— Браво. С Татяна всичко е ясно. Значи мъжът ѝ е пълна нула? Какво беше: онанист, фетишист, мазохист? Прекрасни министри си имаме, няма що, луди за връзване, ама ни управляват. А неговата шампионка Нинел — тя как го понася?

— За един милион ще го понася, къде ще ходи! — изсъска Балцевич.

— Какъв милион?

— Според слуховете. За любовта си му изисквала един милион.

— Интересно. Я по-подробно.

— Значи. Явява се министърът на спорта Бардин при спортистката Глушко, приземява се на едно коляно и мълви: „Ваш роб до гроб.“ Така и така, един вид ви искам ръката. Обаче в отговор чува думи не на девойче, а на валутна курва: „Сантименталните приказки, министри мой, си ги вкарайте — сецате се къде. Първо ще зарежете жена си, после искам един милион и тогава съм ваша.“

— Гушна ли го?

— Гушна го.

— Откъде знаем?

— От приятели.

— А може би си чувала как Бардин се е сдобил с този милион?

— Прекаляваш, началник. Не съм участвала в неговите операции. Това си е вашият бизнес, не е мой. Нали ви плащам от джоба си за всички разследвания и проучвания — аз като данъкоплатец в тази държава.

— Виж какво, гражданко Балцевич, ти много да не знаеш, че ще отидеш на топло с целия си лайнен бизнес. Ще съобщя в Стопанската милиция как им разваляш показателите, като подготвяш техните жертви за разпитите, а своите клиенти коवेश пред мафиотите. И на тях ще им кажа: предава ви, нещастници такива, вашата Клара на чекистите, окото ѝ не мигва! Голям смях ще падне.

Грязнов няма време за празни приказки с Балцевич. И не му трябват в момента никакви сведения, освен едно: кой е Бил. Вижда, че Клара леко е свила перките след заплахите му и допълва:

— Така че или говорим за Бил, или...

— Добре, дадено. Само едно да се разберем, Слава: имаш от мен Бил, но ме оставяш на спокойствие.

— Зависи как ще докладваш нещата, Клара — хрисимо произнася Грязнов.

Клара присвива очи, дръпва дълбоко.

— Таня идва да си гледа за него. Беше лапнала до ушите. Ама той мъж, та мъж; колкото до размерите, бил нещо неவிжданo. Тя каза, че бил някаква важна клечка, носеше разни парцалки от чужбина, някои стигаха и до мен. Е, тя пък все не можеше да разбере дали той си няма някоя курва. Така че ѝ хвърлях картите да знае цялата истина.

— Как се казва? Къде работи?

— Да не си луд, Славочка, никога не съм го виждала, нито му знам името. А пък за работата му изобщо не съм се интересувала.

— Аха, аха... Защо се правиш на малоумна, гражданко Балцевич? Кого мамаш с тия „важна клечка“, „мъж, та мъж“? — Грязнов си взе от нейните цигари, запали.

— А кой го е следил в хотел „Белград“? И после е пускал информацията на Бардина? Или и това са показали картите? — И подхвърли провокативно: — Кой е снабдявал Бардина с наркотици?

Майорът извади от вътрешния джоб снимки, една от тях с преснимания портрет на Бил.

— Познаваш ли го?

Клара за секунди сякаш остаря много повече от своите петдесет и пет години. Грязнов се ядоса на себе си — вместо веднага да притисне Балцевич с данните, взел да ѝ разтяга локуми.

— Да. Познавам го. От КГБ е. Анатолий Петрович Биляш, майор от службите за сигурност.

Грязнов си опари пръстите с цигарата, но не се издаде, продължи спокойно:

— Благодаря, Клара Романовна. И сега всичко за него: връзки, явки и прочие...

Съобщението не го изуми. Напротив, така нещата вече си отиваха на мястото, макар че случаят се усложняваше катастрофално и следователно опасността за Ника Славина ужасяващо нарастваше. Най-напред трябваше да съобщи на Турецки и на Романова, че Бил е идентифициран, и след това да продължи разговора с Балцевич. Той протегна ръка към слушалката и в същия миг телефонът запя мелодично. Клара подскочи, погледна уплашено-въпросително.

— Вдигни, Клара, вдигни...

Грязнов чу как някой извика:

— Дай ми майор Грязнов, спешно!... Другарю майор, тука подпалиха колата ви заедно с шофьора!

Грязнов полетя надолу по стълбището и се втурна към улица „Аксаков“, където беше оставена милиционерската волга. Още насред път се досети, че беше номер. Волгата си беше на мястото и шофьорът, старшината от милицията, също. Грязнов се понесе обратно със скоростта на звука и през тристате метра на спринта успя да произнесе по свой адрес триста ругатни, от които най-меките бяха „смотан

мухльо“ и „мухляв смотаняк“. Взе стъпалата до втория етаж, натисна звънеца и без да чака, стреля в ключалката...

Клара седеше на същия стол, сякаш беше позадрямала: главата ѝ с разрошена коса леко склонена на една страна и тялото отпуснато. Грязнов внимателно повдигна ръката ѝ — главата с неестествена чупка в шията се подпря на гърдите. От тила към деколтето на роклята се виждаше червен белег. Ника Славина беше казала: гърлото му прерязано, не прерязано, а дълбока кървава бразда отделя тялото от главата, която е размазана. *Modus operandi*. Само дето с Бил не се бяха справили толкова лесно и затова е станало нужда да го ударят с нещо тежко. Специалисти по примки и прекършване на шийни прешлени. Гончаренко май нямаше такава дарба. Бобовски от КГБ на вид е скапана лига. Пък и двамата имат желязно алиби по убийството на Балцевич: единият е под личното наблюдение на Романова и Турецки, другият се въргаля в болницата. Така че не е толкова просто с модуса. И още: кой друг освен Шура Романова и Турецки знаеше за срещата с Балцевич? Първо, жените от „Детски свят“ го бяха светнали по въпроса, че Клара не е приятелка на Бардина, а гледачка. Симпатични жени, бедно облечени, ще рече — според заплатата. Второ, дежурният от Специалния отдел може да е видял, че Грязнов търсеше в картотеката Балцевич. Тогава защо не са я убили веднага щом са научили за приятелското му посещение? Защото са научили по-късно и от трето лице.

Мониторът беше строшен, от компютъра стърчаха чаркове, съсипани от жестока ръка. Празната кутия от дискетите беше захвърлена на пода.

Грязнов пусна ръката на Клара и придърпа телефона.

Сряда, 14 август

В малката „оперативка“ с решетка на прозореца, предназначена за оперативни, цели и съседна до кабинета на Романова — в нея началничката обикновено приемаше платените осведомители, — сега седеше Грязнов. Шура го беше помолила да я почака тук, скрит от хорските очи. Тя самата беше посетена от известен писател, дошъл да се оплаче от всички накуп: неповратливостта на милицията, нахалството на депутатите демократи, подлостта на секретарите на Съюза на писателите и същевременно от жена си и сина си. Феноменът на перестройката.

Шефката не пусна Грязнов на Арбат след убийството на Балцевич — там вече четвърти час работеше бригада, оглавена от заместника ѝ подполковник Артур Красниковски и от дежурния следовател в прокуратурата. Шефката много добре знаеше, че по-важно е да обсъдят въпроса за Бил-Билиаш, отколкото да го занимава с огледа и описа на кристални вази, копринени пенъоари, дантелено бельо и всичко друго в апартамента на убитата гледачка. Чакаше в гнусното стайче близо половин час, пушеше му се, но беше свършил цигарите, затова още повече му се пушеше.

Най-сетне се появи Романова с пакет цигари и чаша кафе. Отначало му тегли една майна по всички апашки закони.

— Честно казано — завърши малко по-човешки, — разочарована съм от теб, Слава. Как може да се хванеш на това телефонно позвъняване и да препускаш до колата като първия кретен! Тук има замесен някой от нашите. Някой е насочил убийците. Добре де, после ще му мислим.

Отпи от кафето, побутна чашката на Грязнов и го пожали като майчица:

— Кой знае как си се уморил, толкова ти се насъбра!

После се облегна и му махна поощрително — подчиненият трябва спокойно да си допуши, преди да започне сериозния разговор.

— Нямах ли нещо за пиене?

— Ще видя — каза Романова и извади от касата наченат коняк, един портокал и кекс „Столичен“. — Неприкосновеният ми запас.

— А помниш ли как крадахме краставички от неприкосновения запас на твоя предшественик Котов. А водката замезвахме с бонбони. Хубави времена бяха. Братски.

— Да, аз си замезвах с бонбон, спомням си. Сашка Турецки отначало гаврътна цяла чаша и му прилоша.

— Да, светът вече не е същият. И хората доста се промениха.

— Да ти разкрия ли тайната на тези промени? Остаряваме — това е.

— Шефке, ти взе да се разчувстваш — тогава да пристъпим към деловата част.

— Налей малко и на мен. Дай Боже да не е последната... Та какво става там, в КГБ?

— Анатолий Петрович Биляш, майор от Държавна сигурност, на работа, тоест е бил на работа, при генерал Шебаршин. В ПГУ — Първо главно управление. В разузнаването с други думи. Взел си отпуска, затова не се е забелязала липсата му. Аз им пуснах мухата, че според сведенията от Балцевич Биляш е изчезнал. Вече ще им е малко трудно да проверят.

— А иначе с какво се е занимавал?

— Както разбрах от разговора с кадровика, Биляш е бил в отдела за оперативна работа в чужбина. Този отдел се занимава с информационно-аналитична дейност. Представлява, тъй да се каже, интересите на военнопromишления комплекс на Запад.

Забравила, че кафето беше на Грязнов, Романова го допи.

— Да, слабовато като сведения. Трябва да проучим не само с какво се е занимавал служебно. Сиреч не само информационно-аналитичната му дейност...

— Още не сме научили нищо за далаверите му с Бардина, нито с някой от другите мафиоти. Едно е ясно: ще трябва да се ориентираме по основната му дейност... Александра Ивановна! Шура! Както искаш, ама трябва да прислушаме Гончаренко. Той е голям хитрец, но добре познава нашата работа.

— Ще го надхитрим, Славик. Остави на мен.

Романова извади от чекмеджето черни лачени сандалети с много висок ток и със стъклени висулки на закопчалките.

— Освен това извадих лентата от пишещата машина...

Романова показва найлонов плик.

— Дай на някой наш човек в лабораторията, да разчетат, което успеят. Лентата се е въртяла доста пъти, с просто око не се чете. Обаче разчетох едно изречение: „Да се потърси приятелката на Пирожката, тя взе портпреса“.

Веднага, моментално да започват. Онзи писател ми загуби времето с неговите сълзи и сополи, можехме да избързаме, дежурството на Гончаренко свършва след час, трябва да сме готови. Прибирам засега сандалите пак в касата... Какво ще кажеш?

— Интересно...

— Нали трябва да се погрижим за Ника Славина, ти си й прикрепил Горелик за ангел-пазител, значи разбираш, че тя е реално застрашена. А от текста става ясно, че наистина са я взели за приятелка на Бил. Може и да е, но не по тази линия, която ги интересува тях. И я издирват, защото била взела „порт-преса“. Което може да означава всичко: пари, скъпоценности, документи. Сигурно това е причината и за убийството на Биляш. Старков от Гагарински район ми е пратил рапорт: Гончаренко издирва в Матвеевско млада жена, в неделя вдигнал всички на бойна нога. Показах го на Красниковски, а той каза, че Ромка търсел някаква „свързочничка“ на престъпниците. Сигурно хич не се е сетил да пораздруса Гончаренко, а Красниковски ги умее тия работи.

Грязнов дълго гледа в празната чашка от кафето, после каза:

— Никакви церемонии с него, Шура. Трябва направо да го притиснем: така и така, убили сте Биляш, сега търсите приятелката му и тъй нататък, хвърляме въдицата. Въпроси: кой друг беше с теб? Къде е трупът на Биляш? Само така, Шура, иначе ще ни се изплъзне като пепелянка в гъстите дебри.

* * *

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО.

ДО НАЧАЛНИКА НА ИНСПЕКЦИЯТА ПО
ЛИЧНИЯ СЪСТАВ НА ГУВД
ПРИ МОСГОРИСПОЛКОМ
ПОЛКОВНИК И. Н. КАЛЕНОВ

ДОКЛАДНА

Във връзка със секретна заповед на МВД на СССР № 19 „с“ от 1990 г. за необходимостта да се предприемат вътрешноперсонални проверки на наши служители, уличени в контакти с организираната престъпност, донасям до знанието ви, че моят служител Гончаренко е уличен в контакти с престъпния свят...

1. Чрез оперативни мероприятия, проведени от началника на отдела в Криминалната милиция Грязнов, се установи, че Гончаренко се е намирал в апартамента на тренъора Капитанов (в Матвеевско) по време на убийството на Биляш, неволно открито от свидетелката Славина.

2. В сейфа на Гончаренко се откри веществено доказателство — сандалетите на Славина. В докладната си на мое име началникът на паспортния отдел в 42-о у-ние Старков съобщава, че Гончаренко издирвал в Матвеевско жена, която по описание съответства на Славина.

3. От пишещата машина, ползвана от Гончаренко, извадих лента, която потвърждава връзките му с мафията: фигурират условни означения като „Пирожка“ и професионален жаргон от рода на „порт-прес“ (чанта), ченге и др.

Прякорът Пирожка вероятно се отнася до Биляш („беляш“ е вид пирожка с открит пълнеж). Престъпната група е използвала за укриване на трупа му място, условно наречено „сцена“.

4. Като се има предвид, че Гончаренко е използвал машината най-вече за служебната си работа, трудно е да се разграничат текстовете на служебните документи от

престъпните му писания. Но може да се направят следните заключения:

а) Билиаш е убит заради предателство спрямо своите (използване изразът „пречукан“);

...

г) за гражданката Славина опасността е реална (разчетено изречение: „да се издири мацето на Пирожката“).

5. Понастоящем КГБ заедно с нас изяснява фактите, свързани с изчезването на майор Билиаш (трупът му още не е открит).

6. Майор Грязнов не успя да завърши започнатата оперативна задача с важен източник на информация — гражданката Балцевич, която е познавала служителя на КГБ Билиаш, е убита от неизвестни.

Майор Гончаренко, разпитан от нас, се държа доста особено: отначало беше агресивен и даваше явно неверни показания, настояваше случаят да бъде предаден в КГБ. Но после, когато му съобщихме, че искаме да въведем малко ред в собствената си къща и сами ще разследваме поведението му, неочаквано изпадна в депресивно състояние, стана неконтактен, със забавени реакции, не реагира на въпросите.

Извиканият дежурен психиатър потвърди, че Гончаренко спешно се нуждае от хоспитализиране, затова със санитарна кола беше изпратен в Московския научноизследователски институт „Професор Ганушкин“ по поръчка на лекаря...

ОТ НАЧАЛНИКА НА МУР НА ГУВД
ПРИ МОСГОРИСПОЛКОМ
ПОЛКОВНИК РОМАНОВА

Шура дълго оглежда съчинението си, после шумно въздъхна и го прибра в бюрото.

Този път Елена Петровна на блесна с деликатеси, но супата и месното руло бяха превъзходни. Турецки изяде по две порции от всяко блюдо, не би се отказал и от трета, но не искаше Ирка да го помисли за гладник. А тя също си похапна сладко, но в по-прилични граници. Обаче останалата компания явно нямаше апетит. Павел Петрович Сатин пи много, почти не яде и изглеждаше просто ужасно: за последната година се беше състарил поне с десет години, смъкна петнайсетина кила, някога гъстата му грива висеше на потни сиви фъндъци над ушите. Елена Петровна, уж поради кухненска заетост, почти не седна на масата. Елвира, дъщерята на Сатин от първия брак, вяло чоплеше с вилицата.

— Отивам да гледам футбол — рече Сатин вместо извинение, взе си водката и се оттегли в спалнята. Турецки много добре знаеше, че днес няма никакви мачове. Той виждаше, че присъствието му тежи на пастрока.

Щом баща ѝ излезе от помещението, Елвира захвърли вилицата на покривката и каза:

— Мамо Лена, ти както искаш, но аз нямам намерение да мълча. Той все пак ми е баща.

Но „мама Лена“ замахна уплашено:

— Татко ти помоли... Да не стане още по-лошо. Нека не намесваме Саша.

— Когато бъде труп, вече нищо страшно не може да му се случи. Хайде, няма да отслабне Саша, ако ме изслуша. Никой не го кара да се меси. Може просто да даде някой разумен съвет.

Елвира беше глезена, но не и глупава. Турецки лесно намираще общ език с нея.

— Говорите си така, като че ли ме няма. В какво да ме намесвате? Нещо станало ли е? Разказвай, Еля.

— Една сутрин наскоро папата се прибра целият кален, пребит. Каза, че малко му остава да живее. Дали му ултиматум.

— Какъв ултиматум? Кой?

— Крие. Оттогава не е стъпил във вилата, не пуска и нас.

— Кога беше — точно!

— В неделя, в пет сутринта. Той миришеше на бензин, сигурно го бяха докарали с кола, но не чухме шум на двигател, явно са го хвърлили някъде доста далече от вилата. Събрах цялата мръсотия в един чувал.

— Каква мръсотия?

— Обуща, яке, панталон. Всичко в кръв, бяха му разбили носа. Сигурно е паднал, докато се прибере, беше в кал и вар. Мама Лена не позволява дори аз да говоря с него по този въпрос.

— Саша — деликатно се намеси Ирина, — мисля, че в живота има случаи, когато трябва да се предприема нещо, дори и да противоречи на принципите ти. Не можеш така категорично да стоиш от другата страна на барикадата, когато нещата се отнасят за твоите близки.

— Вие ме представяте като някакво чудовище. Откъде да знам, че толкова е загазил. През целия си живот е бил все отгоре и винаги е имал предостатъчно закрилници в най-висшите ешелони. Между другото, няма да има дело против него. Кое то въпреки е тайна.

— Сашенка, мисля, че за него затворът щеше да е избавление. Нали разбираш, неговите собствени приятелчета вече са му вдигнали мерника. Пашка е непохватен в новите гешефти, защото сега се краде още повече отпреди, само че много по-хитро. Намират нови начини, с кооперативните фирми, борсите, смесените предприятия... Вече имат и оръжие... Какво ти обяснявам, ти много добре го знаеш. Така че...

— Майко — прекъсна я Турецки. — Веднага трябва да говоря с Паша. На четири очи.

... Павел Петрович седеше на неоправеното легло по долно бельо и се поклащаше като в синагога. Турецки доста дълго стоя на вратата на спалнята, но Сатин никак не реагира на влизането на омразния си завареник и продължаваше да се полюлява. Той не беше просто закъсал и уплашен — пред Турецки седеше свършен човек, комуто надали можеше да се помогне.

Турецки отиде най-после до леглото и седна на неудобна мека табуретка-пуфи с розова панделка, внимателно пое от ръцете на

пастрока празната чаша и я остави на шкафчето.

— Какво търсиш тук? — полугласно полушепнешком го скастри Сатин. — Моите женоря ли те пратиха? А бе я вървете всички на майната си!

— Паша, знам, че сега целият свят ти е черен. В нашата страна всичко се обърна с краката нагоре и дявол знае кой прав — кой крив. Ето ти — крал си от държавата, пък може така да е трябвало, за да осигуриш живота на майка ми и на Елвира. — „Какви глупости плещя“ — си помисли Турецки, но продължи: — А сега излиза, че онези, пред които си се превивал, с които заедно си рискувал да влезеш в затвора, са още по-опасни врагове от държавната касапница. Всъщност тъкмо те са касапите и ще те направят на кайма, ако се изправиш насреща им. Твоите покровители се измъкнаха между капките, прехвърлиха парите от нелегалната икономика в кооперативните фирми, концерни и какво ли не, прекараха грамадни суми на Запад и спечелиха стотици милиони, и то в твърда валута, да, не в дървени рубли, дето нищо не струват, а сега посягат на дребен бизнес като твоя. Трябва да им се измъкнеш, ще ти помогна, Паша. Зарежи вече и поста си, и приятелчетата си. И вилата да върви по дяволите — можеш и без нея. Пенсионирай се и си гледай кефа. На прокуратурата в момента не си й притрябвал, вярвай ми. Изобщо всичко е глупост — пари, слава... Най-важното е семейството ти, твоите близки. Елвира ще се омъжи, ще дундуркаш внуци. И аз скоро ще се ожения, с Ирка задължително ще имаме много деца, поне две във всички случаи. И макар че не можеш да ме понасяш, те ще бъдат и твои внуци. Но няма и да ги видиш, ако сега веднага не ми разкажеш какво е станало. Утре и дори след час може да бъде късно.

Павел Петрович го погледна недоверчиво и внезапно попита:

— Това вярно ли е... за внуците?

— В смисъл: кое дали е вярно? Какви глупости питаш? Всички нормални хора имат деца, а децата, както знаеш, са и нечий внуци...

Дори да блъфираше, Турецки почти не лъжеше. Наистина му стана мъчно за Павел Петрович, който можеше да не доживее да види внуци. Вече нямаше значение, че Сатин сам си беше надробил попарата. Най-лесното беше сега, в тази малка спалня, да иска сметка за недостойните му дела, след като го заплашва смърт в най-буквалния смисъл на тази страшна дума. Турецки се почувствува дори някак

неловко: кльофнал се на това глупаво пуфи, млад и здрав, съвсем независим — кой знае всъщност от какво и кого, — а пред него е човекът, който трябваше да му бъде баща, но не стана, защото двамата бяха от двете страни на барикадата в този объркан живот, но това сега беше без значение, застаряващият и изкаран от нормалните релси на добруването човек имаше право да бъде защитен от онези, на които беше служил десетки години.

— И дечичата няма да пожелаят, и дечичата право в печката — изфъфли Сатин със същия полуглас полушепот и Турецки потръпна от ужас не само заради смисъла на чутото, но и защото Павел Петрович, иначе без дефекти в говора, сега казваше „дечича“. За миг сякаш му се мярна Бардин, как хвърля дечица в разпалена фурна, но абсурдността на видението го отрезви и го накара да се вслуша в думите на пияния и полупобъркан човек:

— ... Викат, че съм погазил клетвата. Тази клетва беше поне отпреди трийсет години. Пред Катя я бях дал. Тогава бях млад и хубав, току-що ме бяха прехвърлили от КГБ на партийна работа. Катя си падаше по левентите, такива ги въртеше, че валутните курви пред нея са жалки пръдли. Пусне филмче с порно — хайде, Полчо, давай с езика, а аз ще ти изработя един минет. Хубави времена бяха. Бях човек на Голямата Катя... — „Ама той говори за Фурцова, Екатерина Алексеевна, да, нали тя беше кръстницата на московската мафия“ — досети се Турецки.

— Нейно протеже бях и тя обеща да ме издигне до ЦК. Веднъж ме закара на вилата в Барвиха, позабавлявахме се на воля, тогава бях мъж и половина, първата ми жена гледаше вкъщи Еля, пък аз... Да. И после ми вика: ти си джентълмен, Пол, сигурна съм. Но ако искаш и занапред да работиш с нас, закълни се да изпълняваш всички заповеди на нашата организация! За предателство те чака смърт, тебе и целия ти род до трето коляно! Ще се закълна, защо не, щом такава женска ми го иска. А тя, кучката, го записала на магнетофон, но аз тогава не знаех... После жена ми се разболя, много тежко се разболя. И почина. Катя си намери други момчета, а съм чувал, че не само с момчета, ами и с момичета се забавлявала. Владик Бардин от московския спорт комитет, с него заедно бяхме в службите за сигурност, ми предложи тази синекура, Мосспортторг, измъкваше ми черната борса, целия каймак ми обираше, да му го туря, но и за мен оставаше, не се оплаквам.

Тогава не знаех, че е куку, че е диспансеризиран. Затова го изхвърлиха от Държавна сигурност.

Сатин се надигна тежко от леглото, пристъпи до секретера, олюля се, извади албум със снимки. Дълго разглежда една, хвърли я на леглото. Турецки внимаваше да не го смути, разбираше, че Павел Петрович се изповядва пред самия себе си. Обаче успя да разгледа снимката, на нея видя Паша Сатин с буйна начупена коса, до него непознат мъж с подпухнало лице и топчест нос. Тогава Сатин изрече думи, от които Турецки само дето не падна от табуретката:

— Той тогава не само името си смени, а и пластическа операция си направи. За да стане хубавец. През последните двайсет години поне пет пъти се е подмладявал в Института по красотата. Ожени се за Таня Корзинкина и все я лъжеше, че е по-млад от нея, а той ми е връстник. Не й показал паспорта си и тя не разбра... Но хайде, Корзинкина кучета я яли...

Турецки се слиса, мислите му се завъртяха в главата, без да намират логичния си завършек. Бардин — значи той е над шейсетте, бил е в тайните служби, сменил си е името, променил си е външността, притежава огърлица точно като тази на рода Долгорукови... — да не е Мишка Дробот? Кога си е сменил името? Ще трябва да проучи. Но Турецки остана неподвижен, за да не стресне пастрока си.

— Родителите на жена ми си взеха Еля. Запознах се с Ленуся. Имаше едно момченце, същинско вълче, намрази ме...

Турецки се убеди, че Сатин се намира извън реалната действителност — пастрокът му не забелязваше, че „вълчето“, сега трийсетгодишен мъж, седи срещу него.

— ... Катя ни вдигна голяма сватба — добра жена. Седнала начело на масата с новия си тъпкач Витя Гришкин. А под масата ми разкопчава панталона и ме бара. После ме кани на арабско танго и нежно ми шепне в ухото: „Запомни ли клетвата за цял живот?“ Запомних я, викам, запомних, само си мисля Ленуска да не забележи нещо... И отново се издигнах: канят ме за всяко заседание в Кремълския дворец, награждават ме с ордени за юбилеите... Но всичко свърши и отшумя, Голямата Катя е в гроба, а приятелчетата... Кой в дранголника, кой в пръстта, само хищните твари останаха...

Чуха се запиращи на гърлото му хъхреци звуци — Павел Петрович заплака. Турецки го остави да се наплаче, да се изсекне в

ароматизираната кърпа и каза:

— Ще донеса нещо за пиене. Малко.

Сега Сатин започна да отговаря на внимателните му въпроси. Какво е станало в неделя? — Вечерта дошли на вилата двама непознати: единият висок, около четиридесетгодишен, черен, едър, с ей такива лапи, другият дребен, с кестенява коса, остър нос и май се мазнел пред черния. Как били облечени? — Нищо особено, честно казано, хич не ги загледал. Казали, че ги изпращал Бардин, викал го да се видят. Показали фирмена бланка с подпис. Е, пред Бардин е чист, добре, да вървим. Къде отиваме — ги попитал. Отговорили: в клуба. Защо Бардин ще урежда среща в клуба — Сатин заподозрял нещо съмнително, той е чистофайник и с такива работи не се занимава. За какъв „клуб“ става дума? — Ами за едно тайно място, не се знае къде е, но мнозина са го чували, особено най-големите тузари от бизнеса, дето си играят със седемцифрените суми... Сърцето му се свило от страх, от лоши предчувствия, вече бил получавал анонимни писма, в които се настоявало да разкара Бардин, но той много яко е обвързан с него...

Турецки реши да използва момента:

— Как се е казвал Бардин преди?

— Знам ли.

— А това чудо познато ли ти е? — Турецки извади снимката.

— Знаеш ли какво, Сашка, това колие струваше към триста хиляди, сега сигурно струва три милиона. Я дай... Виж, на твоята снимка едно листенце е повредено. Значи огърлицата е друга. Онази на Бардин си е наред.

— Откъде си толкова сигурен?

— Защото му я дадоха чрез мен.

— Кой?

— Един познат бижутер. Но в никакъв случай няма да ти кажа името му. А мястото на изработването мога да ти съобща веднага — не е тайна. Московската ювелирна фабрика. Там са събрани най-добрите майстори. По чужди модели изработват скъпоценни джунджурийки за нашите царедворци. По-рано за Политбюро, сега за Президентския съвет. И за нас понякога пада по нещо. Ако пипнем тази банда, тоест вие ако ги пипнете, ще ти разкажа и подробности...

— Ще ги пипнем, Паша, ще ги пипнем. И колкото повече ми разкажеш, толкова по-скоро. Но сега да оставим настрана огърлицата, защото другото е по-важно... Значи Бардин те чакал в „клуба“...

— После ме вкараха в колата, направо насила ме тикнаха. Единият седна зад волана, другият, дето беше по-високият, се настани с мен на задната седалка. Хайде, рече, давай право към клуба. Завързаха ми очите. Към час и половина пътувахме. Спряхме. С вързани очи ме качиха на втория етаж. Там ми развързаха очите, пониският излезе. Някаква много особена стая, все едно че беше недостроена. И знаеш ли, Сашка, направо щях да умра от ужас: пред мен седнал знаеш ли кой? — Лъончика.

— Така ли — обади се Турецки, но нямаше представа за никакъв Лъончик.

— Разбрах — свършено е с мен. А той нежно-нежно ми пошепва: „Забрави ли клетвата, Павел?“ „Каква клетва, рекох, и какво искаш от мен?“ „Ами тази“ — казва той и пуска записа. И си чух гласа, едвам се познах, но нали знам, така се клех пред Голямата Катя. Изслушах записа и Лъончика вика: „Сега разбра ли, предателството се наказва със смърт.“ Кого съм предал, го питам, и вече ми е ясно, че бележката от Бардин е била фалшива, сега трябва да работя за тях... Как, за кои тях? За Лъончика и неговите хора, той по времето на Катя беше поел цялата дейност, а сега слага ръка на нелегалния бизнес. Аз му казвам: оставете ме мен, аз ще се пенсионирам вече. А пък си мисля наум: как да прескоча Владик? Той има още по-яки биячи от Лъончика, млади момчета, майстори на спорта. Изведнъж някой взе да вика в съседната стая, ама страшен вой, ти казвам, като на ранен вълк. Лъончика изкомандва високия да укроти народонаселението, много шум се вдигал. Онзи отвори вратата и оттам се чува женски гласове, все едно, че имаше разпивка. А Лъончика продължава да ми говори и аз се съгласявам, естествено, къде ще ходя! Чу се звънене на телефон, Лъончика си погледна часовника, каза: почакай ме, идвам. И тогава, Сашка, понеже ще умра от любопитство какво става в съседната стая, като последен глупак отидох до вратата, леко открегнах, а там...

Сатин отново закри лицето си и захлипа.

— Не се разчувствай, Паша, нямаме време за губене, съвземи се. Ето, пий една глътка...

Сатин взе чашата с разтреперана ръка, но не пи, а заговори бързо, сякаш се боеше, че няма да му стигнат силите за дълъг разговор:

— А там онзи, едрият, дето бяхме в колата, залива бетон в кофража, а вътре в кофража лежи човек, размазан от побой, но още жив и устата му някак особено мърда. В ъгъла телевизор, там подскочат голи мацки. Още някой имаше, не видях, така се бях ужасил, но притворих вратата и се върнах на стола си. Лъончика дойде, говори ми нещо, не го разбирам, само кимам: ясно, ще се спогодим. После той ме удари по рамото, уж приятелски, и каза: сега ще те откараме къщи. А мен ми се доходи по нужда, направо ме присвива, Лъончика вика: „Добре, Паша, върви да не се насереш по пътя.“ Изведе ме в коридора и ме чака пред вратата. А на мен ми се яви ангел. Смешно ти е...

— Не ми е смешно. В такава ситуация би трябвало дяволи да ти се привиждат, а не ангели.

— Чуй ме де. Там в клозета имаше прозорец с белосано стъкло, но в боята изстъргано едно кръгче. Вдигам си панталона и си викам: я да погледна, може и да видя нещо. Какво ли ще видя, черна нощ, ама гледам. А там, в дупчицата — необикновена светлина, синкава, и един ангел, склонил надолу глава и ръцете му скръстени на гърдите. А зад него блести дворец, чудно красив. Това е предзнаменование, Сашка, че скоро ще умра...

— Това е в нощта срещу неделя, така ли?

— Така, да. Всички видения се сбъдват, ако са в нощта срещу неделя... А Лъончика вече не издържа, думка ми по вратата... Как са ме откарали обратно, не помня. Пак ми вързаха очите и ме изхвърлиха направо на шосето, на километър-два от къщи...

Сатин допи чашата, отново се разхлипа, а Турецки се помъчи да си спомни нощта в събота срещу неделя: Ника с Кеша заминаха следобеда при Чуднова, няколко пъти му се обаждат Грязнов от развалени автомати. Последния път му се обади посред нощ. После Турецки сума време не можа да заспи, а и луната му светеше в прозореца, той стана да пусне щората — река Москва се лееше сребърна от лунната светлина и всичко наоколо блещукаше в неясна синева...

Турецки си погледна часовника: единадесет.

— Виж какво, Паша, легни си. Ние с Ирка също си тръгваме. Но отначало искам нещо да уточня и после ще се обадя на едно място.

Можеш ли да ми кажеш колко време пътувахте по шосето? Аха... И по селския път към четирийсет минути. Така...

В два и половина телефонът извъня. Турецки съзнаваше, че трябва да вдигне, но не посегна веднага, сякаш се надяваше, че на онзи ще му омръзне да чака и звъненето ще спре.

Грязнов извика много високо:

— Извинявай, братко. Знам, че е никое време, но намерихме този „клуб“. Имаш ли карта на Московска област? Отвори я. Ще ти обясня как да ни намериш...

Грязнов беше от малкото хора, които умеят да обяснят как се стига донякъде. Нощното шосе беше празно и Турецки за половин час стигна до Подолск. Тук задачата му ставаше по-трудна — трябваше да завие по второстепенния път, където, както се знае, човек не може да вдигне висока скорост. Пътуването по бабуните му отне близо четиридесет минути. Вече се зазоряваше и утрото се очертаваше прекрасно. Невероятен миг: той, гражданин до мозъка на костите, стана неволен свидетел на сутрешното пробуждане на природата. Брезовата горичка освежи сребърния си листак. Под фаровете блесна огледалото на езерната вода, мъгливо и потайно.

Както обясни Грязнов, веднага след езерото трябвало да види парка на старото имение, превърнато в почивен дом. Майорът успя да го осведоми: обектът не функционираше, територията била отнета от някакво ведомство, което щяло да прави санаториум.

... Ето и парка. Пред входа видя паркирана милиционерска волга. Регулировчик със снежнобели ръкавици му направи знак да отбие и да спре до канавката. Турецки подаде отворено удостоверение си, онзи небрежно козирува и му позволи да спре по-близо до портата.

— Кой е този? — чу зад врата си.

Дежурният обясни на колегата:

— Следовател от градската прокуратура. Идва при майора...

Фасадата на бившата господарска къща беше заобиколена от половин дузина милиционерски коли, две-три от тях със запалени фарове. Пред входа се мярна фигурата на Грязнов.

— Насам — каза той и поведе Турецки към вътрешния двор.

На тридесетина метра от къщата блестеше в неонов светлини висока модерна сграда. В този момент Турецки съзря и самия ангел на Сатин — на висока основа от черен гранит в скръбна поза беше застинала надгробната фигура е крила. На гранита се четеше позлатен надпис: „Кн. Варвара Алексеевна Подворска. 1848–1907“.

Турецки се качи след Грязнов на втория етаж. Гърбовете на униформените милиционери му пречеха да види какво става в ъгловата стая. Един се обърна — Турецки позна подполковник Артур Красниковски. Подполковникът му кимна, но не се здрависа с него и даже леко се навъси. Турецки имаше чувството, че не е много симпатичен на Красниковски, но не знаеше защо — нали него бе предпочела Валерия Зимарина пред младия следовател, подполковникът би трябвало да се смята за най-щастливия съперник. Но, общо взето, малко му пукаше, защото в края на краищата Красниковски беше опитно ченге, хитър и бърз. Но ето, той се помести и Турецки видя... Бабаянц.

Вместо лявото му око зееше черна дупка. Лицето... лицето обаче беше запазило някакъв ужасяващ шутовски израз, сякаш Гена усмихнат разказваше поредния арменски виц. След миг Турецки разбра защо. Убийците му бяха разпразили устата. Бяха му изболи окото, бяха му избили зъбите, в слабините му бяха налели горещ цимент. Бяха нацепили с бръснач гърба и гърдите. Общо четиридесет и три телесни наранявания...

„Откъде знам? Да не започвам да полудявам?“ — ужаси се Турецки. Сигурно наистина леко полудяваше — до него стоеше прочутият в цяла Москва и Московска област съдебномедицински експерт на име Градус и с разтреперан глас довършваше информацията:

— ... Преди да го залееят в кофража, са го разпнали. Вижте пироните по стената и кървавите следи. Дирите от влачене — от стената до циментовото корито.

Възрастен човек с рогови рамки на очилата, тежкар от Областната прокуратура, седнал на перваза на прозореца, изготвяше

протокола за огледа на местопроизшествието.

— Да, какво са направили с нашия генацвале... — обади се някой зад гърба на Турецки.

Но Турецки с ужас гледаше измъченото тяло. Информацията се превъплъти във видение. Картината на кървавата разправа с Галактион Бабаянц сякаш се изправи пред очите му... Беше се ядосвал на Гена. Беше го проклинал за неговата несериозност. А Бабаянц по това време е бил убиван по особено мъчителен начин... Турецки отстъпи към изхода, спусна се надолу. На площадката между двата етажа повърна.

Грязнов го настигна в парка, стисна го за лакътя, подаде му плоско шишенце:

— Пий. Спирт. Разреден. Помага.

Турецки преглътна веднъж, втори път. Спиртът го опари, но не го успокои.

Караше по безлюдната Москва, превишил всички възможни позволени скорости. На „Комсомолски“ изпревари такси волга, която май беше намислила да се надбягва с него. Изненада се от амбициозния си маньовър — в такъв момент да си играе с някакъв тъпак; но не намали скоростта и продължи нататък към незнайното. Пропусна завоя за „Втора Фрунзенска“ — за към къщи, и се опомни чак на площада пред стадион „Лужники“.

Безметежното спокойствие на тихата лятна сутрин над безлюдното пространство отрезви пламналия му мозък. Още няколко часа — и стадионът ще заживее всекидневния си живот. От метрото към входовете на залите за тренировка ще забързат спортистите, ще се отворят закусвалните, кафенетата, щандовете за сладолед и сувенири. Ще се продават вестници и в тях няма да има съобщение за смъртта на следователя Бабаянц.

Откъм Лужницкия мост използва цистерна за миене на улиците и под напора на водните струи храстите се залюляха, листакът заблестя. Шофьорът се подаде от кабината, извика нещо на Турецки, той не го разбра. После му направи знак с мигачите. Турецки се досети, че през цялото време е стоял със запалени фарове. „Защо си хабиш акумулатора?“ — явно беше викнал шофьорът; сега Турецки разбра. Наистина, язък за акумулатора — и той отново се учуди и на себе си:

как може да мисли за някакъв скапан акумулатор, когато е убит негов приятел. Но все пак реши да опита, двигателят заработи веднага, всъщност акумулаторът беше почти нов. Цистерната обиколи площада и слезе под моста. Тогава Турецки се опита да направи нещо, което много пъти вече му се беше налагало да върши в трудния си занаят: помъчи се да мисли за случая абстрактно. Нямаше никакви Турецки и Бабаянц в цялата история. Беше убит човек и следователят трябваше да открие убийците. Щом изпълни задачата си, ще може пак да стане Александър Турецки, отмъстил за смъртта на приятеля си Галактион Бабаянц.

Но много, много трудно беше да превключи и да мисли отвлечено, да развива версии, да съставя планове. Виждаше пред очите си живия Генка, весел човек, никакви жизнени изпитания не можеха да сломят жизнерадостния му дух. А, не: веднъж Генка много се вкисна — когато трябваше да сложи очила. Той не можеше да свикне да ги носи за писане и четене и ги забравяше, когато и където му паднеше. Съвсем пък се ядоса на красивия калъф с инициалите си, който баща му изпрати от Ереван. Но буквите не се четяха, защото винетката беше изписана на арменската азбука...

Никога после не би могъл да обясни как точно стана: дали разказът на Грязнов за намерените очила в кожен калъф със златна винетка изплува някак в паметта му и му напомни за историята с очилата на Генка, или покрай спомените за Генка направи връзка с разказаното от Грязнов. Както и да е — Турецки разбра, че там, в апартамента на Капитонов, където беше убит Биляш, е бил по някое време и Гена. Още не се досещаше и не разбираше как Гена е попаднал в този капан, където престъпниците са предприели първото си „разследване“, но със сигурност знаеше, че е бил там. Което значеше, че и двамата — и Бабаянц, и Биляш — са били откарани в „клуба“ и там бандитите на Лъончика, или как беше, са изтезавали Гена, за да му измъкнат някаква тайна. Тайната почти сигурно е свързана и с Бил-Биляш, и с убийството на Татяна Бардина отпреди две години. Мъртвият (или полумъртъв) Бил е зазидан в бетонна плоча като Бабаянц — и колцина още други? Веднага трябва да се върне в имението, по-точно на строежа в територията му, докато огледът още продължава.

Не беше започнало сутрешното движение и той наду към имението с двойно превишена скорост. Очакваше да види картината, която беше оставил преди няколко часа, объркан и нажален. Но наоколо не се виждаха никакви милиционерски коли. Да не е сбъркал мястото? Как може тъй скоро да са завършили огледа на местопроизшествието? Слезе от автомобила, бавно се доближи до портата. Мъртвило. Старите врати заскърцаха под ръцете му, той прекрачи долния праг... и екна откос от автоматично оръжие. Турецки отскочи назад от буците пръст, които изхвърчаха току под краката му, и закрещя:

— Красниковски! Артур! Какво ви става! Аз съм, Турецки, от Градската прокуратура!

Последва нов откос. Турецки изскочи зад портата, изруга. Но какво да прави — сигурно тежкарят от Областната прокуратура не беше си свършил работата или самият Красниковски е дал нареждане да свършат огледа и е оставил някой кретен за охрана. Обърна колата и реши да търси най-близката поща, оттам да се обади на Петровка. Встрани от пътя забеляза някакво селище, сви по тясната лъкатушна пътека и чу зад себе си шум на кола. Обърна се — настигаше го милиционерската волга. Натисна газта, но в огледалото за обратно виждане зърна през прахоляка как милиционерската кола спря, отвътре изскочи Грязнов, заразмаха ръце и нещо завика. След него се появи и непознат младеж с дънки.

— Къде си се понесъл? — изкрещя Грязнов.

— До пощата — изломоти Турецки, — там някой стреля.

— Къде? В пощата?!

— В имението, Слава. Върнах се... Помислих си... Общо взето, тук някъде е скрит и Бил, по-точно трупът му... Но някой стреля с автомат...

Грязнов и младежът се спогледаха.

— Слава, онези очила са били на Бабаянц.

— Какви очила?

— В апартамента на Капитонов.

— Откъде разбра? Няма значение. Значи тези мерзавци са направили там гробище... Горедолу и аз се досетих... Все същата весела компания. Страхотен идиот е Красниковски, ако че е полковник.

Вася, запуши си ушите. Нашият Артурчик голям началник стана — прекрати огледа и нареди всички да си вървят. Били се уморили, представи си. Остави само охраната.

— Но защо охраната стреля по свои, Вячеслав Иванович? — попита Вася.

— Ей сега ще проверим и тая работа. На своя глава реших да вдигна моите хора и внимателно да огледаме всичко вътре. — Едва сега Турецки забеляза, че в милиционерската кола има още двама. — За която цел също ходих до пощата, но тя е точно в обратната посока. Получих от Шура разрешение, плюс няколко псувни, задето съм я събудил... Имаш ли оръжие? Не. Ние пък за всеки случай имаме. Оставих моята кола на пощата, а Вася, тоест Василий Алексеевич Монахов, новият ми помощник, компютърен експерт, между другото, докара момчетата със служебната. Така че остави твоята лада, ела при нас, все ще се сместим. Значи казваш, там някой стреля с автомат? Дайте да разработим план как да смъкнем тоя снайперист...

* * *

15 август, четвъртък

Набързо събра багажа: пхна играчките и дрешките на Кеша в голяма найлонова торба, откачи принтера от компютъра и внимателно опакова скъпоценния подарък от Ана в кашоните с надпис „Amstrad“. Довечера си отиват с Кеша. Обаче Ника не изпитваше радостно чувство на човек, който се прибира вкъщи, напротив — усещаше се тревожно като никога. Погледна през прозореца: Горелик все така без грешка изпълняваше служебните си задължения — седеше във волгата и ужим четеше вестник. Ника знаеше, че той внимателно следи всичко, което става наоколо. В далечината, където свършваше градската улица и започваше рядката горичка, видя високата фигура на Ана и мъничката на Кеша, който подскачаше до нея. След петнадесет минути ще я вземе партийно-правителствената лимузина — Виктор Степанович беше решил да държи речта си пред американските бизнесмени от хранителната промишленост направо на английски.

Капитан Захар Тимофеевич Мартинчик най-после пристигна в Москва. Не че копнееше за столицата, прекрасно го задоволяваше и животът в малкия му морски град, а и обичаше самото градче, смяташе го за най-хубавото място на земята, дори без да беше виждал кой знае колко други места. Целия си живот беше прекарал в каботажния, крайбрежния флот, тоест отначало курсираше по Азовско море с платноход, а после и с катер от пристанище до пристанище. Беше плавал малко и по Черно море, веднъж бе стигнал и до Одеса. Но сега капитан Мартинчик вече беше пенсионер. Наскоро погребва жена си. За погребението пристигнаха от Москва децата и внуците, а когато си заминаха, старият капитан усети, че вече не може без внуците.

Сега ги водеше сутрин на училище, после се разхождаше. Децата живееха в една от покрайнините на Москва и нямаше нищо особено за гледане освен горичката с езерото на около един километър — там беше хубаво. И сега капитанът бавно се разхождаше в горичката и като вървя, вървя — май нещо сбърка пътя. Същевременно го преряза стомахът, може би сутринта беше хапнал нещо поразвалено. И тъкмо клекна удобно в храстите — по пътеката се зададе млада дама с момченце. Поне да беше някоя бабка, а тя красавица, точно като онази на старата литография в неговата каюта: косата черна, чак синее, устните сочни, бюста си го бива, тя самата висока и стройна. Но особено роклята — точно като на неговата картина с морския пейзаж: бяла моряшка яка, синя връзка, бяла пола. Липсваха само корабът и бурната стихия. Капитанът от каботажното плаване си изкомандва: „свали бом-брасела“ и се сниши в хрусталака, наблюдавайки как се отдалечава неговата „морячка“, повела момченцето за ръка.

Развълнуван от малкото приключение, пенсионираният капитан Мартинчик криво-ляво отхвърли нуждите си и продължи, накъдето му видят очите, а именно към малкото езеро с патетата, досега не беше го виждал. На пейката до езерото седеше друга дама, по-възрастна от първата и не чак толкова красива, както установи далекогледият пенсионер. Тя седеше малко особено, наклонила главата си на една страна, и сякаш спеше, а в ръцете ѝ Мартинчик видя дебела книга с шарена корица. Той се доближи с намерение да седне на пейката и да

подхване непринуден разговор, но забеляза, че полата на дамата се е вдигнала от вятъра и е заголила бельото ѝ, тоест нежносините дантели на комбинезона. Капитанът чак се зарадва на неудобното за дамата положение — така можеше още по-непринудено да захване приказка.

— Мадам — поздрави той и се изпъна, — вядно на борд имате нередност в тоалета.

Но дамата не реагира на любезната забележка — изглежда, че дълбоко беше задрямала. Захар Тимофеевич обаче държеше непременно да я заприказва, защото нямаше представа как да се прибере. Затова заобиколи пейката и докосна отзад рамото ѝ:

— Позволете да хвърля котва редом с вас, мадам.

Мадам се полюшна напред, ярка топка се изгърколи от коленете ѝ в тревата, книгата се затвори и Мартинчик видя заглавието: „Мечо Пух“. И още преди да имаше време да се учуди, главата на дамата климна на другата страна и капитанът замръзна втрещен: шията ѝ беше прерязана с кървава бразда.

Грязнов предостави на Турецки прикритието в тил и общото наблюдение, „висенето“, както се изрази майорът. Турецки беше сигурен, че си е спечелил тази пасивна роля благодарение — освен всичко друго — и на доста уплашения си вид. С първата част от задачата се справи успешно: скрит зад крайпътните храсталаци, изпълзя по черва (пак професионалният лексикон на майора) до най-високия дъб откъм задната част на парка, точно до оградата на имението. Втората част, изкатерването по дъба, беше малко по-трудна. Метна въжето, което му даде Грязнов, на втория клон отдолу, стигна с крак най-ниския, но той веднага изпраща, десният крачол на дънките му се съдра от бедрото до долу. Реши, че е провалил още незапочналата акция, но атакува отново дъба. Този път ловко се изкатери до средата на дървото, като ожули оголеното коляно под скъсания крачол и се огледа. Вдясно, на около трийсет метра от дъба, видя главата на компютърния експерт Вася Монахов, която в първия момент взе за слънчоглед. Но реши да спре дотук проверката за дислокацията на другарите си, защото — и с право — предположи, че действуват по схемата, така че вдигна длан като козирка и пристъпи към изпълнение на третата и най-важна част от задачата: да проучи сградата.

В двора на имението, до ангела, който се беше „явил“ на пастрока му, стоеше разнебитен запорожец. Слънцето, все още доста ниско над хоризонта, осветяваше вътрешността на къщата от другата страна и му блестеше в очите. Турецки се нагласи другояче на клона — така че коминът да го закрива от преките лъчи — и театрална сцена се разкри пред погледа му. На прозореца на отсрещната стена седи млад мъж с автомат в ръката и пуши. Единият му крак, сгънат в коляното, е подпрян на перваза, другият се люлее във въздуха. В левия ъгъл на стаята сякаш също се усеща някакво странно движение, все едно коте с панделка на шията подскача да хване лъскав станиол, повесен на невидим конец. Кой знае защо, котето най-много привлече вниманието на Турецки. Най-накрая разбра защо картината му беше напомнила

театър: всичко, което се движеше — и кракът на снайпериста във въздуха, и ръката му с цигарата, и котето с панделката, — следваше общ ритъм в лъчите на слънцето прожектор. Той даде предупредителен знак на Вася: „виждам един“. С периферното зрение долови помръдването на „слънчогледа“ и в този миг съвсем слабо дочу мелодията на песента, която се лееше от къщата: „Ах, вернисаж, ах, вернисаж...“ Изведнъж всичко разбра: в ъгъла на стаята беше пуснат телевизор, там Лайма Вайкуле с флъонга на вратлето пееше, а снайперистът клатеше крака си в такт. От звуците на телевизора не беше чул пращането на счупения клон, когато Турецки се катереше. Сигурно беше видео — толкова рано май още няма телевизия. Турецки беше гледал една касета с концерт на Вайкуле, тя се разпространяваше из Москва още преди две години. „Вернисаж“ беше към края. Турецки още веднъж огледа етажите — сградата му се видя празна. Снайперистът спря да си клати крака. Турецки се заслуша — след „Вернисаж“ идваше „Чарли“. Ако е същият запис, ще го слуша поне двадесет минути. Ето, слезе, остави автомата на перваза, пристъпи в такт до прозореца: „Чарли, Чарли...“ Турецки даде сигнал на своите хора: „променена ситуация“, спусна се по дървото, на два метра от земята скочи и насмалко да изреве от болка: нещо си беше повредил коляното, сигурно когато падна от дъба. Приведен, закуцука напред, провлякъл подире си крачола, и се насочи към уговореното място.

Сега задачата беше да обезоръжат снайпериста, докато музиката заглушаваше външните звуци — стига онзи да беше сам в почивния дом. Трябваше да побързат, преди меломанът да се отегчи от Лайма. Петорката начело с Грязнов тръгна към къщата. Един от милиционерите, въоръжен с автомат, се скри в храстите откъм фасадата на къщата, за да вижда оттам прозореца на снайпериста. Останалите запълзяха до входа, Вася остана на пост пред вратата, Грязнов, Турецки и другият милиционер се качиха на втория етаж. „Гори, огън...“ Според Турецки това трябва да беше последното парче.

Новият план за нападение беше като във филмите: ако вратата на стаята е заключена, един я изкъртва с крак, двама нахлуват с пистолети и... Това е. Вратата щеше да изкърти вторият милиционер: едно, че беше най-едър, второ, защото Грязнов трябваше да е от първите, които щяха да нахълтат, трето, защото Турецки с десния си крак не можеше в момента да срита дори вратичката на детско гардеробче. Но много

скоро се оказа, че никой не може да изкърти вратата, защото беше стоманена. Клипът свърши с последните звуци на оркестъра на Раймонд Паулс и... внезапно продължи остросюжетно откъм отсрещната страна на къщата: чуха се изстрели, посипа се мазилка, екнаха гласове.

— Гордеев остава, Турецки с мен — изкомандва Грязнов и двамата се спуснаха по стълбите навън. Милиционерът в храсталака беше направил всичко необходимо. Бе извил зад гърба ръката на снайпериста с волски врат и едри крайници и бе затиснал врата му с коляно. Онзи хриптеше и пръскаше слюнки. Успокоявайки дишането си, милиционерът изговори на пресекулки:

— Стреля, гадината, за малко да ме надупчи, и се спусна по улука, калтакът му алпинист.

— Върхът си, Комаров — одобри Грязнов подчинения си.

От похвалното слово Комаров се поотпусна и надигна коляно от шията на задържания. Дори малко му охлаби ръката.

— Кой ти даде автомата? Кой ти заповяда да стреляш по живи хора? — изрева Грязнов, докато вадеше белезниците.

Главорезът обърна към него скулесто лице, сякаш да му отговори, внезапно измъкна с лявата ръка изпод мишницата си кама и заби острието в рамото на Комаров. Онзи изви от болка, изпусна дясната ръка на снайпериста. Секунда — и онзи грабна от земята своя „Калашников“, обърна го към Грязнов и неговите хора. Още миг — ще ги помете с един откос.

Гръмна изстрел, втори. Горилата залитна назад, падна възнак, изпусна автомата. По челото му бликна кръв. Грязнов се склони над отпуснатото тяло. Каза укорно на Монахов:

— Не ви е научил на добра стрелба другарят Гончаренко. Първият куршум — пропуснат, ама вторият е на месо, право в „десетката“ — пръсна му мозъка.

Монахов стоеше блед като платно, стиснал в ръка „Макаров“. Грязнов свали цевта надолу и му взе пистолета:

— Комаров да се закара в Подолската военна болница. Няма да се обаждаме в управлението. Първо да огледаме тук на място. Да се ориентираме в тая тъпа ситуация. Трупът остава тук. Покрийте го с нещо, момчета. Вася, да не си оглушал. И за теб се отнася. Да вървим. Ти току-що спаси от смърт десет процента от личния състав на шести

отдел за борба с организираната престъпност. Язык, че Шура ще побеснее, разбира се. Но щеше да побеснее още повече, ако този боклук ни беше покосил всички тук завинаги...

* * *

Старши лейтенант Горелик вече познаваше външно всички обитатели от къщата на Ана Чуднова, както и редовните посетители: раздавачите и някои местни служители. Преди пет минути влезе непозната възрастна жена с дрипави дрехи. Ника стоеше до прозореца, той виждаше бледото ѝ лице, слабите рамене, скръстените ръце. След двадесет минути ще я вземе колата на министерството. Тогава Горелик ще може да поспи два-три часа — в колата, естествено, ще я паркира в някоя от пресечките близо до Садовое колцо. По улицата с шум и трясък мина колона тежкотоварни камиони, натоварени с разнебитени трактори, остави във въздуха миризма на изгорели газове. Горелик вдигна стъклото и погледна нагоре — Ника също беше затворила прозореца и сега не се виждаше. Или вече не беше там — оставаха пет минути до пристигането на министерския автомобил.

От входа излезе същата възрастна тетка, вече носеше мрежа с празни бутилки, сигурно ги беше получила като натурална помощ. В същия миг пред къщата спря познатият черен автомобил с белия пропуск на предното стъкло. Горелик запали колата, обърна се, за да провери дали може да излезе на заден ход — и отново видя клетата жена. Тя вървеше с бърза, би казал, дори спортна крачка, на кръстовището рязко зави... хвърли торбата с бутилките в боклукчийската кофа. Горелик не можа да се включи в движението, затова изскочи от колата и се втурна подире ѝ. Когато стигна до завоя, от лелката нямаше и помен, а от бордюра се отлепи синя жигула с окалян номер и след три секунди вече беше изчезнала от погледа му. Успя все пак да забележи, че караше жена — не онази с празните шишета, стара и мръсна, а млада, с бяла рокля, и черната ѝ коса блестеше до синьо...

Министерският шофьор стоеше с апатичен вид на етажа и натискаше звънеца. Изглежда равнодушно Горелик как се мъчи да влезе, а после, без много да му мисли, бутна с рамо и мина през шперплата.

Ника седеше до парното, прикована с белезници за радиатора. Очите ѝ бяха затворени, устата залепена с лейкопласт. Изпод разрошената ѝ коса се стичаше тънка струйка кръв.

— ... твойта мама — пошепна шофьорът, а Горелик отлепи лейкопласта и веднага разбра, че Ника е жива и съвсем здрава, защото човек не може да крещи така, ако не е невредем.

— Другарко Славина! Аз съм! — опита се да я надвика, докато се мъчеше да ѝ свали белезниците. — Старши лейтенант Горелик! Всичко е окей!

Последното, разбира се, нямаше нищо общо с така създалата се ситуация, но старши лейтенантът не знаеше как да я успокои. А тя крещеше и кимаше към телефона. Горелик внезапно разбра, че не реве от страх или болка, а крещи думи, от които му причерня: „Отвялякоха Кеша!“

Резултатите от огледа, подредени в протокола, можеха да ударят в земята италианските трилъри на Коза Ностра.

„В семейната гробница на княжеския род Подворски, под гранитната плоча лейтенант Монахов откри обезобразен труп на жена, според сводките на Криминалната милиция — на народната артистка Анастасия Баранова, в неизвестност отпреди около седмица... Следователят от прокуратурата Турецки и инспектор Гордеев са открили труп на мъж, зазидан в стената на килера... В яма, асфалтирана отгоре, е намерен труп на мъж на възраст около 60–65 години, в униформа на генерал-лейтенант... В ямата са открити големи количества копчета с герб, монети, голяма измачкана тетрадка като приходно-разходна книга и две компютърни дискети...“

Свят да ти се завие от непоносимата воня на изгнилите трупове и от загадките, погребани тук. На следователите им призяваше и от смрадта, и от глада — бяха работили осем часа без прекъсване, но не смееха и да помислят за храна.

„... В мазето на къщата, в една от бетонните плочи за строежа, е открит труп на млад мъж с размазан череп и със следа от примка на гърлото. В кожения колан на панталона му е намерена малка пластмасова карта с отпечатана буква «В», номер «2874», и с черна надлъжна ивица.

Общо на територията на бившия почивен дом на Министерството на промишленото строителство на СССР са открити 9 (девет) трупа.“

* * *

Трябваше да се стяга вече за срещата с американските делови гости от хранителната промишленост. Шахов погледна часовника на бюрото, стана и влезе в „тайната стаичка“. Нещо средно между гостна и спалня, такава стаичка му се полагаше като на представител на съветския истеблишмънт.^[1] Шахов отвори гардероба, извади чиста бяла риза и кафява вратовръзка, подходяща за костюма. Преди да се преоблече, погледна в огледалото ризата и връзката върху себе си. Внимателно върна ризата в гардероба и извади от целофана нова — на тънко розово райе. И нея погледна в огледалото, одобри я. Докато си завързваше връзката, иронично изхъмка. Влюбил се, дъртият пръч, направо се е влюбил! Леко кокетираше пред себе си, защото още не се чувстваше никак стар и изпитваше почти забравен възторг от живота — като леден душ след сауна!

На телефонната уредба светна копчето на секретарката. Шахов недоволно се намръщи — нали я беше помолил да не го свързва с никого!

— Какво има, Маргарита Петровна?

— Виктор Степанович, там долу е... онзи... — запелтечи тя в обичайния си стил.

— По-живо, моля ви!

— Там е Митя с един милиционер...

— Кой Митя?

— Вашият шофьор.

— Катастрофа?!

— Мисля, че не. Идват да ви докладват.

— Веднага ги пуснете при мен!

„Какво да докладват? Къде е Вероника? Защо с милиционер?“ — паникьоса се министърът, но в същия миг си наложи да се успокои, седна зад бюрото и дори отвори вестник, но това най-вече по навик, защото очите му не бяха във вестника, а приковани на вратата.

* * *

— Е, Саша — уморено се усмихна Грязнов, — чакай, почини си. Не, тук става течение.

Клекнаха като арестанти и запалиха цигари.

— Време е да пратим за Романова — каза Турецки.

— И да уведоим Зимарин?

— Няма как.

— Но той е главен прокурор на Москва, не на областта.

— Какво искаш да кажеш? — попита Турецки и се изправи.

Грязнов погледна отдолу нагоре — не към Турецки, а някъде към далечния небесен здрач.

— Къде по нощите да стряскаме с трупове другаря Зимарин. Да не колабира столичният главен — кога е виждал той труп на живо... Извинявай за каламбура, без да искам. Така че, ако не припадне, той ще вземе от хората на КГБ, армейските прокурори и веднага ще цъфне. А те хич няма да се впечатлят, че разследването се води лично от другаря Турецки. Открит е майорът от Държавна сигурност — нали сме наясно, че трупът е на Биляш? — едно; армейски генерал-лейтенант — две. Няма начин да не ни отнемат случая.

Кучешкият живот беше научил Грязнов: вярa никому. Ни Богу, ни дяволу. Турецки изповядваше подобно жизнено верую.

— Тук, Сашок, ми намирисва не на антиквариат, а на нещо много по-сериозно. Още не знам какво е, но усещам, че е от държавен мащаб. Тепърва има да го нищим.

Като премислиха положението, Турецки и Грязнов стигнаха до съвсем обоснованото решение да съобщят за откритите трупове „по територия“, тоест не в градското, а в областното управление, но без да споменават подробности: просто са намерени няколко тела, погребани преди време, ще проучим случая. И накрая между другото: действайки в рамките на оправданата самоотбрана, обезвредихме особено опасен престъпник, използвал автоматично огнестрелно оръжие и нож, наш другар е тежко ранен с опасност за живота...

Всички бяха наобиколили Грязнов да чуят какво ще каже. Той драсна няколко думи в бележника, подаде откъснатия лист на Гордеев:

— Отиваш на улица „Белински“, в областното управление. Ще дадеш от мое име тази бележка на полковник Костишев, началника на отдела за борба с организираната престъпност. Устно му предай:

„Саня, Слава Грязнов те моли да пратиш дежурна група от много наши момчета. Тук имаме малко произшествие с едни от твоя контингент.“

Грязнов смъкна препатилото си карирано каскетче, пригладри жавия перчем.

— Не само екип — и катафалка да прати. Дори няколко. Да подготви група за поддръжка. Не дай Боже, мафията може да ни атакува с убийците си. Приятелите на този катил. Най-страшното е, че сега вече са непредсказуеми. Впрочем мафията си е мафия, по-кофти е, че ако не ме лъже предчувствието, сме нагазили в политиката.

Монахов получи задача да отскочи до пощата, да се свърже с транспортната милиция и да проучи чий е запорожецът.

— Купи и нещо за плюскане, Вася, че ще изпукаме от глад. Цигари, ако намериш. Колкото и да струват. На ти двайсет и пет рубли и ключовете от моята кола, докарай я тук.

* * *

Точно след десет минути шофьорът на министъра и капитанът от милицията напуснаха приемната. От уредбата на бюрото си Маргарита Петровна чу гласа на Шахов:

— Свържете ме с министъра на вътрешните работи... Впрочем... Не, няма нужда.

— Виктор Степанович — неочаквано живна секретарката, — срещата с американците?

Дочу се нещо неясно, но й се стори, че той каза: „По дяволите американците.“ И после по-ясно:

— Отменете всички срещи и преговори за днес. Да. На всеки половин час проверявайте здравословното състояние на другарката Вероника Славина. Запишете си телефона в болницата...

* * *

Докато чакаха помощниците, дежурния следовател, автобуса за извозване на труповете до моргата, цигарите и яденето, Грязнов и

Турецки, седнали на една греда, пушеха заедно последната си цигара, като си я подаваха след всяко дръпване.

— Да, Сашка, игричката ни с тях, тоест тяхната с нас, е много мръсна — обади се Грязнов. — Наскоро рекетирите ми подписаха смъртната присъда — защо, пита се. Защото с Костишев пипнахме щаба им. Нали помниш нападението в ресторанта по Ярославското шосе? Момченца с маски откриха огън по конкуренцията, а покрай тях го отнесоха и неколцина посетители. Седем убити, петнайсет ранени. Спипахме ги във вилата в Дългопрудна. А там — цял склад! Картечници, гранати, автомати, пушки, ножове и дори хоккейни стикове. Пари — три милиона!...

— Вашият министър на брифинга във Външното министерство каза, че тази година са разкрити над деветстотин организирани групи, извършили между три и четири хиляди престъпления.

— Бас на кутия „Боро“, че нашият Пуго както винаги пързала всички. — Грязнов угаси в гредата допушената до мундщука угарка, приведе се към събеседника си: — Какво са три-четири хиляди от три милиона престъпления? Знаеш, Сашка, у нас нямаме на година под три милиона престъпления. И то официално. Значи става дума за малко повече от един процент. Ще рече какво? — Че мащабите на организираната престъпност са един процент? Долна лъжа и измама. Освен това, като си помислиш, че имаме минимум десет милиона престъпления годишно. Плюс още петдесет милиона — това са тези, които постоянно се въртят в сферата на икономическата престъпност.

Монахов се върна след половин час. Запорожецът, както и очакваха, от две седмици се издирвал, а преди кражбата бил собственост на съвсем честен и почтен гражданин. Цигари успял да купи по втория начин, три пакета по пет рубли в селския смесен магазин — добре, че не бил с униформа, иначе и това нямало да видят. Разгърна увитото във вестник и извади клисав черен хляб, цяла щафета пресен салам от кооперативната търговия и три бутилки бира.

— Това е. Двайсет и четири рубли и трийсет и една копейка.

Грязнов изруга:

— Мамка им! По-рано с толкова пари гуляеш цяла нощ по кръчмите!

— Шаталин си го каза: чака ни катастрофа, щом Горбачов не приема неговата програма „500 дни“ — реши да блесне интелектуално

иначе мълчаливият Монахов. — Рублата има само осемнайсет копейки стоково покритие. До есента ще стане още по-зле.

— Защо? — попита Грязнов.

— Защото Павлов смени едрите пари за лайна. А хората останаха вече и без дребни. Освен това Шаталин каза, че до есента инфлацията ще достигне хиляда процента.

В седем вечерта пристигна оперативно-следствената бригада от областното управление, направи бърз оглед на мястото. Висок млад мъж, дежурен следовател, раздаде на колегите бланки с протокол за разпит — да се саморазпитат, и след по-малко от час заедно с бригадата отпрати за Серпухов, където го чакало ново убийство. Петима оперативници от областното управление останаха (с автомати) на разположение на майор Грязнов съгласно заповедта на полковник Костишев.

Турецки се прибра чак към полунощ. Тихо отвори вратата, свали си обувката и без да пали лампата, с телефонния апарат под мишница, безшумно се плъзна към кухнята по чорапи — да не събуди Ирина, почти пипнешком избра домашния номер на секретарката на канцеларията на Следствения отдел в Московската градска прокуратура. Клава, щом чу гласа му, захлипа:

— Убили Гена Бабаянц... Какво ли още има да става!

— По-спокойно, Клава. Моля ви да си спомните: кога точно се обади Бабаянц, за да ви каже, че е в отпуската?

— И аз все за това си мисля... как така... Александър Борисович... Саша!

— Сега най-важното е да се успокоите и да си спомните. Лично с него ли говорихте? Да не би някой да е имитирал гласа му?

— Аз откъде да знам, не съм говорила с него. Но беше в понеделник.

— В смисъл как — „не съм говорила“? Какво е станало в понеделник?

— Едуард Антонович ме извика в кабинета си, беше следобедът, и каза: „Току-що се обади Бабаянц.“ Още не съм съвсем луда. Много добре си спомням. Едуард Антонович каза: „Да знаете, Клава, вашият

Бабаянц е в отпуска. Имал да се оправя нещо в Ереван.“ Сигурно Гена му се е обадил по директния телефон.

— Не е могъл да се обади нито по директния, нито по петолъчката, нито изобщо по никакъв телефон в понеделник, защото е бил убит в неделя! Не е могъл да уведоми когото и да било за каквато и да било отпуска и по всяко друго време, защото изобщо не е възнамерявал да излиза в отпуска!

Ирина нечуто влезе в кухнята, здрачът много особено промени цвета на нощницата ѝ с тънки презрамки и цепка от бедрото до пода.

— Нищо не разбирам, Александър Борисович! Защо ми се карате... Едуард Антонович така ми...

— Не на вас, Клавочка, извинявайте, за Бога — и аз не разбирам...

Той погали косата на Ирина, погали тялото ѝ, още топло от завивките. И го обзе такова всепоглъщащо желание, че за нищо повече не можеше да мисли.

— До утре — каза с пресъхнали устни и затвори телефона.

Облада Ирина направо в кухнята, на тясната кушетка — той не успяваше да овладее внезапната си страст, почти изнасилваше Ирина и неволната ѝ съпротива срещу грубата му сила само още повече го разпалваше. Но ето, тя се отвори за безумните му ласки, тя го разбра — и двамата станаха едно цяло, това цяло стенеше и се смееше, и шептеше, и викаше от щастие...

---

[1] Висше общество. — Б.пр. ↑

16 август, петък

— Саша, Саша! Забравих да ти кажа... Вчера те търси Романова. Помоли да ѝ се обадиш — по всяко време. Меркулов също. Но той не предаде, че е спешно.

Турецки едва разлепи очи. В стаята надничаше сиво московско утро.

— И това ми било лято... Ако не е жегата, ще е дъжд — измърмори той.

— Събуди се, Саша, Романова каза да ѝ се обадиш, май има някаква неприятност. — Гласът на Ирина звучеше тревожно.

— Такава ми е идиотската професия — само за неприятности ме търсят. Колко е часът?

Опипа нощното шкафче.

— Няма ми часовника.

— На ръката ти е. Но е спрял на три и седем минути. А моят е в банята. Кой ще го донесе?

— Никой.

Турецки вдигна телефона от пода, закрепил го на корема си, избра „точно време“: „... ськовско време седем часът и четирийсет и една минути“.

— Имаме ли цигари?

— Две.

— Кутии?

— Не, цигари. Хайде да ги откажем, Саша. Тройна полза: парите, здравето и няма да си късаме нервите да търсим.

— Добре. Но ще откажем и яденето, и пиенето, и миенето, ще ходим пеша и с набедрени превръзки...

— Саша...

— Правителството вече успешно действа по въпроса.

— Днес си в прекрасно настроение. Дай да си разделим първата цигара...

* * *

До началото на работното време в прокуратурата оставаше още цял час, но зам. главният по административните въпроси Амелин вече препускаше по коридорите с папка под мишница. Без да поздрави, веднага го подхвана, сякаш беше предвидил да се срещнат:

— Защо ви нямаше вчера на работа, Турецки? Чакам от вас писмено обяснение.

— Добро утро, другарю зам. — отговори Турецки, обърна му гръб, влезе си в кабинета и хлопна вратата.

— В такъв случай ще давате обяснение лично на Едуард Антонович — дочу фалцета на Амелин от коридора.

— Майка от вчера не се е прибираща — отговори му със сънен глас един от синовете на Романова, — имали тежък случай.

Дежурният на „Петровка“ отговори почти същото, но на езика на правозащитните органи:

— Началникът на Московската криминална милиция полковник Романова с екипа е на местопроизшествието на особено опасно престъпление... Заместника ѝ, подполковник Красниковски, още го няма... Началник отдела, майор Грязнов, и неговата група ползват почивка за извънреден труд, другарю Турецки...

Турецки запрелиства входящата поща, която се беше натрупала от няколко дни. Резултати от различни експертизи, писмо от контролно-ревизионното управление за предстояща ревизия, тъжба от роднини на задържан за изключване от описа на имуществото — всекидневната канцеларщина. Писмо — „За А. Турецки, лично“. Без обратен адрес, пощенското клеймо е от летище Шереметиево. Скъса плика, погледна края — Алексей. Първо се зарадва: хубаво, че се обажда; после зачете писмото и го изпълни тревога:

„Сашка, приятелю. Случват се мигове в живота, когато можеш да си излееш душата само пред стар приятел. Честно казано, надявам се също на твоята деликатност, такт и топли чувства към Ника. Вчера ѝ се обадох, щях всичко лично да ѝ обясня, но не я намерих и всъщност дори се зарадвах. Майка ми каза, че Вероника с

Инокентий живеели у някаква приятелка. Значи с нея всичко е наред и страховете ни за разните убийства са били безпочвени.

С две думи: срещнах жената, с която бих искал да свържа живота си. И не става дума само за моето отношение към нея — тя ме прави щастлив: по всяко време и навсякъде, от леглото до кухнята. Държи се така, сякаш Ален Делон в разцвета на силите си е нула пред мен. И най-важното е, че ѝ вярвам. В състояние съм безкрайно да описвам нашите отношения, но си давам сметка, че не е прилично и може би не е много интересно за другите.

Имам една молба към теб: ако имаш възможност, обясни всичко това на Вероника. Връщам се след около седмица. В Токио ни очакват много интересни състезания. Според специалистите — и куп медали. Радвам се — за първи път ще отразявам такъв разкош.

Стискам ти ръката, твой Алексей.“

Турецки методично накъса писмото на лентички и го хвърли в кошчето. Алексей имаше право да среща когото си иска, да се преживява като Ален Делон, ако ще и като Бриджит Бардо на младини, двамата с Ника така или иначе са в развод, но да възлага *такова* поръчение на трето лице си беше най-обикновена пъзльовщина. Ника не губи надежда, колкото и да крие дори от себе си, че някога може пак да се съберат с Альоша, и той, Турецки, трябва да разбие сега надеждите ѝ.

Но изведнъж му хрумна нещо, той извади накъсаното писмо от кошчето и взе да подрежда ивичките, докато намери нужната.

Така улисан го завари секретарката на следствения отдел Клава. Тя безшумно откряхна вратата и застина на прага. Дали защото не беше с обичайния грим, дали от прекарана безсънна нощ, а може и от мрачината на схуленото утро — но изглеждаше неочаквано млада и някак съвсем близка.

— Здравсти, Клава, влез, седни.

— Здравсти. Само не ме заглеждай отблизо, че днес съм като вещица... О, извинете, минах на „ти“...

— Моля те, Клава, аз първи почнах. Все едно, че сме пили брудершафт. Имаш нещо да ми кажеш ли?

— Да. Но много ме е страх. На никого да не казвате... казваш.

— На никого никога. Заклевам се.

— Сигурно не знаеш, че секретарката на Зимарин Вера Степановна ми е зълва.

— Ще рече? Винаги ги бъркам...

— Сестра на мъжа ми. Никой не знае. Тя се води с друго име. Тя ми намери работата тук. Но това е отделен въпрос. Днес от сутринта правя разследване, тази история с Гена Бабаянц ми обърна сърцето. И тя каза, че в понеделник не е мърдала от стаята и никакъв Бабаянц не се е обаждал. Да де, тя вече знае, че е изключено да се е обаждал, но става дума, че тя има записано всяко обаждане, води си ги за по-прегледно в една своя тетрадка. Изобщо никакъв непознат човек не е телефонираше тогава, искам да кажа: някой да е имитирал гласа на Гена. Дори не е излизала за обедната почивка този ден, защото си носела от къщи сандвич с цвекло.

— Ами ако някой от името на Бабаянц му се е обадил директно. Ти самата спомена нещо подобно.

— Споменах, ама от глупост. Зълва ми каза, че тогава, от петък до вторник, директният бил изключен, защото сменяли линията.

— Значи твоята Вера Степановна може да ни каже кой се е обаждал този ден на Зимарин?

— Каза ми. Преди Зимарин да ме извика, за да ми съобщи за обаждането на Бабаянц, в кабинета му бил Амелин и Зимарин нещо го навикал... После изскочил от кабинета: „По дяволите, я повикайте секретарката на Следствения отдел!“ — тоест мен.

— Значи някой се е обадил на Амелин.

— Сигурно. Но моето лично разследване беше дотук.

— Защо изобщо изясняваш случая, Клава? Страх те е, че никой няма да ти повярва, ако започне да се разнища, така ли?

— Отначало да. Но после всичко това взе така да не ми харесва...

— Не се тревожи за нищо. Аз лично ще говоря със Зимарин. Помоли Вера Степановна да ме запише за приемното му време, рано сутринта. От теб искам мълчание, никому нито думица. Самата Вера Степановна да не те издаде?

— О, как не! Тя не може да понася Мухоморката. А особено пък жена му, онази хубостница. — Клавдия сви устни.

— Какво ѝ е виновна Валерия... — Турецки се запъна, изчерви се, но продължи: — ... Валерия Казимировна?

— Използува я в извънработно време. Ту я праща на пазар, ту при някакви типове за кожух... Последният ѝ номер бил, че ще учи пиано, та заръчала на Верка да ѝ намери учителка с препоръки. Някога била живяла с мъжа си н'ам къде си зад Полярния кръг, в град Караул, запомних го заради името, и там заобичала музиката, понеже умирала от скука. Но научила само „Танцът на малките лебеди“. Знам го от Верка, тя напипала някакви писма на Валерия. А пък самата Валерия е злоба, усойница и е страхотно алчна. Веднъж Верка ѝ купи яйца, ей такива едри, обаче онази от трийсетте измъкнала пет по-дребни и ѝ казала: бягай да ги смениш... Леле, майко, защо ти разправам всички тези глупости... Чао.

Той нямаше представа, че Валерия е имала вече и друг брак, умираше да научи още нещо за предишния ѝ живот, но не идеше да демонстрира интереса си пред Клава, затова доста строго ѝ каза:

— Моля те, помъчи се да ми намериш Романова или Красниковски.

— Красниковски е при Амелин.

— Къде — тук, в прокуратурата?! Помоли го, ако обичаш, да ми се обади после, когато се освободи.

„Аха. Дошъл е да се оплаче. Научил е вече за вчерашната ни самоинициатива. Затова Амелин ми иска писмено обяснение. Поредната междуособна война между милицията и прокуратурата.“

Турецки приготви чист лист — да състави дневния си план. Изписа с едри букви: „Вероника Славина“. Запали лампата на бюрото — всички предмети в кабинета му сякаш се размиха и отстъпиха, почти изчезнаха. Тишината стана почти материално осезаема. Той усети, сякаш изпада от нормалния свят. И друг път му се беше случвало — той притвори очи, кога? — помъчи се да си спомни. Бели стени, тихи гласове: „Пулсът е съвсем слаб, кислород, пулсът се губи, още кислород...“ Преди много години, в болницата... Не, в затвора, единична килия, подземие. Но той никога не е бил в затвора. Да не чуе дяволът! Кой го каза? Кой пуши тютюн Вирджиния в килията? Следователят. Но не той, а друг следовател, него го разпитват, сега ще

го изтезават, ще залеят слабините му с бетон... Трябва да обясни на всички, че Ника не е взимала никаква чанта от Бил, тогава ще го освободят...

— Спи се нощно време, Сашуля.

Отвори очи и видя Красниковски.

— Какво е това — нова изгора, а? Събуди се де!

Красниковски стоеше с цигара в устата, с другата държеше листа с изписаното „Вероника Славина“.

— Поне хубава ли е?

Не, явно още не беше се досъбудил, не можеше да се отърси от унеса, та после така и не разбра от къде на къде изведнъж запелтечи, за да даде някакво смислено обяснение:

— Да, хубава е и се мъчат да я открият, но не знаят, тоест как да разберат, че тя няма нищо общо. Не е взела нищо от Бил и аз единствен го знам. А, да — усети се Турецки. — Бях се записал за посещение при Зимарин... Но все едно...

Разтри слепоочията си и окончателно дойде на себе си.

— Със Славка сте без грешка! — доброжелателно подхвърли Красниковски. — Да откриете такава гробница!... Искал си да ме видиш?

Турецки всъщност желаше да научи къде е Романова и за какво го е търсила, но вместо това изтърси:

— Защо така набързо приключихте вчера огледа?

Красниковски отговори на секундата, сякаш беше очаквал въпроса:

— Повика ме министърът. Пуго. Имаше спешно персонално поръчение за мен. А онези кретени от областното управление вече съвсем през просото са го подкарали. Щом съм тръгнал, след половин час и те се омели. Приемаш ли версията ми?

— Да знаеш за какво ме е търсила Романова? Какво толкова може да се е случило? Дай една цигара, ако ти се намират, а?

Подполковникът извади „Кент“:

— Може ли, Саша — за тебе винаги ще се намерят. Между другото, ако те интересува, мога да ти дам един адрес, там винаги се намират щатски цигари. Ще кажеш, че аз те пращам. И надценката е сравнително човешка: петдесетарка картонът.

— Благодаря ти, Артур. Имам у мен само десет. Но къде е Романова все пак?

— А, да. Шурочка втори ден се заглавява с някакво убийство. Не съм в течение. Това ли беше? Довиждане. Ето, оставям ти няколко цигари.

Меркулов още не беше в службата, макар че работното време в републиканската прокуратура започваше един час по-рано, отколкото в московската. Турецки се обади на домашния му телефон.

— Какво става, Костя, да не си болен?

— Не, съвсем здрав съм. Просто ми писна да ходя на работа.

„Писнало му да ходи на работа.“ Изключено за Меркулов. Той винаги е бил работоман. Виж, той самият, Турецки, да — отдавна му беше омръзнало да ходи на работа. Тук има нещо гнило. Но Меркулов не му остави време за повече размишления:

— Всъщност тия дни работя вкъщи. С разрешение на прокурора. Нашият нов генерален на Русия ми възложи да направя справка за Елцин — понеже Елцин се усъмнил за някакви рокади в армията, КГБ и милицията. От средните им звена са получени сведения, че някои техни части се придвижват към Москва под предлог да помагали за прибиране на реколтата.

— Интересно. Може наистина да е за реколтата? Или цяла армия ще бъде хвърлена лично срещу Елцин?...

— Иронията ти е неуместна, Саша. Какво искаше да ме питаш?

— Добре. Въпрос първи: успя ли да научиш истинското име на Бардин? — попита Турецки, вече настроен съвсем сериозно, но все пак му се беше сторило учудващо Меркулов да отдава толкова голямо значение на идиотските слухове.

— Да. Бардаков. Какво ще кажеш, неблагозвучно?

— Значи не е Дробот... Тогава всички останали въпроси отпадат.

— Чакай, чакай, не бързай. Има нещо свързано и с името на другаря Бардин, някогашен служител на КГБ. Така например през седмицата той е взел участие в две тайнствени операции. Забъркан е в износа на злато в Токио през Владивосток. И колко злато, мислиш? Не си мъчи мозъка, все едно не можеш да познаеш. Триста тона. И защо е предприета тази акция, пита се. Момчетата от републиканската прокуратура смятат, че ЦК и КГБ целят да дестабилизируют обстановката у нас и в света. На първо време — на токийската и други

борси. Още една дребна подробност. От екипа на Елцин са засекли Бардин, че прехвърля партийни средства в швейцарски банки. Говори се за сума от сто милиарда лири стерлинги! Кручина, от секретариата на ЦК, е стар приятел на твоя Бардин. Тъкмо се занимавам с тази кръстословица и за целта ми е необходим домашен уют. Чете ли, между другото, „Слово към народа“ във вестник „Советская Россия“? Там великите писатели на руската земя призовават народа към кървав бунт. А „Покана за окопите“ в трийсет и втори „Огоньок“? Изредени са поименно членове на възможния военен заговор. Крючков, Язов, Варенников. Дано да не е. Един от моите хора твърди, че с очите си видял празни лагери в Магадан за затворниците. И още една информация за размишление. В лефортовския затвор тъкмо привършиха ремонта. Сега може да се вкарат вътре поне хиляда души политически. Дали чекистите не се канят да приберат зад решетките депутатите от руския парламент?

— И аз четох подобни неща, Костя. Но сега всеки пише каквото си иска, та не знаеш на кого да вярваш.

Помълчаха.

— Сега, Костя, да се върнем на житейската проза. Откъде светото семейство Бардини притежава онази огърлица?

— Малко дължка история. Сегашната му жена Нинел Галушко е своенравно момиче. Още преди да се запознаят с Бардин, била на едни състезания в Мюнхен и видяла на книжарска витрина прекрасно издание — на корицата имало някаква дама, херцогиня, с разкошно колие на шията и в него буквата „N“. Неля купила изданието с всичките си дребни валутни спестявания. Донесла го в Москва и окачила портрета на дамата с накита над леглото си, за да му се наслаждава. Та когато Бардин ѝ предложил ръката и сърцето си, тя изискала за сватбен подарък същото бижу.

— Платил е триста хиляди за това дребно удоволствие. Но триста хиляди, когато още бяха много пари. Добре, а защо толкова се уплаши, когато го попитах за колието?

— Много просто — изплашил се е, че може би трябва да отговаря. Ако ти беше казал, че има нещо общо с ювелирната фабрика и е бил там постоянен клиент, рамо до рамо с Галина Брежнева, какво? Щеше ли да го наградиш с медал „За трудово отличие“?

— Ти ми натресе това дело за убийството на жена му, то пък сега така цъфна, че не мога да му хвана края — и пак ти се намери да ми се надсмиваш.

— Напротив, много ти съчувствувам и дори съм ти благодарен, че ми помогна да се ориентирам в „случая Бардин“. Извинявай, че те накарах да се занимаваш в работно и извънработно време с мой личен проблем.

Меркулов млъкна, чу се как драсна клечка. Турецки го изчака да си запали цигарата, но Меркулов нищо не каза.

— Костя, ако нямаш нищо против, бих те посетил при първата възможност.

Турецки не можеше и да си представи при какви обстоятелства скоро-скоро ще има тази възможност... Той извади от пепелника два фаса и си опари пръстите и върха на носа, докато запали. Двете угарки му стигнаха колкото за по едно дръпване. Той разтърка в пепелника почти изгорелия филтър — и на вратата отново се появи Красниковски.

— Между другото имало и наши, родно производство, точно по десетарка. Специално издействувах за теб.

Турецки си представи как вади от картона пакет „Столични“, пали цяла цигара — и тъй силно беше изкушението, че помоли:

— Дай адреса — ще отскоча... О, забравих, чакам Зимарин.

— Той ще дойде чак следобед. И аз го чакам. Ти за четирийсет минути пак си тук.

Преди да „отскочи“, Турецки се обади вкъщи:

— Ирка, ура! След час ще ти донеса цял картон цигари.

— Събудете се, Грязнов! Докога ще тропаме? — чу се глас иззад вратата.

Грязнов отвори очи. Някой безпardonно се мъчеше да нахлуе в бърлогата му — занемарена боксониера на „12-а Паркова“.

— Кой е, мамка ви!

Грязнов имаше грип, снощи се беше нагълтал с лекарства, прокара ги с разни напитки и само това ранно събуждане му липсваше.

— Държавна сигурност. Трябва да поговорим с вас — отвърна любезно тенорче иззад вратата.

Грязнов не симпатизираше на кагебистите — така определяше публично отношението си към онова ведомство. Но в частни разговори и насаме със себе си не намираше за тях други думи освен „помияри“ и „вмирисани говняри“ по адрес на славните ченгета. Не само защото вуйчо му беше разстрелян през шестдесет и втора година по „новочеркаското дело“ (по време на митинг говорил срещу масовите разстрели на работници от местния електролокомотивен завод) — Грязнов имаше безкрайни лични дразги с „колегите“. Беше сигурен, че КГБ в деветдесет и един процента от случаите си завира гагата в неща, с каквито не се занимава никоя институция в нормалните държави, в осем процента от случаите се бърка в дейността на други служби, а последния един процент свои истински задължения изпълнява или некадърно, иди противозаконно, или тъпо, или комично.

— Отварям, помияри — избоботи Грязнов, но остави другарите да чакат още поне двадесет минути, докато беше в клозета и се бръсна.

После неканените гости седяха в стаята му и го гледаха как невъзмутимо нагъва половин хляб с кондензирано мляко, пие силен чай; след това го закараха с черната си волга до площад „Дзержински“, до новата сграда на Второ главно управление на КГБ, отговорно за контраразузнаването, тоест за запазване на вътрешната сигурност и разкриване дейността на чужди разузнавания в СССР. Сега, в годините на перестройката, тази институция се хвали също, че активно се е включила в борбата срещу организираната престъпност и

икономическите саботажи. Макар че според Грязнов това е абсолютен въздух под налягане: с истинските случаи, включително и организираните — независимо дали от престъпници, или от ченгета, — се занимава не КГБ, а криминалната милиция.

Прие го в стометровия си кабинет младолик генерал-лейтенант, началникът на Шесто управление Феоктистов. Той му подаде яка десница и му посочи фотьойла срещу себе си.

— Сърдите ли се за ранното събуждане? Хиляди извинения, но знаем: не пипнеш ли Грязнов от сутринта, после пиши го бегал. Затрупан сте с работа, а трябва да поговорим, още повече, че вие сте човек с независимо мнение...

Идеше му да каже на Феоктистов: „Осра се с твоя Биляш, сега се чудиш как да се измъкнеш пред висшестоящите, така ли е?“ Но вместо това Грязнов запали цигара, без да попита генерала за позволение, и погледна с вкаменени очи:

— Каква информация бихте желали да получите от криминалната милиция?

Лицето на генерала се стегна:

— Интересува ни последната обител, където сте намерили деветте трупа. И защо не сте сметнали за необходимо да съобщите на КГБ. Сега трябва да се явя пред председателя, армейски генерал Крючков. А какво ще му докладвам, като цялата работа е пълна мътилка. Убит е известен, много известен в нашите среди учен. Убит е наш служител, зает с особени поръчения в чужбина. А контраразузнаването разполага с нула цяло и кур десети информация.

Генералът си позволи да се изрази не съвсем прилично, а Грязнов си помисли: дали знае този Феоктистов, че Биляш е не само жертва, но и убиец. Убиецът на Татьяна Бардина. И със собствената си проницателност разбра: не, не знае. Значи няма и нужда още да знае.

— А законът ви задължава в подобни случаи незабавно да сигнализирате в КГБ — така ли е, Вячеслав Иванович?

— Не ви съобщих мълниеносно, защото държа на независимото си мнение. Искях без чужда помощ да открия извършителите.

— И открихте ли ги?

— Още не, нали ни взимате случая?

— Взимаме го. Колкото до генерал Сухов, прочутия изобретател, и майор Биляш — да, взимаме го, по-точно започваме предварително

следствие. А за оперативната работа — не ви налагаме вето, продължавайте разследването. Имаме само една молба: поддържайте връзка с нас.

— Как си го представяте, Феоктистов? Без да имаме данни за потърпевшите, трудно можем да открием извършителите. Вие самият сте оперативник с дългогодишен опит, нали помня как бяхме с вас на лобното място за откриването на Московската олимпиада. Когато един студент от историко-архитектурния институт направи опит да се гръмне, а му приписаха политика, покушение срещу Брежнев.

В седналия срещу генерала сега човек трудно би познал онзи Слава Грязнов, който преди минути псуваше и ругаеше кагебистите.

— Вашите реминисценции, Вячеслав Иванович, са основателни. Тъкмо натам исках да обърна разговора. А колкото до справката-характеристика на майор Анатолий Петрович Биляш от Първо главно управление на КГБ, ще разполагате с нея до половин час — ще имам грижата. Вече се свързах с Шебаршин от ПГУ. Но да знаете, че не мога да наруша държавната тайна. В документа няма да намерите подробни данни, моля за извинение. Второ. Напомнихте ми епизод от нашата младост. Тогава някои искаха да превърнат несполучливия опит за самоубийство в политически процес. Ние с вас не го допуснахме.

— „Ние с вас“ ли? Кой ме е питал мен?

Генералът се престори, че не го е чул.

— И сега картинката е подобна. Навсякъде кипи жестока борба за власт. Нашето министерство не пада по-долу — мнозина биха искали да сложат ръка на КГБ. Други са още по-крайни — тяхната мечта е да ни пречупят гръбнака, да ликвидират целия комитет в сегашния му вид и да оставят в КГБ само разузнаването и контраразузнаването. Всичко друго да отпаднело като ненужно. Но без това „всичко друго“ КГБ просто вече няма да е КГБ. И ние, истинските комунисти, няма да допуснем такава контрареволуция. Имаме достатъчно сили да смажем ония лумпени и алкохолици. Говоря за демократите, популистите и разните прочие елциновци. Те искат компромат срещу сегашното ни ръководство. Срещу Крючков, Грушко, Агеев, Шебаршин. Но започват по-отдолу и чак после разтръскват ръководството. Най-им се ще майор Биляш да е бил убит по политически причини. Първо, по измамен начин го докарват в конспиративната квартира, там го удушват и му отнемат ценни

документи. После го откарват за погребение в имението край Москва. Обаче на практики случаят е такъв...

— Недейте, генерале. На практика случаят е именно такъв. И тук моите, както благоволихте да ги наречете, реминисценции не играят. Тогава, на лобното място, вие проявихте достатъчно голяма смелост в конфликта с вашите шефове. А сега искате да им бъдете в услуга. Кажете направо, какво ви трябва?

Кагебистът почеса с добре поддържаните си нокти гладко обръснатата си буза, но не загуби много време да мисли:

— Съгласен съм, би трябвало да е другояче. Според наши данни днес в страната действуват седемдесет престъпни групировки, свързани със западните партньори измежду последните емигранти — от тъй наречената „трета вълна“. Един от тарторите се нарича Леонид Михайлович Гай, по прякор Лъончика.

Нито мускул не трепна на лицето на Грязнов.

— ... Официално е шеф на „Витяз“, съветско-германска кооперативна фирма за покупко-продажби на компютри. Но в тайните гешефти е истински гангстер. Падроне на голяма мафия. Ето домашния му адрес и адреса на фирмата.

И така, генералът на КГБ предаде, *продаде* Лъончика на Криминалната милиция. И Грязнов спокойно прие сделката: Лъончика им беше страшно необходим. Получи и още една полезна информация от „Лубянка“. Върхушката на КГБ по някакъв начин е вързана със случая Биляш. Грязнов светна — радваше го всеки удобен случай да жилне, да срита, да спъне ченгетата от тайните служби, всичко това беше част от стратегическата задача, която си бе поставил от най-крехка младост.

След час и четвърт аудиенцията завърши. Страните закрепиха съюза си за сътрудничество не само с ръкостискане — стопанинът почерпи госта с десетгодишно шотландско уиски. Грязнов мина да вземе от канцеларията готовата справка за Биляш и в най-добро настроение се насочи от тази служба към друга, по-близка нему по дух.

В помещението с табела „Грил бар“ естествено нямаше нито грил, нито бар. Върху стъклената витрина бяха подредени в редичка еднолитрови буркани с доматино пюре по осем рубли — конкурентни цени. В ъгъла лелка с мръсна манта продаваше наливен кайсиев сок. Половината заведение беше затрупано от дървени каси с щръкнали във всички посоки пирони. Момче на около дванадесет години с маратонки „Пума“ и жокейка адидаска държеше на ветрило няколко плоски дъвки и равнодушно повтаряше: „Американска за балони, само рубла парчето, американска за балони...“

Турецки преглътна яда си от обичайната картинка на недоносената свободна инициатива, взе да си отворя път към щанда и усети, че не всичко беше същото в този „бар“, нещо по-особено нарушаваше привичната обстановка. Обърна се. Видя отсреща Валерия Зимарина, подпряна на стената, тя го гледаше учудено-въпросително. Той усети, че го залива гореща вълна, и в невъзможност да се помръдне от мястото си стоеше до щанда и не отговаряше на отправения явно към него въпрос: „Какво ще обичате, другарю?“

Колко време мина, откакто се бяха виждали за последен път? И кога беше това? През есента? В началото на зимата? Когато навън безкрайно ръмеше, а в хотелската стая беше прекалено топло, кой знае дали от силното парно, или от техните разпалени тела. Когато на сутринта позорно избяга — не от нея, а от целия този сладък живот за чужда сметка с пътуванията до Сочи и сауната в Прибалтика, от постоянния страх, че всесилният ѝ съпруг може да научи. Беше казал на Меркулов: „Взех нещо да я дразня“ — но това беше чак после, когато тя му искаше обяснения по телефона и не приемаше нечленоразделните му оправдания. А по-късно очевидно на хоризонта се е появил Красниковски...

Но той вече вървеше към нея с непринудена — поне така си въобразяваше — усмивка и я заговори с неочаквано изтънял глас:

— Валерия?! Здравей. Най-малко тук съм очаквал да те видя...

Тя му подаде ръка с бижута на всеки пръст:

— Че къде в наши дни можеш да срещнеш нормалните хора освен по такива долнопробни места? В нашата страна всичко се продава и всичко се купува, обаче изпод щанда. За цигари ли си дошъл? При Иван? И аз купувам от този мошеник. Дошла съм за десет картона. Почакай го, влезе в склада. Натрупал тук барикади, не можеш да се разминеш, милиони върти, а трудовите хора плащат майка си и баща си...

А, тя все пак си беше и от това „долнопробно място“, и от „нашата страна“, нейната умопомрачителна външност и супертоалетите ѝ вече не можеха да го излъжат, че цялата беше неделима част от огромния безжалостен ваяк, който вече дори в легалния печат се наричаше държавна мафия. Това умозаклучение отпусна душата му. Турецки се усмихна и попита вече със собствения си баритон, с който говореше още от петнадесетгодишен:

— Ти ли си „трудовите хора“?

Валерия приятелски се засмя:

— Защо, не съм ли? Надявам се, още не си забравил как работя? Нямам нищо против още веднъж да ти покажа колко съм неуморна и как ме бива... Охо, още не си се отучил да се изчервяваш, а?

— Лера, наистина много бързам, само да купя цигари, и бягам.

— Ах, моля ви се — сега пък се начупихме. Просто така го казах, за закачка. И аз бързам. Но за теб бих намерила време... Ето го Иван. Направи се, че не се познаваме, иначе той се стяга. Взимам си „Кента“ и те чакам навън.

Той излезе от „бара“ със загърнат във вестник картон „Столични“. Валерия безцеремонно го хвана под ръка.

— В края на краищата, ние сме стари приятелчета, Турецки — каза изведнъж настоятелно. — Ела да си побъбрим петнайсет минутки в моята кола.

Тя кимна към луксозното волво, самотно паркирано на отсрещната страна на улицата.

— Можем и тук да побъбрим... — отново се почувства неудобно Турецки.

— Как не! Тук се мяркат толкова познати, все някой ще ни издаде. Защо ме гледаш така? Викаш си: тя пък откога взе да се бои, нали?

— Да, откога?

Тя сведе поглед, въздъхна, леко докосна ръката му:

— Точно сега никак не ми е лесно, Саша.

В гласа ѝ прозвуча непресторена тъга. Турецки реши наполовина да отстъпи, но твърдо каза:

— Добре, Лера. Ето и моята браква. — Ритна гумата на ладата.

— Тук не можем да стоим, ще се поразходим из Москва.

Леко безпокойство засенчи за миг лицето ѝ, тя погледна към волвото и махна с ръка:

— Добре. Да се поразходим.

— Да не те е страх, че ще ти я откраднат?

— Да ми я откраднат ли? Не, тя е със специално заключване.

Качиха се. В шпалир отлитаха масивите на московските сгради, унили като целия град. Въздухът миришеше на изгорели газове. Валерия не започваше първа, Турецки не успяваше да измисли тема за разговор. Излязоха на Москва река. Тук миришеше на нефт и шоколад.

— Саша, спри някъде. Нали знаеш, не мога да се возя.

Тя се облегна назад, коленете ѝ се оголиха. Носеше чорапи със сребриста нишка. Все същият привличащ аромат на чистота и прекрасен френски парфюм.

Той спря колата до една панорамна площадка. Валерия извади седефена пудриера, но само се погледна в огледалцето и без да се пудри, пак я пусна в чантата.

— Погубих си младините с моя Мухоморко, Саша, Ето вече имам бръчки, а животът ми е за никъде. Напоследък е станал много мнителен, затваря ме във вилата.

— Искаш да кажеш — заключава те?

— Е, не буквално. На всеки петнайсет минути се обажда да ме проверява. И... даже ме е срам да ти призная... бие ме.

Тя придърпа полата нагоре, дотам, където се видя загорелият ѝ крак. Турецки позна комбинезона ѝ, червен с черни дантели, и тялото му леко се напегна пряко волята. Но в същия момент изпита известно облекчение — непривлекателната синина го поуспокои.

— Просто ми идваше да го убия. Да го отровя или да го бутна в пропаст. Но той е толкова жилав, ще остане жив, а пък аз да го излеждавам...

— И какво, да не искаш аз да го направя? През ум да не ти минава такова нещо! Няма ли по-лесни начини, като развод например.

— Тогава той ще ме убие! Не го познаваш! Този правозащитник на всичко е готов! Ще трябва аз да избързам. Не те карам да го убиваш, но ми кажи някакъв начин, за да съм сигурна! Не издържам вече, не издържам, не издържам...

Притисната до рамото му, тя галеше коляното си с разтреперана ръка.

— Саша, Сашенка...

Той рязко я отместа.

— Лера да прекратим този разговор. Ще те откарам до твоята кола. Съчувствам ти... — Направи усилие в гласа му да няма ирония. — Много ти съчувствувам, но нямам намерение да ти давам никакви съвети.

— Чакай! Не пали колата! Само малко да се успокоя...

Извади цигара, жадно дръпна. Турецки видя, че е много развълнувана, стига това да не беше някакъв фарс. Не, тя нямаше никакви причини да му сервира такива сцени. Освен с надежда за ново сближаване: пожали ме, доближи се, спомни си, спомни... Но те *случайно* се бяха срещнали! И той наистина си спомняше, отпъждаше спомените и пак си спомняше. Валерия тихо му говореше, а той я видя на верандата на хотела в Адлер, долу шумеше морето. Тя стоеше със същия червено-черен комбинезон и откопчаваше къдравите жартиери от чорапите си. Той я придърпа към стаята, но тя каза: не, защо, нека тук, нека целият плаж ни види; обърна се с гръб към него, опря се на перилата... Спомни си нощния полет към морето, нейната глава в скута му, нека мислят, че е заспала, но той много добре знаеше как не им е до сън и на двамата...

Валерия продължаваше да говори, но той почти не разбираше какво, искаше само едно — пак да притисне главата ѝ към слабините си и както тогава, в самолета... Направи усилие и се вслуша...

— ... Седя си, гледам телевизия всяка вечер, имаме такава антена, хваща цяла Европа. Само че нищо не разбирам освен каквото се досетя. Има много интересни филми. Един тип убива проститутки, защото майка му била такава и той имал комплекс още от дете. А в друг филм — как двама приятели убиват полицаи, и те с комплекси: защото на единия полицаи по погрешка застреляли брат му, на другия — също случайно — жена му. Гледал ли си го?

— За полицаите — да.

— Така ли? Наистина? Тогава ми го разкажи.

— Какво да ти разказвам, ти току-що го разправи целия.

— Само което се разбираше! Помниш ли, когато си говореха по телефона, какво си казаха?!

— Лера! Откъде да помня чак такива подробности?

— Ти имаш страхотна памет, знам. Помниш ли, когато повъзрастният се обажда от една кабина при автомобилното гробище на онзи Джеймс, по-младия, дето го игра Бърт Рейнълдс.

— Обратно, Джеймс се обажда.

— Видя ли, а ми разправяш, че не помниш. И какво си казват тогава?

Наистина нещо ѝ беше станало, за да си пълни главата с такива глупости.

Той се вторачи в таблото на колата и отсече:

— Обсъждаха плана за поредното убийство. Мисля, че се отнасяше за началника на полицията.

— Това и аз го разбрах. *Конкретно* какво си казаха?

Турецки кипна и почти се развика:

— Джеймс каза: „С този няма да се справим толкова лесно. Ще ни трябват пушка с оптически мерник. Ще го очистим така, както Ли Осуалд уби Кенеди. Ще стрелям по него от покрива, когато излиза от сградата.“ Питър не е съгласен: „Нали с еди-кой си — не помня за кого ставаше дума, — нали с еди-кой си се справи само с един юмручен удар.“ А той му вика: „С този няма да успея по същия начин. С него нямаме никакви допирни точки, за да се видим насаме. Той е прекалено голяма клечка за мен. Ако беше по-дребна риба, нямаше да има проблем...“ Или нещо от този род...

— Ще ми пукнеш тъпанчетата. И какво решават?

— Питър обещава да достави оръжието. Не, каза, че трябвало да отидат при китаеца, тоест Джеймс да отиде при китаеца, че той имал такова оптическо оръжие.

— И Джеймс какво?

— „Окей, да побързаме, докато не е научил за... — Турецки се замисли за името, — за Николс. Иначе всички следи ще водят към мен. Най-късно до утре ще го гръмна.“ Не те разбирам, Лера, за какво са ти всички тези подробности, те нямат никакво значение за филма...

Чакай, чакай, съвсем скоро го давах по първа програма, защо е трябвало да го гледаш без превод?

— Аз — да гледам нашата посрана телевизия?! — Валерия се замисли за секунда, въздъхна. — Да можеше и моя Мухоморко някой да го гръмне... Тия неща и в живота стават, не само на кино. Ли Осуалд така уби президента на Америка...

Турецки се засмя:

— Нашите доморасли рекетири не падат по-долу от американските. Просто действуват в други условия. На гамените от Подмосковието окото им няма да мигне — вече са изгледали всичко на видео и са готови да опитат на практика. Така че може да ти излезе късметът. Какво им пречи да направят засада на Зимарин? Отива си той във вилата, на прелеза го причакват. От колата слизат двама с калашници и се прицелват в Зимарин. Бум! И длъжността главен прокурор се овакантява.

— Кой ще бъде според теб кандидатът? Меркулов?

— Ами, Меркулов! Той е прекалено честен човек. Амелин, естествено. Или някой друг такъв чвор. Виж как се хванах на глупостите ти!

Тя погледна изящното си часовниче с инкрустирани скъпоценни камъчета, усмихна се:

— Изтече ли ни времето?

— Отдавна.

— В преносния смисъл ли?

— И в преносния. Извинявай, Лера. Да те закарам ли до колата?

Валерия се засмя:

— Ако само това можеш да ми предложиш... Не, благодаря. О, впрочем закъснявам за една делова среща. За прокуратурата ли си сега, до „Новокузнецка“?

— Общо взето, да...

— Тогава те моля за една съвсем скромна и малка услуга, на път ти е.

Извади от найлоновата торба картон „Кент“, прехвърли го в по-малък плик.

— Моля те, закарай тези цигари на Ключика — на „Пятница“. Обещах му. На път ти е. Нямам какво да пуши. На ти адреса.

Не че толкова му дожаля за Ключика, тоест Артьом Ключански, техен общ приятел, навремето прочут следовател, а сега по принуда непушач и не по-малко прочут бизнесмен, известен с това, че миналата година официално плати един милион рубли партиен членски внос — просто се чувствуваше толкова неловко през цялата среща с Валерия, че би се възползувал от всякакъв повод да се спаси.

— Ирка! „Столични“! Двеста къса!

Викна весело, май прекалено весело — явно се опитваше да надмогне неприятното чувство, което му беше останало след срещата с Валерия Зимарина. И в същия миг видя не Ирина, а Шура Романова, и в същия миг разбра, че е станало нещо наистина ужасно — толкова неузнаваема беше шефката. Не само в лицето, видът ѝ се беше променил, дори пагоните висяха като дрипи на омачканата ѝ униформа. Той застина на вратата, почуквайки машинално с цигарите по дланта си. Но Шура вече говореше, говореше много бързо, почти в скоропоговорка, и постоянно си поглеждаше часовника. Той я слушаше и не вярваше на ушите си как е възможно — някой е убил Ана, отвлечен е Кеша, не, изключено, той, следователят, за когото убийствата и насилието би трябвало вече да са професионална рутина, той не можеше да повярва, че *същото* се е случило на Аня, Кеша, Ника. От мисълта за Ника, за някаква вина пред нея изпита желание просто да се засили и направо през стъклото да изхвърчи, за да остане там, на асфалта, завинаги мъртъв.

Не забеляза кога Ирина взе цигарите от ръката му.

— ... Вдигнах цялата Петровка на крак — продължи Романова. — Лошото е, че онзи пенсиониран капитан Мартинчик не е в състояние да направи словесен портрет на жената, която бил видял със сина на Ника. Повтаря, че приличала на картината, която имал окачена в каютата си в град Бердянск. Славина е в болница, отървала се е само с няколко драскотини, нищо страшно, но е обезумяла от мъка и не може да мисли за нищо. Не ходи при нея, засега още недей, там са моите момчета и я пазят. Лекарите не пускат при нея никого, но ги склоних да сложат в стаята ѝ една от опитните ни оперативнички, хем да ѝ вдъхне спокойствие, хем да измъкне поне на части някаква информация. Ще ти оставя екземпляри от всички материали. Съвземи се и отиваме да разпитаме Гончаренко. Смятам набързо да му избия симулациите от главата. КГБ издирва Бобовски, „изчезнал“ в неизвестна посока.

Шура стана от канапето, подръпна униформата.

— Ириша, дай му нещо за пиене, ако имате.

— Нищо не искам — изломоти пресекливо Турецки.

Отиде до масата, запали цигара, веднага взе друга и като не знаеше какво да я прави, тъпо я загледа в разтрепераните си пръсти.

Шура му я взе, върна я в пакета.

— По-живо, Александър, по-живо. Ще отскоча до вкъщи за две минути да хапна, после отивам на „Петровка“, ще ти взема разрешително за посещение при Гончаренко, а ти, ако не искаш нищо да пийнеш, поне яж и бързай направо в „Ганушкин“, там ме чакай — даде тя последните си указания вече от вратата.

Той не яде, изпи един горещ чай, свали тежките обувки и се преобу в маратонки. Ирина безмълвно следеше всяко негово движение.

— Ако нещо се случи на Кеша, не знам как ще живея. Трябва да го открия и да го върна на Ника. Ира, Ириша — аз, лично аз ги пратих у Аня; ако не бях ги пратил, може би нямаше да стане всичко това...

— Остави сега тези неща. Те само ще ти пречат. Ще те разсейват и може да пропуснеш, да не забележиш, да не запомниш много важни подробности. Най-страшни са капаните, които човек сам си слага. Не се вкарвай сам в капана, Саша. Трябва да тръгваш.

Той се усмихна, прегърна я:

— Ей ти, малък мъдрец, благодаря ти за всичко.

Тя го изпрати до вратата. Саша реши да не чака асансьора, а когато вече беше стигнал долния етаж, го спря гласът на Ирина:

— За кого е пакетът с „Кент“?

— Ох, по дяволите този Ключик! Хвърли ми ги, трябва пътем да ги оставя на „Пятница“.

Тя застана на площадката и го гледаше как се спуска по стълбите, вслушваше се в стъпките му и остана чак докато не заглъхнаха и не изскърца долната врата.

* * *

Кооперативна фирма „Ехо“ се намиреше в един от старите дворове на „Пятница“ и Турецки едва откри нужния вход. В тъмния коридор, вмирисан на котки, се опита да избере шифъра, но вратата

внезапно се отвори и му скочиха трима или даже четирима биячи. С няколко юмручни удара го повалиха на земята, хванаха ръцете му. Един издрънча с белезници.

— Да не сте луди! Аз съм следовател от прокуратурата! — изкрещя той, като се мъчеше с всички сили да се освободи.

— Ръцете долу! Мирен, човече! — изръмжа рижавата горила със смачкан боксърски нос, вероятно ръководител на групата, и щракна белезниците на китките му. Вмъкнаха го в помещението.

— Кои сте вие! Какво е това беззаконие! Защо сте тук? — сипеше Турецки въпросите си. — Настоявам незабавно да ме свържете с главния прокурор!

— Главно управление на БХСС. Имам заповед да задържам всеки, който се появи тук — невъзмутимо обясни рижавият.

— Вземете служебната ми карта. Ето тук, в горния джоб.

— Ще я вземем, щом трябва. Вие тук, разбираш ли, милиони въртите, ограбвате руския народ — а сега хленчите. Един крещи, че имал депутатски имунитет! Друг бил следовател! Оня, дето го прибрахме вчера, беше с документи на полковник от КГБ. Проверихме ги: фалшификация. И тебе ще те проучим. Дали не си от ония, дето всеки месец си взимаха сухото от юдеомасоните, а? Прав ли съм, Селезньов? Така ли ни инструктираха днес в управлението? — обърна се той към помощника си.

Онзи потвърди с кимване.

Интериорът в кооперативна фирма „Ехо“ показваше, че вътре току-що е имало подробен тараш. Цялото съдържание на чекмеджетата и шкафовете беше изръсено на пода, осиротелите компютри пиукаха безнадзорно.

От другата стая изведоха Ключика, и неговите ръце бяха в белезници. Съпровождаха го трима с вносни костюми и с вид на спортисти.

— Слепи ли сте, това е следователят Турецки! Веднага го пуснете! Той няма нищо общо с нас!

Никой не му обърна внимание. Изведоха от задните стаи още петима задържани.

— Всички в колите! Операцията продължава, карайте ги право в Бутирки! — изкомандва рижавият бияч.

— Нямате право! — пак се развика Турецки. — Откарайте ме в прокуратурата. Само донесох цигари на Ключански, нямам нищо общо с фирмата! Изобщо не може да се арестуват хора по такъв начин!

Ключански го погледна някак особено.

— Я стига си плямпал — прекъсна го красив рус мъж, спортен тип и докаран като чужденец, и удари Турецки право в лицето. Потече му кръв от носа, но Турецки все се опитваше да ритне русия в слабините и така си докара още един убийствен удар в стомаха.

Съвзе се на задната седалка на колата чак когато влизаха в двора на бутирския затвор. И отново започна да вика и да се дърпа от силните ръце на охраната, крещеше и се дърпаше, докато го водеха по дългите коридори и проходи на затвора, настояваше да го свържат с прокурора, доказваше, че задържането му е жестока грешка и някой ще си плати, но в отговор чуваше само приглушения ек на затворническите стени. Надзирателите, нагледали се на какво ли не в невеселата си практика, запазиха каменно мълчание. И когато вратата на килията се затвори, той продължи да удря и да обяснява на някой невидим, че няма никакво време да кисне в кафеза — дори и заради грешките на някакви кретени.

Щом отминаха моста, шофьорът свърна рязко вляво към института по психиатрия „Професор Ганушкин“, старовремска болница, зидана за векове и състояща се от няколко масивни отделни сгради. Покрай санитарите с бели престилки, покрай болните с цветни халати Романова и нейният помощник-капитан Золотарьов стигнаха до пето отделение. Дежурната сестра беше извикала завеждащ отделението, вече уведомен, че ще ги посети шефката на Московската криминална милиция.

— Приятно ми е — каза докторът, жизнерадостна тапа, и крепко стисна десницата ѝ, — сложете престилките и влезте с мен, пациентът е подготвен, персоналът е уведомен.

— Турецки не е ли тук? — учуди се полковничката и като забеляза недоумяващия поглед на доктора, рече на дежурната сестра, преди да го последва: — Защо питам, като виждам. Турецки е следовател от прокуратурата. Ще дойде всеки момент. Щом се появи, моля, нека дойде незабавно.

Качиха се с асансьора на третия етаж, в специално заградена част, нещо като затвор в болницата. Тук под надзора на горилоподобни санитарни бяха задържани хора, които всъщност би трябвало да се намират малко по-нататък, в „Матроска тишина“, тоест в следствен изолатор номер едно, но по едни или други причини следствените органи са ги прибрали в психиатрията.

За такива по-особени арестанти, изпращани за експертиза под знака на строга секретност, тук има заделени осем стаи с по едно легло.

Тапата покани посетителите в кабинета си, извади от сейфа папка:

— Вижте историята на заболяването.

— От какво е болен според вас? — попита Романова и се настани удобно зад бюрото.

— Според мен от същото, от което и според вас...

Романова вдигна към него учудени сини очи.

— Да, да. Приемам предварителната диагноза, посочена във вашите съпроводителни документи: симулация. Но той симулира просто талантливо. Бих казал, професионално симулира депресивно-параноидни реакции. Комисията, ако не прояви повишено внимание, може да го изкара душевноболен. Нали разбирате, че в болна страна не може да има стопроцентово здрави хора. При добро желание у всеки от нас може да бъде открито душевно заболяване.

Капитан Золотарьов изкриви недоволно уста — явно не беше съгласен с последното изявление на психиатъра. Хвърли поглед на Романова и реши да вземе участие в разговора:

— Какво излиза? Ако Гончаренко симулира, това ще рече, че той бяга от отговорност. Аз така схващам причините да се прави на луд.

Психиатърът го изгледа иронично, бръкна в джобовете на снежнобялата си престилка и се привдигна на пръсти:

— Младежо, в нашето учреждение не е приета употребата на тази терминология. Но ако ви интересуват причините...

Романова го възпря с жест, вдигна очи към капитана:

— Не се обаждай, Золотарьов... Та как щяхте да обясните причините за симулацията? Капитанът сигурно е прав, най-обикновена симулация, оплел конците, а сега не му стиска да отговаря.

— Вижте, другарко полковник, случаят не е толкова прост, но не като диагностика, а като психология. Той изпитва постоянен и неспирен страх — страхува се за живота си. Практически почти не яде, пие вода само от чешмата, дъвче сухи бисквити. Подскача от всяко отваряне на вратата, от всяко изскърцване на автомобилни спирачки, спи на запалена лампа и какво ли още не.

— Но той има лична охрана, нали нарочно пратих човек...

— Извинявайте, но тази „лична охрана“ е да го пази като престъпник, какъвто според вашата документация е Гончаренко, а не да бди за живота му. И още едно наблюдение, мое собствено: тъкмо охраната най-много го тревожи.

— Как да ви разбирам?

— Когато отварям вратата на неговата стая, той се опитва да види кой е този човек в коридора. Вижда ботушите и част от униформения панталон, но не знае кой е, а иска да го знае на всяка цена. Обаче според заболяването си не трябва да е адекватен и да проявява интерес към заобикалящия го свят. Имайте предвид, той е зле

физически, кръвното му е много високо, страда от сърдечна аритмия. Всичко това е последица от голямото психическо пренатоварване, резултат от това, че трябва да крие страха си. Обещайте му защита за него самия, за семейството му, най-добре вие се срещнете, говорете с него насаме, другарко Романова. Само да ви предупредя, че прекарването няма да е измежду най-приятните, той си е избрал начин на поведение: с изискано вдигнат лакът си бърка, с извинение, в носа, ченето му виси, езикът му оплезен. И... още веднъж ви моля за извинение, изваденото от носа подрежда по перваза на прозореца.

— Аха... — равнодушно откликна Романова.

Гончаренко седеше на болничното легло — почти неузнаваем, рошав, със сенки под очите, тъпо загледан в ъгъла на стаята. Полковничката никак не се интересуваше от душевното състояние на служителя си, тя просто непременно трябваше да му измъкне имената на онези, които бяха отвлекли Кеша, убиха Ана Чуднова, преследваха Ника Славина.

— Здравей, Роман — поздрави го тя спокойно, почти дружелюбно. Затвори вратата, отиде до леглото му и седна на ръба.

Гончаренко вирна лакътя на дясната си ръка, увеси език и с чупка в китката вкара кутрето в носа си.

— Хайде няма нужда, Рома: ти забравяш, че имам невероятна памет. Този номер го помня много добре, делото „Василчиков“, нали, дето препродаваше крадени скъпоценности, с тебе заедно се занимавахме с него, осемдесет и втора година ли беше? Само че твоят Василчиков наистина беше психясал от ареста, а ти правиш театро. Да знаеш, много съм гнуслива и ако продължаваш с преструвките, ще оставя някой друг да ти търпи сополите. Красниковски например.

Романова се вдигна от леглото му, изглади намачкания чаршаф в ъгълчето, видя как застина във въздуха изнесеният лакът на Гончаренко.

— Вземи кърпа, избърши се. Роман. Искам да говоря с теб. Като с човек. Ти си оперативник с голям опит и трябва да разбираш, че вече добре си се подредил. Нали си наясно, няма да отстъпя, докато не си кажеш всичко. Мисля, че нямаш пръст в убийствата, макар че си алчен до лудост, при това си простак и фукльо. Затова ставаш за помагач във

всяка акция. Ще ти нарисувам накратко картинката: направили сте щабквартира в апартамента на Капитонов, пречукали сте там Биляш от КГБ, умъртвили сте нашия Гена Бабаянц. Трупове сте заравяли в бившето имение на Подворски. Дешифрирахме лентата от пишещата ти машина, нямам време да ти преразказвам. Но ти много прекали, Гончаренко, направо си се самозабравил. Какво не можяхте да поделите с твоите ортаци? Сега се тресеш в тази дупка като плъх. Трепери колкото си щеш. Докторите са наясно с твоята симулация, така че докато чакаш съда, ще те пусна на свобода, обаче дали ще доживееш до обвинението?

Началничката го лъжеше в очите — каква ти свобода! Но тя знаеше, че за него сега свободата е по-страшна от затвора.

— Твоите хора ще почнат да душат около теб веднага щом разберат, че лично Романова се е заела с твоя случай. Ти си професионалист и ще ме разбереш: ще бъда принудена да пусна слух, че Гончаренко е пропаял. Съжалявам, драги — служба. И онези, твоите ортаци, ще започнат да обработват семейството ти. Нали се досещаш какво става оттам нататък? Няма милост и това си е! Виличката ти в Перловка хич не е лоша, да ти кажа. Сигурно струва половин милион, ако не и повече, а? При сегашната инфлация цената ѝ скача всеки ден. Жена ти наскоро изкара микроинфаркт. Тези мръсници ще ѝ докарат и макро. Ами дъщеря ти София, студентка е, нали? Чувала съм, че е интелигентно, чувствително момиче. Ти знаеш как постъпват с чувствителните момичета. Или мислиш, че те сплашвам?...

— Александра Ивановна — едва можа да пошепне Гончаренко.
— Александра Ивановна...

— А, позна ме. Пак добре.

— Не мога. Все едно, няма живот ни за мен, ни за жена ми и Соня. Къде ще ги скрия?

При тези думи партийката Романова от сърце се прекръсти:

— Честен кръст, Роман, ще намеря скривалище за дъщеря ти и жена ти, докато не ги изловим всичките. А теб ще те пратя в следствения изолатор.

— Няма полза...

— Виж какво. Обмисли всичко най-подробно, аз пак ще дойда. А сега само да те питам. Ако не ми отговориш, никой не ти е крив. Защо всичко се върти около това момиче Вероника Славина? Докато ти си

бъркаше тук в носа, удушиха приятелката ѝ — точно по същия начин, както и твоя Бил, и онази гледачка Балцевич. А момченцето на Ника го отвлякоха. Искат си от нея „порт-преса“, за който си писал на машината. А тя изобщо не го е виждала. И се е запознала с Бил точно два часа преди смъртта му.

Гончаренко обърна към Романова пламнало лице:

— Това пунт ли беше, Александра Ивановна?

— Какво? От къде на къде! Ти пускаш целия си живот в канализацията, не е нужно дори да те разпитвам, залавянето на твоите ортаци, по-скоро господари, е само въпрос на време. Да не си вчерашен в милицията? Щом сме завъртели машината, нито едно гадно копеле няма да ни се измъкне! Но истината е точно тази, че е въпрос на време. А те междувременно ще затрият и Славина с момченцето и.

— Виждал съм я тази Славина с очите си и ако тя не върне чантата на когото трябва, с мене е свършено. И с цялото ми семейство.

— Така ли било? Значи някой от твоята компания здравата те е подхлъзнал, Рома. Свили са чантата, за да не делят с тебе, а отгоре на всичко те карат и да я търсиш. Добре, и на кого е трябвало да я даде?

Гончаренко млъкеше, само ръцете му ситно-ситно затрепериха.

— Тебе питам, Гончаренко!

— Не може да бъде! Отрепка!

— Добре, страдай и обливай в сълзи предателството на твоите хора, но по-живичко, Рома. Кажи кой е взел чантата, на кого я е дал, какво е имало в нея и тъй нататък. Много ли въпроси се събраха? Добре, ще караме едно по едно. Кой е взел чантата? Кого нарече току-що отрепка? Какво имаше в тази чанта?

— Не знам, Бога ми, не знам.

— Не споменавай Бога, ти нямаш и половин грам вземане-даване с Бога.

Гончаренко обърна гръб, дълго и тъпо гледа през решетките. Отвън долитаха лудите гласове на тукашните пациенти, изведени на чист въздух.

— За кого беше чантата?

— За Беса.

— Говори човешки. Кой е този Бес?

— Не знам името. По половин година е в Москва и половин година на морето. Там има дворец. Уединено място, почти не се мярка жива душа. Много охранявано, направо като лагер. Той е боец от невидимия фронт.

— Кой е боец?

— Беса.

— Разузнавач ли е, шпионин?

— Бивш. Вече е стар. Казва, че още било рано да се разсекретят имената на такива като него. Дълго време е работил на Запад и е направил за родината толкова, колкото никой преди него. Нито Зорге, нито Абел. Нито онзи, как беше, Филби.

— Бияш за него ли работеше?

— Сигурно.

— Тогава защо да не разкриеш, че Славина е погрешен обект — поне на него не можеш ли да кажеш.

Сега Гончаренко трепереше целият, по лицето му шуртеше пот.

— Ако разкрия играта им, те пред нищо няма да се спрат. До Беса нямам достъп.

— А по какъв случай си бил в онова живописно място? — тихо попита Романова, стиснала навита на руло историята за заболяването му.

— Не съм бил. Чувал съм.

— Тогава може да се врели-некипели. Защо ли ще издават тайните си пред пионка като тебе?

— Бияш ми разказа. Щеше да ме праща. Със специален секретен пропуск. Но не успя. Не съм искал смъртта му. Не съм аз, Александра Ивановна...

— Да речем, че ти вярвам, но само за същинското убийство. За всичко останало си същата долна твар като твоите приятелчета. Няма ли да кажеш кой уби Бияш? Няма. Кой друг от КГБ е замесен във всичко това?

— Знам ги само по прякори. Хам, Чесновия.

— Твоят какъв е?

— Гончар.

— Голяма фантазия, няма що.

Романова си спомни: Бобовски. Капитанът от службите за сигурност. Грязнов ги надушва като хрътка.

— А на Бобовски?

— Биляш най-много се боеше от този Бобовски. Все викаше да стоим настрана от него. Не го познавам. Никога не съм го виждал.

— Дай адреса.

— Чий?

— На Беса, чий?

— Не го знам. Знам само, че е някъде на морето.

— Как се влиза във връзка с него?

— Никак. Идва той или негов човек.

— Нали теб са щели да те пратят?

— Случаят беше по-специален. Чантата била изключително важна.

— С какъв пропуск?

— Електронна карта. С буквата „В“ и персонален номер. Не може да се фалшифицира, има нещо специално.

— Я виж ти... И щом някой дойде при него с такава карта, той го приема с доверие, така ли?

— Да... Ако се каже на Беса, че никакво маце не е пипало чантата, той ще ги накълца всичките. Ако откриете Беса и ме защитите пред него, ще ви издам всичко закуп и подробно.

Романова се разходи из стаята, пусна студената вода без видима причина, после я спря.

— Ти ми дърдориш тук за Беса, защото си заинтересован. Искаш с нашите ръце да направиш на кайма господарите си. Умно. Но намирането на прословутата чанта и най-вече на онзи, който я е задигнал, е и в наш интерес. Само че имай предвид: аз съм честен партньор, не по-малко жесток от твоите мафиоти. И следствието ще си върви по всички правила. Щом разкрием бандата — никой не ти е виновен. Имаш някакъв шанс да си облекчиш положението... Но това не е толкова важно, престъпната пасмина е безброй, а почтените хора се броят на пръстите на едната ръка. Затова първо ще имам грижа за тях, после ще гоня престъпниците.

Настъпи мълчание и в тишината се чу как куркат червата на Гончаренко.

— Разбрах, че гладуваш, боиш се да не те отровят, така ли е? Щом ти оставя Золотарьов, той няма да допусне... Значи не искаш да се възползуваш от шанса си?

Той престана да блъска чак когато осъзна, че все едно никой не го чува. Удряше ребром и дланта му се нарани, кървеше. Докосна лицето си и установи, че то цялото беше един подпухнал нос. От самосъжаление му се доплака: колко ли време ще виси в тази килия, докато разследват случая, а там чакат помощта му, и то веднага. Струваше ми се, че без него няма да успеят, ще се объркат. Седна на бетонния под и остана така два часа, втрънен без мисъл в решетката на прозорчето, докато вратата не загромоля и не се чу гласът на непознат тъмничар:

— Турецки за разпит.

Зарадван скочи на крака, слава Богу, сега всичко ще се изясни. Почти щастлив протегна ръце за белезниците. В края на краищата той е „свой“ човек, мястото му не е между тези стени, „своите“ го познават, „своите“ знаят, че той... че той... Спря го ужасна мисъл: „своите“ нищо не знаят. Още много време ще трябва да мине, докато уточнят, че той няма нищо общо с фирмата на Ключански, който по-добре от него знае с какво усърдие и дори наслажда нашите правни органи тъпчат събратята по професия, стига да им падне такава възможност.

В рамото му остър като цев се опря тъмничният ключ:

— Движение!

И той пак закрачи по лабиринтите от коридори и чупки в бутирския затвор, ръцете му бяха с белезници, не се обръщай, не говори...

Дежурният отвори вратата и Турецки въздъхна с облекчение — зад писалищата седяха неговите колеги: зам. главният Амелин и следователят от градската прокуратура Чуркин. Целият му страх мигом се изпари — ето, дошли са да го освободят. Но Амелин дори не вдигна поглед, забил нос в папките, а Чуркин критично изгледа разбитата му физиономия и каза почти приятелски, както му се счу:

— Седни, Турецки, почерпи се една цигара. Сега ще ти свалят белезниците.

— Не, каква цигара... Да се махаме час по-скоро! Слава Богу, че са пратили тъкмо колегите. Свалете ми прангите...

Амелин откъсна личицето си от бумагите и изписука:

— Седнете отсреща, гражданино Турецки! Въпросите ще задавам аз, вие ще отговаряте.

— На какви въпроси да отговарям?! Нали разбирате, че погрешно съм задържан, когато по лична работа се бях отбил при Ключански!

— Моля да не крещите по време на разпита — отново изписука Амелин, а Чуркин се ухили.

— Разпит ли?! — още по-високо изкрещя Турецки. — Да не сте откачили и двамата? Какъв разпит! На никакви въпроси не отговарям! Ако е необходимо, ще дам подробно писмено обяснение как стана всичко. Но не тук, не в затвора Бутирки, а в моя служебен кабинет.

— Вече нямате служебен кабинет, Турецки. — Амелин високомерно хвърли пред Турецки няколко листа, изписани на машина.

Турецки понечи да му ги запрати в лицето — направи рязко движение, но беше забравил, че е с белезници. В същия миг замря: видя на един от тях името Бабаянц. „Съвместно с Г. О. Бабаянц организирахме престъпна група...“ Турецки неволно се сниши на стола — престъпна група ли?! С Бабаянц?! Кой е организирал такава група с Бабаянц?! Отново погледна — няколко реда по-долу: „... Главният прокурор Зимарин започна да ни подозира и ние решихме да го очистим. Разработихме плана за неговото убийство...“

Не, как е възможно! Не е сън, не е някаква кошмарна кримка — всичко е наистина.

Наложи се да прочете всичко останало, като запомняше всяка подробност — по тъй наречения метод на „бавното четене“.

„... Съвместно с Г. О. Бабаянц организирахме престъпна група, в която влязоха както мафиоти и тузари от организираната престъпност, така и служители от правните органи...

... Задачата ни с Бабаянц беше всеки месец да получаваме от мафиотите списъци на криминално задържаните. Използувайки служебното си положение,

влизахме във връзка със следователите от прокуратурата и от милицията и спасявахме от ударите «хората на мафията». За всяка такава операция получавахме между 10 и 20 хиляди рубли. Тези суми аз лично като старши в групата поделях между лицата, взели непосредствено участие в операцията...”

Буквата „у“ изскачаше от реда нагоре и вляво, това му пречеше да чете, защото нещо му напомняше.

„... Най-много пари се падаха, естествено, на нас двамата с Бабаянц, който беше нещо като мой заместник. Така че според приблизителните ми сметки съм придобил по незаконен начин към двеста хиляди, а Бабаянц — около сто и петдесет хиляди рубли...”

Турецки втрещен изгледа Чуркин. Онзи го разбра посвоему, скочи и любезно му обърна страницата.

„... Главният прокурор Зимарин започна да ни подозира и ние решихме да го очистим. Разработихме плана за неговото убийство. За целта привлякохме гангстери от организираната престъпност. Решихме Зимарин да бъде застрелян във вилата си с автомати «Калашников», докато аз предлагах да го убия с оптическа пушка. Но една подробност попречи за бързата реализация на нашия план.

Двамата с Бабаянц имахме напоследък търкания във връзка с подялбата на парите. Последният заяви, че го ощетявам, защото ролята му в освобождаване на арестуваните била вече доста по-голяма от моята. При едно от последните ни сдърпвания той ме удари и ме заплаши с физическо насилие, дори убийство. Съобщиха ми, че на

своя глава се е сработил с хора от друга престъпна фирма. Те обещаха до една седмица да ме премахнат...”

Към скачащото „у“ се прибави и сбито „ф“, някой беше писал това чудовищно самопризнание на неговата служебна „Оптим“! От яд и гняв срещу тиквениците отсреща беше пропуснал началото и четеше от средата на първа страница, където беше забелязал името на Бабаянц. Сега искаше да погледне пак първа страница, началото, но не знаеше как да го направи, взе да нервничи и затова му се изплъзваше смисълът на написаното.

„... Оплаках се на Шефа на нашето съдружие и спорът ни с Бабаянц се изнесе пред Съда на честта. На Бабаянц за поведението му бе гласувана смъртна присъда. Вместо последна дума му беше позволено да ми се извини, но той отказа. Присъдата беше приведена в изпълнение пред очите ми: жив го наръгаха с ножове, заляха го в слабните с горещ восък. После го заковаха с пирони на стената. Това стана в едно помещение извън града, което при нужда мога да покажа...”

Съвестта ми не издържа, уплаших се, че бандата може да постъпи и с мен като с Бабаянц, и в деня на набелязаното убийство на главния прокурор Зимарин взех решение да направя самопризнания пред неговия заместник Амелин. Гореизложените показания са дадени от мен доброволно и без чужд натиск, за верността на което...”

Така завършваше чистосърдечното признание. И Турецки разбра, че няма никакъв смисъл да се връща на първата страница, защото под всички тези кошмарни брътвежи се мъдреше неговия *саморъчен* подпис.

ВТОРА ЧАСТ

В Москва няма затвори в общоприетия смисъл на думата. Има три следствени изолатора — СИЗО, — известни с имената, които са им дадени от населението: „Матроска тишина“, „Бутирки“ и „Красная пресня“. В тях са подследствените, тоест онези, които още не са осъдени.

„Бутирки“, или „Бутирка“, е един от най-старите затвори в столицата, взел името на близката Бутирска застава. Построен е през 1771 година. Тук са лежали Емелян Пугачов, Феликс Дзержински, видни революционери, преследвани от царската власт, врагове на народа, преследвани впоследствие от същите революционери, а по-късно и самите революционери при взаимното им преследване.

По съветско време образцовият някога затвор се е превърнал в тъмница, която гарантира на затворника само едно: че не може да избяга. Отдавна са отишли в небитието единичните легла, единичните килии и прочие елементи на старовремското обслужване. Помещенията десетки години не са подновявани — разбит под, напукани стени, полусрутени тавани. Условието на пребиваване в СИЗО са такива, че мнозина арестанти жадуват час по-скоро да се намерят в „зоната“. Подследствените често са принудени да чакат ред за спане. Докато стигне до присъда, човек може и цяла година да остане в изолатора — съдиите са по-туткави от следствените органи. Причините да се бави разглеждането на делата понякога граничат с комичното: например няма кой да препише присъдата на машина... Всичко това се нарича процес на „по-нататъшно хуманизиране“ в съответствие с документа за „Минимални изисквания на ООН за отношението към затворниците“, който съветското правителство подписа, без да му трепне ръката.

Но най-забележителни на вид вероятно са килиите в бившата вътрешна църква — толкова забележителни, че една от комисиите подписа няколко килии да бъдат закрити за основен ремонт, какъвто от миналия век чака целият затвор. Поради пълно безпаричие обаче

затворът вече толкова години не може да осигури що-годе задоволително състояние на въпросните килии.

В една от тях хвърлиха Турецки, след като той, потресен от подлостта на колегите, си задаваше един-единствен въпрос: „Защо забъркахте всичко това, *защо?*“ Освен „чистосърдечното признание“, което никога не беше писал, му пуснаха да изслуша запис на негов разговор с Бабаянц, който никога не беше водил. И от това неразбиране *защо?!* започна да се държи неразумно: помоли да му свалят белезниците уж да запалел цигара за успокояване на нервите, запрати листата в лицето на зам. главния Амелин и уцели с касетофона „специалния“ Чуркин по скулата. Те пък взеха да се държат много особено. Вместо да подпишат протокол за хулиганското поведение на заподозрения Турецки, извикаха конвоя да го отведе в килията. Последното, което Турецки видя, преди конвоят да го измъкне в коридора, беше лицето на Чуркин: той се държеше за разбитата скула и се усмихваше.

Не знаеше колко време е минало, откакто се намираше в тази килия, в която потрошените нарове не бяха застлани с чаршафи, от дрипавите дюшеци стърчеше черна вата, в мивката и в клозетната чиния имаше застояла ръждива вода, прозорчето на вратата, през което подаваха храната, беше залостено с желязо, на пода се въргяляше мъртъв плъх. Кръвта нахлу в главата му, блъскаше го в слепоочията и това му пречеше да се съсредоточи, *сериозно* да се замисли за случилото се. Въпросът „защо?!“ продължаваше да разкъсва мозъка му, но той не успяваше да си събере мисълта в нещо конкретно. Едно беше ясно: оттук скоро няма да се измъкне. Огледа помещението, седна на края на един от долните нарове и зачака надзирателя — нали ще трябва да му донесе храна, завивки.

Турецки не знаеше, че това е една от няколкото килии, затворени за ремонт, и поради това *не се обслужваше...*

Замаяна от голямата доза успокоителни, Ника потъна в дълъг и тревожен унес без сънища. Когато се събуди, видя силует на жена, която отначало взе за полковник Романова. Но жената се доближи до леглото, тя беше много по-млада от Романова и лицето не беше толкова сурово, както на шефката на Московската криминална милиция. Ника

си пое дъх — кой знае защо, малко се страхуваше от Александра Ивановна.

— Здравейте, Вероника Сергеевна, казвам се Татяна Владимировна. Търсим сина ви, вече имаме следа...

Ника скочи и сграбчи Татяна Владимировна за ръкава на бялата престилка.

Старши инспектор Татяна Владимировна Мозговая имаше от Романова задачата да успокои Вероника Славина и да изкопчи от нея възможно най-много информация. Втората част нямаше как да бъде изпълнена без първата. Инспекторката разбираше, че можеше да вдъхне спокойствие на Ника само с измама, защото издирването на Кеша Славин засега оставаше безрезултатно.

— На практика колегите откриха вече престъпната банда. Необходими са ни допълнителни сведения за жената, която вчера е идвала при вас.

Ника напрегнато се взираше в лицето на Татяна Владимировна. Спокойно, добро лице. Няколко белега от шарка като на Аня Чуднова.

— Кажете ми, моля ви, кажете ми какво са направили на Аня, нали тя беше с Кеша. Тя би трябвало да знае...

Мозговая въздъхна — нямаше право да влошава и без това доста окаяното положение на Славина.

— Не й се е случило нищо особено... Ударили са я, така че не е в състояние да ни каже.

— Може ли да я видя? Може ли тя да дойде при мен?

— Да, разбира се, но малко по-късно. Разполагаме със съвсем малко време, Вероника Сергеевна, разкажете ми подробно всичко, което ви се случи вчера.

Ника разтвори пръсти, пусна престилката й.

— Да. Добре. Пишете... Аня отиде с Кеша в парка. Аз бях на прозореца — чаках колата. Сега работя... с други думи...

— ... Трябваше да ви вземе кола от министерството, знам. — Мозговая погали бинтованата ръка и добави: — Ника. Така ще ви наричам.

— Целият ни багаж беше събран. С детето щяхме да се пренасяме вкъщи. Знаете, нали, че ни се наложи няколко дена да живеем при Аня.

— Знам, Ника.

— После чух, че се отваря външната врата, и си помислих: сигурно Аня се е върнала; но в стаята нахлу онази старица с пистолета. Насочи го към мен и закрещя... Не, зашепна, но някак много високо: „Иди до прозореца и седни на пода.“ Много се уплаших, от страх не разбирах какво ми говори. Тя задрънча с нещо метално, погледнах — белезници, не, отначало не разбрах, че са белезници. Каза: „Сложи си ръцете на радиатора.“ Скочих, исках да избягам, тя ме удари с белезниците в слепоочието, аз паднах и тя ме прикова с белезниците за радиатора.

Оперативничката, без да я прекъсва, бързо записваше всяка нейна дума.

— Пак ме заплаши с пистолета и пита: „Къде е порт-пресът...“

— Не се притеснявайте, разказвайте наред. И най-малката подробност може после да е от полза.

— Каза: „Къде е порт-пресът, кучко?“ Честна дума, изобщо не знам какво е порт-прес, казах го и на нея. А тя: „Къде е оня, дето те опъва, пачавро? Къде мислехте да се ометете?“ Заплаках, защото наистина никого си нямам, говоря за мъж, и с никого за никъде не съм смятала да се омита. Казах й, че се стягах за работа, после за вкъщи и че не разбирам за кого и за какво ми говори. Тогава тя взе телефона...

Мозговая усети, че за Ника идва най-тежката част от спомените й.

— Ника, опишете ми тази старица.

— Изобщо не е старица. Само в първия момент така ми се видя, лицето й е съвсем младо, но много напудрено, очите й са остри. Носеше ръкавици, съдрани по пръстите, ноктите й бяха със зеленикав перлен лак.

— Така си и мислехме.

— Познавате ли я? Арестувахте ли я?

— Още не. Но сега вече със сигурност ще я задържим. Всичко ще бъде наред.

Ника заплака, но през сълзи продължи:

— Тя... се обади... никакво име не каза... после каза... „дайте момчето“, и ми сложи слушалката на ухото... Чувам... Кешка ми обяснява: „Майче, лелята обеща да ми купи златна тръба, да свиря на нея.“ Много искаше да има тромпет, да свири като в духов оркестър, много настояваше да му купя... Тя затвори телефона и ми вика: „Ако

не дадеш порт-преса, повече няма да видиш сина си. Аз тебе няма да те изпусна.“ Измъкна лейкопласта от джоба си и ми го залепи на устата. После погледна през прозореца, грабна мрежата с бутилките и избяга.

— Сигурно е видяла правителствената кола... Ника, можете ли да ми опишете оръжието ѝ? Поне на големина, горе-долу?

— Как „горе-долу“? Най-обикновен Макаров.

— Какво?

— Знам ги. Тренирала съм спортна стрелба. Мога да стрелям и с пистолет, и с винтовка.

Мозговая я погледна така, сякаш за първи път я виждаше. Не, не трябваше да крие от нея, че Ана е убита. Тя ще трябва да преживее всичко това наведнъж.

— Искате нещо да ми кажете, нали? — тихо попита Ника.

— Аня... я няма. Убита е.

— Знаех си, знаех си... Още одеве не ви повярвах... Айя непременно щеше да дойде да ме види... Заради мен стана, всичко стана заради мен... Не мога повече да стоя тук, те ще убият и детето ми...

— Недейте, Ника, ето, изпийте това, моля ви, хайде...

Мозговая я изчака отново да се унесе, стана и се заразхожда по коридора, като проклинаше деня, в който беше решила да влезе в милиционерското училище.

* * *

Той не знаеше, че тази килия е извън всякакви списъци, затова никак не се учуди, когато някой леко извади лоста отвън и още побезшумно превъртя ключа; вратата се отвори съвсем тихо и се показа униформен тъмничар, надзирател в затвора. Той се опули към Турецки, застинал на вратата на килията, но след секунди вече дърдореше с познатия тон:

— Защо си тук, Турецкин? Ти не можеш да седиш тук. Тази килия съвсем лош, тук даже и лош хора не остава. Защо следовател Турецкин в тази килия? Твое място не тук, твоє място в следователски кабинет, правиш разпит.

— Керим, Керим! Чакай, млъкни за малко. Не съм по свое желание тук, арестуван съм. Отправят ми някакви измислени обвинения, помогни ми, Керим, намери Меркулов, кажи му, че са ме тикнали в „Бутирка“...

— Кой ти измислил? Кой ти тикнал? Перестройка съвсем избудалка, вече няма нищо ядене, крадци на воля, а добри хора тикват в затвор. Аз добре те познавал — не крадеш, не убиваш...

Керим бълваше безспир изопачената си скоропоговорка, но Турецки забеляза, че очите му опипват стените, сякаш търсят нещо, а той самият пристъпва от крак на крак. Какво ли ще стане, ако го халоса с ръба на дланта през врата — цяла връзка ключове виси на колана му, може би ще успее да се измъкне от този зандан.

— Само че защо в тази килия, аз съвсем не разбира, моята тиква не може загрее. Аз случайно така отворил врата, мислел да види как е тука. В тази килия никак не трябва да се живее, даже лош човек. Който ти измислил това, Турецкин, не в затвор искал тикне тебе, а в гроб.

— Керим, нещо шикалкавиш ти, нали те виждам, не си отворил случайно вратата. Търсиш нещо тук. Скрил ли си нещо?

— Никой не крил. Проверявал как е. Не е хубаво обиждаш татарин пенсионер. Аз също има очи, ти ключове гледаш, мислиш моята тиква като удариш и бягаш, къде бягаш? Хем ти следовател, хем глупост говориш. Не можеш бягаш — ще те хванат. Навсякъде перестройка. Керим мисли — първо постеля носи на тебе, обяд носи сега, хубава вода носи. А ти седи, мисли си — излезеш на свобода, секир-глава правиш на този, дето измислил.

— Ако ти не ми помогнеш, никога няма да изляза оттук. Обади се на Меркулов, знам му телефона, запиши го...

— Керим честен, не мога обади твой Меркулов днеска, честно казал, не лъжа. След един час пак ще дойда, пак ще говорим.

Вратата се затвори зад гърба му и на въпроса „защо?!“ се роди страшният отговор: всичко е скалъпено, а него самия го хвърлиха в тази плесенясала килия, за да пукне тук като този плъх от глад и жажда. И тогава дойде другият въпрос, на който трябваше незабавно да намери отговор: какво е сторил и кому? Кой има интерес да го унищожи, да го премахне?

Амелин. Чуркин. Къде им е минал път? Под „чистосърдечното признание“ видя своя подпис, всяка експертиза ще го потвърди, защото

е истински. Преди няколко дни Амелин му даде да подпише някакви отчети и той като последен тъпак е подписал естествено празни листа. Беше по време на телефонния разговор с Грязнов — даже не обърна внимание какво подписва.

Записът. Гласът на Бабаянц и неговият собствен. Сто на сто е неговият собствен глас. И същевременно сто на сто фалшификация: никога нищо подобно не е казвал нито на Бабаянц, нито на никой друг. Гласът на Гена вече не може да се идентифицира. Но беше лесен за имитиране: лек кавказки акцент, характерната дрезгавина. Човек не може да познае собствения си глас на запис, колко пъти му се е случвало да чува въпроса: „Аз ли съм това? Наистина ли гласът ми е такъв?“ Защо тогава той познава себе си с такава сигурност? Трябва да се помъчи да възстанови целия разговор от начало до край, трябва да разбере каква е цялата тази лудница. Но той не може да си спомни нито едно изречение, нито една своя реплика, не можеше да си спомни дори за какво е ставало дума. Единственото, което си спомни, беше тонът му, който никак не отговаряше на темата: Бабаянц го навиваше да убият прокурора Зимарин, а той, Турецки, беше съгласен, но гласът му звучеше ведро, непринудено, даже небрежно, понякога иронично, като че ли уговаряха предстоящ пикник.

— Донесох чай и кифла!

Турецки вдигна глава: не беше забелязал кога в килията пак влезе тихо Керим. Жадно пи от калайдисаното канче много силен и много горещ чай, захапа сухата кифла.

— Топи в горещо, после яж, по-хубаво. И си стой. Аз една работа знам. Ти лягай спиш, аз завивки донесох. Нощес ще дойда да буди тебе. Има една работа — многозначително шептеше Керим, докато напъхваше ватата в дюшека и застилаше захабен чаршаф в здравата част на наровете. — Скоро лектрика няма да свети, изключвам в десет, ще дам кибрит на тебе, лежи, нищо не мисли, спи съвсем спокойно.

— Само ми е до спане — измърмори Турецки и се изтегна на влажния чаршаф.

Но вратата още не беше се затворила, когато той вече спеше оловнотежкия сън на уморен от битки войник.

* * *

Министър Шахов можа да посети Вероника Славина само със специално разрешение от началничката на Московската криминална милиция Романова. Прекара поне половин час във фоайето, докато се водеха преговорите между главния лекар и „Петровка“ 38. Щом видяха в дъното на коридора непознатото лице, дежурните лейтенанти предстаята като по команда извадиха пистолетите от кобурите. Министърът пак изчака покорно, докато един от караула говори по телефона с Романова. Другият с все така насочено оръжие внимателно претърси букета рози, предназначени за Ника, и подробно опипа Шахов от главата до петите.

— Другари, нашият гост е член на правителството — рече леко задъхан главният лекар, но лейтенантите не обърнаха никакво внимание на думите му.

— Влезте, другарю Шахов — рече накрая единият.

Охраната прибра оръжието, но остана пред отворената врата. Ника седеше до прозореца като отнесена, главата и китките ѝ бяха бинтовани, хлътналите ѝ очи тъмнееха на бледото лице.

При звука на отварящата се врата тя се обърна и сякаш точно него очакваше да види — се хвърли към Шахов, заговори бързо, объркано:

— Моля ви, моля ви... кажете им... Не ме пускат. Кажете им... моля ви. Отвякоха сина ми... Моля ви, трябва да го търся, ще го намеря... Не мога повече тук... в пълна неизвестност...

Той трябваше да я успокои, шипчетата на розите го бодяха, не знаеше какво да прави с букета, не знаеше какво да прави със собствения си живот, който сега му се стори съвсем безсмислен, всички негови усилия, пък били те и в името на висша цел, бяха празни грижи; и всичко, което имаше в предопределения остатък от живота, се събра в безпомощното, смазано от мъка същество, заради което беше готов да обърне гръб на всички и заедно да търсят момченцето.

Лейтенантите се спогледаха, единият леко пое букета от ръцете на Шахов, донесе буркан вода, нещо подряза стъблата с джобно ножче, огледа доволен свършената работа, излезе от стаята, дръпна и колегата и безшумно затвори вратата.

— Ирина, Романова се обажда, къде се затри твоят благоверен?

— Ами... Нали тръгна за към вас...

— Къде „за към мен“? Три часа го чаках в психиатрията.

В гласа на Ирина трепна тревога:

— Щеше пътьом да се отбие, май беше на „Пятницка“, да занесе някакви цигари... Да, точно така, на „Пятницка“. Името на човека изглеждаше доста особено, не го запомних, но ще се помъча да си го припомня...

— Сигурно се е запил с приятели. Нали знаеш, мъжете мярка нямат. Веднъж започнат ли... Не се тревожи, още е само пет. Предай му, че вече не ми е чак толкова необходим, чисто и просто исках да разбера защо не е дошъл. Но ако си спомниш името, обади се на „Петровка“, най-добре направо на мен. Запиши директния ми телефон, да не въртиш през централата... След двацет минути съм си в кабинета.

Романова затвори радиотелефона и погледна шофьора.

— Това ли ти е най-бързото?

— Къде по-бързо, другарко полковник. Нали виждате какво е движението.

— Виждам аз какво е движението. Кой както му хрумне, така си кара. Няма ли правилник бе! От години не съм шофирала, не бих и опитала вече за нищо на света! Че преди така ли караха хората!

— Много коли станаха.

— Не ме разсмивай. В Германия знаеш ли какво е! А си карат като по нишка и само по необходимост сменят лентата. Тука гледай, всичко плъпнало като хлебарки, кой накъдето види — ехе! Ето и ти трябва да свиеш вдясно, а си в лявата лента.

— Сега ще пре... такова... ще ги задминем всички тия.

— Това е. Всеки си мисли как да претакова другия! Затова така хубавичко си живеем.

Пак взе телефона.

— Ти ли си, Грязнов? Не знаеш ли къде изчезна Турецки? Няма го нито в службата, нито вкъщи... А случайно да знаеш какво може да прави на „Пятницка“? Имал някакъв познат с особено име... кой е? Добре. Сега идвам...

* * *

— Александра Ивановна, сетих се, казва се Ключик.

— Какво е това име? Значи още не се е появил, така ли?

— Александра Ивановна, той се държеше по-различно от друг път, вие забелязахте ли?

— Как искаш да се държи човек, ако научи такива работи за близки хора? Вдигнахме цяла Москва на бойна нога, търсим детето. На това отгоре и министърът на икономиката Шахов взел да вдига паника, до Павлов щял да стигне, лично до Горбачов, ако до утре не се намери момченцето. Ха, много ме интересува, че без него не си знаем работата, нали!

— Все пак той си дойде някак особен.

— Не се тревожи, няма да ти избяга, не бой се. Казвам ти, седнали са му с този Ключик. Ще поскучаеш малко, ще погледаш телевизия...

Романова натисна вилката, избра вътрешен номер.

— Бързо при мен, Грязнов.

Майор Грязнов влезе и спря до вратата, притисна кърпа на носа си.

— Слушам ви, Александра Ивановна. Имам храма, вчера настигах на онова гробище като мокра кокошка. Горелик ми разказа, че удушили Чуднова и отвлели детето на Славина.

— Щом знаеш, няма какво да обсъждаме. Издирването на момченцето продължава, както се досещаш. Сега за нещо друго. Името Ключик говори ли ти нещо?

— Артоша Ключански, бивш следовател, сега директор на кооперативна фирма или СП — смесено предприятие.

— Бързо го намери и разбери къде се е затрил Турецки.

— Нека го възложи на Вася Монахов, имам да се оправям с ония трупове. Генерал-лейтенантът бил голям учен по новите видове

въоръжение. Атомно или водородно, не знам. Казвал се Сухов. Днес ме викаха в КГБ, направихме сделка с тях. Поне те така си мислят. Продадох ми Лъончика. Става дума за Леонид Михайлович Гай, шефа на фирма „Витяз“. Пратих група да го приберат без много шум.

— Добре, действай по-бързо с Лъончика, за него имаме куп материали. Чрез него ще стигнем до всички. Чекистите заслужават благодарност.

— Обещах им да не се меся в случая Биляш. Но докато техният генерал Феоктистов ме черпеше с някаква вносна гадост, зърнах едно-друго на бюрото му. Та: Анатолий Петрович Биляш е бил приет от същия вече погребан учен точно преди петъка, когато му светиха маслото...

— Гледай сега и някоя шпионска история да ми натресеш, Вячеслав. Сам ще си сърбаш попарата, заедно с твоите приятели от КГБ... Чакай, чакай... Ромка гъгнеше за някакъв боец от невидимия фронт, стар заслужила разузнавач. Тази чанта е трябвало да отиде при тъй наречения Бес. Не, категорично отказвам да одобря тази игра с кагебистите. Просто ти забранявам, Грязнов! Май имаш още нещо...

— Виж какво. Самата чанта вече няма къде да отиде. Моите момчета претърсиха сметището, където стоварват боклуците от Матвеевско, и намериха чантата на Биляш. Празна, разбира се. И не те я откриха, а им я намери един алкохолик, спец по находки в сметищата, моята агентура работи с него по други случаи. Чантата е на Биляш, няма грешка — по катарамите открихме негови отпечатьци. Донесох ти увеличени снимки.

Романова внимателно ги разглежда.

— Това какво е? — Тя посочи с пръст в една от снимките.

— Вътрешната част на чантата с намерена лентичка целофан, ширината ѝ, както виждаш, е три милиметра, дължината — четирийсет сантиметра. Препъната е на четири места. Значи е опасвала някаква кутия с ширина петнайсет сантиметра и дебелина пет. С такива ивички — бандероли — се облепват цигарите, дръпваш я за крайчеца и целофанът пада. Дадох всичко в лабораторията за изследване на микрочастиците.

— Добре, продължавай. И още нещо: сред вещите на Биляш е намерена карта...

— Да, с буквата „В“.

— Не я влагай в делото, извади я от протокола, донеси ми я. Ясно?

— Ясно. Гончаренко ли запя?

— Съвсем мъничко.

Лейтенант Василий Монахов получи първата си самостоятелна задача. Вярно, че трябваше да издирва не престъпник, а събрат по професия — изчезналия следовател от Московската градска прокуратура Александър Турецки. Артьом Ключански нямаше домашен телефон, живееше на края на географията, зад Топли стан. Вася едва откри съответния блок, отвори му красива млада дама с копринен пеньоар и обясни, че мъжът ѝ Артьом Ключански не се прибира преди десет, тъй като кооперативна фирма „Ехо“ тъкмо прохожда и иска извънредно много работа. Не знаеше точния адрес на фирмата, но му обясни, че се намира на една от пресечките на „Пятницка“ близо до Спестовна каса.

Вася близо два часа се въртя из уличките, докато на една не откри познатата лада. Отиде, почисти от номера мръсотията и се убеди, че е колата на Турецки. Наблизо в един двор видя табелка „СП“ „ЕХО“ на врата, пломбирана според всички изисквания и запечатана от ГУБХСС на Министерство на вътрешните работи на СССР.

— Закъснял си, младеж. Ако беше тук през деня, щеше да отидеш с тях.

Вася се огледа. Мъж поправяше велосипед до съседната врата.

— Къде?

— Ами в пандиза. Откараха ги всички накуп.

— И вие видяхте с очите си?

— С очите си видях. А ти какво търсиш?

Монахов бързо измъкна от горния си джоб служебната карта.

— Аз съм от криминалната милиция. Да сте видели случайно дали е идвал тук един висок мъж, симпатичен, с дънки, с маратонки, косата му не е нито тъмна, нито светла... („Какви глупости говоря“ — мрачно си каза Монахов.) Той е следовател от Градската прокуратура.

— Да не съм жена, да ги гледам кой рус, кой черен. „Симпатичен“... Всички бяха с дънки, всички млади, симпатични. Цивилните ги събраха в буркана и тю-тю! А вашите бяха трийсетина

души. Един от цивилните, вярно, през цялото време се дърпаше и крещеше, та на бърза ръка го смаризиха. Може да беше с маратонки.

Началничката Романова и майор Грязнов изслушаха доста разхвърляния рапорт на лейтенант Монахов и го помолиха да разкаже още веднъж всичко отначало.

— Пу! — Романова от яд плю на пода. — Засега едно е ясно: вратите на „Ехо“ са запечатани от обаесаесовското управление. Колата на Турецки е наблизо. Следите му се губят там, на „Пятницка“. Това са фактите. Всичко друго са фантазии. Какво сега, да се обадя в управлението и да питам: „Извинете, да не сте забърсали, без да искате, нашия човек — следователя Турецки? Ако да, върнете си ни го.“ Как ли ще изглежда такова нещо, питам.

Монахов безпомощно сви рамене, той не беше достатъчно осведомен за междуведомствените отношения! Грязнов се усмихна:

— Доста особено ще изглежда, но ти все пак ще се обадиш.

— Естествено. Ще се обадя.

Шура прегледа указателя на Министерството на вътрешните работи и завъртя:

— Обажда се началничката на Московската криминална милиция полковник Романова. Трябва ми спешна справка: кой е ръководил днес операцията в кооператива, тоест смесеното предприятие „Ехо“, на улица „Пятницка“? Как така не дават справки по телефона? Тогава свържете ме с началника на управлението... А, на извънредно съвещание. При министъра. Тогава с първия му заместник... Аха, в отпуската. Тогава с дежурния. А, с дежурния ли говоря? Името ви, ако обичате? Полковник Лисичкин. Благодаря ти много, полковник Лисичкин.

С подобен резултат завършиха още няколко опита да научи нещо за съдбата на Турецки. Стана ясно, че този ден се е провела акция „Саботаж“, в нея взели участие тридесет и две групи от Главното управление за борба с разхищенията на социалистическата собственост. Акцията още не е приключила, дори напротив, тепърва се разраства и се държи в най-строга тайна, затова до сутринта по-точни сведения не може да бъдат дадени.

— Слава, колко КПЗ-та има в Москва според теб?

— Сега предварителният арест се нарича по друг начин, апчхи!

— Наздраве. Не те питам как се нарича. За мен си е КПЗ.

— Поне стотина.

— Може в затвор да са го откарали? — обади се Вася.

— Само с прокурорско разрешение. Тези хайки са под формата на задържане.

Романова телефонира в Градската прокуратура, говори с дежурния прокурор, той нямаше никакви сведения за местонахождението на колегата си. После избра дежурния в Главното управление — възложи му да проверят всички московски затвори, включително кагебисткия „Лефортово“, и всички КПЗ, тоест изолатори за временно задържане. След половин час дежурният се обади: в тези богоугодни заведения нямат никакви сведения за Турецки. Нямаше сведения за него и в московските болници, и в моргите.

— Александра Ивановна, какво ще кажете, ако Сашока се весели с госпожици, а ние вдигаме пушилка до Бога?

— Ти най-добре си върви, Вячеслав. Пий аспириин с перцовка и в леглото! А ние с Василий още веднъж ще си опитае късмета.

— Перцовката още вчера я изпих, аспириин си нося предостатъчно.

Грязнов лапна два хапа, смръщен ги преглътна с престоялата вода от гарафата.

— Шура, вече имам нова кримка, докато Монахов се мота до „Пятница“. Този път главният герой е гражданинът Гай, известен като Лъончика.

— Само не ми казвай, че и той е убит!

— А бе всъщност... Днес сутринта е напуснал дома си и е отпразил, нали се досещаш — емигрирал в САЩ. За нас — все едно че е умрял. За него самия, разбира се, има малка разлика.

Романова погледна съвсем сериозното лице на Грязнов.

— Такаа... Малко са им в Щатите техните си местни мафиоти, та идва и подкреплението. Чувала съм, че руската мафия там имала такива изпълнения, та италианската просто умира от завист. Вече знам за няколко случая с милиарди загуби. Загуби за американците естествено. И без съмнение тези комбинации ги разиграва професионална ръчичка. Така че кагебистите са направили с тебе сделка и половина. Сигурно са знаели, че е на път да отлети. А може и те да се го екипирали даже. Сто пъти са обмислили съвместния план.

Както разбираш, цялата компания трупа валута по всевъзможни начини, всеки иска да притежава недвижимо имущество в Рио де Жанейро. Майната му на Гай! Дай по-добре да търсим Сашка Турецки, че тъкмо той изчезна в незначайна посока. Трябва да се обадя на Ирина, грях ми на душата, но ще й кажа, че е натоварен с изпълнение на задача.

Събуди го подозрителен шум в по-далечния ъгъл на килията. „Плъхове!“ — уплаши се. Нямахте и представа, че толкова го е страх от плъхове, но честно казано, не беше имал случай за подобно общуване, освен дето ги беше виждал да притичват край сметището в двора на старата им къща в Соколники. Ако му скочи плъх изведнъж на нара? Въпреки влажния студ в килията се изпоти от страх. Пъхна ръка под твърдата плоска възглавница — Керим му беше оставил кибрит. Драсна клечка и на бледата краткотрайна светлинка се взря в ъгъла, но не видя нищо освен танцуващата сянка от наровете върху квадратните плочи на каменния под. Шумът продължаваше и сякаш даже се усили. Турецки не смееше да стъпи на пода, той къшкаше плъховете, замеряше ги със запалени клечки, но те не реагираха нито на звуците, нито на огъня. Внезапно шумът спря и след няколко минути безшумно, както всеки път, в килията влезе Керим с джобно фенерче.

— Браво, Турецкин, сам се събудил.

— Керим, там има плъхове... в ъгъла.

— Няма никакви плъхове, един имаше и е съвсем мъртъв — аз го хвърлих на боклука. Ставай, ще бягаме.

— Къде ще бягаме?

— Вкъщи, разбира се. Ти бягаш, мои приятели бягат, Керим помага. Така че не може да се обади на твой Меркулов. Ставай, обувай се обувки, ще вадим камък.

— Какви приятели? От „Бутирка“ не може да се избяга, ти самият ми го каза.

— Ти не можеш избяга, сам не можеш избяга, с моите приятели можеш избяга. Клетва даваш — никога на никого не признаваш. Казвай — сам бягал, сам намерил дупка. Не се заклеваш — не бягаш, оставаш тук съвсем мъртъв. Мои приятели не са престъпници, искат да дават свобода на татари. Лоши хора им скалпва процес, също дето тебе. Ставай, ще светиш с лампичка.

Керим се насочи към ъгъла на килията, откъдето Турецки беше чул шумоленето на плъховете, отместе нара и започна с кой знае

откъде донесено желязо да вади от пода една каменна плоча. Турецки върза набързо маратонките и предпазливо се приближи до Керим — още му се счуваха плъховете. Видя, че подът е бил разкъртен предварително. Керим разчистваше с желязото още не съвсем втвърдения цимент по краищата на плочата. Стана ясно, че операцията е подготвяна не ден и два и Турецки, затворен в тази изоставена килия, в която не би трябвало да има никой, едва не се е превърнал в пречка за рискованото начинание. Какво му оставаше на Керим, освен да въвлече и него?

Приятелите му сигурно бяха в съседна килия, Керим не, можеше да ги преведе покрай охраната на долния етаж или в подземие, затова се е наложило да кърти пода в неизползваната килия.

— Керим, къде води тази дупка?

— Навънка води. Цял месец работих, хубава работа стана. По воняща тръба ще вървиш дълго, сам ще воняш, ще воняш — ама няма да си мъртъв. Сега ще доведе приятели, заедно ще дигаме — двеста кила тежи. А сега давай клетва. Кълни се в твой Бог, мой Аллах ще прости.

— Да, разбира се, кълна се, Керим... Кълна се в Бога. Но ти поемаш голям риск, ако се разбере.

— Стар татарин не е страх. Ще кажа — другарите пистолет заплашвал, внучка искал изпорти, много ще плача... Отивам за приятели. Дойде време, скоро ще се сменя караул. Други дрехи ще донеса, ти твои прибери в торба, хубави дрехи. После други дрехи хвърляй в рекичка, изкъпи се.

Четвърт час по-късно Керим се върна с трима затворници и чувал с дрехи, въжета, инструменти и други необходими за бягството неща. Борците за свободата на татарския народ се оказаха млади интелигентни момчета, бързо заговориха непознатия си език и току поглеждаха към Турецки. А той свали ризата, дънките, гащетата, тикна ги в приготвения за целта найлонов плик с изтипосана кравешка муцуна, нахлузи нечий почти съдран анцуг.

— Маратонките също свалете, ще вървим боси — тихо каза един от младежите. — Ще вървите след нас. Ето, вижте по картата. Трябва да минем по тръбите към осем километра. Щом стигнем до тази

рекичка, сменяме дрехите и — кой накъдето види. Да знаете, посоката на течението е надолу към града. Нямаме друг изход, освен да разчитаме на вашата почтеност.

Турецки бързо закима, свали маратонките и завърза торбата за кръста си като другите.

Около половин час отиде за повдигане на предварително изкъртената плоча. Бегълците се сбогуваха с Керим, който остана да прикрие следите от бягството поне в началото, и се спуснаха по въжетата в долното помещение, което някога вероятно е било канализационна камера; от стените стърчаха покрити с втвърдена слуз срязани тръби. Един от бегълците освети с фенерче стената, даде знак „тук“ и тримата започнаха да я къртят с чука, увит в меки парцали, докато на половин метър от края ѝ не се разкри дупка с формата на огромна тръба. Явно и проходът беше подготвен предварително, а след това запушен отново, но вече с шперплат, измазан отгоре с цимент. От тръбата ги лъхна на гнилоч.

Един след друг се вмъкнаха в тръбата, младежът с фенерчето отпред, и пълзешком с лакти и колена пое напред, като се охлузваха до кръв в грапавата повърхност. Тръбата постепенно се разширяваше, те вече не пълзяха, а напредваха на четири крака. Отначало тръбата беше водоравна, после, след като диаметърът ѝ се увеличи още малко, се запуска под лек наклон. Придвижването стана доста по-леко, но вонята тук беше още по-гадна, очите им сълзяха от амонячните изпарения, съзаклятниците на Турецки толкова се отдалечиха, че той едва различаваше мъждукането на фенерчето. Внезапно секна и тази слаба светлинка. Той усили крачка, почти се затича, приведен, с изпружени напред ръце — и с все сила се блъсна в преграда: на това място тръбата завиваше. Отново видя отпред светлинката, тръбата стана грамадна и можеше да се изправи в цял ръст, но някъде отстрани го удари отходна струя, той се хвърли напред — от другата страна течеше не струя, а цял водопад от изпражнения или химически отпадъци. Пристъпяше до глезените в тази гадост, хлъзгаше се по дъното и внимаваше да не изпусне торбата, наложи се да намалява темпото, краката го носеха устремно напред, очите, разяждани от парите на кой знае какви съединения, вече не виждаха нищо, струваше му се, че още метър, и няма да издържи повече в това зловоние, от което всяка секунда щеше да загуби съзнание. Идеше му да извика:

„Момчета, малко да си починем“, повтаряше си тези думи наум и това още повече го затрудняваше. Тогава започна да си говори на глас: „Никаква почивка, скоро ще свърши, никаква почивка.“ Гласът му кънтеше от приглушеното ехо и заглъхваше някъде далече назад. Тогава в паметта му изплуваха други гласове, неговият и гласът на Бабаянц, когато водеха онзи нелеп диалог:

„Бабаянц: Турецки? Здравсти. Слушай, приятел, трябва да привършим Зимарин. Той се е спотаил, но нали го познавам, вече е надушил нещо.

Турецки: Отива си той на вилата, а на прелеза го причакват с калашници и се прицелват.

Бабаянц: Много си лекомислен, Сашка. Може ли да им се доверим за такова нещо? Трябва да сме сигурни. Ти си единственият.

Турецки: Искаш аз да го направя — а?

Бабаянц: Непременно. Ти знаеш разни хватки, самбо, какво ли не. Трябва да го спипаш някъде натясно.

Турецки: С него нямаме никакви допирни точки, за да се видим насаме.

Бабаянц: Какво предлагаш?

Турецки: Ще ни трябва пушка с оптически мерник.

Бабаянц: Ти имаш ли?

Турецки: Да. Окей, да побързаме, докато не е научил за...

Бабаянц: Знам, знам. За бележника на Татяна Бардина, че ти си го взел.

Туреики: Иначе всички следи ще водят към мен.

Бабаянц: Кой е твоят кандидат за главен?

Турецки: Меркулов.

Бабаянц: Точно така. Наш човек. Меркулов винаги ще ни прикрива, както и досега. Ще дойда при теб в неделя. Всичко ще уговорим.“

Тъпак! Надали по целия свят има по-голям тъпак от теб, Турецки! Не би могъл да гарантира за точността, но вече знаеше как беше монтирана тази глупост на записа. „Ще ни трябва пушка с оптически мерник... Ще стрелям по него от покрива, когато излиза от сградата. Трябва да отида при китаеца...“ И малко преди това: „Направо ми идеше да го убия. Да го отровя или да го бутна в пропаст. Но той е толкова жилав, ще оцелее, а аз ще го излеждавам... — Искаш

аз да го направя, а, Лера? През ум да не ти минава. Няма ли по-лесни начини, развод например?“ И после: „Гледал ли си го? — За полицаите — да. — Разкажи ми го!“

Потресе го, разтърси го откритието, злоба към самия себе си, невъзможност да разбере: защо им е било нужно всичко това. Решението беше някъде съвсем наблизо, но още не успяваше да стигне до него, трябваше да продължава напред, спасението му беше в това придвижване.

Колко километра е минал — два? пет? сто? Но той вървеше, отдавна загубил от очи съучастниците си, броеше крачките: двеста и трийсет... триста и единайсет... петстотин и шейсет... докато не усети, че вече не върви в слузта, а във вода, водата задържа крачките и улеснява движението му, водата се вдига все по-високо, мокри гърдите му, зловонният въздух не може да напълни дробовете му. Накрая водата изпълни цялата тръба и той трябваше да плува, да се бори с водата, която изтикваше и тласкаше тялото му нагоре, притискаше го до горната част на тръбата и той плуваше, гребеше с една ръка, а с другата си стискаше носа. С нечовешки тласъци на цялото тяло — един, втори, трети — накрая се освободи от тази тръба-затвор и се отпусна — водата го беше изнесла на свобода.

Той се отпусна по гръб, разпери ръце и малката рекичка кротко го носеше по течението си. Така плува петдесет минути, но изведнъж се сети — трябва да плува срещу течението, не към града, а обратно, колкото може по-далече от злото, което този град таеше в себе си. Течението не беше силно, водата ставаше все по-чиста и по-студена, бреговете се сближиха, стана съвсем плитко и Турецки се измъкна на брега. Свали анцуга, хвърли го във водата и макар че зъбите му тракаха от студ, отново влезе в реката, дълго търка тялото си с пясък, направи тридесетина упражнения за загряване и си сложи собствените риза, дънки и маратонки.

Още не беше съмнало и той се опита по звездите да познае посоките, но беше доста бос в астрономията. Тогава забеляза, че половината небе изглеждаше по-светло от другата половина — там беше центърът на града. В тъмнината му беше невъзможно да се ориентира, той тръгна наслуки, като смяташе да е на север. Вероятно онова, което скоро остави зад гърба си, беше малка горичка и ето, пред него се бялнаха пететажните „хрущовски“ блокове. Отнякъде се чу

пърпорене на двигател, той се завтече към шума, значи наблизо има път и разбра, че вече е стъпил на него; неасфалтиран, насечен от коловози, пътят правеше остър завой, иззад който светнаха фарове на приближаващ камион. Турецки се дръпна, но загуби равновесие, искаше да отскочи от камиона, но не успя: нещо го блъсна, завъртя го, отхвърли го встрани и той се вкопчи и се държеше за въздуха, докато съзнанието не го напусна.

17 август, събота

Водата нежно го прегръщаше, люлееше го на повърхността си, спускаше го към дъното, той дишаше леко и свободно и нищо не смущаваше живота му в тази приятна прохлада. Но постепенно ставаше по-топло, водата вече не беше толкова гладка — отначало стана пухкава, после грапава, накрая бодлива, започна да шумоли, да му пречи. Той се опита да отвори очи и го блъсна вълна от болка и жар. Вече нямаше никакво съмнение, че се е върнал в този свят, който се беше опитал да го отхвърли завинаги.

— Като дойде на себе си, веднага ме извикайте. Гледайте да разберете името му. За да уведоим близките.

— Нали няма да умре, Давид Лвович? Толкова е млад...

— Ще знам със сигурност едва след подробните изследвания и рентгена.

„Няма да умра, вече не съм умрял!“ — искаше да извика Турецки, обаче още не чувстваше езика и устните си. Надви болката и отвори очи, но успя да види само тясна ивичка светлина, която веднага изчезна: вратата за коридора се затвори. Значи е болен. Кога и от какво се е разболял? Коя дата сме днес? Колко време е бил в безсъзнание? Извърна очи встрани и видя голям кръст на тъмен фон. Часовникът на стената показва четири и петнадесет. Но какво е — ден или нощ? Това не е кръст, това е рамката на прозореца. Вън отминава нощта. Много искаше да разбере какво има там, зад прозореца, долу, под бавно просветляващото небе. Повдигна се на лакът. Сякаш нажежено желязо се стовари върху рамото и главата му и той си спомни всичко, като че ли го видя на филм, прожектиран отзад напред: бесния камион, горичката, мръсната речица, смрадливия канал, татарите, Керим, затвора, Чуркин, Амелин... Не, още не е мъртъв, никак не иска да умира, но някой друг ужасно го желае. И този друг ще отиде или вече е отишъл в килията с изкъртената плоча, за да го убие, ще напише от името на Турецки предсмъртно писмо на лист с неговия, на Турецки,

собственоръчен подпис. Не, вече нищо няма да напише, защото Турецки го няма в килията, значи ще го търси и ще го намери, понеже никак няма да е трудно: в затвора бързо ще разберат как се е измъкнал, къде тръбата излиза на повърхността и къде са го откарали след произшествието с камиона. Трябва незабавно да се измъкне от тази болница, тук не е затвор, трябва просто да стане и да си отиде, както е, с тази фланела шестдесета мярка, да стане от леглото и да си отиде.

Стигна до вратата като по палуба, подът се люлееше, стените сякаш щяха да се разпаднат, но той все пак успя да хване вратата за дръжката и я дръпна, но вратата си остана непокътната, а той се намери на пода, повлякъл и шкафчето на другото, празното легло.

Сестрата долетя със скоростта на светлината и със същата скорост излетя обратно, за да се върне след секунди със санитар, който имаше типичните за професията габарити. И той с лекота положи Турецки на леглото, шляпна възрастната сестра по дебелия задник и излезе. Сестрата нареждаше нещо, но Турецки не я чуваше, сърцето му щеше да изскочи от ужас: оттук не може да се измъкне.

— ... Сега ще дойде докторът и ще направим рентген — като на малко дете обясняваше сестрата. — А сега да чуем имението...

— Саша! — изстреля Турецки и веднага съжали: „Тъп козел, защо си казваш името, тъп козел!“ — Козлов. Александър!

— Козлов. Александър. И дата на раждане?

— Трийсет и първи декември хиляда деветстотин шейсет и пета година. — Малко си намали годините.

— Така. Сега адресчето?

Фантазията му се изчерпа и той дълго не можа да измисли друга улица освен „Фрунзенска“, на която наистина живееше.

— Нищо, миличък, не се притеснявай, ако имаш телефон, ще се обадя на жена ти или на майка ти.

— Живея на „Пятницка“, у един приятел. Обадете се, ако обичате, на леля ми, други близки нямам. Кажете й, че се обаждате от името на племенника й Саша от „Пятницка“, точно така й кажете, ама веднага, че ще отиде на работа, и на никого да не казва... леля Шура ще търсите...

* * *

През последните две денонощия полковник Романова спа не повече от шест часа общо и на пресекулки, като същевременно провеждаше телефонни разговори, излизаше, подтичваше из сградата на „Петровка“ 38. Но упорито не се прибираше вкъщи и сега, в три през нощта, седеше на бюрото си, обронила глава на ръцете. Не би могла дори на себе си да обясни защо седи така, щом, все едно, до началото на работното време това беше без полза, а и за работата, и за нея самата по-полезно би било да се прибере. Но все пак я обори сън, тя едва се надигна, свали униформената куртка и ботушите, легна на тесния кожен диван. Спеше леко, все ѝ се причуваше телефонът и когато след два часа той наистина иззвъня, тя помисли, че пак само ѝ се е сторило, и се опита отново да заспи, но апаратът упорито прозвъняваше с камбанката на прекия ѝ телефон.

Племенникът Саша... От „Пятница“... На никого да не казва... Тя стенографира чутото в специално приготвения бележник, без да задава никакви въпроси и още без да разбира за какво и за кого става дума. Записа адреса на болницата, помоли да ѝ обяснят как да стигне с такси, облече се и се обади в гаража. Саша от „Пятница“. Щял да носи някакви цигари на „Пятница“. Постоя, поразмисли, свали куртката и измъкна от бюрото стара вълнена жилетка, кой знае защо престояваща там вече коя ли година. Погледна се в огледалото — сега наистина е „леля Шура“. „Помоли на никого да не казвате.“ Добре, Александре, полека-лека ще се ориентираме в обстановката. Преди два часа го блъснал камион, и то къде, на майната си, ами дотогава къде е бил?

Докато стигна до болницата, вече беше съмнало.

— Не влизай в двора, чакай ме тук — каза тя на полузаспалия шофьор и тръгна към травматологията, третата клиника, която ѝ се налагаше да посети през последното денонощие.

— Нищо страшно, Александър Козлов. Костите ви са здрави, нямате вътрешни увреждания. Малка контузия и мозъчно сътресение. Пълно спокойствие и до няколко дни всичко ще мине.

Турецки искаше да възрази: какви дни, още днес трябва да се омете оттук, но дежурният лекар вече излизаше от стаята, а на вратата се появи разтревоженото лице на Александра Ивановна Романова.

— Никакви посещения днес, поне до довечера — екна сърдит гласът на доктора.

Изминаха поне петнадесет минути, преди в стаята да се появи шефката на Московската криминална милиция, съпроводена от същия сърдит доктор.

— Най-много половин час — не промени тона докторът, макар че говореше вече тихо, вероятно инструктиран от Романова. — И никакви вълнения, пациент Козлов — неочаквано смигна той на Турецки и затвори вратата отвън.

— Хайде сега, разправяй защо ме накара да разигравам тази комедия, Александър. Имай предвид, че времето ни е много кът.

— Каква комедия, трябва незабавно да се излови цялата банда начело с главния прокурор Зимарин... Не, не бълнувам, ще гледам да съм максимално кратък, макар че е дълга история. Всичко започна от онзи Бил, по-точно от момента, когато поех делото за убийството на Татяна Бардина, и завърши с това, че станах затворник в „Бутирки“ и избягах оттам, но това е друга история и сега нямам време за нея... Много неща все още не разбирам, но е ясно, че са решили да се отърват от мен. Наистина всичко ми се е объркало, но не е само от контузията. Ще започна отзад напред, имайте търпение. Докато ме разкарвах от рентген на рентген, някои неща ми се проясниха, сигурно не от рентгеновите лъчи...

В началото на разговора Романова извади бележник с писалка, но като си записа две-три неща, го остави и просто слушаше, а погледът ѝ ставаше все по-тежък.

Изпуснал се пред Красниковски... Ника не е взела никакъв „порт-прес“ от Бил... Красниковски го изпратил за цигари... Срещнал Валерия Зимарина. Мислел, че е случайно. Тя го навела да ѝ разкаже един филм, американска кримка, а после го помолила да откара цигарите на Ключански... Там го пипнали заедно с хората от фирмата. В затвора дошли Амелин и Чуркин, дали му да прочете „чистосърдечното признание“ и му пуснали запис на разговор с Бабаянц, от който следвало, че те двамата са най-долните престъпници, подготвяли убийство на главния прокурор, в мафията са и тем подобни... записът бил монтиран от разговора с Валерия... затворили го в килия, там щял да умре или щели да инсценират самоубийство, но по една случайност...

— ... А сега да се върна в началото. Когато изчезна Бабаянц, някой ми се обади по телефона, говореше с кавказки акцент. Помислих, че е Гена, попитах го защо не е дошъл. Тогава се учудих, че ме нарече „генацвале“, което не е арменско обръщение. А когато намерихме трупа на Бабаянц, Красниковски каза: „Жалко за нашия генацвале.“ Тогава бях толкова потресен, че не обърнах внимание. Но не е само това: който ми е звънил, е разбрал, че не съм се виждал с Гена, и ме оставиха на мира. Временно. Красниковски е специалист по удушване. Тренирали сме заедно самбо и той ми е показвал как става, макар да няма нищо общо със самбото. Билиаш, врачката Балцевич и Ана Чуднова са убити по еднакъв начин и той е точно този. Артур пуши „Кент“, у Капитонов експертизата откри тютюн „Вирджиния“. На кого възложиха да разследва убийството на Балцевич? На Красниковски. Ето защо от апартамента ѝ така навреме изчезнаха всички компютърни записи. Пак той нареди да се прекрати огледът в имението на Подворски. Красавицата с моряшкия костюм, дето взела акъла на капитан Мартинчик, е Валерия Зимарина. Виждал съм моряшкия ѝ тоалет. От моя разказ май още по-мешана салата стана, Александра Ивановна?

— Стана. Но иначе най-много бих искала ей сега, на секундата, да се пенсионирам — неочаквано сподели Романова и пак неочаквано додаде: — Давай нататък!

— Нататък: трябва да измъкнем Кеша от Зимарини. И друго, ако тази компания разбере, че съм избягал от затвора, ще ме открият мълниеносно и можете да ме отпишете.

Романова седеше на стола като истукан, без да мърда, без да мига. Изведнъж попита:

— Какви лакове предпочита Зимарина?

— Различни. Напоследък май беше със зелен, перлен. Защо?

— Знаеш ли, честно ще ти кажа: всичко, което ми наговори досега, бих взела за бълнуване, ако не бяха някои дребни подробности. Гончаренко се разтреперва от страх, щом му споменеш името Красниковски. Самият Артурчик пък е обезпокоен от активността на Ромка в издирването на Славина, чак сега си спомням израза на лицето

му, когато четеше рапорта от Матвеевското управление. Ромка щеше да стане разnogлед, когато чу, че случаят е прехвърлен на Красниковски.

— Александра Ивановна, ако не беше онзи глупашки разговор с Валерия, който тя е записала, и аз не бих повярвал. Тя много настояваше да се разходим с нейната кола. Хубава разходка щеше да стане за мен — до гробищата. Като не се получи, измислиха номера с Ключански. Сигурно Зимарин им е тартор, той е подписал заповедта за арестуването ми. Красниковски е боксьор, самбист — изпълнител.

— Как да повярва човек, че негов приятел и дългогодишен колега е убиец...

— Всеки убиец е нечий приятел и колега, Александра Ивановна. Аз едно не разбирам, защо отвлякоха Кеша и защо убиха Аня, ако те самите са взели чантата на Биляш?

— Не разбираш, защото не знаеш — според експертизата убийствата на Биляш и Балцевич са извършени по еднакъв начин, но Ана е убита от някой друг.

— Но Валерия сто на сто действа съвместно с Красниковски!

— Виж пък аз какво успях да науча: от разговора с Гончаренко става ясно, че Биляш е донесъл за някакъв Бес документи с изключителна важност. Грязнов е викан в КГБ, там успял да научи, съвсем потайно естествено, че Биляш е бил приет лично от генерала, чийто труп открихте с Вячеслав, а той бил изобретател на ново секретно оръжие...

— Как се казва?

— Сухов. Говори ли ти нещо?

— Говори ми. Но какво точно — не мога да се сетя.

— Логично е да предположим, че самата Зимарина е свързана с Беса. Гончаренко беше сигурен, че Славина е взела чантата, и когато му обясних, той нарече някого отрепка. Може би Артур. О! Но ти не знаеш, че Грязнов намери чантата на сметището, където извозват боклука от Матвеевско. По катарамите има отпечатьци от пръстите на Биляш. Чантата е била празна естествено, от вътрешната ѝ страна е залепнала тънка ивичка целофан, бандерол от опаковка. Сега всичко е в лабораторията, изследват микрочастиците. Защо ти разправам всичко това? В чантата е имало някаква кутия с размери: петнайсет сантиметра ширина и дебелина пет. Спомняш ли си, Ника разправяше, че чантата била съвсем лека, висяла на рамото му, докато танцували.

— Може и да е диамант, а — стотина карата?

— Може, но интуицията ми подсказва друго.

— Александра Ивановна, Валерия търси учителка по музика, разпитвала секретарката на Зимарин дали не може да ѝ препоръча някоя. Клавка, нашата секретарка, ми каза. Може Грязнов да измисли нещо.

— Съмнявам се сред нашата агентура да има музиканти... И още нещо. Някой много иска да те види мъртъв. Защо да не му доставим това удоволствие. Какво ме гледаш?

— Не е лошо като идея — измънка Турецки.

— Е, помисли по идеята, докато говоря с доктора. Първо, това ще ни развърже ръцете, ще притъпи бдителността на враговете, ще спечелим време. Второ, няма повече да те преследват. Сега ще се разтичам по всички тези истории, ще събудя Грязнов, с неговия Горелик да търсят Кеша, макар че това ще ни изправи срещу ръководството. Шахов, министърът, голяма аларма вдигнал, иска сегашният ни шеф Мириков да мобилизира цяла Москва и моментално да се намери детето. Наясно ли си — дали не е завъртял нещо със Славина?

— Кой? Мириков?

— Ох, Александре, май наистина не си наред. С Шахов, разбира се. Добре, чисто и просто женско любопитство.

— Александра Ивановна — спря я Турецки, когато Романова вече се канеше да излезе, — моля ви, приберете Ирина някъде. Може би у Меркулови, тя се разбира с тях. Днес ще духна оттук, най-късно довечера.

— Е, това вече докторите да решат. За такова нещо на мен не разчитай! — каза Романова и отново посегна към бравата.

— И още нещо, Александра Ивановна! Ушите на Биляш издават следи от измръзване. Наистина, подробно разгледах рисунките още когато му правехме словесния портрет, и това ме заинтригува. Наредете да се проучи дали не е работил на север преди около осем години. Ако да, имам някои подозрения...

ТЕЛЕФОНОГРАМА
ДО ДЕЖУРНИЯ НА ГУВД ПРИ
МОСГОРИСПОЛКОМ
ЗА ОТДЕЛА ПО НЕЩАСТНИ СЛУЧАИ

Днес, в 5:00 сутринта, в травматологията на „---“ градска болница е докаран в безсъзнание гражданин с неустановена самоличност с тежко черепно нараняване, резултат от удар с тъп предмет, най-вероятно удар от броня на камион, тъй като е бил намерен на пътното платно от случайно минаващи строителни работници. Състоянието на пострадалия е критично, същият е в безсъзнание.

Данни: 30–32-годишен, височина 178 см, телосложение — нормално, физическо развитие — добро, коса — светлокестенява, очи — кафяви. Облекло: син дънков панталон местно производство 50-а мярка, светлосиня риза, производство на рижката фабрика „Дзинтарс“, размер на яката — 41, маратонки „Рибок“, много износени, номер 42.

Особени белези: в областта на левия лакът белег 4 см х 2 см (вероятно рана от огнестрелно оръжие), в коремната област белег 7 см х 1 см (вероятно от нож).

Следи от употреба на алкохол не са констатирани.

Справки на телефон „---“

Елена Петровна Сатина с трепереща ръка завъртя нула две.

— Дежурният на телефона.

— Другарю дежурен, къде да се обадя, синът ми не се е прибирал нощес, обадох се по всички болници, да не му се е случило нещо...

— Обаждате се точно където трябва. Трите имена?

— Саша... Александър Борисович Турецки.

— Година на раждане?

— Хиляда деветстотин петдесет и девета.

— Място на раждане?

— Тук е роден. В Москва де.

— Почакайте така.

Не се наложи много да чака, информация от подобен род веднага се вкарва в компютъра.

— Никакви случаи с подобни данни нямаме регистрирани. Няколко лица с неустановена самоличност са поместени в различни лечебни заведения и морги.

— Как така „с неустановена самоличност“? Може би синът ми е мъртъв, а вие...

И Елена Петровна захлипа по телефона.

— Успокойте се, дайте описание на сина си.

— Описание?... Ами висок, красив, много спортува...

— Как е облечен?

— Ами... Сини дънки, светлосиня риза, вносни маратонки, доста старички...

— Височина, цвят на косата, конструкция?

— Казах ви, висок. По-точно ли? Към метър и осемдесет. Цвят на косата... преди беше съвсем светла, после потъмня.

От другата страна се чу тежка въздишка и настъпи продължителна тишина.

— Особени белези има ли?

— Какво значи особени белези? Бенки ли?

— Белези от рани?

— Да, има белези от рани. Такава му е работата. Опасна.

— По-точно?

— Следовател е, работи в Градската прокуратура. Има белег на ръката, стрелях по него с пистолет, и до пъпа, от удар с нож.

— Ще ви дам телефона на една болница. Записвате ли?

— О, болница ли? Какво му е?

— Лице с подобни данни, каквито ми съобщихте, се намира в една болница, там на място ще научите всичко.

— Записвам, записвам, другарю дежурен. Много ви благодаря.

Елена Петровна си пое дъх и отново вдигна слушалката.

— От милицията ми дадоха вашия номер. При вас имало един човек, може да е синът ми.

— Име?

— Александър Турецки.

— Нямаме такъв.

— От милицията казаха, че данните съвпадали.

— А-а, онзи, дето е в бокса, в безсъзнание. Сега ще ви прочета данните: „30–32 години, височина 178 см, коса — светлокестенява, очи кафяви. Облекло: сини дънки 50-а мярка, светлосиня риза... яка 41-ва мярка, маратонки — много износени, номер 42. Особени белези: в областта на левия лакът 4 см х 2 см... в коремната област 7 см х 1 см...”

— Това е синът ми, сигурна съм. Идвам веднага. В тежко състояние ли е?

— В тежко. Побързайте.

Елена Петровна затвори и погледна тревожно Романова.

— Спокойно, Елена Петровна, преди половин час говорих с него и лекарят каза, че няма нищо страшно. Хората от болницата изпълняват наши инструкции. Пригответе се, ще отидем заедно, предстои ви да изиграете много по-неприятна от тази сценка.

— Да, вече ми обяснихте. Само дето хич ме няма като артистка, а на сцена съм се качвала за последен път преди двайсет и пет години. В живота пък хич не ми се е налагало да играя роли, особено такива...

* * *

Турецки не се чувстваше особено уютно в очакване на предстоящия спектакъл, в който щеше да играе собствения си труп. Поради служебни задължения му се беше налагало да посещава моргите доста по-често, отколкото други граждани, и тези посещения не му доставяха никаква наслада. Но дежурният лекар така усърдно подхвана сценария, че Турецки се поуспокои, макар и да заподозря у доктора склонност към мошеничества. Освен това го чакаше възможността след няколко дни да присъства и на погребението си, но се надяваше, че дотогава с колегите ще успеят да отложат тази процедура поне с петнадесетина години.

Доспа му се, но на вратата на бокса, в който го пренесоха преди половин час, се появи майка му с толкова естествено измъчено лице, че сънливостта му мигом се изпари.

Подготовката за представлението започна.

Веселякът доктор като допълнение към по-рано изпратената телефонограма информира милицията, че гражданинът с неустановена самоличност, докаран през нощта в повереното му болнично заведение от 4-ти дежурен патрул, е починал от травмите си, без да дойде в съзнание. Според опознаването, извършено от Елена Сатина, същият бил следователят от Градската прокуратура Александър Борисович Турецки.

В момента, когато бе получена тази информация, в помещението на дежурния на „Петровка“ 38 *случайно* се намираше помощникът на майор Грязнов, старши лейтенант Горелик от милицията, и той незабавно потегли в нужната посока.

За събитието беше съобщено и по местоработата на починалия следовател. Получилият съобщението следовател Чуркин неописуемо се обърка, но след консултация със зам. главния Амелин пристигна в болницата, съпроводен от двама свидетели, за да извърши идентификация според всички писани правила.

До момента на пристигането на тази компания участниците в операцията бяха преминали вече в състояние на пълна бойна готовност. Турецки, инжектиран с някакъв чудовищен препарат, лежеше бездиханен на масата в моргата с лице като отровна гъба и начални признаци на трупно вкочаняване, Елена Петровна истински плачеше в приемната, старши лейтенант Горелик с нажален вид и с униформена фуражка в ръка стоеше до вратата на моргата.

Дежурният лекар Давид Лвович помоли церемонията да премине по-бързичко — дежурството му беше свършило. Педантичният Чуркин с насмешливо изкривени устни написа протокола за идентифициране с всички подробности. Когато свършиха с формалностите, докторът се обърна към Чуркин — дали с въпрос, дали с констатация:

— Както гледам, не сте много опечален от загубата на своя колега...

— Бивш, докторе, бивш. Виждате пред себе си държавен престъпник, избягал от следствения изолатор — театрално рече Чуркин и напусна помещението.

Щом се оттегли групата на Чуркин, от болницата изчезна и следователят Турецки, а на негово място остана незнайният пациент Козлов.

И той се събуди с приятното чувство, че е в топлото легло, защото от цялата процедура в моргата му остана усещането за невероятен студ. Вляво над леглото си видя стъкленица с гумено маркуче, което завършваше с вкарана във вената му игла. Отдясно седеше на стол майка му и го милваше по ръката. До прозореца видя старши лейтенант Горелик. Давид Лвович в дъното на стаята тихо обясняваше нещо на друг, съвсем млад лекар, който любопитно присвиваше към Козлов и без това присвитите си дръпнати очи.

— Честито възкресение! — поздрави Давид Лвович. — Предавам ви на доктор Чен. Днес няма да ставате, след два часа можете да хапнете, но малко. Оставям ви протокола, който направи вашият колега. — Докторът сложи на шкафчето няколко четливо изписани листа. — Елена Петровна, един съвет от мен: няма нужда да стоите повече тук. И вие, старши лейтенант. Не привличайте вниманието към другаря Козлов.

Останал насаме със себе си, Турецки — за кой ли път — реши да подреди малко мислите си: мъчеше се да събере накъсаната информация ведно, но докато стигнеше до края на някоя мисъл, забравяше началото и изпадаше в лека дрямка. Сънят обаче също му бягаше и особено остро започна да се усеща загубеното време, то просто изтичаше като в пясъчен часовник и трябваше непременно да бъде спряно. Най-накрая той разбра какво ще му е необходимо. Стигна със свободната дясна ръка копчето на звънеца над леглото и помоли влязлата сестра за тетрадка и молив. След леко наддумване тя се съгласи. Но писането лежешком се оказа много неудобно. Той пак повика сестрата и я помоли да премести по-близо масата за ядене. С третото позвъняване си извоюва още една възглавница и репутацията на досаден пациент.

И да имах десет, петдесет, сто глави, пак не бих могъл да осъзная изцяло какво се случи през седмицата. Всички събития и действащи лица бяха свързани помежду си по необясним начин и заедно с това съществуваха самостоятелно. Точно като в кръстословица, в която е решена само една дума вертикално: ПРЕСТЪПЛЕНИЕ.

Лежа в стая, заключена от външната страна, там бди оперативникът Горелик — той ми е охрана. Не мога да видя през щорите какво е навън. В стаята съм сам, защото този така наречен бокс е за тежки случаи. Но аз вече не съм тежък случай: след допълнителния обяд от крем супа и кюфтета се чувствам съвсем здрав — само малко ми се вие свят, когато ставам за тоалетната, а тя е на пет крачки от леглото. Гледам се в огледалото и не мога да се позная: бръсната глава, сенки под очите, хлътнали страни, двудневна четина. Ползувам тукашен бръснач, заобикалям мястото над горната устна и така лицето ми става още по-неузнаваемо. Лице на потърпевши. Лице на жертва.

Връщам се в леглото и прелиствам тетрадката, половината съм изписал през последните два часа. Потърпевши. Жертви. Потърпевши. Жертви. Точно така, потърпевши и жертви, а не престъпници, които са живи и здрави и чиито пътища, колкото и да се мъча, не мога да пресека. Май намерих началната точка и дори ако някои от жертвите и потърпевшите също са престъпници, всички те са взаимно свързани. Много бързам, взимам писалката и записвам в тетрадката имена: генерал-лейтенант Сухов, ученият, който работи над нови видове въоръжение, майор Биляш от КГБ, който се занимава с доставки на оръжие, следователят от Московската градска прокуратура Галактион Бабаянц, който разследва института на Сухов, гледачката и екстрасенска Балцевич, Ана

Чуднова, Ника Славина и малкият ѝ син. Най-накрая и аз, Александър Турецки.

Сега вече версията се формира сама, не искам вече званието Главен Инспектор по Предлагане на Версии, което на шега ми беше обещал Меркулов, връщам се на първите страници от бележките си и вече знам как се подреждат брънките на Престъплението от жертва към жертва...

* * *

Семьон Семьонович Мойсеев никога не идваше навреме на работа — или закъсняваше, или ужасно подраняваше. Днес, в работната „черна събота“, Зимарин беше наредил всички служби да се трудят всеотдайно.

Мойсеев не беше ортодоксален евреин и за шестдесет и няколкото си години вече беше намразил не само „черните“, но и „белите“ съботи. Но Бог му е свидетел, искаше да бъде на „Новокузнецка“ точно в десет, какво да прави, като синът му Гришка не можа да си намери дипломата и, кой-кой, таткото трябваше да я потърси, а синът Миша беше загубил горното копче на ризата си и трябваше да му го шие кой, таткото, а пък по пътя тролеят се развали. Мойсеев закъсня половин час. Повлякъл ранения си във войната крак, който още го наболяваше, се дотътри до къщата на търговеца Прохоров, където се помещаваше столичната прокуратура, и видя пушката кадروичка, изтъпанена на входа.

— Семьон Семьонович, специално ви причаквам да ви предупредя. Едуард Антонович днес е станал със задника нагоре. Искате ли веднага при него.

Мойсеев, без да влиза в кабинета си, доста пъргаво се заизкачва по мраморното стълбище.

В кабинета на Зимарин оперативката беше в разгара си. Присъстваха само началници: заместниците на Зимарин, ръководителите на отдели и партийният секретар.

— ... Очаква се тази година броят на предумишлените убийства да стигне цифрата двайсет и пет хиляди...

Зимарин се запъна за миг:

— Пак закъсняхте, другарю Мойсеев. Елате насам. Забравихте ли, че изпълнявате длъжността профпредседател?

Настъпи голяма пауза — всички чакаха Мойсеев да заеме подобаващото за днес номенклатурно място на „третия човек“ до заседателната маса.

— Докато теоретиците и така наречените демократи — продължи словото си главният прокурор на Москва — спорят в чии ръце трябва да бъде предварителното следствие по криминалните случаи, ние, следователите професионалисти, независимо от ведомственото подчинение вършим нелеката си всекидневна работа, а обемът ѝ нараства заедно с ръста на престъпността в страната. Престъпният свят действа нагло и изобретателно, използва автоматично оръжие, качествен транспорт, всички нововъведения на комуникацията, умело прикрива следите, привлича към незаконната си дейност морално лабилни хора от нашите среди. Затова дейността по разкриването, и по-специално на убийствата, значително се усложнява...

Зимарин повдигна очилата си, огледа аудиторията:

— Но още не сме за боклука: нашите видни колеги Амелин и Чуркин успяха да разкрият много заплетен случай, в който следите водят към този кабинет. Организираната престъпност толкова се е развихрила, че е подготвяла, а може би още подготвя покушение над главния прокурор на Москва...

На това място Зимарин, естествено, въздъхна и даде възможност на подчинените да се наахкат и наохкат.

— ... И първа цигулка в тази омерзителна пиеса са свирили наши следователи, бивши следователи, Турецки и Бабаянц. Те са били в мафията, приемали са подкупи откъдето падне, измъквали са престъпници от справедливото възмездие на правосъдието. Резултат: и двамата са убити.

Подчинените отново зашумяха, а Зимарин се подсмихна накриво:

— Всяко зло за добро. Неприятности колкото щеш, но те биха били къде повече, ако двамата така наречени следователи бяха

останали живи. Вече ме викаха в Градския комитет на партията при другаря Прокофиев, при първия зам. главен прокурор на СССР другаря Василиев. Обясних: няма стадо без мърша, в наше време никой не е застрахован от подобни явления, няма самата общосъюзна прокуратура нямаше същия позорен случай? Но ми отговориха: това не е аргумент. И правилно ми отговориха. Взимаме следното решение. Ще изготвим заповед за засилване на възпитателната работа с кадрите в прокуратурата. Случаят Турецки се поема от другарите Амелин и Чуркин, а случаят Бабаянц се дава на Мойсеев. Чувате ли ме, Семьон Семьонович? Като временно изпълняващ длъжността профпредседател трябва да поемете погребението на тези предатели. Скромно погребение. Без церемонии. В никакъв случай да не се разгласява датата сред колегите. Кремацията направете в Николск. Другарю Амелин, ще имате грижата. Толкова. Съвещанието се закрива.

Мойсеев искаше да му каже, че е затрупан с дела и да се натовари с още едно, толкова сложно, каквото е убийството на Бабаянц, му е съвсем невъзможно, това веднага ще проличи от качеството на следствието, а и около убитите Бабаянц и Турецки не всичко е толкова гладко и ясно, както излиза от доклада (подготвен, естествено, с помощта на Амелин и Чуркин); той познава Бабаянц и Турецки не от вчера и така изведнъж да повярва в набързо скалъпената версия не може. А да се заеме с всичко около кремацията на колегите също не му е възможно: тази седмица близнаците Гриша и Миша, най-близките му на този свят, се изселват в Израел.

— Казах, съвещанието е закрито, другарю Мойсеев — чу той гласа на Зимарин, надигна се от стола, взе си бастуна и закуцука към кабинета по криминалистика, като се прокланаше за овчедушието.

* * *

Щом измъкна Ника от здравите ръце на докторите от психоневрологията, Шахов се нагърби с ролята на неин главен ангел-пазител, като предостави на милицията организацията на външното наблюдение. Старши лейтенант Горелик, който смяташе себе си за най-големия виновник за всички злочестини на Ника, въпреки войнствените му възражения бе отпратен вкъщи да почива (почивката

се оказа доста кратка), двамата лейтенанти, дежурни в болницата, бяха заместени от двама едри сержанти и те заедно с личния шофьор на другаря Шахов организираха защитата на дома на Славина.

Походното легло, ветеран от времето на империалистическата война, предназначено за тазнощния сън на министъра и разположено между газовата печка и хладилника, стенеше и скърцаше от всяко движение на Шахов. Той знаеше, че в другата стая Ника не спи; долавяше безшумните ѝ стъпки, чуваше драскането на кибритени клечки. Него също сън не го ловеше и не паянтовото ложе, разбира се, беше причина за това.

От четиридесет часа, тоест от момента, когато в кабинета се появиха капитанът от милицията и личният му шофьор, той престана да *функционира* като министър и използваше служебното си положение изключително за лични цели, с други думи, правеше всичко възможно за издирването на сина на Ника и за нейната безопасност.

От два дни никой не беше успял да го открие служебно поради отсъствието му от работното място, стотици документи чакаха за подпис, десетки местни и чужди делегации се блъскаха все по коридорите, правителствени чиновници и президенти на новоизлюпени корпорации изпадаха в тих потрес. Шахов хич не се тревожеше, че огромният апарат на практика беше обезглавен. Разбира се, не можеше да не си дава сметка, че изчезването му от полезрението както на подчинените, така и на висшестоящите ще има неприятни последици, но на дадения етап просто *пренебрегваше* всичко, което не беше свързано с Ника.

Ограничен в движенията, затиснат между хладилника и готварската печка в миниатюрната кухня, той, колкото и странно да изглежда, в създалата се опасна ситуация чувствуваше облекчение, сякаш беше свалил неприсъща маска, носена години наред, сякаш беше престанал да играе чужда и тежка роля. Допреди два дни още се самоиронизираше — на неговите години, на петдесет и кусур, да се влюби в тази млада жена, ах, дъртият му пръч! Малко кокетираше пред себе си, не се чувствуваше стар и честно казано, харесваше стройната си фигура в огледалото, представяше си редом тъничката Ника с интригуващото име, с големите очи, Ника, която до него изглеждаше като изящна статуетка. Тогава изобщо не беше си дал сметка колко е влюбен, колко силно я желае. Какво може да очаква от нея — това го

глождеше сега. Как да спечели поне благоразположението ѝ, което може да се превърне в привързаност — постепенно, след време... И най-безнадеждното, най-важното, най-ужасното беше, че без детето си тя просто ще се стопи, ще умре физически, ще престане да съществува. И Шахов разбираше, че въпреки всичките си усилия не може да ѝ помогне...

Отвън запя самотна птица, по чудо оцеляла сред гарвановите ята; след двадесетина минути започна да просветлява. Шахов стъпи на пода, безкрайно внимателно се надигна, като се държеше с едната ръка за гърба на печката, облече костюма и като прекоси коридора на пръсти, само по чорапи, надникна в стаята. Ника седеше пред остъклената ниша и невиждащият ѝ поглед беше втренчен в празното креватче на Кеша. Тя не се обърна при отварянето на вратата и Виктор Степанович се върна в кухнята, сгъна походното легло и седна на столчето до малката маса. Вчерашният порив на Ника в болницата съвсем не се е отнасял за него, тя само е искала да се махне от онази клетка — щом напуснаха клиниката, тя отново сложи ризницата от бодлива тел и се изключи от околния свят...

Никога по-късно не можа да се спомни колко време беше минало до мига, когато усети на тила си ледената ѝ длан и чу слабия ѝ глас:

— Моля ви... не си отивайте... не ме оставяйте... Аз не мога без вас... не мога да живея.

Обърна лицето му към себе си, очите ѝ трескаво пламтяха и тя повтаряше като в унес все същото:

— Не мога без вас...

Той не вярваше на ушите си и се боеше да я докосне, боеше се ръката му да не усети стоманената броня. Но Ника милваше лицето му с хладните си длани, *тя самата* притискаше цялото си тяло към него и повтаряше безспир: „Не мога без вас...“ Той повдигна лекото ѝ тяло и го понесе към стаята, целуваше пламналото ѝ лице, превъзможвайки обзелото го желание. Сложи Ника на застланото ѝ легло — тя обгърна врата му, не го пускаше, притегляше го към себе си, целуваше устните му с горещи устни; в трескаво блесналите ѝ очи той видя страстен зов и изумен от откритието си, започна да сваля дрехите и на двамата — в страх зовящата светлина да не угасне...

Преди осем дни, миналия четвъртък, директорът на свръхсекретен институт генерал-лейтенант Сухов е приел майор Анатолий Петрович Бияш от Държавна сигурност — по линия на своята дейност същият се е интересувал много от всякакви видове оръжие и се занимавал с доставки на въоръжение в чужди държави. Какво е искал Бияш от Сухов? Естествено, не самото оръжие, то не може тайно да се изнесе от института. Тогава? Разработки? Чертежи? Спецификации? — Дявол го знае какво е и как точно се нарича? Същия ден Сухов безследно изчезва и както по-късно установява следствието, точно тогава е бил убит и погребан в имението на княгиня Подворска. Бияш ли е убил Сухов — той е способен на убийство, — или някой друг, още е трудно да се каже, но това не е чак толкова важно: в случая нас ни интересуват жертвите. Ако Бияш е получил от Сухов чертежи (спецификации, разработки) на новосъздадено оръжие и ги е сложил в чантата „Адидас“, която на следващия ден е занесъл у Капитонов... В такава малка чантичка? В нея не може да се побере дори обикновен лист хартия. Честно казано, нямам представа колко място може да заема документация от подобен тип. Във всеки случай би трябвало да е доста обемист и тежък пакет, а сакчето на Бияш е било леко, полупразно... Филмова лента? По какъв начин Бияш би могъл да заснеме секретните документи? Дори не е имал време... Нещо ми се мярка в мозъка, но следващата жертва ми пречи да се съсредоточа, защото жертвата е моят приятел Гена Бабаянц...

* * *

„Скъпа кумице! Аз, източникът по прякор Птичка Божия, е основно образование до втори клас, литератор по рождение, изобретател и скулптор, полузадушен от мръсната партия и адската тоталитарна система поради

десетгодишно лишаване от свобода за неизвършени престъпления и придобил известност (по Централната телевизия даваха документален филм за мен), но останал без гащи, в минута на душевно разнежване, очарован от сините ви очи и срещу обещанието за московско жителство, приех да работя за безславните органи на принудата по съвест, а не за пари (понеже стотачката, изплащана от вашите мошеници само веднъж месечно, и то със закъснение, не може да се нарече пари!), и изпълнявайки съвестно еднократната ви задача, направих всичко възможно и невъзможно да издира в деветмилионната Москва детето Инокентий Славин на четири години.

Любовта ми към вас, кумице, ме отведе в мафията, на престъпна сбирка — те сега се провеждат навсякъде, и на свобода, и в лагерите, поради извършената парична реформа и нечуваната инфлация. Там се поразговорих с хората по поставения въпрос. Никой в Московията не е чувал за такова нещо, значи тази работа не е на нашите, детето Инокентий трябва да бъде търсено не сред престъпния свят, а в средите на кооперативните фирми или номенклатурата, на което съм се отдал понастоящем.

Анпасан ви съобщавам, че в столицата е развила бурна дейност група «Зоро». Това са народни отмъстителни хора, засегнати от системата, хвърлени по лагери с изфабрикувани дела и сега вече освободени. Техният девиз е «Граби награбеното!» (Но мен тая работа не ме засяга, пиша ви го за ваша обща култура.)

Ако науча за детето, ще се свържа с вас. Оставам с разбито сърце, винаги ваш,

Птичка Божия.

P. S. Кажете на вашите мошеници да посочват верния пощенски код в записите, защото миналия път изпратената ваша стотачка на адреса на моята клетка майчица цяла седмица е обикаляла, докато дойде по предназначението си под формата на издръжка.“

Мойсеев безцелно разместваше столовете в кабинета по криминалистика, издухваше несъществуващи прашинки от папките, издърпваше и отново затваряше чекмеджетата на бюрото си. Застана пред витрината с оръжията, удари по стъклото и се уплаши да не го е счупил. Бързо изкуцука с бастуна до бюрото, взе лист и започна бързо да пише. Смачка го, хвърли го в кошчето, взе друг, сложи го на пишещата машина. Изчука първото изречение, издърпа листа и го запрати подир първия. Забеляза, че на ръба на кошчето като малка гирлянда на новогодишна елха виси лента за запис. Протегна ръка да я вкара в кошчето, но изведнъж по-скоро по навик, отколкото съзнателно извади пинцети и внимателно, за крайчето, свали кълбото тясна лентичка от кошчето и го сложи на чистия лист пред себе си. Колкото и да беше разстроен от всичко, което стана и ставаше, намери у себе си сили дори да се учуди: как се е запазила тази лента, след като за последен път беше работил със запис върху стара изсъхнала лента преди повече от седмица? Мойсеев вече няколко години използваше за запис и монтаж на текстове двукасетъчен апарат и лепеше ленти сам в случай, че се скъсаха. Сега въртеше трепкащата лента, внимателно срязана от двете страни, сякаш така би се досетил какво е записано върху нея. И внезапно прозря: някой друг беше работил с тази лента. Той винаги ги режеше косо, под остър ъгъл, а крайчетата на тази лента бяха срязани под прав ъгъл и с подгънати краища — микроскопична част от милиметъра.

Отиде до шкафа, за да вземе течността и всичко друго, необходимо за залепване. Шишенцето беше почти празно. Много добре помнеше, че съвсем наскоро беше отворил ново. Значи някой в негово отсъствие е рязал и лепил лента в кабинета му. Обикновено без разрешението на зам. главния Амелин или на криминалиста Мойсеев никой нямаше право да влиза в кабинета по криминалистика, още по-малко да бърка по шкафовете. Втората връзка ключове от кабинета и от шкафовете беше у Амелин, той я пазеше зорко и я даваше само срещу разписка. Двукасетникът, както и други по-ценни неща се прибираха в сейфа, а шифъра му знаеше само той, криминалистът Мойсеев.

Понечи веднага да разбере от Амелин кой е работил в кабинета му, но после се отказа и се хвана за *своята* си работа, моментално изключи от околния свят: според правилата сне от шишенцето запазилите се отпечатъци от три пръста на лява ръка, а от капачката с четчицата — два пръста на дясната. Значи не е левак. Информация без никаква стойност, защото според сведенията на Мойсеев в Градската прокуратура изобщо не работеше нито един левак.

След това залепи на нова лента намерения отрязък, натисна „PLAY“ и чу два гласа — мъжки и женски. Прослуша записа няколко пъти, макар да звучеше като пълна безсмислица и не представляваше никакъв интерес от гледна точка на криминалното право.

„Питър, по-възрастният, се обажда от една телефонна кабина при автомобилното гробище на онзи Джеймс, помладия, дето го играе Бърт Рейнълдс.

— Обратното, Джеймс се обажда.

— Видя ли, а ми разправяш, че не помниш. И какво си казаха тогава?

— Обсъждаха плана за поредното убийство. Мисля, че се отнасяше за началника на полицията.

— Това и аз го разбрах! Какво конкретно си казаха?“

Мойсеев пак и пак връщаше и слушаше, остарялото му сърце блъскаше в гърдите като износена машинка и той за първи път в криминалистката си практика не знаеше какво да прави със случайно попадналото му доказателство, а нещо трябваше да се прави спешно, защото това беше част от онзи запис, от който беше монтиран разговорът между Турецки и Бабаянц, монтиран в този кабинет и от техните колеги. Той нямаше никаква представа кои са Питър и Джеймс, нито Бърт Рейнълдс, който играел Джеймс, но явно ставаше дума за един от онези американски гангстерски филми, които напоследък бяха залели видео пазара. И той отново се вслушваше в думите, които произнасяше така познатият малко ироничен и леко нервен глас, без съмнение гласът на Саша Турецки, тогава още жив и здрав.

* * *

Следователят Галактион Бабаянц от Московската градска прокуратура разследва криминална афера в „пощенска кутия“ с директор генерал-лейтенант Сухов, изявен учен в областта на новите оръжия. В стола на прокуратурата Бабаянц я споменава пред колегата Александър Турецки и нарича случая „вонящ“, после двамата започват да обсъждат ДРУГО ДЕЛО, възбудено във връзка със смъртта на Татяна Бардина, и Бабаянц обещава да му даде допълнителна информация по него, той смята, че в това ДРУГО ДЕЛО са замесени високопоставени служители от нашата прокуратура. Във всеки случай е сигурен, че става дума за убийство — има предвид убийството на Татяна Бардина. Следователят Харолд Чуркин подслушва разговора им отначало на опашката, а после седнал в непосредствена близост до Бабаянц. Той не е знаел, че следователите Бабаянц и Турецки са сменили темата на разговора.

Бабаянц още не подозира, че точно преди деня на този разговор Сухов е убит.

Чуркин, тъп и амбициозен двуличник, съобщава на господарите си за подслушания разговор, той е доносник в една верига от престъпници, същите, които са откраднали тайните на Сухов и са го убили, той иска да се само изтъкне, той с животинска наслада преувеличава опасността от Бабаянц. Бабаянц трябва спешно да бъде изолиран от Турецки, трябва да му се измъкне каквото знае по „случая Сухов“. С измама го завличат у Капитонов, дават му да чете някакви нищо незначещи документи — и той си забравя там очилата. После го закарват в своята фабрика на смъртта и го умъртвяват по особено жесток начин.

* * *

Въпреки строгата секретност на информацията новината за насилствената смърт на Бабаянц и Турецки, а също за подготвяното покушение над главния прокурор плъзна в Градската прокуратура с мистериозна бързина.

Семьон Семьонович бе извикан първо в отдел „Кадри“ и оттам направо в Следственото управление. Мойсеев се държа неочаквано бодро и бодро отговаряше на въпросите, но подир четвърт час вече не би могъл да каже за какво всъщност ставаше дума. Тъкмо се върна в кабинета, и го повикаха в УСО (Криминално-съдебния отдел) — просто да си побъбрели. Той твърде грубо (което също не беше типично за кроткия криминалист) разкара „усошите“, а последвалото повикване от ГСО (Гражданско-съдебния отдел) направо пренебрегна.

Посред цялото това търчане по коридори и етажи го нападаха с телефонни обаждания и лични посещения, той отначало много любезно обясняваше, че следствието тепърва започва, после престана да вдига телефона и се заключи.

Но най-голямото му притеснение беше това, че същевременно трябваше спешно да подготви делото за убийството на Бабаянц. Всъщност дело на практика още нямаше. Само общи очертания. Да не би всички тези отделни листчета — неясно копие от протокола за оглед на местопроизшествието, акт от аутопсията и две-три мъгляви обяснения от служители в милицията да са дело? Мойсеев чукна на пищещата машина постановление за възбуждане на следствено дело, направи две искания: до Московската криминална милиция и до Областната прокуратура, провела мероприятията си по още пресните следи, и като реши, че се е заловил за случая тъкмо откъм погрешната страна, завъртя телефона на Чуркин.

— Харолд Олегович, елате, ако обичате, и донесете записа... знаете за кой запис говоря. Разговора между следователите Турецки и Бабаянц...

— С цялото си уважение към вас, Семьон Семьонович, не мога да ви дам тази касета — обясни Чуркин, изправен на вратата на кабинета по криминалистика. — Най-многого да си я презапишете, но с разрешение от Сергей Сергеевич Амелин. На вас поне не трябва да обяснявам колко важно вещественно доказателство е тя, нали?

Мойсеев стана от бюрото и хванал бастуна си като тояга, тръгна към Чуркин.

— Аз водя делото за Бабаянц и бъдете така любезен да ми предоставите това важно вещественно доказателство.

— Аз пък водя делото за Турецки — изсъска Чуркин и предпазливо отстъпи към коридора — и ми е много необходимо... и на

мен ми се налага... трябва да имам всички данни... тоест доказателства.

Мойсеев, без да изчака, докато „специалният“ Чуркин се пребори със стилистиката, ловко изтръгна от вкопчените му пръсти касетата и се запъти към двукасетника си. Чуркин се опита да попречи, но криминалистът зае здрава отбранителна позиция пред записващата апаратура. След няколко минути презаписът беше готов и Семьон Семьонович тракна токове пред Чуркин:

— Благодаря за безкрайната ви любезност, Харолд Олегович.

Чуркин от злоба си забрави заглавието. „Интересно дали ще забележи този рапон, че съм сменил касетите“ — помисли си Мойсеев и въртна ключа.

На следващия ден подир убийството на генерал-лейтенант Сухов Бияш отива у Капитонов, за да предаде или продаде на някого чертежи, но го посрещат хората, които е очаквал да види. Той също е убит и е погребан в същото имение. Чантата с чертежите е прибрана от убиеца на Бияш. За най-голямо щастие на убийците на местопрестъплението се появява Ника Славина, най-удобно е на нея да се припише изчезването на чантата. Но онзи, за когото е била предназначена тази чанта, започва да преследва Ника, без да знае, че всичко това е номер...

Старши лейтенант Горелик леко открехна вратата:

— Не спите ли, Александър Борисович? Имате телефонограма, не е в най-официален вид, просто ви я преписах на листче.

Турецки даже не забеляза кога Горелик излезе от стаята, защото на листчето пишеше: „Анатолий Петрович Бияш до 1983 година е бил началник на специалната част на лагера за политически затворници в град Караул, Архангелска област.“

Това не може да е съвпадение, защото ТАКИВА съвпадения никога не стават в живота. Значи мога да продължа след последните изречения на предния текст: „Валерия Казимировна Зимарина е живяла по-рано в град Караул, Архангелска област, и се е познавала с Бияш от КГБ, който по същото време е на работа в същия град. Чантата е била предназначена за нея и тя лично започва да преследва Ника, защото не подозира, че това е номер на Красниковски, тя вярва, че Ника е позната на Бил и той ѝ е дал чантата. Тя иска да изпревари своя възлюблен и да се възползва от облагите, ако първа пипне съдържанието на чантата.“

Много съм развълнуван от това откритие, колкото и да очаквах нещо подобно. Гони ме чувство за глад, то е от нерви, взимам от

шкафчето сладките, които донесе майка ми, излапвам две и пия изстиналия си чай.

Не се съмнявам, че Валерия е организирала отвличането на Кеша. Може би не е имала намерение да убива Ана, но да се справиш с човек като Ана не е лесно, затова компаньонът ѝ прилага „краен вариант“ — налице е тъй наречената ексцесия на изпълнителя. Ника, Кеша и Ана са потърпевши и жертви, те нямат нищо общо с Престъплението, но по злощастно стечение на обстоятелствата и по злата воля на участниците в Престъплението се оказват въвлечени в тяхната игра.

* * *

Ранното утро Константин Меркулов прекара в лекарска компания, тези дни сърцето пак му създаваше грижи и професорът от Боткинската болница го принуди да си направи кардиологични изследвания. Пред жена си и приятелите Меркулов разиграваше непукист: „Стига работа, да си поостана малко вкъщи.“ Но всеки път все по-трудно изкачваше стъпалата на учрежденията, които обикаляше в безуспешни опити да открие следите на убиеца на майка си — Мишка Киряк, или някогашния служител от тайните служби Михаил Кирилович Дробот.

Към единадесет часа в дома му нахълтаха Романова и Ирина и за секунди обърнаха от години привичната сфера на интересите му: всекидневните проблеми за откриване на нови пътища към Дробот изведнъж станаха маловажни и отстъпиха в далечното минало, част от което беше и самият Мишка Киряк. Сега, днес, се беше случило нещастие със стария му приятел Саша Турецки и със съвсем непознатото му дете на име Кеша. За Меркулов нещастиято изглеждаше още по-голямо, защото нямаше никаква представа как да помогне.

— Виж какво, Константине. Доколкото разбирам от медицина, ти си в болнични, така ли? Е, гледай си боледуването. — Романова сви фунийка от вестник и я подаде на Меркулов. — Стига си тръскал върху покривката. У вас пепелници нямате ли?

— Мама ги прибра, за да му създаде неудобства за пушенето — обясни осемнадесетгодишната Лидочка, която слагаше на масата сервиза за кафе.

— Цяла армия съм ангажирала по този въпрос. Не говоря за пепелта, а за градската прокуратура и милицията. Крайно време беше, по дяволите, да въведем малко ред в собствената си къща. А на тебе ти поверявам Ирина, да посвирят тук с твоята Лидочка, докато измислим какво да правим със Сашка. Останалото не е твоя грижа. Московската криминална милиция покри Зимарин и Амелин, Чуркин и Красниковски. Следим всяка тяхна стъпка. Да ти призная честно, засега резултатът е нула. Артур Красниковски се държи съвсем нормално, седи си на „Петровка“, разследва една въоръжена банда. Валерия се е самоизолирала във вилата, разхожда се вътре гола, до нея не можем да припарим, телефона ѝ не можем да подслушваме. Бившата ти секретарка...

— Клава?

— Да, май Клава беше. Тя е казала на Сашка, че Валерия си е купила пиано, искала да учи музика. Сашка предложи да ѝ пратим някоя наша агентка за учителка, ама за нашите пианото е като китайска граматика...

Ирина влезе в стаята с чиния, пълна с палачинки, и заслушана в разговора, се спря на вратата.

— О, палачинки! От години не съм яла! — провикна се шефката на Московската криминална милиция. — Давай ги насам, Иришка. Ах, колко са пухкави! Кой направи този деликатес?!

Ирина излезе, без да отговори.

— Горкото момиче, Шура. Дойде си в отпуската — и толкова неприятности... А в тази история е въввлечена цялата върхушка на Градската прокуратура. Това е най-лошото.

— Какво му е толкова лошото, Константине? За тридесет години служба свикнах с нашата воня. В тази страна всички по-значителни престъпления се извършват не от бачкаторите, а от началниците.

— Щеш не щеш, налага се да уведоим генералния прокурор на Съюза, Шура. Сега е в Куба, прави тен при Фидел. Значи ще уведоим заместника му.

— Ти гледай само как да се подсигури! За наше време това е прекален лукс. Мислех си за твоя генерален. Имаш ли гаранция, че не

е свързан със Зимарин, с Амелин, с цялата паплач. Неговите предходници бяха замесени в афери за милиони... Единият със златото, другият с памука. И нишките от аферите водеха право към Кремъл. Извинявай, но изобщо не смятам да уведомявам когото и да било... Освен това понякога ми се струва, че цялата версия е много афиф, боклук работа.

— Винаги повече ме тревожат престъпниците. Със или без униформа. Като Бардин например.

— Имаме ли такива сведения?

— Анализирал съм фактите, представени ми от Белия дом на Елцин. Някаква мощна сила в страната прехвърля пари в западните банки, залива чуждестранните борси с тонове злато и прехвърля военни части към Москва и Питер. При мен идва един от Стария площад. Настоява, че щабът на компартията бил създал институция от тъй наречените „доверени лица“. Сред тях е и Бардин. Тъкмо те разхвърлят по скривалища партийното имущество.

— Плъхове. Бягат от потъващия кораб — каза Романова.

Жените — Ирина, съпругата на Меркулов Олга, заварената му дъщеря Лида — приготвиха всичко в кухнята и компанията седна на палачинки със сладко и чай. Когато късната закуска приключи и Меркулови пристъпиха към разстребване на масата, Ирина се обърна към Романова:

— Александра Ивановна, имам една идея — започна тя нерешително, но внезапно заговори бързо, сякаш се страхуваше, че ще бъде прекъсната и няма да може да се доизкаже. — Аз мога да опитам... да отида при тази... Валерия Зимарина. Имам диплома от консерваторията, мога да давам уроци по пиано, аз и давам де... освен това съм артистична, по сценично майсторство винаги съм имала отличен... Разполагам с всичко необходимо за уроци... записи за начинаещи... Валерия не ме познава, Зимарин също... ще отида в тяхната вила, нека Клава ме препоръча. Ще се опитам да разбера всичко за Кеша...

В стаята настъпи мълчание. Ирина поглеждаше ту към Меркулов, ту към Романова — чакаше решението. Най-накрая шефката се произнесе:

— Нямам право да подлагам на опасност живота ти, Ирина. Но иначе идеята не е лоша.

— Отвратителна идея — твърдо заяви Меркулов, — всяка работа и още повече от този род трябва да се върши от професионалисти, а не от аматьори. Любителите имат навика да се провалят и да провалят цялата работа много по-често от професионалистите.

— Но и тези професионалисти, когато са започвали за първи път, фактически са били аматьори — обади се Ирина.

— Съвсем уместна забележка — съгласи се Романова, но веднага добави: — Макар че лично аз на никой начинаещ не бих възложила да участва в *такава* операция. Там е вълча яма, за тях човешкият живот не струва и копейка. За тази работа актьорското майсторство и записите не стигат, необходима е професионална ловкост и физическа сила. Така че да приемем идеята за негодна.

Ирина понечи още веднъж да защити хрумването си, каза, че управлявала емоциите си благодарение на автотренинга и това я правело дори по-полезна от опитния агент, но извъняването на телефона прекъсна опитите ѝ. Това позвъняване беше първо от последвалите безброй подир него и всички бяха едно от друго по-безсмислени и по-безполезни.

Първ се обади Грязнов и докладва, че след като лично шефката на московските фантета е оглавяла операцията, оперативните работници май открили следа. По всички правила на криминалистиката покрили цяла шайка рекетири, специализирани в отвличане на деца от благородни фирмаджийски семейства. Милицията открила един пансион в Подмосковието. Там мафиотите криели откраднатите дечица. Намерили пет. Невероятно, но факт: децата не бързали да се прибират. Харесало им в пансиона с другите деца. Кеша не бил в групата.

Второ обаждане:

— Някакъв тип преди време се лепнал за Ника, крънкал ѝ пари. Проучихме го: алкохолик, нещастник, няма нищо общо с отвличането на детето — докладва Вася Монахов.

И отново Грязнов: отчет за посещението му в нощен вертеп, доста посещаван от скъпи гости от братските арабски страни. Гостите проявявали интерес и към женския, но и към мъжкия пол. Но със случая „Кеша“ всичко това нямаше нищо общо.

Позвъняване на Монахов. Момчетата от тамошната криминална милиция предали по телекса, че в каютата на капитан Мартинчик в

град Бердянск висял афиш отпреди тридесет години с певицата Лолита Торес. Но този образ никак не се връзваше не само с жената, която беше сложила белезници на Ника Славина, но и със самата Валерия в нормалния ѝ вид.

Романова се ядоса на подчинените си и нареди двамата да се явят у Меркулов, чийто апартамент след половин час се превърна в оперативен щаб.

Съзнателно заобикалям една от жертвите — гледачката Балцевич. Тя изпада от Престъплението с главно „П“, но имам вътрешното чувство, че е жертва тъкмо на Престъплението и дори може би смъртта ѝ е ключът за цялостното му осмисляне. Засега се абстрахирам от нея и преминавам към собствената си личност.

Целият номер със затварянето на Александър Турецки в „Бутирки“ в общи линии вече е ясен: подполковник Красниковски, като чува моето бръщолевене в полудрямка, решава, че единствено аз представлявам опасност за него. Изпраща ме на среща с Валерия, това, разбира се, си носи риска, защото тъкмо от нея той крие истината. През ум не му е минало обаче, че ще откажа „да се повозя“ в луксозното волво, касетофонният запис и изпращането ми при Ключански са били резервни варианти.

Каква роля играят в цялата работа Амелин и Чуркин, не мога да проумея. Но тъкмо от Амелин нещата се завъртяха така, че аз да съм в ролята на жертва. Той дойде за подписа ми точно след като се поинтересувах къде е бележникът на Татяна Бардина. Сега вече съм сигурен, че бележникът няма нищо общо. Какво друго направих този ден? Какво му казах? Какво оставих при него? За какво го попитах? Или помолих? Помолих?... Помолих го да ми даде ереванския адрес на Бабаянц — това е. Амелин си даде сметка, че няма да оставя началството на мира, докато не изясня причината за внезапния отпуск на Бабаянц. Тогава е започнало събирането на „компроматата“ — отначало за всеки случай, ако взема много да си отварям устата, после вече с точно определена цел в сговор с Красниковски.

Отстраниха ме.

Но какво общо има Клара Балцевич, гледачката и екстрасенска...

* * *

Да отиде или не при Зимарин във връзка със случая Бабаянц, точно по повод новоизникналия чудноват запис — този въпрос измъчваше Мойсеев от момента, щом разбра, че намерената от него лента съдържа част от запис, който е бил използван за фабрикуване на разговора между Турецки и Бабаянц. Той нямаше доказателства, че някой имитира гласа на Бабаянц. Но с тънкия си слух долови чужди нотки в гласа, чии — не можеше да разбере, имитаторът говореше с лек арменски акцент, почти като Гена Бабаянц, но все пак на места преиграваше, прекалено разтягаше гласните. Гласът на Турецки обаче си беше неговият, пък и събеседничката го нарича Саша. И всичко, което Турецки казва на „голямата“ лента, произтича от едно най-обикновено обсъждане на *филм*. И после за Зимарин — кой ще говори с такъв весел, даже безгрижен глас за наистина подготвяно покушение върху главния столичен прокурор?!

„Семьон! Не ставай глупав, никога не споделяй с началството съмненията си. При началник се ходи само в два случая: да се караш и да искаш“ — така щеше да каже предишният му началник Меркулов. Но го няма, а столът му в следствения отдел е зает от друго лице, в смисъл голям задник, разжалван от партийно функционерство и абсолютно бос в следствената работа.

Но Мойсеев вече отиваше в централната сграда, в резиденцията на московския главен прокурор, и досега запазила следи от спалнята на любовницата на търговеца Прохоров, някогашен собственик на „Трьохгорная манифактура“ — текстилно производство, подарил през 1915 година на любимата си държанка къщата, в която сега е седалището на прокуратурата.

С жеста на много зает ръководител Зимарин посочи на Мойсеев дълбокия кожен фотьойл. Но гостът не пожела да се възползва от комфорта и остана прав пред началника, с едната ръка подпрян на бастуна, а с другата прегърнал касетофона. Зимарин си свали очилата и дълго се взира в набръчканото лице на Мойсеев, сякаш се опитваше да открие нишката и да разплете заговора, който крои срещу него, главния столичен прокурор — не може да не крои! — всеки негов подчинен.

— Толкова сте зает, аз ви безпокоя, извинете ме, Едуард Антонович, но както сам отбелязахте, това дело е важно. Важно е в смисъл... вие трябва да сте постоянно в течение. В течение.

Постоянно, защото делата срещу тези... нашите Турецки и Бабаянц... тъй да се каже, как най-точно да се изразя... са изфабрикувани, тоест те са фалшиви. Затова ви безпокоя, извинявайте — почти изкрещя Мойсеев, обяснявайки на шефа наглото си нахлуване, и сложи касетофона на бюрото му.

Зимарин не изрази учудване от обърканите думи на стария криминалист. Беше свикнал вече, че в негово присъствие някои подчинени започват да плетат език, сякаш са изпили две големи водки. Той само се намръщи, когато старият криминалист пусна касетофона с пълна сила.

— Виждате ли, Едуард Антонович, по-точно чувате ли... Този запис е продължение на първия. Чувате ли, това е гласът на Турецки, вероятно някой е записал срещата му с тази дама, която много се интересува от чуждестранни гангстерски филми. Виждате ли, тоест чувате ли — същия тон, същия изговор...

Но в поведението на главния прокурор се усетиха някакви странности: той рязко придърпа касетофона, започна да върти лентата напред-назад и слушаше записа, намерен в кошчето за боклук — един, два, три пъти. Всеки път, щом от тонколоните се чуеше женският глас, главният прокурор болезнено сбърчваше лице. И всеки път произнасяше, не, само пошепваше, едно и също: „Не може да бъде!“ А женският глас повтаряше ли, повтаряше съвсем ясно: „... Питър, по-възрастният, се обаждат от една телефонна кабина при автомобилното гробище на онзи Джеймс, по-младия, дето го играе Бърт Рейнълдс... Видя ли, а ми разправяш, че не помниш. И какво си казаха тогава?... Питър, по-възрастният, се обаждат от една телефонна кабина...“

Най-накрая Зимарин направи на Мойсеев знак да спре касетофона и попита:

— Кой е разбрал, че сте намерили този... тази... със записа на женския глас?

За времето на съвместната си работа със Зимарин Семьон Семьонович се беше убедил, че шефът просто така не задава въпроси. А и тонът му беше странен, съвсем непривичен за него — спокойно-угрижен.

— Никой освен нас двамата, Едуард Антонович.

Гримаса проряза грижовно поддържаното му лице. Не точно усмивка, не точно болка...

— Успяхте ли да разпознаете женския глас?
— Не. Трябва ми Турецки, а той е мъртъв.
— Добре. Оставете записа в касетофона и уредбата временно да остане при мен. Свободен сте.

* * *

Виктор Шахов сънува прекрасен сън: обичаше го жената, за която бе мечтал цял живот. Тя беше много нещастна и това го караше да я обича още повече. Те плаваха с бял параход покрай невероятни страни и той знаеше, че тя е измислила тези страни, тя ги е сътворила за него. Той не я изпускаше от силните си ръце, страхуваше се, че тя ще падне във водата, а това беше лош знак — да сънуваш, че някой пада в такава чиста, прозрачна вода. Значи е само сън? Само в съня може да има такива поличби. Той не искаше да се събужда. Да се събуди, значеше да се върне във внезапно опротивелия му кабинет, където в приемната седеше онази вещица Маргарита, където безкрайно звънеше телефонът и трябваше да се водят много важни, а всъщност безпредметни разговори, трябваше да се решава съдбата на огромната страна, която се свличаше все по-близо до ръба на пропастта, към студа и глада. И в това състояние на колапс той, министърът, отговорен за икономиката, фактически нищо не можеше да направи: властта е в ръцете на армейската върхушка, на отбранителната промишленост, на КГБ и партийните функционери. Те за нищо на света не биха се лишили от привилегиите си, от колхозите и ядреното оръжие. А той трябва да води унизителни преговори с чужденци от какъв ли не калибър, да проси кредити, които страната не е в състояние да изплати през близките десет-двадесет години.

Но следобедното слънце светеше право в очите му и той трябваше да се събуди и да се захване с подготвянето на докладна записка до президента за икономическото положение в страната. А какво да докладва, щом то можеше да се определи много просто: всичко е ужасно, никъде нищо няма и той не знае как да оправи нещата. Но защо слънцето е толкова силно — в спалнята му никога не грее слънце. Отвори очи, смут изпълни душата му и той си спомни всичко: просто сън и действителност се бяха преплели, тя е тук,

неговата Ника, неговата богиня на победата, неговото щастие и мъка, смесени в едно — всичко това беше и е, но ще бъде ли?

Слабичката, почти безтелесна Ника се размърда и той се уплаши: сега и тя ще се събуди и ще го изпъди, било е само някакво утринно настроение на прага на незнайния ден. Взе ръката ѝ — тя вече не беше студена като лед — и дрезгаво каза:

— Ника, все едно, ще те обичам цял живот!

— Знам. И аз. Каквото и да стане. Но всичко ще е наред. Моят малчуган ще бъде при нас. Знам.

Боже Господи, как чакаше той тези думи! Как се страхуваше от мислите си — като ѝ върнат сина, всичко ще си отиде на мястото, той отново ще ѝ бъде *работодател*, и толкова. Беше готов за това. Но съдбата му сервираше подарък след подарък и той се изпълни с увереността на Ника — как го каза тя? „Моят малчуган ще бъде при нас.“... Искаше му се да я вземе на ръце и да я отнесе в своя дом, но тя сякаш прочете мислите му:

— Трябва да си бъда вкъщи, аз съм примамката, разбираш ли? Примамката за тези, които убиха Ана и взеха Кеша. Може да се обадят, да дойдат, да искат някакви документи, те заплашваха... онази старица заплашваше... Освен това знам: скоро ще намерят Кеша. Днес. Ще чакам. Нали няма да си отидеш?

— Не! — възкликна Шахов. Той трябваше да си отиде, да напише докладната записка за президента на страната, но нито за миг не му мина през ум, че дори заради такава важна работа би могъл да остави Ника сама.

* * *

„Добре, че направих още един презапис!“ — доволен от своята съобразителност, Семьон Семьонович отново седна зад бюрото и взе да сравнява отпечатъците от пръсти върху касетата, придобита по далеч не мирен начин от Чуркин, с отпечатъците, останали по шишенцето с лепилото. До вратата се чу откъм коридора познатото почукване на токчета и той едва успя да покрие с вестник атрибутите на своето изследване, когато в кабинета буквално влетя секретарката на следствения отдел Клава:

— Мойсей Мойсеич... а, направо съм се побъркала! Семьон Семьонич, не им вярвайте, всичко е нагласено от Амелин, сега вече съм сигурна и ако щат, да ме уволнят, за толкова пари всякак ще си намеря работа, при девер ми в кооперативната фирма търсят машинописка... Но както и да е. Саша Турецки ме помоли да проуча кой се е обаждал на Едуард Антонович, та ви казвам, никой не му се е обаждал, Амелин сам си го е измислил това за обаждането...

— Клавдия Сергеевна, не разбирам...

— Нали Амелин е казал на Зимарин, че се е обаждал Бабаянц за отпуската. Е, как би могъл да се обади, след като вече е бил убит? На вас са възложили делото за Бабаянц, знам, Чуркин ми каза, но всичко това е лъжа, ще видите. Амелин е скроил това и на Саша, нали аз самата му казах, че Амелин идва при Зимарин. Амелин е усетил, че Саша му е по следите, и му е направил капан. Той е такъв гаден плъх, колко години го знам...

Вратата на кабинета безшумно се отвори и Мойсеев видя красива млада жена, пепелявите ѝ коси падаха на тежка вълна върху повдигнатите по последна мода рамене на бялото сако; и нещо познато лъхна от сините ѝ очи. Жената приветливо, като на стар познат, кимна на Мойсеев, но явно не той ѝ беше нужен.

— Извинявайте, вие ли сте Клава? Може ли да говоря с вас?

Клава понечи да се свъси, но изведнъж се досети и се плесна по бузите:

— О, аз ви познавам...

Но синеоката не я остави да се доизкаже, измъкна Клава от кабинета и отнесе неясните спомени на стария криминалист, като го остави насаме с откритието на Клава. Той си наложи да продължи криминалистическото изследване, като прибави за нов обект и ключовете от кабинета, получени сутринта от зам. главния Амелин, и стигна до резултата, който очакваше да получи и от който главата му забуча като църковна камбана: отпечатъците от пръстите по шишенцето и по ключовете не съвпадаха, но поотделно бяха идентични с отпечатъците, открити на различни места върху касетата.

Обзе го едно-единствено желание: да смете всичко от бюрото право в кошчето — ей така, с един замах. И вече беше готов да го направи, но изведнъж се спря, извади си бележника и избра домашния телефон на Меркулов. Заето. Завъртя пак и пак, но някой здравата беше

яхнал телефона на Меркулов. Тогава Семьон Семьонович прилежно прехвърли всички неща в найлонови торбички, прибра ги в чантата си, неизвестно защо се огледа на всички страни и се запъти към изхода. Опита се да вземе такси, не стана — или колите бяха за гараж, или шофьорите искаха майка си и баща си. На някаква девойка ѝ излезе късметът: тя пъргаво скочи пред един „частник“ и викна:

— До Трите гари за десетарка!

Семьон Семьонович я позна — същата, с пепелявата коса, която беше идвала при Клава. Реши да повтори номера и се изправи на платното. Спря някакъв очукан московец и тънко се провикна:

— До „Проспекта на мира“ за десетарка!

— Ей, ветеран, да не си изкукуригал? Качвай се, ще те хвърля дотам за тройка!

* * *

„Скъпа кумице! Отново се появих на хоризонта на вашия живот, аз — източникът по прякор Птичка Божия, с образование до втори клас, по природа композитор и музикант, филмът за който (25 минути) спечели наградата на зрителските симпатии на Общосъюзния конкурс в Нижни Тагил и осем пъти е даван по Централната телевизия.

Кажете, моля ви, скъпа кумице, на вашия счетоводител да ми даде премиални за тежкия ми каторжен, пълен с опасности труд в полза на държавата в сферата на правосъдието, тъй като аз надуших следа като Джулбарс или някакъв Крючков и сега съм на път към окончателното изпълнение на вашата еднократна задача. (Молба: парите да се изпратят телеграфически и още днес, а не с пощенски запис, иначе до обяд не мога да скоча до едно място, а за всички разходи на родното съветско правителство ще се разплатя според курса, тоест ще се обадя с добри вести.)

Първо за онова, което е второ по важност след усилията за спасяване на детето Инокентий Славин, четиригодишно, и което може би представлява интерес за вас от Московското криминално управление, както и за дейците на културата и изкуството. За мен това е най-важното. Затуй, ако набърже съберете аудитория от хиляда души измежду отличниците на Вътрешно министерство и КГБ, то аз сам-саменичък ще ги забавлявам цяла вечер след уморителния работен ден: важно е колкото може по-бързо да спечеля пари, за да осигуря човешки живот на семейството си. С операта из живота на чекистите ще се захвана по-късно, а на литературното поприще мога да напиша авторски сценарии за игрални и документални филми изключително за подвизите на служители от КГБ, МУР и ОМОН, а също и криминални разкази, повести и романи, не по-лоши от тези на Агата Кристи или Жорж Сименон.

Анпасан ви съобщавам, че се внедрих в работните структури на групата «Зоро», управлявана от разжалвания и свален от всички постове бивш началник на УБХСС в Москва А. А. Гришаев. Той има картотека (задигнал я е от старата работа) не само с цялата московска номенклатура, тузарите мангизлии и нелегалните милионери, но и с големите акули на нашите джебчийски групи.

Скъпа кумице, дадохте ми насока да нюхам за специалист по удушаване с липса на алиби през първата половина на четвъртъка. Такъв бе изнамерен от мен в Гришаевата картотека. Как стигнах до нея — оставете на мен. Казва се Валерий Транин (прякор Огняря), 44-годишен, три пъти лежал за убийства и бандитизъм. Проверих, че в същия ден, когато са убили в парка известната спортистка, наши момчета са го видели на територията, купил водка по 50 рубли и се фукал, че сега прави големи удари с големи пари, и ето, точно днес бил изпълнил «поръчков удар» за 50 хилядарки в дървени рубли. Колкото до алибито, нека сам си го доказва пред вашите образовани служители, аз обаче не мога да

подлагам живота си, пълен с недовършени дела, на опасността същият да секне поради удушаване, но адресчето, тоест физическото местонахождение, на В. Транин се надявам да изровя буквално всеки момент и ще ви се обадя лично на вас и на никой друг.

Оставам с разбито сърце въпреки наличната съжителка, ваш таен приятел и осведомител — Птичка Божия.“

* * *

Докато си лежа тук, в болницата, вече напълно оздравял, поне според мен, моите приятели там, зад прозорците, истински работят за разследване на Престъплението. Защо ли си въобразих, че въоръжен с полустрошена химикалка, ученическа тетрадка и контузена глава, ще мога да създам единствената правдоподобна версия за Престъплението? Московската криминална милиция начело с Шура Романова спокойно ще се справи и без моите идеи, тя има на разположение не само огромна армия от професионални криминалисти, но и модерна техника, включително и компютри. А аз, удобно разположен в болничното легло, се мъча да открия мястото на Клара Балцевич, предала Богу нещастната си душа, в Престъплението с главна буква. Впрочем точно такива „малки винтчета“ (израз на другаря Сталин, в скоби казано) в мафиотския механизъм са обзаведени с въпросната модерна компютърна техника не по-зле от милицията. Колко му е да снесат сто хиляди за персонален компютър с лазерен принтер? Въпросът е: за какво ѝ е бил необходим компютър на Балцевич — да вкара в паметта клиентите си? Да, клиентите, но не само своите. Наобиколяла я е московската мафия — от частниците до кагебистите... Стоп-стоп-стоп... Ако приемем, че Красниковски е убил Балцевич, тогава съвсем естествено е да приемем, че той ѝ е бил клиент. Чантата на Билиш — двадесет сантиметра ширина, двадесет и пет височина, дебелина седем сантиметра; в чантата — бандерол от опаковка с малко по-малки

размери. С компютри изобщо не съм се занимавал, но знам как изглеждат дискетите и колко информация могат да поберат.

Така значи. Бияш получава (открадва?) от Сухов чертежите на новото оръжие във вид на компютърни дискети. Всяка дискета побира от сто и петдесет до двеста страници текст, в кутията има десет дискети, тоест хиляда и петстотин до две хиляди страници. Красниковски убива Бияш и помолва Клара Балцевич да му направи копия, занася ѝ кутия с нови дискети. Разпечатва я и част от опаковката се лепва от вътрешната страна на чантата. Клара се занимава с копирането на дискетите, когато я посещава Грязнов. Красниковски, заместник-началникът на Московската криминална милиция, научава къде е отишъл Грязнов, той познава способността му да измъква признания и хич не му се ще Балцевич да направи признания, дотолкова не му се ще, че единственият приемлив вариант за него е убийството.

Мога да смятам задачата си за изпълнена. Нямам повече работа в болницата. Бих могъл просто да скоча през прозореца — тук е ниско, втори етаж. Но ми трябва старши лейтенант Горелик с милиционерската кола, защото се страхувам, че сам няма да стигна и до първия ъгъл.

Семьон Семьонович Мойсеев не помнеше в кой вход живее Меркулов, дълго се въртя из двора, като се взираше в излющените табелки с нечетливите номера на апартаментите. Най-накрая намери нужния номер и докосна дръжката на вратата, но в същия миг зад гърба му рязко хлопнаха вратите на внезапно спрелия в двора автомобил. Той се огледа: две фигури, които не можа да различи без очила, уверено се запътиха към входа на Меркулов.

Мойсеев се шмугна вътре, но пътя му прегради друга врата и тя се отваряше с код — естествено непознат на Мойсеев. На слабата светлина от самотната крушка, цялата в мазна мръсотия и с полепнали мухи, която вероятно се сменяше само по време на основен ремонт, той се опита да разгледа цифрите на шифровото устройство. Двамата влязоха във входа и единият, с превързаната глава, каза:

— Тази джаджа сигурно не бачка. Я тури едно рамо!

Мойсеев трепна — толкова познат му беше този глас — и видя привидение. Привидението не обърна внимание на Мойсеев и последва спътника си, който с мощно рамо изкърти — съгласно идеята на привидението — вратата. В спътника Мойсеев позна служител от Гагаринското районно управление, който в случая беше цивилен, и преди вратата да се затвори, едва събра сили да изпелтечи:

— Саша... Александър Борисович...

— О, Господи, какво правите тук! Аз съм, аз, не се тревожете, жив и почти здрав!

— Саша, та аз съм натоварен да уредя погребението ви... какви глупости... и аз пък... но как така... Тъкмо отивах при Константин Дмитриевич във връзка с вашата смърт... в смисъл...

— Карате ме да повторя известното „Слуховете за моята смърт са силно преувеличени“. Но за непосветените съм мъртъв, Семьон Семьонович.

— Ясно, ясно — изломоти объркан Мойсеев, — искам да кажа, нищо не ми е ясно... Саша! Вие сте жив!

Той изпусна бастуна и се хвърли да прегърне Турецки.

— Знаете ли, Саша, неузнаваем сте — продължи Мойсеев, докато се качваха на шестия етаж — асансьорът не работеше и военнoinвалидът Мойсеев едва преодоляваше стъпало след стъпало. — И ако не беше гласът ви, начинът ви на говорене, никога нямаше да ви позная. Гласът ви е много характерен и освен това днес цяла сутрин ви слушах...

— Досещам се, вие сте прослушвали диалога ни с Бабаянц...

— ... който никога не се е състоял. Точно заради това идвам при Константин Дмитриевич.

— Аха — кимна Турецки, — тогава давайте в хронологичен ред, чакат ни още четири етажа.

Мойсеев, Турецки и Горелик стигнаха при Меркулов точно когато майор Грязнов доразвиваше предложената от Божията Птичка версия за Валерий Транин с прякор Огняря. Майорът успял да открие в компютърната картотека данни, които потвърждавали, че Транин нееднократно е съден в дела за убийства, последната му присъда е десетгодишна, тече от 1986-а и я излежавал в еди-кой си лагер.

— Или твоят осведомител нещо бърка, Александра Ивановна, или твоят компютър, Василий, пак е „увиснал“ — приключи информацията си Грязнов и със същия сериозен глас се обърна към новодошлите: — Пламенни поздрави за съветското правосъдие!

И всички заговориха едновременно, само Вася Монахов млъчеше, засегнат на тема „компютър“. Жената на Меркулов се загледа в Турецки, изведнъж тихо изохка, бързо отиде до другата стая, откъдето се носеха клавирните звуци, веднага се върна, угрижена и спря на вратата в очакване да се усмирят страстите.

— Я по-тихо, приятели! — изкомандува Романова. — Да се върнем на най-важния въпрос: издирването на детето. Две денонощия е в неизвестност и не знаем нищо освен този прякор Огняря. Моят осведомител, скъпи ми Вячеславе, е направо златен, нищо че му хлопа дъската. Всеки момент ще ме търси вкъщи, а колкото до картотеката, Василий, ще трябва основно да я прегледаме, компютрите също бъркат.

— Бъркат хората, които работят с тях. Или вкарват невярна информация и заличават оригиналната — остана твърд Монахов и се

изчерви.

— Съгласен съм с Шура, да оставим сега всички приказки, които са извън отвличането на Кеша — потвърди Меркулов, — но първо да нахраним гостите. Оля — повика жена си и чак тогава забеляза, че тя се мъчи да привлече вниманието му. — Какво има?

— Ирина е излязла.

— Какво?!

— Сигурно е отишла при онази... Валерия. Събрала си нотите и оставила Лида да свири. За да не я усетим.

— Ирина? При Валерия?! — изкрещя Турецки.

— Ама кви са тези работи бе, ама кво да ви правя аз вас! — изрева и Шура. — Не знае човек кого по-напред да спасява!

— Защо е при нея? — изкрещя пак Турецки.

— Чакайте, приятели, чакайте да ви кажа... Сетих се...

— Какво сте се сетили, Семьон Семьонович?!

— По-спокойно, Саша. Сетих се... тоест днес видях при Клава, бившата секретарка на Костя, идва една млада жена, стори ми се много позната — сега се сетих, Саша, че е вашата приятелка, отначало не я познах. Взе такси... не, спря частна кола и каза, че е за Трите гари.

— Грязнов! Веднага нареди на твоите хора да задържат Ира на пътя за вилата! — заповяда Романова.

— Може ли да знам за какъв дявол ще ходи при Зимарина?! — не мирясваше Турецки.

Меркулов здраво стисна рамото му:

— Ирина чу вчера нашия разговор, че търсим достъп до Валерия. Ти самият каза на Шура, че тя питала за преподавателка по музика. Ирина се самопредложи, ние категорично възразихме...

— Отивам лично. Вие изобщо не знаете какво представлява Валерия. Те всички са една паплач: Биляш, Зимарини, Красниковски, Амелин. Тя отдавна се познава с Биляш, тоест аз така мисля, защото по едно и също време са живели в Караул, Архангелска област — един хвърлей градче, надали ще е случайно съвпадение. Всички си делят нещо и не могат да го поделят; да им падне човек в ръцете — жив ще го изядат, изпитал съм го на собствен гръб.

— Ти никъде няма да ходиш — тропна по масата Романова, — твоята Ирка нищо не разбира от нашата работа и това я оправдава, а ти

временно си мъртвец, така че стой мирен... Какво се мотае сега пък Грязнов!...

— Не мога да вляза във връзка — с тази наша прословута техника, Япония — да ѝ го нафукам! — извика от антрето Грязнов и закрещя колкото му глас държи:

— Двайсет и пети, чуваш ли ме? Не си ли двайсет и пети? Кой се обажда, твойта... Сливи ли имахте в устата!

Тресна телефона със звук, сякаш плюеше:

— Развалил им се радиотелефонът, старшият се обадил от кабина на „Петровка“, но още преди половин час. Така че нямат връзка. Кога е взела частната кола?

Мойсеев си погледна часовника:

— Преди повече от час.

— Изтървахме я... Толя — обърна се Грязнов към Горелик, — ти си с кола, така че... Ще играеш ревнив любовник.

— Ясно, другарю майор, веднага. Дайте адреса. Задачата е да я спра на всяка цена, нали?

В този момент Турецки се намеси с неприсъщо тих глас:

— Няма нужда да я спирате. Няма нужда никой никъде да ходи.

— Мисловният ти процес е абсолютно непредсказуем — обади се Грязнов.

— Тя ще направи всичко като хората. Ако отидем сега, ще изпортим работата. Не разбирате ли? Какво сте ме зяпнали? Отговарям за всяка своя дума: Ирина ще се справи. Докато Горелик отиде, тя вече ще е пристъпила към изпълнение на плана си. Освен това Мухоморката може да е виждал Горелик. А той най-вероятно ще се прибере довечера във вилата.

— За мен изобщо тази история с уроците по музика в момента е лудост. Сега Валерия е в такова състояние, искам да кажа, би трябвало да е на нокти, ако е замесена в отвличането — надали ще ѝ е до уроци. Ако пък е готова да музицира — това може би значи, че е невинна?

— Не, Костя, тя никога няма да е на нокти. Науми ли си нещо, ще го постигне на каквато ще да е цена. А за музицирането може да ѝ попречи единствено ако лакът на ноктите ѝ не е изсъхнал.

— Моля за извинение, нищо не разбирам — какво става? — обади се с отпаднал глас Мойсеев. — Май направих ужасна глупост, която на всички... по-точно на Ирина може да ѝ излезе през носа. Така

че ви моля да не изпитвате съчувствие към мен, а както би казал майор Грязнов, направо със сопата... по четирите букви.

— За кое говорите, Семьон Семьонович? Вие пък какво сте се окепазили? — попита Романова и лицето ѝ придоби заплашителен вид. — За кое да ви съчувстваме?

Мойсеев събра цялата си смелост и призна:

— Намерих скъсана лента със запис на един разговор между Турецки и някаква дама, от който подразбрах, че диалогът на Турецки и Бабаянц е бил изфабрикуван...

— Кой не знае!

— Моля ви да ме изслушате, Александра Ивановна. Чак сега се усетих, дамата беше съпругата на Едуард Антонович... Не ме прекъсвайте, много ви моля... Дадох му запис да го прослуша и сега разбирам, че той е познал гласа ѝ.

— Ха, познал! Нали заедно са го измислили! — изсмя се Турецки.

— Не и пак не. Ако бяхте видели лицето му!

— Да не би да има лице! Неговото е сурат, не е лице — не млъкваше Турецки.

— Точно там е работата, че този път имаше *лице*, и то лице на човек, който изживява голямо унижение. Но както и да е, разбирам, че с посещението си при него извънредно много съм усложнил нещата.

— Нали знаеш — вметна Меркулов, — при шефа се ходи само в два случая.

— Знам, Костя, знам — да се караш и да изискваш — заразмахва ръце Мойсеев, — но...

— Прощавай, Семьонич — докосна Грязнов рамото му. — Случайно дочух, докато търсех моите хора: Сашока спомена нещо за град Караул.

— Да. Валерия е живяла там с първия си мъж и точно по същото време Бияш е командвал лагер за политически в същото градче.

— Добре, защото сред „геройствата“ на въпросния огняр има и покушение върху инспектор от милицията, за което именно си е изкарал политическа присъда, та е отбивал наказанието си в Караул. Може да е някакво историческо име, но е смешно, затова ми направи впечатление. Ето, вижте!

— Интересно какво свързва адашите с Биляш, лека му пръст! — зачуди се Меркулов, след като погледна поднесената от Грязнов справка.

— Кои адаши?

— Те са адаши, Шура — Валерия Зимарина и Валерий Транин. Точно както сте вие с Турецки.

— Остави тези глупости. Но вече наистина си мисля, че тримата са от едно котило. Както виждате, тъкмо моят адаш се сети да провери къде е работил по-рано Биляш.

— Защото му личеше измръзване на ушите. Чух от Клава, че Валерия била живяла зад Полярния кръг, и си помислих, че баш там е мястото да ти измръзнат разни чаркове.

Телефонът, който дълго мълча, внезапно прекъсна размяната на мисли. Олга Меркулова вдигна.

— Търсят вас, Александра Ивановна.

Романова мълчаливо изслуша някого и си записа едно-друго в бележника. Завърши с:

— Благодаря, душице. — Затвори, после се засмя: — Синът ми беше. Още си ми е душица, нищо че е станал мъж за женене. Но това между другото. Значи така, Вячеслав. Моята Птичка Божия е събрал няколко адреса, на които да потърсим Транин. Обърни внимание на последния.

— Видях вече. Ярославската жп линия. Две спирки след вилата на Зимарини. Отивам на „Петровка“, вземам и Горелик, оттам ще координирам действията на момчетата. Първо ще се насочим към този адрес, после ще проверим и другите. Ти, Сашка, по-кратко — нищо че си се докарал като персонаж на Салватор Дали, но може и да те познаят. Ще се погрижим за Ирка. Изчезвам...

— Чакай! Забрави ли, че те помолих...

— Честно казано, забравих, Александра Ивановна. А, да, за „приятеля“. Веднага ще се свържа и ще ви се обадя тук. Междувременно обмислете операцията с Константин Дмитриевич. Все пак изчезвам!

— И сега какво ще правим? — запита се Романова, когато зад Грязнов и Горелик се затвори вратата.

— Александра Ивановна, Костя, тук имам няколко странички „размисли“ — започна Турецки и притеснен погледна Меркулов, —

нещо като версия, много подробности се губят, но си спомних това-онова, докато бях в болницата.

— Хайде, чети си на глас творбата, а Константин да слуша и да не иронизира!

— Кой! Аз да иронизирам?! Саша, имало ли е случай...

— А кой го нарича Главен Инспектор по Предлагане на Версии, всичко с главни букви?

— Никога вече, мъжка дума! Слушаме те, Саша.

* * *

— Най-интересното според мен е, че всичко си е точно така — рече Меркулов и се смути: — Иронизирам ли?

Романова махна с ръка и пак попита:

— Та какво ще правим? Откъде ще намеря такава армия, че да разнищава едно по едно...

— Не можеш да обхванеш необхватното — стара като света, но истина. Нека се настроим така да не се хвърляме в тези смъртоносни игри, а да локализираме задачата до минимум. Макар че и по този път не е изключено да се хванем гуша за гуша с империи като армията, КГБ, военнопromишления комплекс. Нашата задача е и по-благородна, и по-човешка. Какво най-вече ни притеснява в цялата история? Казвам притеснява, а не интересува? Детето, което трябва да спасим. По тази линия действуваме на пълни обороти, ще кажа дори — наднормено, като имаме предвид съвсем нежелателната намеса на Ирина. Какво мислиш, Семьон?

— С Александър Борисович ще поемем случая — засега, тъй да се рече, в предварителните детайли, ще разговаряме, ще маркираме; после ще минем на живо. Трябва да започнем от Чуркин, той е доста лабилен тип, но иначе даже се чудя какво търси в тази компания. Така че ще направим план...

— Добре, действайте. Няма нужда нищо да докладвате, Семьон Семьонович, направо почвайте. Само че още не пускайте Саша навън, че наистина ще трябва да му търсим ковчег. И теб, Василий, не съм те забравила. Бързо на „Петровка“, жив или мъртъв да изясниш защо този Транин е на свобода и кой е замесен във фалшифицирането

на компютърните данни. Не се муси, има още. После ще намериш Грязнов и ще получиш от него останалите инструкции...

— Само ми е до компютъра сега — подхвърли Романова, когато Монахов тръгна, — ама не ми се ще момчето да затъва в цялата тази кал. А с тебе, Константин, ще трябва да се разберем. Всъщност затова съм тук, ти си ни майстор на дипломацията. Аз лично ще поема Красниковски и Гончаренко, ще работя с мои информатори. От колегите вече ме е страх.

— Да, знаеш ли, грехота е да намесваме такива свестни момчета в тази мръсотия. На тях може и да им се размине. Но на нас с тебе — не.

„Скъпа моя! Ти си съвсем спокойна. Не те е страх от никого и от нищо. Твоите мускули са отпуснати, дървената седалка ти е много удобна, топлина се разлива по цялото ти тяло, мозъкът ти потъва в лека дрямка...“

Ирина половин час си повтаря тези заклинания, както учи науката за автотренинга, и само от време на време поглеждаше през прозореца гарите, на които не спираха: Лос — Перловска — Тайнинска... Първа спирка — Митишчи. Ирина искаше да слезе, да се върне, докато не е станало късно. Замислила е нещо неизпълнимо и толкова я е страх, това не е сцената, където си пред очите на всички — тук се срещаш с подлостта очи в очи... Тълпи слизаха от влака, а откъм платформата се блъскаха онези, които щяха да пътуват към Загорск. Тя се върна на същата пейка, където се беше освободило място до прозореца. Продължиха без спирки до Пушкино: Подлипки — Тарасовка... Тя отвори разписанието, с което се беше снабдила на гарата. От Пушкино тръгва влак за Москва пет минути след като нейният влак спре там. Но трябва да устои на изкушението, не бива да слиза в Пушкино, много е срамно пред всички — пред Саша, пред Меркулов, пред самата себе си. „Гара Пушкино; следваща спирка...“ Тя затвори очи, а влакът не щеше и не щеше да тръгва — минута, две, три... Или може би така й се струваше, да, разбира се, само внушение, ето, продължаваме, на всеки пет минути спирка, хайде по-бързо, по-бързо... „Акушинска“ — съобщи равнодушният глас. Ирина си взе папката с нотите, чантата с касетофона и тръгна да слиза. Това е както на изпитите — вземеш ли веднъж въпроса, вече не е толкова страшно, дори и да си доста несигурен, просто трябва да си спомниш всичко и да го подредиш.

Да, тя е учителка по музика, пристигнала е от Рига, не й стигат парите, а си пада по хубавите дрехи, затова дава уроци, намерила си е ученичка; вярно, доста път е, но нищо, казали са й, че от гарата не било далече, десетина минути. Няколко пъти попита за посоката, добре, че е събота, вечерта е топла и много хора са навън. Улица.

„Горска“ ли? Ей точно там, дето почва горичката, те са три вили общо. Прокурорската ли? Последната, в гората, над рекичката. Там има караулка и охрана, другарко. Да, знам, предупреждени са за моето, идване.

Тук някъде са залегнали момчетата на Слава Грязнов, те вече я виждат, разбира се, веднага ще докладват, че към вилата на Зимарини се е запътила непозната гражданка, видът ѝ никак не е вилджийски; описание, особени белези... В Москва, на „Проспекта на мира“, сигурно вече я търсят, може би има заповед за задържането ѝ, бързо да отmine опасната зона.

Висока ограда с медна табелка „Зимарини“. Погледна към небето, сякаш щеше да ѝ е за последно: горе се носеше весело пухкаво облаче, по проводниците бяха накацали птици като нотни знаци по петолиние, тя може дори да изпее мелодията: до-ре-ми, до-ми-горно до, си-ла-ла-сол, стана като една песен на Окуджава: „Господа юнкери, къде бяхте вие...“ Но птиците свършиха, с тях секна и мелодията. Ирина решително натисна звънеца.

— Документите.

Не разбра откъде идва гласът, но на оградата се открехна малко прозорче, сега от него ще се подаде царствена ръка и ще хвърли батистена кърпичка в знак на любов и покана за будоара. Не, Ирина нито си помисли, нито можеше да си помисли нещо подобно, тя само си повтаряше: „От нищо не те е страх, мускулите ти са отпуснати...“ Подаде на прозорчето паспорта си и след секунди чу:

— Ирина Генриховна Фроловска.

— Да — едва промълви към дървената ограда, защото до прозорчето можеше да стигне само с ръка. В същия момент разбра, че гласът не се обръща към нея, защото по високоговорителя чу приглушен женски глас:

— За мене е.

Ирина влезе през портата, която се отвори сама. Към вилата водеше пътечка, посипана с чакъл, непристъпен зид ограждаше къщата от три страни и се врязваше в рекичката, която служеше за естествена ограда. Ирина лепна на устните си съвсем лека усмивка и тръгна към вратата на къщата, а токчетата ѝ затъваха в ситните камъчета. Заоглежда се наоколо уж с възхищение от красотата и поддържането на вилния имот на главния прокурор на Москва, а всъщност се опита

да запомни колкото може повече за разположението на къщата и градината. Огледът я смути, това беше истинска крепост, от която човек можеше да се спаси само с плуване. Ако откъм реката няма още една караулка.

Масивната врата на къщата се отвори и на прага застана мадам Зимарина в тънък халат, под чиито леки дипли прозираше загоряла плът, прикрита само с триъгълничето на дантелени бикини. Ирина очакваше да види хубава жена. Но Валерия Зимарина беше предизвикателно красива и Ирина усети остра ревност да разкъсва всяка нейна клетчица. Но междувременно вече чуруликаше — весело, непринудено и дори малко кокетно, та лицето ѝ придоби онзи вид, заради който като малка я наричаха „лиска“:

— Добър ден. Ирина се казвам. Идвам за уроците по музика, Вера Степановна ме праща.

Валерия не бързаше с поздрава, тя огледа гостенката от главата до петите с безцеремонно преценяващо око, очевидно остана доволна, изсмя се:

— Радвам се, че дойде. Тук сама ми е много скучно. Дай жакета да го закача. Това щатско костюмче от „Беръозка“ ли е? Какво мъкнеш в тази тежка чанта?

— Касетофон със записани уроци, Валерия Казимировна, ако ме одобрите...

— Одобрех те — подсмихна се пак Зимарина, — обаче никакви Казимировни, просто Лера. Значи си от Рига, а?

— Там съм от три години, иначе съм живяла все в Москва. Имам два месеца отпуска, но ако си намеря работа, ще остана.

— Както виждам, не си омъжена — Валерия посочи дясната ѝ ръка.

— Не! — остро отговори Ира — защото много ѝ се искаше да е омъжена за Саша Турецки. Но ѝ се стори, че в очите на Валерия проблесна одобрение.

— Консерватория ли си завършила?

— Да, московската. Концертмайстор съм, но не ми стигат парите и си докарвам с допълнителни уроци.

Валерия я прегърна през раменете и я поведе към хола, където Ирина видя „Стейнуей“, мечтата на всеки пианист, и дъхът ѝ спря. Домакинята сложи на малката изящна масичка бутилки пепси и уиски,

наля, без да пита за съгласието на гостенката. На Ирина ѝ се пиеше и уиски, и пепси — и за отпускане на нервите, и за разхлаждане.

— Но и аз не съм богаташка, да знаеш. Не мога много да ти плащам. По петдесет на ден — става ли?

— На ден ли? — учуди се Ира. — Обикновено таксата ми е петнайсет рубли на час, а урокът е два часа. Така е най-удобно за ученика.

Беше ѝ много приятно да говори истината и да не изневерява на себе си — но задълго ли? Забеляза, че Валерия пресмята нещо наум, сигурно обмисля да не се мине. Ирина вдигна чашата с пепси, пи няколко глътки.

— Извинете, жадна съм, навън е доста горещо.

— За срещата ни — каза най-накрая Валерия. — И да прием брудершафт, че май много те затруднява да минеш на „ти“, както виждам.

Ирка нямаше никакво желание да пие брудершафт с нея, взе да се оправдава: че ѝ е неудобно, че не е свикнала да говори на „ти“ с по-възрастни, не-не, знае, че разликата им е съвсем малка, но все пак... Валерия обаче беше промушила вече ръката си с чашата под мишницата на Ирина, отпи от уискито, лепна устни на нейните и се опита с език да отвори стиснатите до болка зъби на гостенката. Ирина се смрази от отвращение и искаше да се отдръпне, но Валерия се изсмя по своя си начин и продължи преспокойно:

— Добре. Предлагам ти по петдесет на ден и няма нужда да пътуваш напред-назад, ще останеш тук някоя и друга седмица, после ще видим.

Ирина беше възвърнала вече душевното и телесното си равновесие и сега трябваше да отговори така, че да не провали замисъла си — тя каза съвсем тихо, но все още в пълно съответствие с истината:

— Съгласна съм. Само да се обадя на Вера Степановна...

— Прекрасно! Ще ти платя обаче накрая, така съм свикнала. Никакъв аванс.

— Добре, добре — бързо се съгласи Ирина и пак не си кривеше душата, защото изобщо нямаше намерение да взема пари.

— На Верка аз ще се обадя. Кой друг познаваш в прокуратурата?

Ето! Започва се. Нито миг пауза, нито миг за обмисляне на отговора. „Никого не познаваш, скъпа, от споменатото учреждение. Никакъв Александър Турецки.“ И тя моментално се учуди:

— От прокуратурата ли? А, да — не, моля ви се. Слава Богу, никого — само Вера Степановна, но тя ми е роднина. Ох, извинявайте... Вашият съпруг май беше прокурор? Само исках да кажа, че не ми се е налагало да влизам, в смисъл...

— Толкова си права, душичке. И моят съпруг, главен прокурор на Москва, е същата дрисня като всички други от мъжки пол, дето клатят между краката си биволски опашки...

„Боже Господи, какво говори тази жена!“ Ирина се усмихна уж на шегата — но Валерия нямаше никакво намерение да се шегува.

— Най-долната сган работи в прокуратурата и в милицията. Не обичам прокурорите. Куките и ченгетата също. Нищо че и аз съм завършила право.

— Защо ми го казвате?

Зимарина пусна една змийска усмивка:

— За да си наясно с положението в тази къща. Защото съм до известна степен в стресова ситуация. Но пак ли сме на „ви“

„Наистина, скъпа, пак ли?“ — каза си Ирка и попита на глас:

— Започваме ли? Ще ви помогна да вдигнем масата.

— За тази цел, кукло, си има слугиня. Впрочем не искаш ли да хапнеш?

Ирина помисли да откаже — от възпитание, но усети, че е гладна като вълк, затова реши още малко да не изневерява на себе си:

— С най-голямо удоволствие.

Зимарина изкрещя:

— Маня!

На вратата цъфна невероятно уродливо създание на около шестдесет и пет години.

— Стопли ни каквото е останало от пилето.

Маня неодобрително погледна учителката.

— Останало е само за Едик.

— Много добре знаеш, че днес няма да си дойде. Утре ще му сготвиш нещо друго.

— Дай пари. Имам само рубла и седемдесет и пет...

— Много харчиш, Маня. И не се пазариш, когато купуваш!

Ирина остави Валерия да хока слугинята от незнаен произход, междувременно извади нотите и касетофона. „Тази Маня не може да я понася. В нейно лице ще намериш съюзник, скъпа моя. От нея много нещо можеш да научиш. Но защо ми изглежда познато лицето ѝ? Къде съм я виждала?“ Ирина отвори рояла, докосна клавишите. Валерия още се джавкаше с Маня. „Нарича Зимарин Едик. Значи му е близка. Може би роднина? Естествено — роднина! Как, скъпа моя, не видя ли веднага? Ето портрета му на стената с всички прокурорски отличия. Същите увиснали бърни, кучешка мутра, същите брадавици. Задачата да превърне Маня в своя съучастничка се осуетява. Но все пак...“

* * *

Ника изсипа последното мляно кафе в джезвето — през последното денонощие бяха изпили половин кило кафе и това беше единственото, което можеха да поемат измъчените им души. Шахов на няколко пъти искаше да вдигне телефона и да поръча кафе в бюфета на ЦК, но нещо го възпираше, той самият не знаеше какво. Шофьорът Митя, който твърдо понасяше негодите в извънработно време, на няколко пъти донесе кой знае откъде пълен сак с храни, които моментално унищожаваше заедно с охраната на Ника, с която се беше сприятелил — двама сержанти от милицията, пратени от Романова за външно наблюдение на къщата. Но в този мистичен пункт за зареждане с ядене нямаше кафе и Митя донесе за компенсация две бутилки водка — за най-голяма радост на охраната. Шофьорът и милиционерите дремваха в милиционерската кола и се хранеха на смени.

— Яйцата — не! — твърдо забрани шофьорът Митя, докато разтоварваше поредната торба с продукти. — Те са за детето. И червеният хайвер. Другарко Славина, приберете всичко това в хладилника!

Ника с механични движения взе да подрежда яйцата в отделението на вратата на хладилника, а очите ѝ бяха приковани в Митя — така, сякаш не беше шофьор, а пророк, пратен от небесата.

— Да, Кеша много обича бъркани яйца. И пържени — каза тя тържествено-спокойно и му се усмихна, като че ли двамата бяха

посветени в тайната на неговото завръщане.

* * *

— Грязнов? Обажда се двацет и пети. Радиотелефонът още не работи, обаждам се от гарата. Обектът има посещение, приятелка, пият, целуват се, смеят се. Нищо подозрително. Да продължа ли наблюдението?

— Как изглежда приятелката?

— Супер. Русопепелява.

— Как е облечена?

— С бяло сако, зелена рокля на бели райета...

— Други има ли в къщата?

— Един много страшен бабишкер. Сервира им ядене. Казвам ти: нищо съмнително.

— Продължавайте наблюдението. Русопепелявата е наш човек, за живота ѝ отговаряш с главата си. Помъчи се при първа възможност да я измъкнеш оттам. Само че тихо-кротко.

„Целуват се... Може би изобщо не е Ирина?“

* * *

Меркулов стигна до паметника на космонавтите десет минути преди уговорената среща и зачака, вгледан в групите екскурзианти и туристи — съветски и чужди. „Приятелят“ на Грязнов нарочно беше избрал това място. Още десет минути. Меркулов не се безпокоеше — шпионите са най-точните хора на земята. Когато стрелката на уличния часовник допълзя до осмата минута след точния час, той се поразтревожи, но в същия миг до бордюра спря светъл опел и водачът — още в движение — се пресегна и отвори предната врата на Меркулов.

— Заповядайте, Константин Дмитриевич. По-бързо, моля ви.

Меркулов познаваше това лице, което беше виждал само по телевизията. Младолик, с посребрена прическа — тип „канадска ливада“. Кирил. Генерал-майор от КГБ в оставка, посветил остатъка от

живота си на опасна дейност. Сигурно по-опасна от онази, с която се беше занимавал по-рано — сега разследваше престъпната дейност в бившето си ведомство.

— Веднага — отговори Меркулов и непохватно се сгъна на предната седалка, Кирин веднага потегли и Меркулов още не беше нагласил крачищата си между жабката и седалката, когато опелът вече се носеше по „Академик Корольов“.

— Извинявайте, седем минути закъснях, една кола на КГБ ми се лепна още пред къщи. По едно време мислех, че са ме оставили на мира, после гледам, пак ме следват по Звездния булевард. Неприятно ли ви е бързото каране?

— Не — засмя се Меркулов, — газ!

И Кирин даде газ по широката празна улица в посока към телевизионния център, покрай парка Останкино. Меркулов се обърна — в дясната лента бавно пълзеше тролей, а точно зад тях жълтееха халогенните фарове на преследвачите. Меркулов беше сигурен, че са те, колата упорито ги следваше и дори ги настигаше.

— Не се безпокойте, сега ще им избягаме — отговори Кирин на мисления му въпрос и се усмихна: — Само се крепете здраво на седалката.

При Кашенкина поляна зави надясно, леко поднесе към насрещното движение, веднага зави наляво, в пресечката между блоковете, още един ляв завой зад пететажната сграда и по тясната алея — право към тухлената стена, пред която бяха строени боклукчийски кофи. Меркулов зажумя: на такава голяма скорост никакви спирачки не можеха да заковат колата. Но Кирин нямаше и намерение да спира. Точно пред стената сви отново наляво — в един несъществуващ, както се стори на Меркулов, двор; изключи светлините и плътно до стената вляво на първа изпълзя към улицата и спря.

След миг се чу свистене на спирачката и тенекиен взрив — колата на потерята се беше натикала в кофите. Кирин смигна на Меркулов — „това се и очакваше“, запали, включи светлините и отново тръгна, този път със съвсем поносима скорост, в обратната посока.

В движение му подаде ръка, твърда и студена:

— Радвам се да се срещнем.

— Аз също. Слава ми обясни всичко. Каза ми кой сте и какъв сте. Не че някой не знае...

— Защо такива церемонии? Казвам се Владимир. Хайде на име.

— Съгласен.

— Сега ще отидем на едно място и ще поприказваме. Там няма да ни пречат.

Кирин се повъртя още малко из затъntenите улички, убеди се, че никой не ги следи, върна се в посока към ВДНХ и отведе Меркулов до едно подземно заведение с надпис „Кооперативна обществена тоалетна“. Меркулов реши, че генералът е на зор, но Кирин му кимна: насам, насам — и тръгна към табелата „Директор“. Домакинът на заведението посрещна най-приятелски о.з. генерала и поведе гостите към друго помещение с тихо жужащи климатици, което за най-голямо учудване на Меркулов се оказа малко и вероятно нелегално ресторантче. Продължиха след директора и влязоха в едно сепаре.

— Нямаме музика, но кухнята е чудесна — обясни директорът на Меркулов и му подаде менюто. — Тук е пицария, италиански ресторант. Имаме лиценз, но сме се разбрали със съвета, че ще започнем първия сезон по-потайно. Страх ни е да не стане навалица. Нали ги знаете нашите тълпи! Затова сме с предварителни резервации... Днес имаме три вида пици. Препоръчвам ви също телешко на грил и спагети. Вина: „Гурджаани“, „Тетра“...

Долови във въздуха желанието на госта и допълни:

— Имаме и водка. Сега ще пратя сервитьорката.

— Аз не пия — заяви Кирин и си наля минерална вода.

— Никак? — учуди се Меркулов.

— Никак — твърдо отговори Кирин.

— Аз пък, с ваше позволение, ще изпия една водка, макар че докторите са ми забранили. И не пушите? Уви. Аз вкъщи лъжа, че съм ги отказал, обаче доста пуша. Както и да е, това няма нищо общо с...

— Да, Костя, да започнем направо по същество. Ще ви помогна с каквото успея, чакам въпросите ви.

— Нека първо ви изложа нещата, тогава ще разберете какво бих искал да знам. И така: всичко започва с убийството на майор Анатолий Петрович Биляш от КГБ.

— Значи го очисти́ха Биляша, а? Не, не знаех. Но той отдавна си просеше куршум в челото или нож в сърцето...

— Според непроверените ни данни със случая е свързан капитан Бобовски от същите служби.

— А, не ми се вярва. Нашият Бобик само за парлама става...

— Значи го познавате? Тогава ще ни е по-лесно.

Ирина дояде пилешкото „чахохбили“, като се мъчеше да не обръща внимание на Валерия, която я наблюдаваше. Влезе Маня и нарочно много шумно заразтребва масата. Валерия заключи вратата зад гърба ѝ с думите:

— Сега никой не трябва да ни безпокои, нали?

— Да-да, хайде... започваме... — жизнерадостно отговори Ирина и бързо се насочи към рояла „Стейнуей“ — сякаш отвътре не ѝ се обърна всичко от гнусното предчувствие. — Ще ви... сега ще ти пусна първия урок на запис. Тогава ще е ясна целта, към която трябва да се стремите... стремиш...

„Божичко, опази ме от нея, помогни ми да открия Кешинка, Божичко, на всичко съм съгласна, само да не ме докосне с тия ръце...“

Ирина пусна касетофона, чу се елементарна мелодийка — модерна песничка в бавен аранжирмент.

— Сега ще изсвиря началото. Щом си учила някога пиано, няма да те затрудни.

„Само да не ми треперят пръстите, само да не сбъркам...“ Но пръстите я слушаха и не трепереха, клавишите меко потъваха и Ирка изпита желание това да продължи вечно — тя да свири тази глуповата мелодийка, аранжирана за дебили, само и само да не се доближава до нея това женище, което я разделя със Саша, наистина я разделя, сега, днес, а не по-рано, когато тя още не познаваше Валерия, а само знаеше, че той си има *някоя*, но тогава се беше примирила и беше забравила, не точно забравила, но можа да го преглътне. Сега обаче всичко се обърна, тя не си представяше как е можел да бъде с *тази* жена и щом е могъл, значи просто не е същият, когато тя от толкова време познава и обича.

— Нали виждаш, няма нищо трудно — продължи със същия жизнерадостен глас и се усмихна, и очите ѝ светеха като сини газови пламъчета.

„Само едно, само едно може да изкупи всичко, само заради едно ще забравя, че Валерия Зимарина съществува на този свят — трябва да

намеря Кеша. Тогава Валерия ще изчезне и духът ѝ ще се изпари от земята.“

— Да... наистина... нищо трудно — чу съвсем близо пресеклив шепот и усети хищна длан на гърдите си, и почувства, че умира, ще получи разрыв на сърцето, защото има само един начин да намерят малкото момченце Кеша, да го намерят и да го върнат на непознатата ѝ Ника, смазана от нещастieto; да си върне любимия, да забрави всичко, свързано с тази жена, с тази настойчива ръка със зелен перлен лак: трябва да се подчини, да приеме гнусните ласки. Направи усилие да се отпусне, да се освободи от напрежението, което я беше сковало на камък, и продължи да свири, като поглеждаше с невиждащи очи над рамото си.

И тогава дойде избавлението. Телефонът извънх и мелодичният звук извести за края на изтезанието. Ирина не трепна, но спря да свири; а Валерия не вдигна, само си погледна часовника и бързо излезе от хола, пътъом ѝ подметна:

— Свири, свири.

Сигурно има дериват някъде другаде в къщата — телефонът спря да звъни. Ирина някак по интуиция реши, че позвъняването трябва да е свързано с отвличането на Кеша, пролича, че Валерия го беше очаквала, затова като дива котка изви очи към изящното си часовниче с инкрустациите, затова уж небрежно ѝ подхвърли: „Свири, свири“ — за да не чуе какво ще говори по телефона. Ирина продължи да свири с лявата ръка, същевременно пусна касетофона, на който беше записала в свое изпълнение същата мелодия, и много предпазливо вдигна слушалката. Не, Валерия не е вчерашна — апаратът мълчи, явно този телефон се изключва с вдигането на слушалката на другия апарат. Ирина внимателно го затвори, свали си обувките, излезе в антрето, послуша се — гласът на Валерия се дочуваше някъде отгоре. Притеснена да не се натъкне на Маня, Ирина се качи по стръмната вита стълба и залепи ухо на вратата. Звукът на пианото и думкането на собственото ѝ сърце заглушаваха всичко, не трябваше да включва касетофона толкова силно, но Валерия повиши тон и сърцето на Ирина така силно заудря, че вече имаше опасност да го чуе цялата къща.

— Нито цент, Валера! И ще те пусна на ченгетата, боклук такъв, окото ми няма да мигне! Грабвай се с копелето и веднага — чуваш ли ме, мо-мен-тално! — изчезвайте в Подлипки... Как така си забравил

бе!... Да знаеш, че ако имах време, аз тебе щях да те натикам в... Да си вържеш връзка знаеш, а да си поразмърдаш мозъка никакъв те няма, така е! Оставяш колата на гарата и хващаш по шмендефера, барака осемнайсет. Чист е теренът. Чакаш там, ще ти изпроводя един верен приятел.

Ирина още не беше осъзнала чутото, когато телефонът се затръшна и тя се понесе надолу като стрела, седна пред пианото както си беше, боса, но телефонът до нея тихо прозвънна — Валерия избираше. Ирина щеше пак да хукне нагоре, но чу хлопване на врата, след секунди влезе Зимарина и каза:

— Да си нямаш работа с мъже, кукло.

„Ако пак ми пусне ръка, ще я убия. С тази бронзова статуетка. И ще бягам към реката.“ Самовнушението вече не й помагаше.

— Извири ми нещо приятно — Моцарт например.

„Подлипки, шмендефера, барака осемнайсет. Какво е това? Веднага трябва да съобщя на Романова. Валерия ще му прати «верен приятел» — няма време за губене! О, колко съм загубена, аз не знам даже телефона на Меркулов. И как ще се обадя? Откъде? Господи, помогни ми да се измъкна!“

Мъчеше се да не поглежда към Валерия, боеше се, че Моцарт няма да надделее над кошунството.

— Само че се съблечи, искам да свириш гола. Аз ще те гледам. Трябва да се обадя на едно място.

Ирина се извърна към статуетката, но Зимарина най-неочаквано изпсува долнопробно, злобно загледана към прозореца, захвърли слушалката и изхвърча от стаята. „Като вещица с метла“ — каза си Ирина и също погледна през прозореца. В двора беше влязла кола, от нея почти в движение слезе набит мъж на около петдесет години, с широки стъпки закрачи към къщата — Ирина позна главния прокурор Едуард Антонович Зимарин.

* * *

Кирин започна отдалече и Меркулов търпеливо го чакаше да стигне до отговорите на поставените въпроси.

— Успях да открия тайната организация ръководителка. Мозъчния тръст. Той управлява целия военноиндустриален комплекс. Тази структура се нарича „Наблюдателен съвет към Министерския кабинет на СССР“. Макар че не той се подчинява на правителството, а то на него. Но самите членове наричат съвета „Вече“ — дали по аналогия с Новгородското вече^[1], или е нещо друго, не знам. Макар че Новгородското е било създадено да изразява народната воля.

Келнерката донесе „телешко на грил“, с което за минута прекъсна монолога на Кирин.

— Нашата вина е тъкмо тази, че всички ние, повече или по-малко овластени, не умеем да използваме властта си в името на народа. Даваме им възможност, разбираш ли, да се възползват от плодовете на седемнайсети година.

— Прощавай, но кои сме „ние“? И кои са „те“?

— Номенклатурата. Говоря и за държавния апарат, и за военнопromишления комплекс, и наказателните органи. Много е бил прав, който е нарекъл този ужасен мастодонт „военнополитически комплекс“. Тъкмо той превръща страната ни във военна свръхдържава. От многобройни примери стигнах до извода, че нашият комитет, партията и отбраната вече не могат да намерят общ език със собствения си народ. И никога няма да намерят. Прекалено много се разминават пътищата им. При това неизбежно — така са програмирани. И знаеш ли кой е дробил цялата тази попара? Не се ли досещаш? Сталин и Берия. — Кирин с интерес погледна Меркулов. — Изглеждам ти луд, нали? Този комплекс е програмиран само да брани системата, да разпалва война. Той е противник на всичко градивно и съзидателно. Търся съюзници за борбата с това зло. Търся хора, които упражняват някаква власт. Като тебе, Костя. Наблюдателният съвет към Министерския кабинет, така нареченото „Вече“, е, от една страна, част от системата, а, от друга, се превръща в самостоятелно действащ орган и за превземане на властта не пренебрегва и най-нехуманните методи. Включително терор.

— Как така, да не би Министерският съвет да се занимава с тероризъм?!

— „Вече“-то има право да гласува смъртна присъда на всекиго. Дори на президента. На тебе и на мене. Заедно или поотделно.

Едновременно или по различно време. Присъдата не подлежи на обжалване. Никой никога няма да научи за нея.

Меркулов разтри с двете длани страните си, сякаш беше измръзнал — имаше този тик при силно вълнение.

— И ти знаеш как можем да разкрием това „Вече“?

— Ще ти дам човек. С него можеш да говориш както с мен. Между другото, не съм чувал за никакъв Бес, кой ли е пък този „боец“? Андрюха обаче може и да знае. Той е моят човек, казва се Андрей Викторович Борко. Запомни телефона, нищо не записвай. Ще кажеш, че си приятел на Вава. Ударението на второто „а“, както на бразилската футболна звезда. Ще кажеш: така и така, продавам хубава спинингова въдица, вносна. И няма страшно дори ако телефонът му се подслушва. Непременно да споменеш „спининг“. Каквото и да ти отговори, ще го чакаш на Беларуската гара, втори перон. Той по някакъв начин ще ти съобщи часа, ти ще разбереш. Веднага ще го познаеш — косата му е сресана съвсем гладко на път. Борко ще ти даде някои сведения. Ти ще ги обработиш, имам предвид юридически. И ще предадем информацията в Белия дом. На Елцин, не на Буш.

— Кога е най-удобно да му се обадя?

— По всяко време от осем вечерта до осем сутринта. Можеш и веднага. Както разбирам, положението ви е напечено.

Меркулов си погледна часовника:

— Ако е удобно, наистина да му се обадя веднага...

* * *

— Грязнов? Изпуснахме Транин. Адресът беше верен. Спирка Хотково. Изчезнал е с колата в неизвестна посока... с детето. Видял го съседът от клозета си. Десетина минути сме закъснели.

— Завардихте ли шосетата?

— И питаш? Слава, Слава...

— Какво „Слава, Слава“?

— Това, Слава, да не крещиш, защото така или иначе сме по петите му и колата ни е добре известна. Нощес ще го пипнем. Само че знаеш ли...

— Хайде бе, майната ти? Говори по-живо!

- Знаеш ли, че прякорът на Транин е Огняря?
- Още малко и започвам да стрелям по свои!
- „Огняр“ на жаргон е педал.
- За толкова години все съм го понаучил! Какво каза?
- Същото. Да не би нещо с момченцето...

— Давай веднага номера, марката, всякакви отличителни знаци на колата... стар фолксваген... „Каравел“... Номер — не се знае. Цвят? Не бях чувал за „побеснял крокодил“... Не ми е до шеги, приятел. Люляков ли? Тоя съсед май люляк е сънувал. Добре, все едно в тъмното надали чак толкова ще нацедим цвета. Веднага се включвам в издирването, дай ми вашите маршрути...

Лейтенант Василий Монахов вече два часа страдаше пред монитора, като се мъчеше да открие как са изчезнали от компютъра данните за затворника Валерий Транин с прякор Огняря. Вратата рязко се отвори и майор Грязнов с овладян глас рече от прага:

— Зарежи тия глупости, Вася, ами да тръгваме. Ще караш. Вземи си оръжието.

---

[1] Народно събрание в Русия през X–XIV в. — Б.пр. ↑

Главният прокурор на Москва много спокойно говореше с жена си, Ирина чуваше всичко, но не можеше да разбере за какво става дума. Знаеше едно: трябва да изчезне оттук, да намери телефонна кабина — не смееше да използва телефона до себе си и да съобщи на Романова, че Кеша е в Подлипки, барака осемнадесет по шмендефера. Минаха десет минути, петнадесет...

Трябваше да използва момента и да бяга. Не, ще зареже и касетофона, и папката с нотите, само чантата, там са й парите, иначе не може дори да се обади в Москва. Боеше се, че ще я спре охраната — нали там беше останал паспортът й — но по дяволите паспорта!

— Къде ма, курво? Ей сега като разкажа на Едик какви ги вършите тук с Валя, мисли му! Ще те оправи той едно хубавичко!

От страх, че ще бъде задържана, няма да успее да избяга, Ирина истински заплака и заговори с хлипане през сълзите:

— Манечка, мила, аз не съм курва, аз съм учителка, моля ви, помогнете ми, отворете ми вратата, много ви моля, Манечка. Така ме е страх от нея, от вашата Валя...

— Че какво търсиш тогава у нас?

— Да я уча на пиано, а тя взе да ме пипа и искаше да ме съблече гола...

Ирина малко по малко се увлече в ролята си и гледаше да бие на жалост.

— Ами що се целувахте? — продължи разпита Маня. — И не съм ти никаква Манечка, а Мария Антоновна.

— Ох, Мария Антоновна, ама вие сте сестра на другаря Зимарин? А Валя ви нарече слугиня.

— Кучка лагерна! Ще й дам аз една слугиня! Вече взела и за жени да се облизва, че мъжете ги оправи от край до край! Едик е *такъв фактор*, а тя... Май наистина не ми мязаш на курва. Че къде ще вървиш в тъмното? — неочаквано се смили Маня. — Чакай да ти дам фенерче. Портата е затворена — Едик щом си дойде, и я затварят до сутринта. Ела да ти покажа една дупка, ама де не ме издадеш.

— Моля ви се, никога!

— Тя самата Валя я направи тази дупка, отвънка хич не си личи. Ще хванеш през гората покрай брега и щом стигнеш шосето, гарата е вдясно.

* * *

Меркулов се озърна. До телефоните автомати в залата на метрото не се очертаваше никой и нищо съмнително. Той прикри слушалката с вестник, разтегна си устата и каза с жабешки глас:

— Андрюха, здрасти. Вавъ каза, че може да си взема моите сто и петдесет за спининга. Извинявай, ако късно ти се обаждам. Ама мангизите страшно ми трябва.

От отсрещната страна последва мълчание, после интелигентен глас отговори:

— Добре, ела.

Меркулов знаеше от генерал Кирин, че „ела“ означава да отиде на Беларуската гара и там на втори перон ще го чака мъж, гладко сресан на път. Меркулов натърти, че парите страшно му трябва, значи няма никакво време. И Борко го разбра, така че въпреки късния час веднага ще отиде на гарата.

„Задръстих се с тия бумаги, остарях преди време — помисли си Меркулов, като гледаше отражението си в стъклото на нощната мотриса. — И пих доста, и препуших, но ето, сърцето ми си работи като часовник, не ми създава грижи. Най-после истинска задача, както в старите времена, когато със Саша Турецки участвахме в дегизиране и преследвания. Е, преследванията вече не са за мен, но малко представление все още мога да направя.“

Веднага позна Борко, нищо че онзи изобщо не приличаше на човек от тайните служби, по-скоро беше като млад учен, както ги представяха в нашите съветски филми през шестдесетте години. Меркулов отиде при него и го попита:

— Извинявайте, тоя ли е влакът за Дорохово?

С Борко не бяха уговаряли никаква парола, а и нямаше нужда от чак такива конспирации — по перона се мяркаха само неколцина окъснели пътници. И въпросът беше излишен: на таблото светеше

„Можайск“. Но му се искаше да продължи още малко играта, да се върне години назад.

Борко му хвърли поглед през очилата с тънка метална рамка:

— Тоя, тоя. И е време за качване, тръгва след две минути.

Меркулов с неприкрито задоволство се качи на високите стъпала на вагона и се настани до кагебиста. Беше доволен, че Борко прие играта.

— Имам билети за отиване и връщане до Голицино — каза Борко, когато влакът вече беше потеглил, а Меркулов, честно казано, не беше се и сетил за билетите, тоест той просто не беше помислил дори, че ще пътуват нанякъде. — Според времетраенето на разговора ще можем да променим и крайната спирка. Във всеки случай разполагаме с час и нещо. Кой сте вие?

— Константин Дмитриевич Меркулов. Началник отдел „Следствен“ в прокуратурата на РСФСР. Но служебното ми положение няма нищо общо с въпросите, които бих искал да ви поставя.

— Слушам ви.

* * *

В чакалнята видя двама: достолепно старче и младеж с очила. Чакаха влака. Тя намери телефон, но беше без шайба.

— Девоиче, навън има друг и работи. Поне преди десет минути работеше — каза достолепното старче. — Търсих внучката, исках да ѝ кажа да не заключва вратата, ама я няма, къде ли скитосва...

Ирина влезе в кабината и чу свирката на влака, протяжна и самотна като сирената на морския фар в мъглата. Тя отвори разписанието, но в кабинката беше съвсем тъмно; спомни си за фенерчето от Маня, освети бледо отпечатаните страници: беше последният влак за Москва. Ирина се поколеба между телефонната кабина и перона, но предпочете все пак да се качи: може и да не се свърже, а ще изпусне влака.

Очилатият седна срещу нея и се вгълби в някаква схема, начертана на голям кадастрон.

— Извинявайте — престаши се Ирина, — може ли да ви попитам.

— Да, да — младежът нави чертежа на руло и му надяна ластиче, сякаш само това беше чакал, да подхванат разговор.

— Не знаете ли случайно на кое в Подлипки му викат шмендефер? Може би е някаква фабрика?

— Защо в Подлипки? Подлипки е само гарата, иначе градът се казва Калининград.

Да, Ирина май го знаеше, но в момента това никак не я интересуваше.

— Добре, Калининград. Дали там има някакво място, което така се нарича?

— Място ли? В какъв контекст е употребено, ако смея да попитам?

— В никакъв. Просто „по шмендефера“ и толкова.

— Така ли са ви обяснили? — остана много учуден очилатият. — „По шмендефера“? Че то е апашки израз, тоест лагерен, затворнически.

Гледаше я изненадан през дебелиите стъкла, сякаш беше чул нещо нецензурно, което не е бивало да достига слуха на такава симпатична и интелигентна девойка.

— Да, възможно. Една лагерна жена така се изрази.

Ирина с тайно удоволствие награди Валерия с Маниния епитет.

— А, лагерна? Тогава — проточи младежът, — тогава означава железопътна линия. „По жп линията.“

По жп линията! Разбира се, как може да не се досети! Ще намеря Кеша, горкото дете, два дни го мъкнат къде ли не! Ще го намеря непременно! Колко ли е пътят до Подлипки — петнадесет-двадесет минути? Господи, дай ми сили да открия тази осемнадесета барака, ще взема Кеша каквото ще да стане!

Последният влак спираше на всяка керемидка и престояваше сума ти време. Ирина го препираше — по-бързо, по-бързо! Очилатият загуби надежда да продължат разговора и дремеше, подпрял глава на дървената ламперия.

Ами дали...

Ирина леко докосна ръката му. Младежът се стресна и кой знае защо, си поглади косата.

— Може ли за нещо да ви помоля? Съвсем малка услуга: да се обадите в милицията. Не знам телефона...

— Нула две.

— Да, но...

„Замесени са и от милицията, дори някакъв подполковник, не дай Боже този да попадне тъкмо на някой от тях!“

— Само че трябва да потърсите лично, на всяка цена лично Романова...

— Шефката на Криминалната милиция?! — ентусиазира се очилатият.

— Или майор Грязнов. И ако не ги намерите, на никого нищо не казвайте. Дори и на най-големия началник на „Петровка“. Ще ми се представите ли? Аз съм Ирина.

— Игор.

Ирина бързо написа на страничка, откъсната от разписанието: „Романова. Грязнов. Ирина предава, че трябва спешно да се търси в Подлипки, барака Осемнадесет по жп линията.“

— Ето, Игор, благодаря ви, и ако Романова или Грязнов попитат от кого е бележката, опишете ме.

— С най-голямо удоволствие — веднага се съгласи Игор и внимателно я огледа. — Ще разберат ли за какво се отнася?

— За съжаление и аз самата не знам нищо повече. Подлипки ли е вече? Довиждане, благодаря ви предварително!

* * *

— Константин Дмитриевич, доколкото разбирам, вашата цел е да разобличите група хора, които са убили ваш приятел, ако не се лъжа, беше Бабаянц, и са посегнали на друг ваш приятел, Турецки. Правилно ли съм разбрал, че се водите от съвсем лични мотиви, а държавните — в този конкретен случай — не ви интересуват?

— Да, не ме интересуват.

— Жалко, защото ние търсим съюзници. Кои „ние“, ще питате. Аз формално представлявам Комитета за държавна сигурност. — Наблегна на „формално“, Меркулов не разбра защо, но му направи впечатление. — Смятам, че съществуването на тази тъй непопулярна институция е абсолютна необходимост, но така, че да има възможност за борба с организации от типа на „Вече“-то. Впрочем вие и без това

ми станяхте съюзник, защото получената от вас информация е изключително ценна за мен. Генерал Кирин наистина откри съществуването на това „Вече“, но нямахме... аз нямах никаква надежда дори да припаря до него. Разполагам със сведения, че в състава му има кадри от горните управленски етажи на Министерството на вътрешните работи и прокуратурата, а и от нашите тайни служби, също и други министри и длъжностни лица. Трябва да разбере кои са, не мога да си позволя грешка. Но и аз като Кирин не съм чувал за Беса.

Вече се връщаха. Меркулов си поглеждаше часовника — Шура Романова го чакаше да ѝ се обади.

— Сега за Биляш — продължи Борко. — Аз водя делото за неговото убийство. По-точно днес сутринта ми го дадох. Нашите оператори загубиха няколко часа да разгадаят кода за влизане в компютърната му система, върху който е установил тъй наречения протекшън^[1], и в края на краищата успяха. Но освен четиризначни номера и непонятни означения срещу всеки номер друго нищо не откриха в нея. Общо дващест и четири числа. Нашите шифровчици ще открият какво е това, сигурно са кодирани имена. Предполагам, че е тайната група на Биляш, за която ръководството на КГБ не знае... Искате нещо да кажете?

— У Биляш е открита електронна карта-пропуск с буквата В и четиризначен номер — две хиляди осемстотин седемдесет и четири. Ако картата е на негово име, и първолак ще разкрие шифъра. Освен това, за да се разбере загадката, може да помогнат имената, които ще ви назова.

— Повторете номера, ако обичате... Да, да. Почти съм сигурен, че е тъй.

Меркулов усети, че е впечатлил Борко с назования номер.

— Да, Константин Дмитриевич, слушам ви. Искате да ми изредите имената. Прощавайте, че ви прекъснах.

— Бардина. Зимарин и Валерия Зимарина. Транин. Гончаренко. Красниковски. Амелин. Чуркин. Не, в никакъв случай не съм сигурен, но...

— Запомних ги. Защо в протокола за огледа на гробницата и деветте трупа не се споменава за никаква карта? Протоколът май беше подписан от Турецки и Грязнов?

— Не са знаели, че ще имам щастието да се запозная с вас...

Борко се подсмихна и продължи:

— Всъщност връзката с „Вече“-то стартира от генерал-лейтенант Сухов... Чакайте, как казахте — Амелин ли? Да, Амелин. Сега ще ви обясня. Кирин отдавна беше заподозрял, че този институт работи с поръчки от някаква тайнствена компания, или по-точно *комплот*, и продава, дето се вика, по втория начин нови видове оръжие. Ние го *покрихме*, така да се каже, с един наш човек, който нищо не успя да научи, защото още след първите дни изчезна безследно. Един от разложените трупове, открити от вашите приятели в имението на Подворски, вчера беше идентифициран. Вече се досещате — беше трупът на нашия агент. И така, малко преди да изчезне, този човек ни уведоми, че Сухов е в много топли отношения със зам. главния прокурор Амелин.

— Но Амелин най-малко ми изглежда като нелегален търговец на оръжие!

— Извинете, но откъде знаете как трябва да изглеждат търговците на оръжие, и то нелегалните?

Меркулов се смути, но Борко се разсмя:

— Ако знаехме, нямаше да имаме заплахата за мира, поне от страните в Третия свят... Изредихте още имена. Кой са тези хора? Зимарин — това е самият главен прокурор на Москва, нали? Валерия трябва да е жена му, така ли?

— Да. Тя е свързана... била е — с Биляш. Транин е затворник, който незаконно се намира на свобода. Тези тримката — Валерия, Биляш, Транин — са свързани от едновременното си пребиваване в град Караул, Архангелска област. Чуркин е доверено лице на Амелин, следовател е в Московската прокуратура. Татяна Бардина според наши проучвания е любовница на Биляш и е била убита от него преди две години. Последното е доказано от фактите по делото.

— Красниковски?

— Подполковник от Вътрешно министерство, първи заместник-началник на Московската криминална милиция. Турецки е сигурен, че той е убил Бабаянц, който водеше делото против института на Сухов за нередовно изплатени премиални, убил е гледачката Балцевич, провокирал е ареста на Турецки. Любовник е на Валерия Зимарина.

— Гончаренко?

— Майор от милицията, свързващо звено между Биляш и Красниковски. Сега и аз на свой ред да ви попитам. Какво ще кажете за капитан Бобовски от КГБ?

— Ще ви отговоря, но ако ми кажете защо се интересувате.

— В деня на убийството на Биляш са го видели в Матвеевско. Това е единствената причина за интереса на колегите.

— Обещах и отговарям. Марат Бобовски беше човекът на КГБ, натоварен да следи Биляш. Имахме някои предположения, че Биляш е замесен в убийството на Сухов. Марат е следвал Биляш до пиацата за таксито, но онзи неочаквано се качил на частна кола и Бобовски го изпуснал. Обаче колата, с която е изчезнал, доста биела на очи — разбритан американски форд. Диренето го отвело на улица „Веерна“, но някакви гамени му спугали главата и той се намери в болница с мозъчно сътресение. Тайно го измъкнахме оттам, защото се бояхме, че нападението не е било случайно. Та нали и Биляш беше убит точно на „Веерна“, така ли е?

Борко се вгледа в непроницаемото лице на Меркулов и довърши:

— Имам предложение. Да отидем у нас, разполагам с компютър, ще се опитаме да разшифроваме номерата от Биляш. То е от взаимен интерес. Ако не е късно за вас...

---

[1] Защита от неправомерен достъп (англ.). — Б.пр. ↑

В полунощ надеждата да дочака техническа помощ се изпари, лейтенантът с кодовото име „Двадесет и пети“ вече колко пъти отскача до телефонния автомат на гарата, но и Грязнов се беше изпарил нанякъде, затова милиционерът реши да действа самосиндикално: остави колегата да чака, а той самият тегли поредната на разваления предавател, извади за всеки случай пистолета си от кобура и се запъти към вилата на главния прокурор. Нареджането на Грязнов фактически беше провалил, изпусна тъкмо „нашия човек“, не организира прослушване и на всичко отгоре вечния номер с техниката — макар поне тук той да нямаше конкретна вина. На Грязнов обаче такива не му минаваха и лейтенантът непременно трябваше да се реабилитира пред началството.

Вилата беше осветена, но зад дебелите пердета не се долавяше никакво движение. „Двадесет и пети“ се спусна към реката, бързо откри маскираната в гъсталака вратичка, но тя беше затворена отвътре. Тогава си изу обувката, свали чорапите, прибра всичко под едно храстче и влезе в още топлата вода. Някъде из съседните вили бясно залая куче, лавна и второ, той се спря, но из прокурорския имот цареше тишина. Оградата на вилата влизаше с няколко метра в реката. Скоро лейтенантът разбра, че може да я заобиколи само с плуване. Поразмишлява малко и както си беше, с панталона и светлата лятна риза, заплува, като отмахваше с лявата ръка жилавите стъбла на водните лилии, а в дясната държеше пистолета си над водата.

Отначало се чу женски вик. После гръмна изстрел. „Двадесет и пети“ от изненада се гмурна под водата, после изплува и вече без да обръща внимание на лилиите, с които беше облепен, бързо заплува към брега, като гребеше с лявата ръка и псуваше на висок глас. Жената продължаваше да вие, хлопна се врата, после още веднъж, и така се тресна, че стъклата издрънчаха. Лейтенантът стреля във въздуха, изстрелът отекна в гората, а той вече се катереше по хлъзгавия бряг и тичаше към вилата, и викаше: „Стой, ще стрелям!“, без да е наясно към кого по-точно адресира последното предупреждение. От къщата

изскочи страховита старица, точно тя крещеше като заклана, видя пред себе си водния дух и припадна. А той мълниеносно влетя през вратата и застина на прага: насред стаята лежеше чернокоса жена с прозрачен пенъоар и по гърдите ѝ се разплуваше кърваво петно. „Двадесет и пети“ се завъртя с пистолет в изпънатите ръце, но гръмна още един изстрел, този път горе, лейтенантът се совна натам и с два куршума разби ключалката, след като не успя да изкърти вратата с рамо.

Главният прокурор Зимарин седеше зад писалището си, неестествено изметнал глава встрани и назад, дясната му ръка висеше безжизнено надолу. На писалището беше оставен лист, затиснат с голям бележник-записник с кафява кожена подвързия и златопечатни букви: „Татяна Бардина“.

Дочул стрелбата, вече беше дотичал и колегата от автомобила, който изкрещя:

— Лейтенант, къде си?

„Двадесет и пети“ се спусна по стълбите и също викна:

— Никой да не пипа! Никой да не влиза! Бързо карай на гарата, обади се на Грязнов! Да изпрати бригадата и лекар. Кажи му: два трупа.

— Ама оная в градината май е жива — тъпо каза колегата, с ужас взрян в простряното тяло.

— Не говоря за дъртата! Тя се уплаши от мен и припадна. На горния етаж прокурорът е прострелян. Какво стоиш като...

— Предавателят включи, лейтенант. Точно навреме...

* * *

Калининград тънеше в чернилката на дълбоката нощ. Вратите на гарата са затворени до пет сутринта, когато тръгва първият влак. Трябва да търси барака осемнадесет или е по-добре лично да се обади на Романова, на Грязнов — да не би Игор да се забави или да не ги е намерил. На празния предгаров площад видя две кабинки — в едната телефонът без слушалка, в другата липсва самият автомат. Реши да потърси тукашната милиция, запъти се по улицата, която сигурно водеше към центъра, и спря — насреща ѝ се зададе пианска компания. Ирина се скри в пресечката. Всичко е залостено, няма жива душа, поне

да пита къде е милицията. Ха така — а кой се фукаше: ще намеря Кеша, ще го спася! Сега обаче просто я е страх. От страх ѝ се свива стомахът, от страх я стяга диафрагмата. Силен шум разцепи тишината, по пресечката се зададоха мотоциклетисти. Тя бързо се мушна в първия вход, изчака да отминат. Някой, събуден от мотоциклетния трясък, изпсува от горните етажи.

Върна се на гарата. В коя посока да върви, къде да търси бараките? Тръгна наслуки. Вървя близо километър, разбра, че посоката не е тази, от двете страни на жп линията имаше обикновени гарови сгради от червени тухли с нормална номерация и улицата носеше баналното име „Гарова“. Тръгна в обратната посока.

Много дълго вървя покрай линията и вече се беше отчаяла да открие нещо, което да прилича на „бараки“, отмина елеватора, водната кула, депото, градът отдавна остана зад гърба ѝ и тя трябваше да върви по насипа, като не виждаше нищо на повече от три метра напред. Но ето, нещо се бялна и на слабата светлина на лампата на кулокрана тя видя нещо като бараки или хамбари. Запали фенерчето, стомахът ѝ се сви още повече: „Барака 9“. Тук някъде. Барако-хамбарите нямаха вид на обитаеми. Ирина освети стени, огради — барака десет, дванадесет, после направо петнадесет и... двадесет и едно. Значи някъде там, между тях. Тръгна навътре, покрай оградата, чу смях. Не, не беше смехът на Валерий Транин, така можеше да се смее само жена: тихо и морно. После чу глас: „Още малко, не се вдетинявай, с такъв ли да си ходя. Язык ми за стоката!“ Отново смях, този път призивен, сладострастен. „Ох, Серьожка...“ Ирина се отлепи от оградата и продължи покрай нея с котешка стъпка. Барака седемнадесет. Ускори крачка — и се продъни в плитка яма, издра си краката в нещо метално. Велосипед. Два велосипеда. Мъжки и дамски. На онези двамата, дето бяха зад оградата. И още преди да се изправи, вече беше видяла отдалече изрисувано с маслена боя и осветено от фенерчето: „Барака 18“.

Приведена обиколи, послуша се. Отвътре дочу пресеклив шум на помпа. Каква помпа — посред нощите? Някой хъркаше. Транин. Или имаше и други? Цяла банда? Не, не. Зимарина му каза, че барака осемнадесет е *празна*. Ирина си пое дълбоко дъх. „Скъпа моя! Ти не се боиш от нищо! Там има едно малко момченце, Кеша. Ще го вземеш и ще го заведеш на Ника. Не те е страх от нищо... ще влезеш... ще го

вземеш...“ По дяволите тези глупости, как могат да помогнат при *такъв* страх! Обаче колкото и да е странно, все пак се почувства по-добре, вече не умираше от болка в стомаха, очите ѝ свикнаха с тъмнината, тя видя входната врата, която по-рано бе открила опипом. Сложи чантата и фенерчето на земята, много внимателно подръпна вратата — тя се откряна съвсем малко, после долният ѝ ъгъл заора в пръстта. Ирина се промуши през процепа.

Лъхнаха я алкохолни изпарения и влага на необитаемо помещение, но сега не ѝ беше до миризмите. Тя молеше Бога откъм левия ъгъл да не спира животинското хъркане, което заглушаваше всякакви други звуци. Полази на четири крака вдясно покрай стената. Точно пред нея в неясния отблясък на осветлението от жп линията се очерта карето на прозореца. Ръката ѝ се натъкна на нещо меко, Ирина я дръпна в мигновен ужас, стори ѝ се нещо като куче, после пак си пое дъх и се пристраши да протегне наново ръка. На пода беше сложен дюшек, целият продран и във валма вата. Със спряло сърце, сантиметър по сантиметър тя опипа нечие ложе, докато не чу забързано плитко дишане, прекъсвано от леки изхлипвания. Знаеше — така спят деца, които преди лягане са били наказани или напляскани.

И вече без да мисли за нищо, без капка страх грабна заедно с влажното и бодливо одеяло това малко, хлипащо в съня си същество и се хвърли да бяга.

Чуркин прекосяваше метрото на спирка „Таганска“ с някакво особено усещане, имаше чувството, че го следят. Озърна се, изгледа лицата на околните — дали някой не е по петите му? Реши, че е сбъркал. Проклетата професия го беше докарала до мания за преследване. Кой ли пък в преустройствена Москва би се осмелил да дебне следовател от Специалния отдел?

В мотрисата за „Текстилшчики“ се отпусна. Днес не беше лош ден, макар че започна рано-рано — наложи му се да отиде в моргата за опознаване на труп. Но всичко се подреждаше по-добре, отколкото можеше да се очаква. Той ненавиждаше Турецки откън душа заради подигравателното му отношение към него, Чуркин, заради веселия нрав, заради независимото държане пред шефовете (черта, която липсваше на Чуркин, колкото и да се мъчеше да си я създаде) и дори

заради глупашкото обръщение „Чайлд Харолд“, изровено от кой знае каква вехта литература, я от Шекспир, я от някой друг, впрочем може би беше от Байрон. А онзи умник Турецки сигурно знаеше и точно откъде, и би цитирал съответния текст, а и може би ще го цитира дори в оригинал! Но не, вече не! Не може! Повече няма да може!

Чуркин с отвращение се отдръпна от пийналия небръснат спътник, премести найлоновата торбичка от седалката на коленете си — остава само да му свият такава ценност в наши дни.

Да, намалява конкуренцията в прокуратурата. Първо Бабаянц, сега и Турецки. И как хубавичко се нагласи всичко, камион го блъснал онзи остроумец — и точка, а колко нерви му струва, когато делото поедъртият евреин, куцият дявол, той можеше да разкрие всичко, а трътльото Амелин обеща толкова сухо, че свят му се завиваше. И ето сега — нека си рови колкото ще, край, всичко е скрито-покрито и скоро ще бъде погребано под надгробната плоча.

Освен това най-сетне се беше решил и въпросът с дисертацията, вече два пъти отхвърляна от научния съвет. Преди около час Чуркин успя да напие в „Славянски базар“ научния си ръководител и да се разбере с него, че този учен мъж ще направи от грозното пате прекрасен лебед, ще доизпипа текста, като го натъкми в съответствие с престижната напоследък тема за организираната престъпност на Запад и в Съюза.

Директорът на „Базара“ му беше длъжник — Чуркин го прикри в един случай, не безвъзмездно, о, не, *такива* работи кой ти прави днес безплатно, та парите му дойдоха тъкмо на място, той веднага „снесе“ три от десетте хилядарки на учения; естествено, вечерята беше аванта, а получи и този дар: торбичката с хайвер и други деликатеси плюс западен алкохол. А, животът наистина беше тръгнал на хубаво.

Някой нагло го дръпна за рамото. Той без никакво желание, но и без страх отвори очи и видя сержант от милицията.

— Гражданино, защо сте присвоили чуждо имущество? Имаме оплакване.

— Ти луд ли си! — слиса се Чуркин. — За чий... ми е чуждо имущество?

— Ще ви помоля да си подбирате изразите на публично място.

Чуркин видя, че в торбичката му с деликатесите, която за всеки случай придържаше леко с ръка, се беше вкопчил онзи, брадясалият

пияница.

— Това пък на какво прилича? — извика Чуркин и притисна до гърдите си безценната торбичка.

Веднага сред пътниците започна глъчка, едни викаха, че младият мъж още от „Таганка“ се качил с тази торбичка, други взеха страната на брадясалия и нагло твърдяха, че с очите си видели торбичката в ръцете на симпатягата още от „Парка на културата“.

— И двамата ще слезете — реши последно сержантът, — нашият участък е на следващата спирка, там ще се разберем чий е багажът.

— А бе ти, говедо, не разбираш ли с кого си имаш работа?! Аз съм свой! Колега! Следовател от Специалния отдел, от Градската прокуратура! — кипна Чуркин. — Никъде няма да ходя! Слизам на по-другата!

— Ще дойдеш не, ами оттатък ще минеш! — Сержантът заби пръсти в рамото му. Вратата се отвори. Сержантът свирна и към мотрисата се втурнаха други двама милиционери.

Повели го от всички страни, го вкараха при дежурния в участъка на Московското метро.

— Обадете се на прокурора! Амелин! Никакви показания няма да дам без него!

— Спокойно, Чуркин, вече си имаме прокурор. Мойсеев — задоволява ли те?

— Да не сте се изперкали вие тук под земята! — разяри се още повече Чуркин. — От къде на къде ще ми го натрапвате него! Аз съм руснак!

— Днес е събота, няма други.

— Като е събота, да си върви в синагогата! — не млъкваше Чуркин, а същевременно го налягаше все по-голям ужас: той разбра, че цялата история с торбичката беше провокация, той самият много пъти беше прилагал такива номера за задържане на заподозрени. И съвсем падна духом, когато видя в дежурното помещение Мойсеев, който дори не пожела да говори с него, само кратко подхвърли на един от милиционерите:

— Задържаният да бъде доставен в републиканската прокуратура!

В този участък от шосето нямаше интензивно движение. Ясно защо: на километър оттук беше Звездното градче, центърът за подготовка на съветските космонавти. Там и пиле не може да прехвъркне без разните му пропуски и карти. Грязнов и Горелик решиха да установят щаба си в караулката на дежурния от специалните транспортни служби на КГБ, който разполагаше тук със свръхмодерна техника.

Грязнов залагаше на Хотково, където бяха открили убежището на Транин. Той работеше съвместно с пътната милиция, местните ченгета и служители на КГБ, но откровено казано, разчиташе единствено на себе си и своите момчета. Беше ги разделил на три групи в три посоки: едни следяха автомобилния поток по ярославското шосе, други контролираха местните пътища, трети потеглиха за Москва, за да блокират входните артерии. Всички заедно и поотделно дебнеха фолксвагена микробус. За цвета мненията се разминаваха, та кой знае, но все едно, да открият колата, пък за цвета после ще се спогодят, не са далтонисти.

Първи се обадиха момчетата, дето обикаляха местните пътища. Грязнов чу познатия глас на Монахов:

— Вячеслав Иванович, открихме един фолксваген пред градския съвет в Пушкино. Но първо, че е син на цвят. Второ, е на предрика.

— Какво? — не разбра Грязнов. — И това ли значи педераст?

— Не, предрик е председател на изпълкома. Така или иначе, проявихме бдителност. Проучихме случая. Не върши работа.

— Благодаря, продължавайте и занапред да сте бдителни — усмихна се Грязнов, но някакво шесто чувство му подсказваше, че гадината се е укрил някъде наблизо. Той няма сметка да се вдига на път с момченцето — хем ще изпусне плячката, хем ще си изпати яко!

Грязнов затвори телефона и се заслуша в разговора на двамата кагебисти: дежурният в караулката говореше по предавателя с колегата си от Звездното градче.

— Здравсти, Михей. Бугаев. Как е?

— Никак, бачкам с милицията. Да си забелязвал един немски вълчак в градчето?

— Какъв вълчак?

— А бе фолксваген, обявен за издирване — тук-таме лила...

— Не.

— Не си ли чат бе, човек?

— Чат съм аз — таман застъпвам и тука заварих цяла планина от разпореждания, сега ги разучавам.

— Щом видиш бусче чужда марка, да ми обадиш. Тук ми гостува шеф на отдел от Вътрешно министерство.

— Ясно. А бе, Михей, ти вчера можа ли да напазаруваш? Тука в Звездното градче бяха пуснали хайвер от патладжани и рибен хайвер. Успя ли да си вземеш?

— Ами, прецаках се. Подполковникът ме вика и знаеш ли как ми разгони майката!

— Защо?

— Защото... Нали помниш, дето спрях оная седмица една волга за превишена скорост, а вътре Титов и една мадама, да му се не види! Чете ми конско за грубо държане.

— А ти чу ли последния виц за Горби? Вика го в Лондон Великолепната седморка и го питат...

Грязнов не успя да доизслуша последния виц за президента — обадиха се момчетата от ярославското шосе, спипали едно микробусче, неидентифицирано на цвят. Започнали преследване, приклецили го — обаче оня факир бил пьян и фокусът не станал. Стигнали до прелеза на Абрамцево, оня се опитал да подмине бериерата, цапардосал се в един стълб — и на място. Труп. Както се разбрало след това, бусчето било рено, карал го Ястреба, виден митишченски^[1] рекетир и бандит, издирван за пет убийства и безброй изнудвания. В бусчето открили три израелски автомата „Узи“ — затова Ястреба трябвало на всяка цена да избяга от преследвачите. Новината подежда неприятно на Грязнов: убиец-неубиец, ама си отишъл човекът. И то, кажи го, заради него, Грязнов...

---

[1] Митишчи — московско предградие. — Б.пр. ↑

— Навреме идваш! Нещо закъсвам с клиентелата — рече Льовка Лейтес, засмя се и потупа по рамото едрия Гари Вартанян, известен московски милионер и баровец.

Така то посрещна на мраморното стълбище във вилата си в Малахово, където столични тузари срещу фантастичен куверт прекарваха свободното си време. Закритият клуб в Подмосковието изпълняваше функциите на казино и публичен дом, програмата включваше своего рода бродуейско шоу с полов акт на живо, а накрая срещу допълнително заплащане желаещите отвеждаха момчетата и момчетата по стаите си.

— След шоуто имам едни цепенячета от Талин, току-що пристигат, ще ни демонстрират сеанс на едновременна игра, ще си оближеш пръстите. По-точно те ще ти оближат което си поискаш — изцвили Лейтес, възхитен от собствения си каламбур.

— Момчетата са с мен — рече Вартанян и небрежно посочи двамата телохранители, каквито задължително трябваше да има мафиот на неговото положение.

Лейтес хвърли поглед на главорезите, изправени зад Вартанян.

— Може ли да им се гласува доверие? — попита просто проформа той.

— Излишни въпроси, Льова. Мои хора, плащам им.

— Да се забавляват. Забравих да те предупредя, Гарик, малките дойдоха със своя собствена програма и днес сме на нов режим — те сами си избират клиентите и това се нарича „дами канят“, затова не мога да ви гарантирам избор по вкус. В последния момент смених моите бабети с тези сладурчета от Естония, всички белички, всички куклички, най-голямата е на седемнайсет, цимес^[1] ти казвам!

Яхнали високите столчета на бара, Вартанян и неговите горили пиеха джин с тоник и с леко сумтене наблюдаваха механичните гърчове на тримата айгъри и петте кобили, които доста неумело представяха еротични сцени. Гарик тайно от Лейтес току оглеждаше салона и се мъчеше да отгатне на кого ли е задължен за измъкването от

валутния процес. Някакъв му се стори познат, но той не можа да се сети къде беше виждал това врабешко личице. То се асоциираше с далечните години, когато Гарик нямаше не милионите, а дори и дребни за такси.

Вартанян знаеше, че животинската импресия трае около четиридесет минути. Отдавна му бяха омръзнали този вид зрелища и днес не по своя воля посети заведението на Льова. Но трябваше да се преструва на завладян, не дай боже Лейтес да заподозре нещо, ще трябва да се сбогува със свободата си, и този път задълго. Обърна се към бодигардовете:

— Още по едно, момчета? Същото?

— Щом може — любезно приеха момчетата, смъкнаха се от високите столчета и се дислоцираха: единият спокойно се запъти с питието към вратата, вторият се изправи от другата страна на бара, срещу Вартанян.

Гарик усети как грамадното му шкембе неволно се дръпва нагоре.

Шоуто свърши. Разпалени от зрелището бизнесмени попиваха обилната пот от зачервените си темета и с копнеж чакаха продължението на програмата. Помещението за броени секунди се превърна в грамадна спалня, стените се спуснаха и се преобразуваха в кралски легла. Типът с врабешкото личице се облегна назад и късите му крачка увиснаха във въздуха. Тогава Гарик го позна, той беше следовател от Градската прокуратура! Преди шест години беше започнал следствено дело срещу Вартанян в районната прокуратура за подправената диплома, но го повишиха и прехвърлиха делото на друг следовател. Ама какъв звяр беше този пигмей! Как се казваше? Емелин?... Омелин?... Аха, да, Амелин! Голям смях ще падне, ако сделката с него, Вартанян, е била заради този смрадльо.

Угасна осветлението, останаха само стенните лампи, и в червеникавия полумрак в салона влетя ятце девойчета с пионерски униформи: бели блузки, сини миниполички, червени връзки, стегнати на фльонги на гушките. Присъстващите заръкопляскаха, облеклото, непривично за публичен дом, повиши градуса на възбудата. Една от пионерките, не повече от четиринадесетгодишна — според Гарик, — се запъти право към Амелин, безцеремонно му разкопча сакото. Едра девойка избра Гарик:

— Малкият, искаш ли секс?

— Колко? — по навик попита той.

— Сто — отговори тя и окото ѝ не мигна.

— Сто какво? — искрено се заинтересува Гарик.

— Все едно — невинно кимна тя, но допълни: — Само без рупли.

Естонката го задърпа към будоара, където вече се валише с кисканици голият Амелин, а „пионерката“ си играеше между краката му и се глезеше:

— Расвърши ми връската, моля...

Гарик се огледа безпомощно — по другите легла ставаше същото, но един от неговите биячи, прикрит зад чашата с питието, предаваше някому нещо по уоки-токите, квиченето на девойките беше добро прикритие. Амелин прекатури партньорката си по гръб и започна да ѝ разкопчава блузката.

В същия момент силен удар откъсна вратата от пантите, в салона нахълтаха униформени милиционери, „пионерките“ заскимтяха още по-ужасно и не можеше да се разбере Амелин дърпа ли се от ръцете на партньорката си, или я изнасилва, а Вартанян, който се опитваше да се измъкне, забеляза, че едно от ченгетата заснима с кинокамера точно тази двойка.

— Изчезвай бързо! — чу Гарик гласа на телохранителя и незабавно изпълни съвета му. Пъргаво, доколкото му позволяваха килограмите, се втъкна в поршето и последното, което видя, преди да запали, беше яката фигура на жена към петдесетте в униформа на полковник от милицията.

— Амелин да бъде откаран в републиканската прокуратура, в следствения отдел! — нареди тя на капитана и се насочи към служебния мерцедес.

* * *

Прегърнала с всички сили влажното одеяло, Ирина едвам се измъкна от бараката. Кеша не се събуди, насън я прегърна през врата и май престана да хлипа. След чернилката вътре пътят до насипа ѝ се видя по-светъл, тя внимателно заобиколи ямата, където още бяха

велосипедите на любовниците зад оградата, и примря от съненото гласче:

— Майчице, защо досега те нямаше?

— Не можах по-рано, миличко — пошепна Ирина. Сега той ще разбере, че не е майка му, ще заплаче, ще завика...

— Какви големи са ти станали гърдите, пораснали ли са? — попита Кеша в полусън и отново задряма с глава на рамото ѝ.

Момченцето ѝ тежеше и тя се препъваше по бабуните, токчетата ѝ затъваха, боеше се да не го събуди, да не го изпусне. Чувстваше, че още няколко крачки — и ще остане без сили, повече няма да издържи да го носи. Трябваше поне мъничко да си почине. Сложи детето на земята и се втурна обратно — велосипедите! Сега ще *открадне* единия велосипед! Само дано ония двамата продължават да се любят, дано не чуят!

Измъкна мъжкото колело, закара го до мястото, където беше оставила Кеша, свали си сакото, уви в него спящото момченце, сгъна на няколко пъти одеялото, затисна го на багажника. Само Кеша да не види лицето ѝ, да не се уплаши, трябва да изкара велосипеда до железопътното платно и чак тогава ще го събуди, ще го успокои. Още не мислеше как ще намери пътя за Москва, най-важното беше да се махне колкото може по-далече от това проклето място, да се скрие някъде, да изчака, не, не може да чака, всеки момент ще се появи човекът на Зимарина, тя обеща да прати „верния приятел“ и двамата с Транин ще я пипнат веднага, трябва да продължава напред!

Избута велосипеда по насипа, едвам се изкачи по нанагорнището, чакълът се сипеше изпод краката ѝ и я теглеше надолу. Някъде към депото изсвири нощен влак. Тя остави колелото между линиите и се върна за Кеша. Той спеше дълбоко, свит на кълбо в белия ѝ жакет. Ирина го вдигна, зашепна нежно и отново се закатери по чакъла, който се свличаше надолу.

— Събуди се, Кешинка, миличък... — пропя на ушенцето му. Но той, сигурно най-после успокоен, че е дошла „мама“, заспа още по-сладко. Не ѝ оставаше друго, освен да го сложи на рамката на колелото и като го държеше с една ръка, да яхне велосипеда. Бавно потегли между двете линии, като внимаваше да не се удрия в краищата на траверсите.

— Майче, дупето ме заболя! — изхленчи изведнъж детето и взе да се дърпа от ръката ѝ, като се изхлузваше от рамката. Тя едвам успя да го задържи, рязко спря.

— Пишка ми се! — хленчеше Кеша. — Студено ми е!

Самичък си свали панталончето, свърши си работата и чак тогава отвори очи. Не се уплаши, само сбърчи носле и с неочаквано дебел глас попита:

— Къде е моята майка? Искам да ям.

— Сега с колелото ще идем при мама, ще те сложа тук, на багажника, дай да ти облека моето сако, да не ти е студено, и здраво ще се държиш, бързо да отидем при мама, там ще ядеш.

— Ти как се казваш?

— Ира. По-бързичко, Кеша, седни, тук няма да те боли, мекичко е.

Кешка делово се настани на багажника, загледан в лицето на Ира.

— Ти нали си жената на чичо Саша?

Ирка се слиса, но веднага попита на свой ред:

— Откъде знаеш?

— Чичо Саша каза на мама и гледахме твоята снимка. Сега те познах, честна дума! И ти ли ме открадна? Чичо Валера нали няма да ни хване?

— Изключено!

Тя свали колана от роклята си.

— Сега ще се кача на колелото, ти ме прегърни с ръчички, за да не паднеш, ще те завържа за мен, става ли? Тогава ще избягаме бързо-бързо!

— При мама ли? Да не ме лъжеш? Всички ме лъжеха. Казаха, че мама не ме иска вкъщи.

— Те са много лоши хора. Престъпници.

— Но чичо Саша ще ги хване, нали?

— Непременно. Хайде, потегляме.

— Ира, чакай. Искам да ти кажа една тайна за чичо Валера. Ама няма да казваш на мама — той ме пипаше по пишлето. Да.

---

[1] Еврейски празничен сладкиш (идиш). — Б.пр. ↑

След още петнадесет минути телефонът се взриви от дивия вик на „Двадесет и пети“:

— Грязнов! На обекта голяма патърдия, върна се домакинът, „нашият човек“ е изчезнал нанякъде, няма го в цялата къща! Открихме маскирана вратичка на оградата откъм реката и скорошни следи от женски токчета по тревата, водят към шосето и пътя за гарата! Последният влак за Москва е минал преди половин час!

„Само това липсва, Ирка да изчезне!“

— Продължавай наблюдението. Двайсет и пети, само че другия път недей да ревеш като заклан!

Грязнов завъртя шайбата и задъхано докладва, сякаш беше пробягал стометрова дистанция:

— Александра Ивановна, Ирина сигурно е потеглила с последния влак за Москва, добре ще е да я чака някой на гарата. Бих го организирал лично аз, но телефонът не млъква!

И наистина — тъкмо затвори, обади се Монахов.

— Вячеслав Иванович, да не чуе дяволът, май го открихме! Местният мотопатрул претърси „Шанхай“ в Подлипки. Гаровия квартал. Там в една задънена улица е паркирана кола. Много особена конструкция. Предницата е от фолксваген, а купето е кой знае от какво. В тъмното не се разбира. И цветът май отговаря. Лилаво-сив.

— Дай си координатите. Тръгвам. Без мен не предприемайте нищо! — развълнуван викна Грязнов, тресна слушалката и пак я вдигна, защото телефонът веднага иззвъня:

— Вячеслав, в Подлипки, по железопътната линия. Барака осемнайсет! Вече се свързах с местното управление! — крещеше с всички сили Романова. — Съобщението е лично от Ирина! Там трябва да е Транин с момченцето! Ирина е слязла в Подлипки. Съберете се всички там!

* * *

Ирина въртеше педалите към гарата, а вятърът отвяваше сълзите ѝ. „Мръсник си, Транин, мръсник! Трябваше да те халосам с бутилката по главата, докато хъркаше!“ От време на време се озърташе назад, където светлееха бараките, и все я беше страх, че сега „Серьожка“ ще открие кражбата и за отрицателно време ще я настигне с колелото на приятелката си.

Някъде се чу шум от кола и тя видя как в тъмното зашариха светлини — от фарове? — там, дето беше леговището на Транин. Ако е човекът на Зимарина, загубени са с детето! Веднага ще я открият в нощния град! Но ето, приближават гарата, все трябва да има там някакъв дежурен.

— Дръж се здраво, Кеша! — извика, без да се обръща, и сви вдясно, към града — само тя си знаеше с какви мъки прекоси релсите и траверсите, като си помагаше с крак.

— Ира, много друсаш!

— Сега, сега, още малко търпение, моля ти се!

И двамата вече летяха през гаровия площад, когато силна светлина я блъсна от двете страни, заслепи я, велосипедът с все сила се удари във високия бордюр, Ирина изхвърча от седалката някъде встрани, повлякла и завързания за нея Кеша, извърна се във въздуха — за микроскопична част от секундата, — за да падне по корем, да не затисне детето, успя да почувства някаква твърда преграда на път към земята, усети пареща болка в гърдите и изпадна в безсъзнание.

Веднага дойде на себе си и се опита да се надигне от земята, но нещо я люлееше, а гърдите ѝ се разкъсваха от болка. Разбра, че не е на земята, а лежи на нещо меко, наложи се да отвори очи, но не видя нищо друго освен черен таван, паднал съвсем ниско над нея. Потръпна от догадката си: караха я в кола. Значи е минало време, откакто падна от колелото. И още преди да се беше сетила за Кеша, чу гласа му, заглушаван от шума на мотора:

— Да, чичо Толя, всички ми викате, че ще ме карате при мама, ама само ме возите и возите. Всички ме лъжете, лелята обеща да ми купи тромпет, нищо не ми купи, после чичо Валера ме возеше, возеше...

„Кой е този чичо Толя? Къде ни карат? Кои са тези? Дали «верният приятел» не се е притекъл на помощ на Транин и двамата да са ни настигнали?“

Ирина безшумно се надигна на лакът: на предната седалка видя широкоплещест мъж с груби черти, той държеше на коленете си Кеша.

— Виж какво, приятелче, я да спиш и стига приказки. Майка ти там си изкара акъла, а ти ще ми тичаш по чуждите лели!

— Ама тя ми обеща златен тромпет! — викна Кеша, склони глава на гърдите на „чичо Толя“ и засумтя — заспа.

— Цар е! — каза шофьорът, Ира чу смеха му съвсем близо и — не, не го позна, по-скоро усети, че е свой, вгледа се в лицето му, но в тъмното не можеше да различи чертите му, ала знаеше — по начина, по който отметна глава, когато се засмя, — че е Грязнов.

— Слава — едва можа да промълви, и я разтърсиха сълзи, страх от преживяното, щастие, че най-накрая е със свои и малкият Кеша е на път за къщи. Не спря да плаче чак до Москва, докато Грязнов професионално я опипа от главата до краката, но със задължителното условие Саша да не научи, иначе той, Грязнов, ще си го отнесе, макар че, защо да си криви душата, много му е приятно даже, няма предвид пердаха; той, Грязнов, има тапия за фелдшер и прави прегледа на пациентката с пълно основание, може дори да ѝ бабува някой ден, надява се да е скоро. Освен всичко друго вече смее с ръка на сърцето да потвърди, че Ирка си е съвсем окей, бирарията, на която налетяла, пострадала много повече. Всъщност тия адски пилоти Монахов и Горелик я заслепили с фаровете си от двете страни, иначе тя щяла да отпердаши с детето чак до къщи, заслужава медал за тази операция, обаче този медал за какво ѝ е, освен да си го боцне — сега се къде. По-добре на двамата, на Ирка и Саша, да им дадяха поне двустайно жилище, защото в гарсониера е много трудно да се плодят и множат; но иначе милиционерската работа съвсем го е откъснала от реалната действителност и той днес имал билети за среща в централния дом на литератора с поета емигрант Наум Коржавин, чиято поезия му допадала както по форма, така и по съдържание, достатъчно е да цитира например този стих: „Коя гадина събуди Ленин?“ — но билетите му изгорели. И когато караха по мъртвешкия „Кутузовски проспект“ в посока Матвеевско, Ирка спря да реве и взе дори да ѝ става смешно от монолога на Грязнов, но гледаше да не се смее, защото се боеше, че от този смях ще я избие пък на истерия.

— Знаеш ли какво искам да ми кажеш — вече по-сериозно продължи Грязнов, — как постъпи с Транин? Уби го и го зарови?

— Транин ли? Той е там, в осемнайсета барака... Слава, знаеш ли, откраднах колелото.

— Забрави за колелото, върнато е вече на собственика и за щетите са му платени 50 р. от джоба на старши лейтенант Горелик, който факт той не възнамерява да забрави и ще изиска милицията да му осребри сумата.

Ирина затвори очи. Спомни си: светлините на колата близо до бараката, където хъркаше Транин. Значи не са били момчетата на Грязнов, а „верният приятел“ на Валерия Зимарина. Тя започна хаотично да разказва на майора за прежеждията си, като прескачаше от вилата на прокурора в Акушинско на леговището на Транин в Подлипки, но Грязнов я разбираше от половин дума, кимаше и почесваше наболата рижава четина по брадичката си.

* * *

— Виждате ли, Константин Дмитриевич — каза Борко и прекара гумата на молива по екрана, — номерът, който ми дадохте, е последен. На седми и на деветнайсети ред вместо номерата имаме нули.

Меркулов за първи път през живота си седеше пред компютър. Той внимателно следеше манипулациите на Борко за влизане в програмата на Биляш, както му обясни кагебистът, но всички тези означения само му се мержелееха пред очите и оставаха недостъпни за разума му. Сега се подреди колонка от цифри и той наистина видя накрая номер „2874“, който знаеше от Романова. До номера се изписаха букви като от гръцката азбука:

є ж α θ ν γ

— Да речем, че картата с този номер е последна, тъй като номерата се сменят във възходящ ред през шест.

Меркулов забеляза сега, че наистина предният номер — 2868 — е с разлика от шест.

— Андрей Викторович, казахте, че ваши служители ще дешифрират списъка. Днес е събота, тоест вече е неделя. Работят ли в почивните дни?

— М-м... Обикновено да.

— Може би номерът е на самия Биляш. След като карта със същия номер е открита в колана му? Просто номерата да са в обратна последователност, а името Биляш така да се изписва на гръцки?

— А, аз... това вече го проверихме. На гръцки е пълна безсмислица. Отделно, че за Биляш подобно изписване би било непосилно, той на латиница едва си пишеше името и все сверяваше по листче. По-скоро са нарочно подменени символи и ако си поблъскаме главите, накрая всичко ще излезе страшно просто.

— Само не разбирам откъде е разполагал с гръцки, как се казва това?

— Клавиатура? Клавиатурата няма нищо общо. С комбинации от тези цифри вдясно може да се изпишат около седемстотин знака и графически фигури. Както виждате, Биляш е кодирал само текста, който — предполагаме ние с вас — представлява фамилни имена. Ако отгатнем поне едно, ще имаме шифъра за останалите. И както вие самият казахте в началото, това ще е задача за първолаци. Но за съжаление нямаме нито едно означение, което да е с пет букви, за да отговаря на името Биляш.

— Или на прякорите. Защото Бил например едновременно е и съкращение, и прякор.

Борко с вдигнати вежди наблюдаваше екрана. Без очилата и симпатично разрошен изглеждаше съвсем млад.

— Знаете ли какво, Андрей... Може ли така да ви наричам? Ами ако сред вашите програмисти и оператори има някой, който да се окаже от групата на Биляш или друга подобна?

— Изключено! — не го остави да довърши Борко.

— Изключено е, разбира се. Въпросът беше, честно казано, провокационен.

Борко намръщен извърна глава и видя засмяното лице на Меркулов.

— Не забравяйте, Андрюша, че все пак съм следовател. Вие не сте дали нищо на програмисти, нито на оператори — сам сте

изпълнили всичко точно защото нямате доверие на никого в това ваше опорочено учреждение.

Борко сви устни, но Меркулов видя, че едва се сдържа да не се засмее. Накрая не издържа, прихна в шепа точно както малката Лидочка, когато Меркулов я изобличеше в някоя щуротия, и каза:

— Да опитаме ли? Тъкмо преди да се обадите, завърших схемата на цифровото избиране и вместо гръцките букви, както ги нарекохме с вас, сложих цифри. Така че последният номер гласи: сто и деветдесет, сто деветдесет и едно, сто деветдесет и четири, сто и осемдесет, сто осемдесет и едно, сто осемдесет и пет. Какво ще кажете, Константин Дмитриевич?

— Да. Гончар. Тоест Гончаренко. Биляш обещал да му даде пропуск за Беса. Вероятно е последният. И в името му няма еднакви букви.

По някакъв невъобразим за Меркулов начин Борко с едно движение на пръста изкопира „гръцките букви“ от последния ред и под тях сложи руските:

є ж α θ ν γ
Г О Н Ч А Р

— Да речем. Тогава презимето във втория ред се чете така: — Борко написа:

„А----Н“

— Амелин?

— Да предположим. Но тогава как ще се прочете името в третия ред, ако двете последни букви са „ее“? Смятам, че може би са две съгласни, но не е задължително. Веднага обърнах внимание точно на този ред, защото един от контрагентите на Биляш по военните пратки в чужбина се казва Кингсепп.

— Да, наистина. Вижте, и „н“-то съвпада, и „г“-то!

— Точно така е. И тогава презимето в четвърти ред се прочита веднага като Чеснов.

— Гончаренко спомена прякор Чесновия. Някой Чесноков?

— Не познавам. Ще трябва да помисля. Вижте какво получихме в първи ред.

Меркулов следеше появата на сините букви върху светлия фон до номер 2730:

. Е О К . И С . О .

Ръцете на Борко замряха над клавиатурата, замръзнаха във въздуха.

— Не може да бъде! — възкликна с приглушен шепот. — Константин Дмитриевич! Какво става, по дяволите!

Буквите върху екрана не говореха нищо на Меркулов, но според реакцията на Борко явно името беше на голям функционер от КГБ.

— Андрей, може ли да се обадя на шефката? Или по-добре от автомат, а? Само да й кажа, че пропускам е за Гончаренко.

— Обадете се и кажете каквото искате, само че от онзи апарат, той не се подслушва.

Меркулов избра директния на Романова и се унесе в безкрайните сигнали. Най-накрая слушалката бе вдигната и той чу съвсем слабо гласа на Романова:

— Ало...

— Какво има, Шура?

— Ох, ти ли си? — Дочуха се подозрителни похлипвания. — Тя докара детето, тази глупава гъска, пиленцето ми. Ти представяш ли си?!

Меркулов усети, че гърлото му се стяга и предметите пред очите му се превръщат в голямо цветно петно. Вдиша възможно най-дълбоко, няколко секунди задържа въздуха в разширения си гръден кош, после шумно издиша и спокойно каза:

— Много добре. Много добре. Сега ме чуй. Онова нещо е на Ромка.

Чу как Романова шепнешком повтори: „Онова нещо е на Ромка.“ Помълча и високо му отговори:

— Много добре. Скоро ли си идваш? Тогава те чакам.

Меркулов затвори телефона и погледна през рамото на Борко: на екрана вместо непонятните знаци се бяха подредили имена и прякори: Феоктистов, А. Пухин, Кингсепп, Чеснов, И. Пухин, Бил,

Саламандра... Хам, Транин, Козата... Болотин, Толбаев... Общо двадесет и четири.

Борко се обърна към Меркулов:

— Знаете ли защо на две от имената вместо номера има нули?

— Сигурно вече не са в групата на Биляш.

— Вече никъде не са. Полковник Игор Пухин, командир на един от полковете на Кантемировската дивизия, беше убит от неизвестни лица преди два месеца. Братовчед му Аркадий стана заместник по политическата част на същия полк две седмици след смъртта на полковника.

— Тогава Козата вероятно е Татяна Бардина... Поминалата година е убита от Биляш... Андрей, може ли да си препиша списъка?

— Няма смисъл. — Борко натисна някакъв клавиш и от принтера излезе красиво отпечатан списък, но без имената на Красниковски, Амелин, Чуркин, Зимарин. — Това не е група на Биляш, а е група на Феоктистов, генерал-лейтенант от службите за сигурност и началник на Шесто управление на контраразузнаването. Самият Биляш е бил в едно от подразделенията на група и членовете ѝ са имали пропуски — всеки шести номер след самия Феоктистов. Сигурно това е група на Пухин.

— Искате да кажете, че цялата група на Феоктистов наброява сто четиридесет и четирима души?

— Прекалено опростен аритметичен подход. Боя се да не излязат много повече. Безкрайно съм ви благодарен, Константин Дмитриевич, че ми помогнахте да намерим ключа за загадката. Неудобно ми е, че ви загубих толкова време. За съжаление аз самият не ви бях полезен. Всъщност всичко това не ви интересува... А, не, без майтап, наистина бих се радвал вие и вашите приятели да бъдете с нас. Ето този списък ни говори много. Вътре в армията, в КГБ и в милицията се шири заговор, това не е налудничава идея, а самата реалност. Полковник Игор Пухин малко преди да загине е водил доста неприятен разговор с генерал Феоктистов. Притежавам част от него, записан на касета. Тогава не обърнах голямо внимание, помислих, че е редовната междуведомствена дразга... Както и да е, то е дълга история... Вие бързате. Когато сте по-свободен, обадете ми се, можем да се видим и в най-скоро време. Не отлагайте, Константин Дмитриевич. Да вървим,

ще ви изпратя. Насам, ако обичате. Слизате по стълбите до сутерена и оттам се излиза в двора.

Борко отмина вратата и дръпна една от куките на закачалката за връхни дрехи. Отвори се проход в стената, в който влязоха приведени. Озоваха се в доста голяма стая с врата за задните стълби. В единия ъгъл бяха натрупани матраци, в другия имаше хладилник. „Боже Господи, нима е възможно всичко това! — мислеше си Меркулов, докато слизаше по извитата и почти неосветена стълба. — Нима е прав Саша, че се върши Престъпление и жертвите му са безчет?“

Ника влезе в стаята и застана до прозореца, стоя така няколко часа, без да се обръща, с ръце дълбоко в джобовете на басмената роба, само от време на време вадеше цигари и кибрит. Вглеждаше се как над Матвеевско пада вечерта и не обръщаше внимание, че Шахов нещо търсеше, движеше се безшумно в стаята, после писа нещо, мачка написаното и пак писа... А когато най-накрая се обърна, го видя да слага изписани листа в пликове, после той извади от горния си джоб червена книжка и я сложи в един от пликовете. Тя се загледа в движенията на ръцете му, спокойни, отмерени, не театрално спокойни и театрално отмерени — това бяха движения на човек, който е взел единствено вярното решение, теглил е чертата под дълъг отрязък от време, под всичко, с което е живял десетки и десетки години.

Погледна към нея, видя учудено-тревожните ѝ очи и направи жест към пликовете, сякаш ги *отмахваше*, както се отпъжда досадна муха, все едно показваше, че още не е време да обсъждат *неговите* проблеми, най-важното е сега да чакат завръщането на сина ѝ. И Ника му се усмихна — точно както по-рано се беше усмихнала на шофьора Митя, като да беше надзърнала в онова, което все още знаеше само той: в решението му да зареже всички постове, държавни и партийни, да посвети останалия си живот на нея, Ника, да се махнат оттук и да заживеят в голямата му стара селска къща, дето от двадесет години стои затворена, да я напълнят с деца, свои и чужди, да изхарчат парите, които има от публикациите си зад граница и които го чакат в чуждите банки, за обзавеждане и уреждане на всичко това — и да *живее*, да живее за себе си, за Ника, за Кеша, за другите деца, следователно и за техните родители, и за много други неща, които още не бяха съвсем ясни във фантазиите му. Ще се намерят хора, прекрасно ще го заместят на всичките постове, които изведнъж му бяха омръзнали, от които беше просто уморен, и тези хора ще успеят много по-добре от него да лавират в това море от нехайство и некадърност, може би дори ще бъдат много по-полезни за страната от него.

И отново Ника стоеше до прозореца и броеше падащите августовски звезди, и пак пушеше и тръскаше цигарите в пепелника, сложен на перваза. Не се обърна, когато на вратата се позвъни, влезе шофьорът и Виктор Степанович го помоли за една услуга — да отиде първо в ЦК на Стария площад и да връчи един от пликите на дежурния, после в Кремъл, там да остави в експедицията плика, адресиран за премиера Павлов; след това да се отбие у Шахов, да сложи в едно куфарче малко ризи и няколко ката долно бельо по свой вкус, а също така всичко от бюрото му.

Митя го слушаше с шумни въздишки и оглеждаше пликите, като че трябваше да познае какво има вътре.

— Дадено, Виктор Степанович, ще ми трябва около час. Да си бяхте полегнали, Вероника Николаевна, утрото е по-мъдро от вечерта.

— Не, не, Митя, чакам моето момченце, малко остана... — отвърна тя през рамо.

Митя сви широките си рамене, с недоумение погледна Шахов, но онзи направи успокояващ жест — не се безпокой за нея. И тогава иззвъня телефонът: един път, втори път, спря. Това беше условният сигнал за „свои“. Ника спокойно се доближи, натисна бутона за запис, както беше според инструкцията на Криминалната милиция, и вдигна, щом чу новото позвъняване. В тишината на къщата екна от високоговорителя на апарата рязък глас:

— Вероника Николаевна, Романова се обажда. Синът ви е в безопасност и е на път за вкъщи.

* * *

Полковник Романова освободи шофьора, който от два дни не беше мигнал, и реши да кара въпреки клетвата си никога вече да не пипва волана — пътуването й до института „Ганушкин“ този път трябваше да остане в пълна тайна. Студената августовска нощ свистеше зад стъклата на милиционерския мерцедес, но пък хладината я разсъняваше, поддържаше вече съвсем сетните й сили, пътищата бяха празни, колата послушно летеше по асфалта, влажен от скорошния дъжд. Замислената от нея и Меркулов операция си носеше риска и зависеше изцяло от предстоящия разговор с Гончаренко. Романова го

познаваше от дългите години съвместна работа в Криминалната милиция, той беше смел и находчив, макар донякъде и умствен пролетарий, и само тя е виновна, че му даде картбланш за работа, където му замириса на лесни пари, та се прояви селяшката му алчност и Ромка се изкофти пред очите ѝ, сега пък е изпаднал до компании на убийци и кой знае още какви. Но тя все пак се надява, вярва, че още не всичко е загубено, сигурно е мислел, че е хванал дядо Боже за брадата, опиянил се е от всемогъществото си, а те, аверите, изведнъж са му посочили мястото: момче за всичко — да, но за повече не се надявай.

Романова мина моста, сега без никакво движение, а през деня тук ставаха задръствания с върволици от коли като разбунени мравуняци, и обърна надясно към болницата.

Капитан Золотарьов видя шефката в дъното на коридора, скочи от стола и се опъна мирно, но Романова само му махна и рязко отвори вратата. Гончаренко сякаш изобщо не беше заспивал — метна пергели през таблата и се заби в ъгъла зад шкафчето. Романова запали горната лампа и каза, още влязла, невлязла:

— Удържах на думата си, Роман, семейството ти е в пълна безопасност...

— Вие ли сте, Александра Ивановна... — с облекчение въздъхна Гончаренко, запретна смутено пижамата си и излезе от скривалището.

— Сега: София, дъщеря ти, я открихме в Ялта, тя там изкачваше с туристите Ай Петри, осигурихме ѝ безопасно място за временно пребиваване, и жена ти е там.

— Благодаря.

— Добре. Разкрихме и случая, Рома. Сега знам сюжета по-добре и от теб. Но нямам време да ти го разкажа. Ще ти изброя само действащите лица. Майор Биляш от секретните служби и неговата приятелка Валерия, Транин с прякор Огняря...

Гончаренко захлупи лице в ръцете си, но Романова преспокойно продължи:

— ... И тази прекрасна компания е започнала деянията си още откога под ръководството на не по-малко прекрасното КГБ. Но идват нови шефове, както например моят стар приятел и помощник Артур Красниковски... — да продължавам ли? И ти решаваеш да смениш

господаря, за да лапнеш повече. Колко ти плати Артурчик?... Виж какво. Отпускам ти пет минути да обмислиш безизходното си положение. Пет минути — триста секунди. На триста и първата ще трябва да ми отговориш дали ще работиш за мен или не. Предстои ти извънредно трудна и опасна задача, ти си ми необходим като човек с пропуск за Беса. Да, просто Биляш не е успял да ти го връчи. Ще знаеш: при положителен отговор ти обещавам пълна свобода след завършване на операцията; завинаги ще изхвърчиш от службата, то се знае, при това по собствено желание. При отрицателен — вдигам охраната. Живей си както щеш. Или мри.

Романова си погледна часовника и взе да кръстосва стаята, крачките ѝ отброяваха секундите... Едно, две... петнадесет... четиридесет и три... В стаята беше задушно и непоносимо смърдеше, тя отвори прозореца. През металната решетка нахлу свежийт нощен въздух на август. На сто и осмата секунда чу гласа на майор Роман Гончаренко, дошъл сякаш изпод земята:

— Съгласен съм, Александра Ивановна...

„Долуподписаният Роман Гончаренко, майор от милицията, началник на Трети отдел във Второ управление на Криминалната милиция, в продължение на седем години работих съвместно със служителя от Първо главно управление на КГБ Анатолий Петрович Биляш. По указание на ръководството заедно с него придружавах по влака, а после и с транспортни самолети специални товари, тоест танкове и ракети, които изпращахме за Афганистан, а по-късно за Куба, Ангола, Ирак, Сирия и др.

За всяко пътуване ни се плащаха добри командировъчни: пари в плик, които не декларирахме; позволяваха ни да пазаруваме в страните, които посещавахме, даваха ни известни суми във валута или в бонове за «Берьозка». Тази дейност се водеше зад прикритието на «антикварното дело».

С всичко това се занимаваше учреждението на улица «Качалов», то е от типа «пощенска кутия» и е маскирано с

фалшиво наименование. Биляш и другите помежду си го наричаха «Вече».

Взаимоотношенията на хората, свързани с това «Вече», бяха много особени. Например лично пред мен Биляш даваше указания на генерали и министри, на видни партийци. Когато съм му задавал въпроси за йерархията и го питах как е възможно, Биляш усмихнат ми отговаряше: «Имай търпение, ще видиш кой е истинският стопанин.» Скоро разбрах, че управлението на нашата страна е в ръцете не на Политбюро и Министерския съвет, а на въпросното «Вече». Всичките ни структури са за пред очи, те са театрални декори. «Вече»-то реално диктува и във финансите, и в космическите изследвания, и в промишлеността. А за политиката, за всичките ни парткоми с марксистката им идеология хич не им пука. Играеха по свирката на някакъв, наречен Беса; както после ми обясни Биляш, у него били всички пари на «Вече»-то, той бил някогашен дълбоко засекретен разузнавач.

Взаимоотношенията на «Вече»-то с армията, с КГБ и с нас, от Вътрешно министерство, бих казал, също изглеждаха доста непривично. Уж се обръщаха към нас с молба, но молбите им бяха като заповеди.

Преди няколко месеца Биляш ме заведе в една конспиративна квартира в Матвеевско. Там ни посрещна генерал Феоктистов от Държавна сигурност и проведе с мен проверочен разговор. Каза, че успешно съм преминал изпитателния срок и от този ден съм зачислен в специалния отдел на «доверените лица» на «Вече»-то. Биляш обеща да ми извади пропуск, същия като неговия — и ми показва пластмасова карта с буквата «В», изрисувана като винетка.

Сега за случая, който ме докара в психиатрията. Биляш имаше любовница, тогава знаех само прякора ѝ, Саламандра. Тя беше много влиятелна във «Вече»-то, доверено лице на Беса. Биляш ми нареди да изпълнявам всичките ѝ указания. Тя ми заповяда да унищожа данните от досието на Огняря — Валерий Транин. Веднъж, Биляш

ми каза, че взел да я сваля заместник-началникът на Криминалната милиция подполковник Артур Красниковски и че лично на него всичко това никак не му се нрави. Биляш нареди да вляза под кожата на Красниковски и аз го направих. Каних го в нашата вила и подразбрах, че Саламандра всъщност е съпругата на главния прокурор Зимарин. Много се уплаших, защото само това ми липсваше! Разбрах също, че никак не му беше притрябвала като жена, а искаше чрез нея да стигне до Беса. Красниковски ми подсказа, че има голямата подкрепа лично на Крючков, председателя на КГБ. Обеща ми за съдействието един милион долара.

Внуших му, че мога да помогна и ще уредя нещата с Биляш без участието на Валерия Зимарина. Биляш каза да заведа Красниковски в Матвеевка, в конспиративната квартира, и каза също, че ще ми даде пропуск за «Вече»-то и нещо, което да занеса на Беса.

Така че на 9 август, в петък, отидохме с Артур на «Веерна», разполагах с ключове, Биляш трябваше да се обади от кабините при училището, те са на пет минути от Капитонов. Към седем телефонът започна да звъни, но Красниковски ми забрани да вдигам и каза «чакай». Разбрах, че играта загрубя, но вече нямаше накъде да се измъкна. Минаха два часа, телефонът звъни. Артур ми прави знаци: спокойно. Изведнъж се позвъни на вратата, по условия начин, три пъти късо, един път дълго, Артур отвори и влязоха зам. главният Амелин и още един, наричаха го Лъончика. Казах: не бяхме се разбрали така, но Артур ме подбра с патлака и си затворих устата. Накара ме да вдигна, когато телефонът пак звънна, аз казах: всичко е наред, можеш да дойдеш.

И тогава стана фалът: Красниковски и компания искаха да ме вържат и да ми запушат устата, мислеха, че имат време, а Биляш цъфна буквално след миг и аз не знаех какво да правя, стана така, че хем съм предал Бил, хем и тези не ми вярват. Но техните позиции са по-стабилни, а ние с Бил се оказваме като в капан. Както и да е, спогледаха

се и ми правят знак: върви. Отворих вратата, Артур и Лъончика веднага се нахвърлиха на Биляш, а пък Амелин, тоя плъх, ме подпря с оръжието си и ме отведе в кухнята.

Говориха дълго, не знам за какво, не се чуваше. После ме извикаха: така и така, благодарим ти, Роман, извинявай, че се наложи да употребим такива мерки. Биляш ме гледа с омраза, аз обаче си викам: нищо, после ще ти обясня. Артур ме пита: «Каква е тази чанта, дето ти я носи Пирожката?» Чудя се как да се измъкна, викам: «Още не знам, днес трябваше да ми обясни.» «Аха — вика Артур, — значи, Пирожка, току-що си бил купил това от магазина?» Биляш замахна, фрасна Лъончика в диафрагмата и се метна към вратата. Обаче къде ти — Артур му метна примка на врата, но и Биляш е як, та Лъончика го цапна с някакво желязо по главата, а Красниковски взе да затяга телта на шията му.

Пренесоха го в антрето. Красниковски изкомандува Лъончика: «Ще откараш Пирожката заедно с генерала до сцената, ела да вземеш колата, не заключвайте.»

Излязоха, а ние с Амелин нагласихме трупа в антрето, там му оставихме и чантата, Амелин взе да разчиства в апартамента. После изгасихме лампата, седим с Амелин в тъмното. Не щеш ли — чуваме асансьора да спира на етажа и женски токчета: чук-чук-чук. Вратата леко се отвори, светна лампата в антрето. Амелин не вижда, той седеше на канапетото в дъното на стаята, но аз гледам, влиза една мацка с черен гащеризон, раменете й голи, очите грамадни, видя Бил и взе да се вайка: какво е това, Бил, миличък, и го гали по главата. После излезе на етажа, а пък асансьорът още си беше там, тя се втурна в него и затвори вратата. Ние с Амелин се гледахме като идиоти, но в това време дойдоха Артур и Лъончика, качиха се пеша, такова е правилото, никога с асансьор.

И ние докладвахме: така и така, идва приятелката на Бил, не знаехме какво да правим. Тогава Артур каза: «Тая кучка е свила чантата.» Сега, ако щете, ме убийте, не помня, сигурно съм бил много уплашен — дали я бях

видял с чанта или без. Повярвах на Артур, че тя я е взела. Паникьосах се: ами сега? Артур ми вика: «За Пирожката никому нито дума. Мацката жив или мъртъв да я откриеш. Обади се на Валерия, кажи ѝ, че самият Бил е дал чантата на момичето.» Обадих ѝ се. Какво чуха ушите ми, не мога да ви опиша. И точно тогава я дадох онази малката, Славина, по телевизията. Обаждам се на Валерия, докладвам, че съм научил името на тая, дето откъсна чантата. Тогава не знаех, че не е тя. Но явно това е била информацията между Саламандрата и Красниковски. Така се намерих между чука и наковалнята.

Останалото знаете.“

18 август, неделя

Вече втора, нощ генералният прокурор на републиката страдеше от безсъние; най-после преди около два часа с две хапчета потъна в тежък сън. Събуден посред нощ от настойчивите телефонни позивни на Меркулов, той дълго не можа да разбере защо трябва веднага да бъде в кабинета си на Кузнецкия мост и лично да разпитва някакви мошеници, на всичко отгоре не в определеното от закона време за разпит. Но когато до съзнанието му стигна смисълът на спокойните обяснения на Меркулов, той бързо скочи от леглото и още със слушалката, затисната на рамото, взе да си навлича униформата на държавен юридически съветник I степен.

Чуркин огледа кабинета и без покана се настани срещу прокурора. Генералният седеше приведен, кръстосал ръце на бюрото си. Направи знак на конвоя да излезе и се взря с внимателни сиви очи в следователя от столичната прокуратура, сякаш да направи бърза рентгенограма на тъмната му душа.

— Разказвайте — прикани го кратко и сухо.

Чуркин прекрасно разбираше, че главният юрист на Русия най-малко се интересува от покушението над скъпоценната торбичка с деликатесите, но все пак понечи тутакси да се възмути от несправедливостта, проявена към него от милицията, като по този начин поне спечели време да се ориентира за истинската причина за задържането. Но си спомни, че в приемната видя до стария криминалист Мойсеев някакъв мъж с тъмни очила, лицето му не успя да разгледа, понеже в приемната още беше сумрачно, а осветлението не беше запалено. Обаче тъкмо тази смътна фигура го безпокоеше — къде ли беше виждал тези износени, макар и модни маратонки? Реши да използва друг похват — да отговаря на въпросите с въпроси.

— Какво да разказвам, другарю генерален прокурор?

— Най-важното. Като начало: защо беше нужно да премахнете Турецки?

— На мен — да премахна Турецки?

Но играта очевидно беше добре позната на генералния.

— Повтарям въпроса: защо трябваше — ще го кажа съвсем ясно: да убиете Александър Турецки. Слушам ви.

— Извинявайте, но нали го блъсна кола. И той почина в болница от травмите си. Аз отговорях за идентифицирането. Но наистина водя дело срещу него. По указание на главния прокурор другаря Зимарин. За злоупотреби и подкупи. За покушение над живота на главния прокурор на Москва. Имахме показания. Срещу Турецки и Бабаянц. Потвърдени от свидетели. Имахме и записа. Но най-важното — иммахме самопризнанията на обвиняемия. Той собственоръчно потвърди всичко.

— Какви ги дрънкате? Доказателства, свидетели, записи! Собственоръчно! Вие собственоръчно сте изфабрикували всичко това! При Мойсеев има ваши отпечатащи. Защо ви трябваше да унищожите честния, талантлив следовател? С какво ви пречеше? Или по-точно, с какво попречи на вашите господари?

Прокурорът се изправи, наблюдавайки как Чуркин потръпва от думите му.

— И какво ще правим сега, Чуркин?

Запитаният огледа стените на кабинета, все едно, че те можеха да му подсказват изход от положението. Но стените, разбира се, запазиха гробно мълчание и тогава той произнесе:

— Лентата беше некачествена. Пренавих я... Скъса се на няколко места... Лепих я. Естествено, оставил съм отпечатъци. Знам откъде идва цялата работа, другарю генерален прокурор. Мойсеев отдавна ми има зъб, не обича нашето братя...

Прокурорът седна, вдигна учудено вежди.

— ... руснаците, имам предвид. Децата му се канят да си вдигнат чуковете за Израел и за пред съответните служби в бърлогата на световния ционизъм ще им е от полза компрометираща информация срещу наши служители...

Забеляза как пламна лицето на събеседника му и млъкна.

— Ах, ти, псе, кучи сине... — изсъска генералният прокурор право в лицето на Чуркин, — я стига ми ги разтяга тия, ами казвай защо се набъркахте с Амелин в тия лайна. Кому служиш ти, дрисльо!

Чуркин увеси чене, подбели очи, имаше чувството, че припада, не, умира; не можеш повече да живееш, ако човек на такова положение те заплюва в лицето с подобни гнусни думи. Това е краят на всичко — и на кариерата, и на живота. Ако веднага не намери някаква сламка, за която да се хване...

— Всичко ще разкажа, другарю генерал... Другарят Амелин ме помоли... Той каза, че Бабаянц и Турецки са престъпници, но нямало достатъчно доказателства и трябвало да се помогне... Даде ми касета, нареди да говоря с арменски акцент... Аз вярвам на другаря Амелин, той е истински мъж. А Турецки в затвора ме удари с касетофона, вижте, още ми е синьо. Другарю генерален про... Ако са престъпници, има ли нещо лошо да се помогне на следствието, разбира се, не е много хубаво, тоест никак не е добре, но Турецки подписа показанията си и аз мога да се закълна, че той лично пред мен и пред другаря Амелин направи пълни самопризнания...

Чуркин се давеше в думите си, постепенно се въодушевяваше, вярваше в подкрепата на Амелин, да, да, все пак ще се измъкне, какъв късмет, че Турецки вече го няма, за мъртвия може да каже каквото си иска, мъртвият не противоречи, мъртвият не може да бъде нито свидетел, нито обвинител.

— Аз, другарю генерален про... най-отговорно заявявам, че Турецки беше хомосексуалист, той ми е правил недвусмислени предложения... С Бабаянц поддържаха интимни отношения... Турецки лично ми го е казвал...

Чуркин трескаво мислеше какво друго зашеметяващо да избълва срещу Турецки и не забеляза как държавният съветник натисна бутона на звънеца. Така той говореше и говореше, докато по едно време вратата скръцна, някой влезе и спря на прага. Беше същият, с тъмните очила, седнал с Мойсеев в приемната на генералния прокурор. Само че сега си беше свалил очилата и Чуркин дълго се взира в непознатите мустачки, обръснатата глава, бялото петно на слепоочието. После тялото му взе да отмалява, стана на пихтия и следователят от Специалния отдел се захлупи на пода с все стола.

* * *

— Какво щастие, Константин Дмитриевич, какво щастие, че сте вие... Само че защо са ви вдигнали посред нощ заради такива дреболии? Разбирате, нали, аз нищо не искам да крия. Да, грях ми на душата, грях ми на душата, но кой ли пък е свършен, Константин Дмитриевич? Съпругата ми отиде на море, тя е жена на години, разбирате, а аз все още съм пълен със сили и енергия. Вие разбирате, аз разбирам, че хайката беше организирана от нашите момчета, браво, всичко изпипаха много професионално, изпратиха онези момиченца нарочно с червени връзчици, пиленца, петнайсетгодишни, сега някои ще си изпатят, както и двамата с вас знаем — насилствено принуждаване на непълнолетни към полови сношения или как точно беше формулирано в закона... Дето се вика, не пуша, не пия, ама на, с тия момиченца... дяволска работа... Какво ли ви обяснявам, Костя, ние с вас колко сме преживели заедно, каквито случаи сме разплели?! Сега ще ме отстраниш от делото, разбира се, не бива да се петним с такива глупости, а аз пък ще ти изброя подробно кои посещаваха заведението през последната година. Нелегалните гешефтери от миналото, дето днес бутат страната ни към капитализма, за такива направо разстрел! А аз — какво? Случайно захвърлен от съдбата в тази увеселителна процедура, лишен от женска ласка строг пазител на законността...

Празнословието на административния зам. главен прокурор на Москва не трогна Меркулов. Всъщност даже не го слушаше, зает да съпоставя фактите, които му бяха станали известни през последното денонощие. Изобщо не го интересуваше моралният облик на седналия

пред него дребен човечец с врабешко личице, не го трогваха идиотските приказки за опетняването и прочие, дето нямаха нищо общо с Престъплението. Саша Турецки направи опит да подреди всички престъпления в един общ низ, който е Престъплението с главна буква, но и той не си представяше, нямаше и най-малката представа за цялата опасност, която носеше смърт на страната.

— Включвам касетофона — каза Меркулов с уморен глас — и ви предлагам да разкажете подробно как с измама сте накарали Турецки да подпише, като сте му сложили между статистическите отчети празни листа, как по указание на подполковник Красниковски сте изфабрикували записа с диалога между Турецки и Бабаянц. Също така ви предлагам да назовете всички съучастници в убийството на директора Сухов, на следователя Бабаянц, на гледачката Балцевич, на майора от Държавна сигурност Биляш. И накрая: къде се базира щабът на организацията, към която принадлежите с подполковник Красниковски. Няма да ви напомням за не знам кой път, че чистосърдечното признание ще облекчи вината ви дори и за такова престъпление против държавата.

Меркулов чака много дълго. Зазоряваше се, но августовската неделя се очертаваше облачна. В отсрещната къща светна самотен прозорец и зад завесата се мярна някаква сянка.

— Нищо няма да ви кажа, Меркулов — чу тихия, но твърд глас, — ще отговарям само пред Бога.

* * *

Пътуването на шофьора Митя по задачите на шефа се проточи много повече от час: докато в ЦК на партията се задържа не повече от минутка, в Кремъл пък го накараха безкрайно да чака, докато му дадоха най-после разписка за получен плик. Но и това не беше краят: някакъв мъж, типичен канцеларски плъх, дълго го подпитва къде е министърът на икономиката, но Митя твърдо издържа на разпита и не наиксна шефа, без да му мигне окото, съчини разни врели-некипели за неразположение и отпътуване в неизвестна посока. А когато стигна в апартамента на Шахов и започна да опакова нещата му, видя, че от телекса се спуска дълъг чаршаф с някакви послания. Откъсна листа,

сви го на руло, в този момент телексът отново забръмча и заизлиза нова информация. В горния ъгъл на първата страница видя парафа „Строго секретно“, реши да поизчака, може наистина да е важна държавна работа. Но апаратът блокираше, жално писукаше и започваше наново. Най-после Митя видя под текста „Край“, откъсна, без да го чете — не защото не биваше да знае правителствените тайни, а защото не го интересуваха, пък и нямаше време, беше обещал на шефа да се оправи за час, а вече стана утре. Прибра секретното послание в куфара, нахвърля и някои неща от бюрото, за секунда задържа поглед върху една красива вещ и се учуди: защо му е на Виктор Степанович това женско украшение, като няма нито жена, нито дъщеря, май и близки дами също няма, но прибра и него, затвори куфара и слезе при колата.

Тъкмо да тръгне, пред къщата спря волга, от нея изскочиха четирима добре облечени млади мъже, които веднага усъмниха Митя, защото, макар да вървяха бързо, почти тичешком, те се движеха потайно като крадци и с ръце в джобовете. Единият, леко плешив, със спортно сако, остана на входа, останалите трима влязоха. Не, всичко това никак не се хареса на Митя. Изключи двигателя и се запъти към входната врата, но плешивият му препречи пътя и любезно попита:

— Тук ли живеете?

— Ти кой си да питаш?

Плешивият извади червената си карта и я размаха пред носа му. Но пак любезно каза:

— Ако живеете тук, дайте си паспорта и заповядайте.

Митя обаче нямаше никакво желание да се занимава с ченгетата от КГБ и отговори кротко:

— Не, исках да се видя с една позната, ама друг път ще мина.

На две-три крачки взе разстоянието до колата и запали.

Четвъртият етаж се освети. Докато завиваше, Митя пак погледна нагоре и изпсува съвсем нецензурно: светеха прозорците на неговия началник.

* * *

Гончаренко се събуди в бялата си стая за луди много рано. Зазорилият ден предвещаваше хубаво време. И по радиото вчера казаха, че в Москва ще бъде топло и без превалявания, 20–22 градуса. Как ли ще мине този ден, може би последният в неговия живот?

Сърцето му се сви от страх, той взе от нощното шкафче успокояващото хапче, помисли и взе още едно, глътна и двете с престојалата вода. До началото на операцията оставаха още три часа. Нагласи будилника и се унесе.

* * *

Дежурните телефонистки бяха инструктирани: за всички позвънявания в дома на заместник-началника на Криминалната милиция Красниковски да съобщават на неговата шефка Романова. А това означаваше подслушване и записване на всички телефонни разговори при позвънявания от и в дома на подполковника. Московските телефонистки още не се съобразяваха с новоприетия член тридесет и пети прим, според който за такъв незаконен акт се изискваше прокурорско нареждане.

Въпросното позвъняване беше в неделя в осем и четвърт сутринта. Красниковски вдигна слушалката:

— Да.

— Артур Андреевич?

— Аз съм.

— Позна ли ме?

— Разбира се, Владимир Александрович. Слушам ви най-внимателно.

— Сам ли си?

— Сам съм, сам. Аз винаги съм сам.

— Имам една молба към теб. Ела днес в два в Кремъл. В кабинета на премиера Валентин Сергеевич Павлов. Ще има важно заседание. Онова, за което бяхме говорили. Ти си умно момче, сигурно вече си се досетил за какво ти говоря?

— Ясно, в два съм на линия.

— И друго. Онова нещо у теб ли е?

— „Порт-пресът“ ли, както го наричат моите клиенти? Да, тук е. Да го взема ли?

Пауза. Когато позвънилият отново заговори, думите му поради смущения по трасето или поради лоша дикция трудно се разбираха:

— М-м, знаеш ли какво... Тук е доста объркано... Още не сме се разбрали... Виж, остави го... онова нещо... вкъщи. Ще го донесеш по-късно, когато ти кажа. Но само лично на мен... Или аз ще дойда. Или ще пратя някого. Разбра ли? Съвсем точно ли ме разбра? И виж какво. Познаваш ме добре. Не ми е в стила да заплашвам, но трябва да те предупредя: загубиш ли „порт-преса“, смятай се за покойник. Хайде, до скоро виждане. Чакам те.

— Довиждане — някак по-особено, дали с бодър, дали с уплашен глас отвърна Красниковски.

* * *

Гончаренко се събуди пет минути преди да иззвъни будилникът и полежа още една минута, за да се успокои. После започна бавно да се облича, но не с опротивялото затворническо-болнично облекло, а с милиционерската униформа, донесена от Грязнов; погали майорските звезди на пагоните, защото и да останеше жив, никога вече нямаше да ги носи.

През нощта бяха разработили плана за „бягството“, който днес предстоеше да изпълни. Всъщност нямаше да има никакво бягство. Всички наоколо са свои, колеги. В тази история с „Вече“-то той се закле да работи за Криминалната милиция, значи милиционерите не са опасни за него. С изключение на един. Важното е колкото може по-хитро да се спаси от Красниковски, който му беше станал смъртен враг. Ако се срещнат, така да се каже, очи в очи, няма шанс — Красниковски не е от ония, дето лесно се лъжат. Само заради това Грязнов разработи версията „бягство“, с други думи: подкупване на милиционер от охраната, който трябваше да признае получаването на парите, ако работата излезе наяве.

Гончаренко надяна на колана кобура с пистолета, наложи фуражката. Време е да погледне часовника. Девет без петнадесет. Грязнов беше предвидил всичко, всичко беше приготвил в торбичката

този оперативник за чудо и приказ: чорапи, обувки, документ за самоличност, пластмасовата карта-пропуск, дребни пари, не беше забравил дори носна кърпа, цигари, запалка.

В девет Гончаренко излезе от стаята: вратата не беше заключена, в коридора нямаше охрана и пътят към изхода беше свободен. Наблизо чакаше такси волта с подставен шофьор.

— Николай? Гараж за таксита номер три? — попита Гончаренко според уговорката.

— Тъй вярно, Рома — беше отговорът.

— До улица „Качалов“.

— С удоволствие, другарю майор. Вячеслав Иванович помоли да направите корекция в плана, вижте бележката.

Николай даде на майора да прочете няколко реда, Гончаренко пребледня, а шофьорът взе от разтрепераните му пръсти бележката, драсна кибрита, смачка пепелта в дланта си и я изхвърли през прозореца. Колата потегли към парка „Соколники“. Гончаренко погледна в ©гледалото за обратно виждане. На около 50 метра зад тях се движеше друга таксиметрова волга. В нея беше Грязнов с групата си. Операция „Вече“ започваше.

— ... Нищо не знам! Кълна се, нищо не знам! Амелин ми каза, принуди ме, заплаши ме!

— Какъв беше паричният израз на заплахата, Харолд Олегович?

Чуркин вдигна глава и уплашено погледна Мойсеев. По лицето му се стичаха сълзи, той неспирно се секнеше и хрочеше в замърсената си кърпа — беше смръкнал доста голяма доза амоняк.

— Паричен?! Да не съм рушветчия, Семьон Семьонович?! — изквича и млъкна: нали са го следили, значи са наясно и за „Славянски базар“... изобщо за *всичко*. Няма полза да шикалкави, трябва да признае *всичко*, само признанието ще го спаси. — Обеща ми поста главен прокурор на Москва.

— А за себе си?

— Какво „за себе си“?

— Какъв пост предвиждаше?

— Генерален прокурор на РСФСР.

— Подслушали сте в стола разговора между Бабаянц и Турецки...

— Караше ме да подслушвам всички разговори — прекъсна го Чуркин — и му докладвах. Каза, че на нас са ни нужни съмишленици, че трябва да знаем какво става в Московската прокуратура.

— На кои „вас“?

— Каза, че има голяма сила зад гърба си, че нашата държава не се нуждае от така наречените демократи и че скоро ще имаме нов ред...

Сега дойде мигът Мойсеев да го прекъсне:

— Нов ред ли? А не ви ли е говорил и за „окончателното разрешаване“? Защо ме гледате така? Не знаете ли кой е измислил новия ред и окончателното разрешаване? Не? Адолф Хитлер.

— Амелин ми каза, че евреите трябва да бъдат изтребени — пошепна Чуркин. — Но аз... аз съм против такива... крайности!

— Моля ви, Чуркин, не ме интересуват личните ви виждания по еврейския въпрос... И така, кого писахте за съмишленик в

установяването на „новия ред“?

— Знам само кои са противниците, Семьон Семьонович.

— Турецки, Бабаянц?

— Да... Вие.

— Зимарин?

— Той ненавижда Зимарин. И се бои от него. Но...

— Какво „но“?

— Там отношенията са по-объркани. Не съм в течение.

— Друг?

Чуркин пак си избърса очилата и носа, изреди няколко имена.

— И те ли трябваше да бъдат премахнати като Бабаянц и Турецки? Какво? Не ви чувам.

— Да...

— Кой уби Бабаянц?

— Не знам точно кой, Семьон Се... Не бях там.

— Къде „там“?

Чуркин мълчеше.

— Значи не сте били в имението на княгиня Подворска, когато Гена е бил умъртвен, така ли? И не сте били на улица „Веерна“, когато Красниковски е убил майор Биляш от КГБ?

— Значи и това знаете... за Красниковски. Кълна ви се, не бях в течение, само се досещах, никого не съм убивал, кълна се. Аз не мога да убия и мишка.

— Колко трогателно. Каква е ролята на Красниковски?

— Той дава заповеди на Амелин.

— На кого друг?

— Не знам... не знам имената.

— Кой ви предаде запис с гласа на Турецки?

— Амелин.

— И по какъв начин щяхте да установите „новия ред“?

— Не знам. Нямам нищо общо. Само помагах на Амелин. Той нищо не ми е говорил за Красниковски. Аз сам си вадех заключенията.

— Като сте подслушвали разговорите на своите господари?... Къде и с кого се срещате чрез посредничеството на Амелин?

— С никого, честно. Той и Красниковски ходеха в Кремъл.

— В Кремъл ли?!

— Да. В Кремъл. Но аз оставах в колата, спирахме на Манежа.

— И за какво ходеха там?

— Не знам. На някакви заседания. Днес имат много важна среща, но на мен ми се каза, че присъствието ми не е необходимо.

— Кой ви го каза?

— Амелин.

— По-рано защо ви взимаха?

— За охрана.

— Значи „човекът с пушка“? Кой уби врачката Балцевич?

— Каква врачка?! За никаква врачка не съм чувал, кълна се! Казах ви всичко! Друго нищо не знам! Аз съм никой! Принудиха ме! Унижаваха ме! Никъде не ме взимаха! Даже не ми даваха пари. А животът толкова поскъпна...

— Ах, моля ви се, Чуркин, още малко, и ще се разплача за вас!

* * *

Романова се появи в републиканската прокуратура в разгара на съвещанието. Без да поздрави, прекоси пътя до бюрото и сложи върху него найлонов пакет.

— Рухнах. Спала съм цял час! Затова закъснях. Семьон, ти беше прав.

Мойсеев кой знае защо си сложи очилата.

— В какъв смисъл, Александра Ивановна?

— Зимарин се е застрелял. Убил е и своята въртиопашка.

В кабинета на генералния прокурор на Русия настъпи мълчание, нарушено от бълбукане: генералният си наля поредната чаша минерална вода, от приспивателните устата му пресъхваше. Мойсеев вдигна рамене — сиреч не разбира за какво е бил прав.

— Оставил е бележка. Запомних я: „Аз убих Валерия. Обяснението е в този дневник. Сам си изпълнявам присъдата.“ Ето протокола от разпита на сестра му. А и твоята Ирина, Сашка, е чула началото на кавгата, но не е разбрала за какво става дума.

Романова бръкна в чантата си и извади диктофон.

— Ще се самозаписвам. Моето предварително заключение от дневника, от разпитите на сестрата на Зимарин и на Роман Гончаренко, от показанията на Ирина, съобразено и с получените данни от нашите

запитвания, е следното: Валерия, с истинско име Валентина Соломенцева и прякор Саламандра, осъждана за търговия с наркотици през 1979 година, има политическа квалификация на престъплението поради връзки с чужденци и излежава наказанието си в Архангелска област. Със съдействието на Биляш, с когото поддържа любовна връзка и който, както знаем, известно време е началник на лагера, предсрочно е освободена и на свобода, вече заедно с Биляш и Татяна Бардина, продължава наркобизнеса. С вашия Зимарин се запознава на празнична вечеринка в клуб „Дзержински“.

Романова натисна „Пауза“, коментира набързо:

— На тъпака са му изтекли лигите!

Отпусна копчето и продължи:

— Не е подозирал, че той за нея е само прикритие. Бардина шантажира съперницата си, затова трябва да се отърват от нея. Биляш го свършва. При обиска у Бардина е открит дневникът на Татяна, който даже Бардин е видял само в ръцете на Бабаянц. Бабаянц започва следственото дело във връзка със смъртта на Татяна Бардина, но Зимарин го прекратява, и не защото прикрива Владлен Бардин, а защото се е осра... пардон...

Присъстващите се усмихнаха, а Романова върна записа:

— ... защото от страх се оси... уф!

Вече се смееха на глас, а Романова съсредоточено превърта лентата назад.

— С една дума, Зимарин е опозорен от брака си с престъпничка, той иззема дневника и прекратява следствието, за да не изплува миналото на жена му. Бабаянц иска да отиде у Турецки, за да му каже за конфискуването на дневника, от Зимарин, но и той самият, предполагам, а вече няма как да проверим, не е знаел нищо за неговото съдържание.

Мойсеев замърда на стола си, като не смееше да прекъсне началничката на Криминалната милиция. Най-после тя му обърна внимание:

— Какво бе, Семьон?

— Защо да съм бил прав, Александра Ивановна? Точно обратното, аз казах на Александър Борисович, тоест просто се възмутих, как може да го подозира в кражба на веществени доказателства.

— Прав си, че Зимарин е имал *лице*, при това покрусено лице, а не *сурат*, както настояваше Турецки, ти си прав, че той няма нищо общо с тая банда, прав си, че е тесногръд тъпак...

— Никога не съм го казвал...

— Аз го казвам. Ти занесе ли му касетата с нейния глас? Занесе му я. И той какво направи? Единственото възможно в положението, до което сам се бе докарал поради живота с тази усойница, или как да я нарека; той нямаше друг изход. И аз не го наричам престъпник. Нито пък някой го иска от мен.

— Не мога да се съглася. Ако той е укрил от следствените органи такова важно вещественно доказателство, още повече като районен прокурор, не можем да не го квалифицираме като престъпник.

— Но тя е негова жена, другарю генерален прокурор!... А сега още нещо. Преди седмица от едно районно управление ми съобщиха, че в склада нямало нито чифт белезници. При нашата пълна безстопанственост това е толкова нормално. Извиках шефа на склада, а той казва, че е заръчал преди месец петстотин парчета в Псковския завод, но досега не са доставени. Позвъних в завода. Казват: „Обединихме и двете ви поръчки.“

Какви две, питам. „Петстотин парчета плюс петдесет хиляди. Останалите двеста хиляди ще бъдат готови, както се договорихме, до петък.“ Помислих си, че този от Псков се е чалнал, такова количество ще ни стигне за двайсет години. Питам: „А на какъв адрес ги изпратихте?“ Пък той ми вика: „Вашият представител сам си ги взе.“ Плюх на тая работа и забравих, а не трябваше. Та събудих аз нощес директора на завода, а той пък раздруса своите снабдители. И ето какво излезе — за белезниците е ходил Артур. Тоест моят заместник подполковник Красниковски.

— Двеста и петдесет хиляди чифта белезници?! — Ръката на генералния прокурор с чашата замръзна във въздуха.

— Това е само в Псковския завод. А преди месец са получени от американците сто хиляди. Заприходени са неизвестно от кого, но никога не са постъпвали на склад. А вие казвате — трудно може да се повярва, че е заговор, кой ще се занимава с преврати...

— Триста и петдесет хиляди чифта белезници?! — отново възкликна генералният прокурор на републиката. — Вие разбирате,

другари, те могат да направят преврат всеки момент, ето какво значи всичко! Трябва незабавно да вземем мерки!

— Донесох ви показанията на Гончаренко, ето в два екземпляра, четете. Много впечатляващи сведения. Сега Грязнов разработва с него операция за проникване до този Бес. А на мен ми дайте да видя какво са надобили Амелин и Чуркин.

— Александра Ивановна, вашите сътрудници спят ли въобще някога? Грязнов например или вие самата...

— Нещо не се получава през тази седмица, другарю генерален прокурор.

* * *

— Почакайте тук, в приемната, сега идвам — каза мъжът на средна възраст, който изслуша обърканите обяснения на Гончаров, че много пъти бил идвал тук, получавал бил инструкции, пари и прочее, а сега му трябвал някой от колегите. Да споменава думата „Вече“ и да показва картата му било строго забранено. Но мъжът се държеше така, сякаш точно появата на майор Гончаренко бе очаквал.

Действието се развиваше в модерното здание на улица „Качалов“, на територията на секретния обект, скрит от любопитните погледи с висока чугунена ограда.

Милиционерската волга се притаи на паркинга. С помощта на подслушвателната техника Грязнов следеше поведението на Гончаренко и се ориентираше в обстановката. В униформеното копче с герб на майора имаше скрит микрофон с големината на карфичка.

След две минути мъжът заведе Гончаренко на втория етаж, до вратата с табелка „К. Чесноков, заместник-началник отдел“. Отвори му вратата и се оттегли като дискретен служител. Зад бюрото седеше спортен тип мъж с живи очи и прошарена коса, съратник на Гончаренко от международните полети с оръжието, човек от групата на Бил с прякор Чесновия.

Той стана от бюрото и протегна ръка. Ръкостискането му беше силно и сърдечно.

— Къде изчезна, Гончар? Предстои ни важна работа, от теб ни вест, ни кост. Пращахме да те търсят вкъщи. Там никой. Обадохме се в

службата. Бил си по важна задача. Разкри ли най-после всички убийци? Я да те видя? Блед ми се виждаш, отслабнал. Но иначе — същият!

— Така си беше — потвърди Гончаренко, — здравата се потрусихме във Вилнюс, после в Рига...

— За ваши подвизи в митницата ли гледахме по телевизията?

— Подписал съм да пазя тайна.

— Колко сме били секретни — засмя се Чесноков и смехът му беше писклив като на жена, не се връзваше с мъжествената му външност.

Като се насмя, каза сериозно:

— Сега към деловата част. Имам нещо за тебе, драги.

Но Гончаренко го прекъсна:

— Трябва да се видя с Беса. Случаят е много спешен и важен.

— Не те разбирам. Тук няма никакъв Бес.

— Бил ми каза. Беше планирано пътуване до Сочи. И аз трябваше да участвам. Но тогава отпадна. А сега имам един извънреден факт! Извънреден! Нали разбираш какво имам предвид! И ако Беса разбере, че не си ме свързал с него в такъв момент, с тебе направо е свършено. Ясно ли е? Докладвай му. Искам лична среща. Останалото аз ще му обясня.

— Не търпи ли отлагане до сутринта? — попита Чесновия.

— До сутринта ще бъде късно.

Грязнов се усмихна: нашият Рома навлезе в ролята си; такива сме си, колега, нахални. Жалко, че си бивш колега.

Чесновия още се колебаеше. Накрая го измисли:

— Сега ще се свържа с ръководството, то да реши.

Гончаренко отвори минерална вода с отварачката, която видя на масата, глътна чашата на един дъх. Чесновия погледна майора от милицията, избра номера и без обръщение каза няколко думи:

— Тук един от групата на Бил иска спешно среща с шефа. Какво ще кажете?

Гончаренко седеше неподвижен на стола. Събираше сили за следващата битка. И битката не закъсня: след половин час на вратата застана генерал-лейтенант Феоктистов от Държавна сигурност. Гончаренко изтръпна, но успя да преглътне страха си.

Генералът го изгледа.

— Казали сте, че носите извънредно важни новини. Да ги чуем.

Но Гончаренко стана още по-непреклонен:

— Ще говоря с вас само насаме, другарю генерал!

Чесноков се засмя:

— Хайде стига, Гончар! Кой командва тук, да му се не види!

Но Феоктистов щракна с пръсти във въздуха и Чесноков мълниеносно се омете от собствения си кабинет.

— Макар да съм ви се заклел във вярност, другарю генерал, но сведенията се отнасят единствено за ръководителя на нашето „Вече“. Нямам право да ги съобщя на никой друг: трябва да видя Беса веднага, незабавно. Вече казах, утре ще бъде късно.

— За какво се отнася? — поиска да уточни Феоктистов.

— Само на него мога да кажа, другарю генерал.

— Добре. Чакайте ме тук. Сега се връщам.

— Втората кола да е готова, следвайте ги на не по-малко от 500 метра — нареди Грязнов по радиотелефона, — ще ви охранявам до края на града, след това продължавате сами.

След няколко минути Феоктистов се върна с Чесноков.

— Следвайте ме — сухо каза той, — и вие, Чесноков.

Черната лимузина БМВ излезе от „пощенската кутия“. Гончаренко си седеше, без да се оглежда, сякаш пътят изобщо не го интересуваше, само когато си бършеше потта от челото, незабелязано поглеждаше циферблата на часовника си, в стъклото се отразяваше пътят зад тях, през три коли ги следеше милиционерската волга.

Но когато излязоха извън града, Гончаренко повече не видя познатата кола и макар да знаеше, че точно така трябва, сърцето му се сви. „Ти сам си надrobi тази попара, Роман, сега си я сърбай“ — каза му Грязнов. Сега майорът даваше мило и драго да не беше изкуствената патица, примамката, а просто да участваше в поредната операция, каквито беше провел безброй, откакто работеше в милицията.

Шофьорът на БМВ сви по страничен път. Генерал Феоктистов подаде на Гончаренко черна лента.

— Такова е правилото. Новаците пътуват до боса с вързани очи.

Гончаренко успя още веднъж да погледне пътя: далеч отзад му се мярна таратайка с два велосипеда на горния багажник. Никаква друга кола.

Колкото и да се мъчеше да запомни завоите, скоро загуби ориентация. След час и половина спряха, превръзката му бе свалена. Бяха навлезли в гъста гора. Минаха близо километър пеша и неочаквано излязоха на шосе, където видяха луксозна кола непознат модел с огледални стъкла. От прозореца се протегна ръка:

— Пропуск?

Гончаренко с цялото си възможно самообладание подаде пластмасовата карта. Нещо в колата изръмжа, не моторът, вратата сама се отвори и Гончаренко бе поканен на задната седалка. Той пак избърса сухото си чело: в далечината се движеше група велосипедисти. Майорът си даваше главата, че единият е оперативничката Танка Мозговая.

Генералният прокурор на републиката довършваше трета бутилка минерална вода.

— Мисля да не правим очна ставка Амелин — Чуркин, безпредметно е. А, другари? — попита той, когато присъстващите се запознаха с всички материали.

— Китайски церемонии — каза Турецки. — Всички са една паплач, и Амелин, и Красниковски, и най-вече Чуркин. И да е истина, че Крючков е начело, при нас е самият генерален прокурор на Русия. Ще ги изловим един по един...

— Другари, боя се, че няма време да ги ловим един по един. Сега ще се свържа с нашия президент. Ей Богу, не очаквах всичко да е толкова реално. Наистина отдавна се говори за заговор, старият апарат няма тъй лесно да се предаде, и само съветският президент не ще да го разбере. Заобиколил се с лайнари, пардон, неговата нерешителност — а, мисля, и нежелание — за прокарване на реформите създаде благодатна почва за консолидиране на старата гвардия. Не съм сигурен кого ще подкрепи народът, хората искат ред, страната е на ръба на кризата във всички области на живота... Ох, какво да ви обяснявам!

Генералният пак си наля вода в кристалната чаша и стана от бюрото:

— Другари, отивам в Белия дом, при руския президент. Мисля, че с него ще разработим програма за действия в републикански мащаб. Благодаря ви за огромната работа, за верността към демокрацията, за доверието най-сетне. Поемете си задачите, оставете заговорниците на мен. Неделя е, починете си, от утре ще си поемете задълженията, натоварени сте донемайкъде. Грязнов и онзи... как беше...

— Гончаренко.

— Да де. Пипнете въпросния Бес, следете Красниковски... Няма какво да ви уча. Не можете да покриете и армията, и КГБ, и другите политически сфери. Аз ще направя всичко, което зависи от мен...

На Кузнецки мост двама шофьори се караха кой да плати смачканата броня на единия и счупения фар на другия. Зяпачите се наслаждаваха на забавната сценка.

— Между другото, при нашата Славина, малката, е министърът Шахов, неописуема любов се зародила помежду им. Дали да не се срещнем с него, а, Константин? Ще го питаме за мнението на кабинета по този въпрос.

— Изглежда ми свестен човек, Александра Ивановна — зарадва се Турецки — у Ника освен Шахов беше и Ирина, която не беше виждал, откакто беше заживял втори живот.

— Защо не — съгласи се Меркулов, — наистина, днес е неделя и какво ли друго бихме могли да направим...

— Аз сигурно съм излишен, Константин Дмитриевич — обади се Мойсеев.

— Не се прави на беден роднина — отговори Романова вместо Меркулов, — ако ти се прибира, спасявай се и толкова!

— Напротив, ела с нас — възрази Меркулов, — ти си добър физиономист, а ние почти не познаваме Шахов. Но като нахълтваме цялата компания, поне вино можехме да намерим.

— Днес сутринта си напазарувах на „Петровка“, докараха невиджани чудеса, холандска бира — взех цял кашон. Хайде, Александър, качвай се на моята кола и давай към Матвеевка.

— Някой няма ли да ми услужи с пари на заем? — попита Турецки, но изведнъж се сети: — Всъщност поради моята кончина не знам кога ще ги върна, защото съм заличен от щата на прокуратурата.

— Стига глупости. На, имам 25 рубли. Ето и още пет.

Меркулов прерови всичките си джобове да събере 18 рубли. Мойсеев постоя замислен, отвори портфейла си и извади тлъста пачка нови банкноти.

— Ти си страшен, Семьон! — хлъцна Романова.

— Моите момчета ни оставиха две хиляди. Вземете, Саша, колкото ще ви трябват.

— Много благодаря. Възможно ли е да се отбием за десет минути на „Неглинка“?

- Какво ще търсиш там?
— Трябва да отскоча до музикалния магазин. Няма да се бавя.
— Ще купуваш ноти за Ирка ли?
— Не, не, да видя нещо за Кеша.

* * *

Колко различни бяха — усмихнатата синеока Ирина с пепелявата коса до раменете и късо подстриганата меланхолична Вероника, кестенява и с очи като морски бури. Същевременно и колко си приличаха: като две сестри, едната от които е наследила чертите на бащата, а другата — на майката. Но не това е важното. Те бяха реални. Бяха такива, каквито трябва да са истинските жени на планетата и каквито Шахов почти не беше срещал.

В стаята Инокентий Славин спеше дълбоко, изкъпан след тежкия път и нахранен с чер хайвер. Понякога стенеше в съня си, Ника и Ирина тичаха от кухнята в стаята, но лицето му беше пак безметежно и ъгълчетата на устните му потръпваха в сънена усмивка. Ника стоеше до прозореца и дълго оглеждаше улицата, сякаш очакваше някаква опасност.

В креслото, склонил глава встрани и скръстил огромни ръце пред гърдите си, спеше шофьорът Митя.

— Не се безпокойте, другарко Славина — събуждаше се той при всяко появяване на Ника, — стените са отвесни, балкони няма, на шестия етаж сме, никой не може да се вмъкне.

Старши лейтенант Горелик, който смени сержантите от Криминалната милиция, дежуреше пред входа долу.

Виктор Степанович отново и отново препрочиташе шифрограмите с дати 17 и 18 август 1991 година:

„Строго секретно. Входяща шифрограма. До членовете на Министерския съвет на СССР. Лично.

Във връзка с извънредната обстановка в страната и катастрофалното положение на съветската икономика на 17 август тази година в 17 часа се свиква извънредно

заседание на Министерския съвет на СССР. Присъствието ви е задължително. Министър-председател на СССР В. С. Павлов.“

„Моля да обясните причините за неявяването си на 17 август...“

„Моля да се явите на 19 август т.г. на спешно заседание... във връзка с възможното въвеждане на извънредно положение... информирайте ме лично за състоянието на повереното ви министерство...“

„Съгласно постановлението си от 17 август т.г. Министерският съвет на СССР събира сведения и изготвя списъци на изявени екстремисти и саботажници измежду видните специалисти в министерствата и ведомствата, които спъват икономическите реформи и подлежат на възможна изолация. Моля в Министерство на икономиката да се изготви подобен списък за около 20 30 души.

Министър-председател на СССР В. С. Павлов.“

Следваше лична бележка от Павлов:

„Уважаеми. Виктор Степанович! Какво става, да не сте болен? Защо не се явихте на извънредното заседание? Обсъдихме вашата докладна записка за кризата в народното стопанство. Другарите Янаев, Бакланов, Крючков и аз се отнесохме с внимание към вашето предложение за подобряване благосъстоянието на народа и по-точно за земеделската реформа, за идеята да се предоставят земеделски парцели до 1,5 декара за селскостопанска дейност на желаещите градски жители.

Телефонирах ви, но не ви намерих нито в работата, нито вкъщи. Чакам ви в Кремъл. Надали си представяте колко близки са до осъществяване плановете ви. Край на перестройката. Взимаме властта в свои ръце. Предстоят драматични дни. Стискам ви крепко ръката. Ваш Павлов.“

Каква е тази бъркотия? Ужас. Кошмарен сън. Какво ли е замислил този пръч Павлов? Тези павловци, янаевци, кръчковци не само не са в състояние да се погрижат за добруването на народа, но и храните им ще стигнат само за десет дни. Това той, министърът на икономиката, го знае съвсем точно поради служебните си задължения. И Павлов поема такава отговорност! Но въпреки самият той, Шахов, вече е *бивш* министър. Отдавна не е изпитвал подобно унижително безсилие. Идеше му да грабне автомат, карабина, манлихера ако ще, и да стреля в павловци, пуговци, кръчковци...

Шахов загледа календара, подарен на Ника от една емигрантка туристка. Утре е Преображение Господне^[1]! На този ден Исус повика учениците си и им показва Царството на своите страдания...

Тези хора от триадата партия-КГБ-военнопромишлен комплекс са замислили нещо страшно. Може би даже военен преврат? „Край на перестройката! Драматични дни!“ Не, тези хора няма да победят. Добре ги познава, те са авантюристи. Не се ориентират в обстановката, не познават собствения си народ. А народът, хората вече не са същото, което бяха по времето на Сталин и на Брежнев...

От стълбището долетя весела врява и компанията начело с шефката на Криминалната милиция изпълни маломерното жилище на Славини. То стана още по-тясно, когато Турецки внесе огромна кутия с неизвестно съдържание, Мойсеев стовари на кухненската маса кашон холандска бира, а Меркулов — пълна торба. Присъстващите наблюдаваха с недоумение как на масата се появяват деликатеси, без да разбират повода за предстоящото пиршество. Само Кеша точно прецени обстановката, насочи се право към донесената от чичо Саша кутия и с примряло сърце запита:

— За мен ли е?

— Тъй вярно, за тебе. Чакай да я развържа.

— Аз! — викна Кешка, Турецки остави момчето насаме с подаръка и отиде при Ирина.

— Ириша... Не ме и поглеждаш. Сърдиш ли ми се? Или те е гнус да погледнеш страховитата ми мутра?

Той смутено прекара ръка по бръснатия си череп.

— Не. Просто ме е страх, че ще се разсмея много високо — каза Ирина и наистина прихна. — Само носът ти е същият, иначе си като пациент на Франкенщайн.

Тя го хвана за носа и го придърпа, искаха да си кажат всичко, което не бяха успели да споделят досега, но в същия момент се чу оглушителен рев, сякаш стадо слонове препускаше за водопой. Инокентий Славин надуваше с всичка сила голям златен тромпет.

* * *

— Трябва веднага да телеграфирам на президента във Форос, там е на почивка — в Крим — каза Виктор Степанович и вдигна телефона. — Надявам се, че той няма нищо общо с цялата тази гадост. Триста и петдесет хиляди белезници! Разбирате ли, другари, че тази е най-страшната информация от всичко, което чухме. То е връщане към ГУЛаг!... Няма връзка. Чудна работа, много чудна... Константин Дмитриевич, Александра Ивановна, там е работата, че вече не съм висш служител, тази нощ си подадох оставката, напуснах партията, следователно и ЦК. Нямам никаква власт...

— Вие сте лично застрашен, Виктор Степанович, не сте се явили на тяхното извънредно заседание, значи сте срещу тях. В апартамента ви е имало или засада, или обиск. Трябва да се скриете. Не знам дали имаме време да предприемем някакви легални стъпки.

— Забрави сега за легалността, Константине, човек вече не знае на кого да вярва, ето, Виктор Степанович, това е моята армия, най-много още десет-двайсет души начело с Грязнов...

А, за вълка говорим!

Шофьорът Митя отвори на Грязнов и Вася Монахов, като поглеждаше мнително последния.

— Намерих ви чрез Горелик, тоест чрез неговия предавател. Значи какво става: изстрелях Гончаренко при Беса в тяхното „Вече“,

след два часа Красниковски отива на съвещание в Кремъл. Ето ви записа от телефонния му разговор с някаква важна клечка. Вася го направи.

Монахов вече беше включил касетофона, чу се приятният баритон на подполковник Красниковски, той се редуваше с друг глас, почти фалцет. Разговорът беше кратък. Чу се телефонният сигнал и Шахов каза:

— Ами този, който се обажда, е самият Крючков, председателят на КГБ. Трябва на всяка цена да намерим касетите, тоест дискетите.

— Ето плана, Александра Ивановна. От резиденцията на Беса до къщата на Красниковски са поне два часа път. От групата за проследяване получихме съобщение, че преди петнайсет минути са качили Гончаренко в някакъв безумен тъмнозелен ягуар. След това трябваше да прекъснем проследяването, за да не разкрием Рома. Артурчика отива сега в Кремъл. Съобщих на Гончаренко за промяната в първоначалния план, той трябва да разкаже *истината* на Беса: Артур е убил Биляш и е взел чантата. Предлагам да направим основен обиск в дома на Красниковски, трябва да намерим тези дискети, не са игла. Дайте ни Турецки и тримата ще го свършим.

— Ами ако Беса се свърже със своите хора по телефона и те пристигнат у Артур, докато сте там? Или вече са на място? И тогава не Беса, а вие ще паднете в капана.

— Премислих тези варианти. Затова трябва да сме поде трима.

— Да вървим, Слава — решително каза Турецки. — Ръцете ме сърбят за този Красниковски.

Изявлението му бе потвърдено от протяжния минорен звук на „златния“ тромпет.

— Момент, моля ви. Едно предложение — неочаквано се обади Ника, като направи и знак на Кешка да прекрати озвучаването. — Имам празни дискети, ако откриете нещо при обиска, можете да ги подмените...

— Ника, ти си гениална жена! — извика Турецки, а Кешка постигна по-сложна музикална фраза, този път в мажорно кресчендо.

След кратък спор беше решено да се разделят на групи. Ирина с Ника и Кеша, охранявани от старши лейтенант Горелик, да отидат у

Меркулов и да останат там до второ нареждане. Грязнов, Монахов и Турецки ще се заемат с апартамента на Красниковски. Меркулов, Мойсеев и Шахов с колата на Министерството на икономиката, следователно с верния Митя, ще се опитат да стигнат до резиденцията на руския президент. Полковник Романова трябва да бъде в кабинета си и да осъществява връзката между всички групи.

Но само след няколко минути непредвидени обстоятелства промениха и този план.

Групата на Грязнов тръгна след пет минути.

Останалите с общи усилия подредиха жилището и тъкмо да излязат, Ника откри, че е с басмения пенъоар и по старите домашни чехли.

— Ох, моля ви се, почакайте ме десет минути — само да се преоблека. Слизайте, идвам.

— С Горелик ще я чакаме на площадката, другите се качвайте по колите — нареди шофьорът Митя и компанията начело с Инокентий, понесъл в прегръдка тромпета си, заслизаха в нишка надолу.

---

[1] Според нашия православен календар — на 6 август. — Б.пр. ↑

„Само десет минути — да се преоблека.“ И в най-официални случаи тя не губеше за преобличане и гримиране повече от пет минути: минутка за чорапите, втора за полата, или панталона, трета за блузата, четвърта за малко червило на устните и грим за очите, петата за поглед в огледалото. Същото постигна сега за две минути и половина, прежали погледа в огледалото, отвори малкия стар секретер и извади от тайното чекмедженце единствената си скъпоценност. Златните стъбълца затрептяха на шията ѝ, листенцата заблестяха с цветовете на дъгата. Но нямаше време да се полюбува на себе си в огледалото; извади от същото чекмедженце дълга плоска кутия.

Пистолетът, награда от състезания, беше съвсем нов. Но все пак го почисти по всички правила, намери кутията с патроните, зареди оръжието и го сложи в големия джоб на широката си лятна пола.

В коридора помисли няколко секунди кои обувки да обуе, но изборът не беше голям, единствените ѝ прилични сандалети все още бяха в списъка на веществените доказателства и поради това не можеха да ѝ ги върнат. Отиде в кухнята и затвори прозореца. Помисли дали да затвори и в стаята, но се отказа — нека се проветри. От площадката се дочуваха гласове, старши лейтенант Горелик и шофьорът Митя бяха останали за всеки случай на етаж и междувременно се басираха за предполагаемия футболен шампион. „Всичко се оправи“ — каза си Ника, но веднага разбра, че се самозалъгва, защото знаеше: Валерий Транин още съществува и докато е жив и здрав, тя не може да бъде спокойна. Вчера си мислеше, че само малкият да е с нея, само да не му се случи нищо, готова е да прости на всички за всичко. Но днес, когато Кеша е тук, при нея, вече не можеше да прощава на онези, които изтормозиха и него, и нея, които убиха Ана. Те нямат право да съществуват на земята. Съдбата си знае работата и без нея — Валерия Зимарина вече я няма и *никога* няма да я има.

Ника стигна до вратата, протегна ръка към бравата и замря. От стаята се чу някакъв звук, сякаш от дивана беше паднало на пода плюшеното мече на Кешка. Тя знаеше, че не бива да влиза в стаята,

трябва да отвори вратата и да извика за помощ, но вече вървеше натам, стиснала в джоба пистолета. От отворения прозорец идваше насреща ѝ човек и носеше въже или тел. Проблесна ѝ е го така е убил Ана. Това е Транин. Той е мъчителят на сина ѝ. Той ѝ съкрати живота с три дни, които ѝ се бяха сторили безконечен ад.

— Ей, гаден недорастък, казвай къде е чантата — или пилешката ти шийка ще...

Той беше вече съвсем близо, още нещо ѝ говореше, питаше я за Бил. Но страхът ѝ бе останал там, в коридора, и когато Транин стигна съвсем близо и вдигна ръка с металната примка, тя с бързо движение извади пистолета и стреля в упор. Транин зина — като от силно учудване, лъхна я смрад, но тя стреля още веднъж, Транин се свлече на пода, а тя стреляше ли, стреляше, докато патроните не свършиха, продължи да стреля с халосни, докато нечий силни ръце не я хванаха и не я отдръпнаха от тялото на Транин.

Старши лейтенант Горелик се хвърли към прозореца и изкрещя като невменяем:

— Минал е по дъска от съседния апартамент, но той е в другия вход. Затова сме го изтървали!

Жилището на Ника пак се изпълни с хора. Горелик и шофьорът литнаха надолу по стълбите със скоростта на звука.

Ирина наливаше Ника с чешмена вода, а самата Ника успокояваше всички: „Не съм превишила степента на самоотбрана, нали, Константин Дмитриевич?“

Полковник Романова и прокурорът криминалист Мойсеев пазеха на вратата и не пускаха Шахов, вдигнал Кешка на ръце.

Меркулов стоеше до стената и втренчен гледаше Ника — не Ника, той гледаше колието, едно от златните листенца беше нащърбено, а в орнамента проблясваше латинско N...

Щом се съвзе, протегна ръка към телефона, завъртя:

— Обажда се Меркулов от прокуратурата на РСФСР. Спешно пратете дежурната следствено-оперативна група за извършено убийство. Диктувам адреса...

Меркулов затвори и с нетърпящ възражение глас каза на всички присъстващи:

— Ирина взима Кеша и Горелик ще ги откара у нас, вкъщи. Виктор Степанович се налага да остане, както и ти, Семьон. Шура,

щом пристигне групата, отиваш на „Петровка“...

— Защо не тръгваме наникъде? — огласяше Кеша входното антре с вика си. — Лельо Шура и чичо Семьон, защо не ни пускате с чичо Витя вътре?

Ника отиде при тях, взе сина си от Шахов и каза едва чуто:

— Мъничкият ми, сега ще отидеш с Ира на едно място, и аз скоро ще дойда.

— Ура! Ирка ми позволява да свиря!

Ника го целуна и пак много тихо каза:

— Божичко, какъв си ми глупавичък!...

Върнаха се Горелик и Митя: в апартамента от съседния вход намерили един инвалид със запушена уста и завързан за инвалидната си количка...

— Чичо Толя! Карай ни по-скоро на едно място! С Ира! Там ще свиря с тропета!

Ника като отнесена гледаше как се затваря автоматичната врата на асансьора, без да чува, че Меркулов я пита нещо. Когато разбра, докосна красивата огърлица и замислено отговори:

— Виктор Степанович ме е чакал цял живот и това е залогът за нашето бъдеще.

Тя не забеляза кога Шахов се доближи до нея, но усети ръката му на раменете си.

— Константин Дмитриевич, това колие попадна у мен при много тягостни обстоятелства преди доста години. Струва ми се, че много ви заинтригува. Защо?

Меркулов извади снимката от вътрешния джоб:

— Майка ми. Тя беше убита. Също преди доста години... заради тази огърлица...

Шахов пребледня, белегът на бузата му изпъкна.

— Константин Дмитриевич... Не е възможно...

От улицата се чува сирените на милиционерските коли.

— Не е възможно... Трябва... длъжен съм да ви обясня. Щом свърши всичко... това.

Следствено-оперативната група пристъпи към огледа. Дежурният следовател загуби ума и дума, щом видя сред свидетелите

началничката на Московската криминална милиция, двамата прокурори от Републиканската и Градската прокуратура, министъра. Веднага стана ясно, че разследването по убийството на избягалия от затвора Транин ще бъде проведено максимално обективно и не заплашва с никакви юридически последици Вероника Славина.

* * *

Номенклатурната къща от червени тухли, построена от Стопанското управление на бившия Министерски съвет, в която живееше Красниковски, се намираше на спирката на метрото „Фрунзенска“. Грязнов, Монахов и Турецки пристигнаха със сервизно пикапче като водопроводчици. Съсредоточени, с ватенки и ботуши, те носеха сандъчетата с инструментите, гумени маркучи и всичко друго, необходимо за работата. Портиерката леля Фрося ги посрещна като синове:

— Най-после, момчета, благодаря ви, от една седмица сме поръчали майстори, съседите тука, все големи хора, се оплакват: клозетите не са наред и разни мръсотии им плували навън.

Бригадата тръгна по етажите, за да търси къде е повредата, докато не стигна целта — вратата на другаря Красниковски, прочутия борец против организираната престъпност, в миналото не по-малко известен боксьор полутежка категория, шампион на „Динамо“

Грязнов отвори сложните чужбински ключалки доста бързо с връзката ключове — имаше ги от един професионален крадец и бяха над двеста ключа. Всъщност Грязнов твърдеше, че в предишния си живот е бил професионален крадец и явно е запазил и в сегашния някои стари навици. Посетителите очакваха да видят апартамент, обзаведен съответно с данните, получени от тайното разследване. Но пред очите им се ширна средно голям спортен салон — почти без мебели, на пода имаше тюфлеци, а от тавана висеше боксьорската круша. До прозореца блестеше с металните си части задграничен уред за мускулна гимнастика, каквито ползват културистите по света. Къде ли в това царство на грубата физическа сила може да са скрити крехките малки дискети?

— Той тук ли спи? — съвсем объркан попита Монахов, като посочи кушетката за масажи.

— Да не сме сбъркали вратата? — И Турецки беше смутен. Но най-слисан изглеждаше Грязнов:

— Не, момчета, тук има нещо гнило! Но съм сигурен, че това му е адресът!

— Слава, никой не се съмнява. Ето му там анцуга с емблема „АК“.

— Какво ще му мислим, да започваме и това е — каза Турецки.

Следователите разделиха салона, кухнята, банята, килера и коридора на квадрати и пристъпиха към явно незаконния обиск. Тридесет и пет минути по-късно оперативната група започна да се обезпокоява. След час Грязнов се настани на малката седалка на уреда за културисти, като че ли щеше да прави мускули, и тегли надгробната реч:

— Никога досега не съм търсил така стръвно веществени доказателства. Тук няма нищо. Никога не е имало. Ясно е. Трябва да изчезваме, докато не е станало късно. Може да ни спипат.

— Слава — каза Турецки, — огледайте с Вася още веднъж, веднага се връщам!

— Само да не носиш цигари на Ключански! — подвижна Грязнов.

Турецки влезе в банята и без да завинти сифона на ваната, пусна водата и я чу как шурна надолу.

„Това не е възможно, защото е невъзможно“ — тази мистична фраза му се въртеше в мозъка от момента, когато тримата влязоха у Артур. Изключено, повтаряше си той, докато слизаше бавно по стълбите, защото, освен да си надува перките, човек трябва да има място за хранене и спане. Никога не беше забелязвал у Красниковски такива рахметовски привички, особено в последно време. Преди десетина дни Ника сбърка апартамента и това повлече, меко казано, куп неприятности. Ами ако сега те тримата, двама оперативници и един следовател, са се заврели, където не им е работата?!

Някой на третия етаж крещеше по телефона:

— Фрося! Тук става наводнение!

Лея Фрося посрещна Турецки с хокане:

— Какви майстори сте вие бре! На третия етаж хората им става наводнение в банята, а пък току-що свършиха ремонта! Ще се оплача аз в сервиза ви... Какво искаш?

— Сервизът е затворен днес, в неделя работим извънредно — вдъхновено импровизира Турецки. — А водата тече от апартамента на полковника от милицията, висок един. Миналия път му правих ремонт.

— Няма що, ръцете си си оставил! Не е полковник, подполковник е! В кой апартамент? В единия само спортува, а живее у Ксюшка, съседната врата.

— А-а! Тогава ей сегинка!

Фрося искаше да разкаже на Турецки за отношенията между подполковника и дъщерята на вече покойния маршал на Съветския съюз Ксения Н., която му оставила „целия партамен“ награда за любовното обслужване, а пък тя самата живеела в Ялта, но Турецки вече беше натиснал звънеца на четвъртия етаж и извика високо, за да чуе и леля Фрося:

— Здраве желаем, другарю подполковник! Само ще проверим водопровода, другарю подполковник! От апартамента ви тече на долните етажи!

Дочули вика му, Грязнов и Монахов изхвърчаха от спортния салон на Красниковски.

— Друг апартамент ли сме пребарали! — уплашен попита Вася.

— Шшт! Слава, ще се наложи още веднъж да се върнеш в пораншното си прераждане — пошепна Турецки и отиде в банята да спре водата.

В луксозно обзаведения тристаен апартамент в панера за мръсни дрехи намериха преносим сейф. Докато Турецки и Монахов за всеки случай продължиха обиска, Грязнов пуфтеше и псуваше касичката:

— Казах ви, че съм бил специалист по взломните кражби, а не касоразбивач. Ако искате да свършим всичко чисто, не би трябвало да трошим ключалката... Аха... тази джаджа тук... Да опитам този шперц... Насам, момчета! — тържествено извика Грязнов и извади две кутии с дискети от огнеупорната касичка. — Хайде, Сашка, сложи тук дискетите от Ника, а с тези моментално на „Петровка“. Василий, Русия цяла сега тебе гледа. Шефката вече ще ти отпусне компютър.

— Другарю майор, програмите може да се окажат некомпетибълни^[1] и да не стане нищо.

— Не ми говори на китайски, все едно не разбирам. Ще се обадя на един специалист и той ще ни помогне.

Цялата операция, включително и обискът в жилището на Красниковски, продължи по-малко от три часа. В пет без петнадесет водопроводчиците се качиха на пикапа...

---

[1] Несъвместими (англ.). — Б.пр. ↑

... Циклопа стисна ножа в ръка, клекна. Още две стъпки... една... — и с нечовешко усилие изстреля надолу тренираното си тяло...

Очиларката му се изплъзваше, мъчеше се да грабне ножа. Циклопа усети остра болка в ръката — очилата се счупиха под дланта му, той за миг я отдръпна от лицето на младия, онзи веднага го възседна, стисна с колене гръдния му кош, да не може да диша, но не успя да докопа ножа, само извиваше към земята ръката, която го държеше, а по лицето му изпод строшените очила се стичаше кръв. Циклопа се извъртя по някакъв невероятен начин, отхвърли Очиларката и с последни сили прескочи оградата, побягна през задните дворове, където познаваше всяко храстче. Притаи се до шосето и видя как джипът изпълзя на шосето, шофьорът, изглежда, не смееше да кара бързо без очилата. Изведнъж забеляза, че в бързината беше изтървал някъде ножа от Монголеца. Ако онзи научи, ще го натика в миша дупка.

Хукна обратно към редакторската вила, която вече цялата гореше, опипа навсякъде покритата с борови иглички земя, от страх не се сещаше къде е могъл да изтърве ножа. Ръката му се натъкна на нещо твърдо, той се зарадва, но не беше ножът, а някакво желязо. О, „желязо“ ли? — то проблесна с разноцветни скъпоценни камъчета, беше лопатка, с каквито във филмите за едно време сервираха торти в чиниите; в бързината и без очила онзи не беше забелязал, че е изпаднала от куфара. Циклопа погледна натам, където беше спрял джипът. Майко мила, Очиларката беше разпилял цяло богатство! Циклопът забрави и нож, и Монголец, ръцете му трескаво затрепериха, той напъха в пазвата си всичко, което намери, докато пожарът още не беше събрал цялото село...

Два дни по-късно слезе от влака в Новоросийск, продаде за три бона едно от бижутата на битпазара, повече не биваше да остава в Новоросийск, веднага щяха да го надушат. Взе парахода за Одеса, защото беше чувал, че там правели очни операции, не искаше за цял

живот да остане едноок. Когато отиде в болницата, разбра, че списъкът на чакащите е запълнен за две години напред. Естествено, купи си дрехи, намери си и прилична стая под наем. Хазайката го просвети: да купи подарък на някоя лелка от регистратурата и тя ще го запише без ред. Той не купи нищо, а подари пръстен със синьо камъче, по-късно научи, че се казвало сапфир. На следващия ден му направиха операцията, възстановиха му окото, остана само белегът на бузата.

Продаде останалите финтифлюшки, изпрати на майка си доста пари, за себе си остави само едно колие за талисман, и без това не можеше да му вземе много пари, камъните не били истински, имаше и едно повредено листенце. Огърлицата много му харесваше, той си мечтаеше как ще се запознае с някое момиче, което ще се казва например Надежда или Наталия... Разбира се, парите бързо свършиха, нали продаваше всичко евтино, нищо не разбираше, пък и се страхуваше. И като обявиха комсомолски набор за целините, защо да не замине, да опита? Момчетата от бригадата бяха свестни, не като простаците на Монголеца; завърши вечерна гимназия, оставаше му само последният клас, и влезе в икономически институт, пак вечерно...

— Нататък не е интересно, Константин Дмитриевич, даже е скучно, чак сега истински усетих живота, когато станах на петдесет и пет и срещнах Ника, своята съдба...

— Боже мой, аз го търся този човек, Очилатия, цяла година вече! Мишка Киряк, Михаил Кирякович Дробот, Михаил Кирилович Дробот, убиеца на майка ми. Моля ви да не казвате нищо на Ника, колието вече е неин талисман. Миналото няма да се върне и Дробот е отдавна в небитието.

— Моля да подпишете протокола. Огледът е завършен. Всички са свободни.

Дежурният следовател се скъса да демонстрира своята обективност.

* * *

Консервна кутия, бутилка от водка, остатъци от хляб, касетофон. Три велосипеда до дървото. И един москвич — модел 82-а. Четиримата младежи довършиха набързо почнатия пикник. Единият

беше с уокмен и слушалки на главата, втората беше девойка, грозничка, сипаничава. Другите двама бяха млади момчета, играеха на „21“. Онзи със слушалките вдигна празната бутилка и я подуши. Извика високо:

— Татяна, тази бутилка не е помирисвала водка!

— Водка имаше преди три месеца! — също високо отговори момичето и мигом притисна пръст на устните си: откъм пътя се чу слаб шум на кола. Компанията веднага скочи и се втурна — не, не към москвича, а към добре маскираната между дърветата волта. Младежът със слушалките зае шофьорското място и когато в далечината се зададе ягуарът, леко потегли, като едновременно вдигна радиотелефона:

— Тринайсети! Грязнов! Грязнов!... Александра Ивановна, вие ли сте? Тук Четиринайсети! Следвам автомобила, тъмносин ягуар, номер 27–27 МЮО, движи се към града. Изпратете смяната на разклона... Какво? Не чувам! Нищо не виждам, стъклата им са огледални, спазвам дистанция!... Александра Ивановна! Отзад се задава БМВ-то. Същото! Ще го пусна напред!

Свали слушалките с рязко движение и наду музиката. Намали скоростта и подкара на зигзаг, сякаш се закачаше с БМВ-то, то избипка и ги изпревари с пълна скорост отдясно. Компанията във волгата размаха ръце през прозорците с весел смях. Шофьорът на БМВ-то им хвърли злобен поглед. На задната седалка до слаб мъж с очила седеше майор Роман Гончаренко и пушеше невъзмутимо.

На разклона двама от ягуара се преместиха в БМВ-то и проблясвайки с огледалните прозорци, тъмносиният красавец направи обратен завой.

* * *

След като последваха от разклона шедьовъра на немското автомобилостроене, милиционерите го проследиха до „Фрунзенска“, до познатата сграда с червени тухли, къщата на Красниковски. Понататъшните действия зависеха от развоя на събитията.

Гончаренко и другите трима още не бяха изчезнали във входа, когато пристигнаха още два автомобила чужди марки. Великолепието на западните коли докара Грязнов до нервна криза.

По улицата бързаха минувачи, майки и баби бяха излезли с децата, минаваха прегърнати двойки. Трябва да подготви момчетата си за всякакви каши с непредсказуеми последици. Трябва да бъде осигурена най-напред безопасността на нищо неподозиращите столичани. Грязнов даде необходимите разпореждания...

— Тежко му на Ромка. Сега трябва да помислим как да го измъкнем, Саша.

— Гончаренко ли?

— Защо, не е ли човек? Подлец, но човек... Пуши ли ти се?

— И още как!

— Ето, имам машинка за цигари.

Турецки остави пистолета и без да откъсва поглед от улицата, направи цигара с машинката — тя стана на дъга; дръпна дълбоко.

— Сега всичко зависи от тарашорските способности на „вечевците“. Ако свършат претърсването, преди да се върне стопанинът, ще ги приберем без много шум, нека Шура се занимава с тях. Или направо прокурорът на републиката. Ако не — да се оправят помежду си. За нас най-важното е да си вземем Роман.

— Как мислиш, дали Беса е с тях?

— Единият беше генерал Феоктистов от КГБ. От другите двама ме съмнява този кльошавият, нали го видя, чепатият.

— Прилича ми на един Пушкинов герой.

— Какво каза?

— Точно това. Нали знаеш, Пушкин си е рисувал в полетата. Сложи му едни рогца и става досущ като Стария Бес от „Приказка за попа и за слугата му Балда“. Ами да, Беса!

— Хайде бе!

— Сериозно... Слава, гледай!

— Виждам, Сашок. Е, мисля, че започва мелето. Хвърляй цигарата, вземи си оръжието.

От пресечката излетя кола, изсвириха спирачките, тя закова пред входа, отвътре се измъкнаха няколко биячи начело с Артур Красниковски. Зад тях спря джип, но пътниците останаха вътре.

Грязнов вдигна радиотелефона.

— До всички. До всички. Пълна готовност.

* * *

Борко и Монахов вече три-четири часа се мъчеха да разгадаят компютърния ребус, но на екрана не се появяваше нищо освен чертички и нули. Когато бяха загубили всякаква надежда, Монахов внезапно се сети:

— Защо не проверим дискетите, които намерихме в имението. Нали бяха там, където открихме трупа на генерал Сухов. Може в тях да е разковничето.

Борко сви рамене, а Романова послушно отиде за вещественото доказателство.

— Браво, Вася, гениален си, виж, тук е конвертиращата програма. Какви идиоти, дори не са се сетили да унищожат дискетите.

— През ум не им е минало, че ще намерим онази гробница, Андрей Викторович. Ако следователят Турецки...

— Чакай, Вася... момент — тихо го прекъсна Борко и изкрещя: — Александра Ивановна! Свържете ме незабавно с Меркулов, веднага да дойде!

Докато четеше компютърния текст, Борко все по-ясно разбираше защо хората от задкулиските организации така яростно преследваха Ника, Турецки и другите лица, така или иначе съпричастни към тайната.

Работата е в това, че да натиснеш копчето и да започнеш Третата световна война, атомно-водородната касапница, не е толкова лесно. Съществуват три куфарчета с кодовете. Едното е у президента на страната Горбачов. Второто — у министъра на отбраната Язов. Третото — у председателя на КГБ Крючков. И само тримата заедно могат да започнат или, напротив, да отменят войната.

А пред очите на Борко на екрана на компютъра светна четвъртият, основният код, разработен в свръхсекретен институт — „пощенската кутия“ на генерал-лейтенант Сухов. Този код беше изготвен по заповед на военнопромишленото ведомство, главния господар на държавата — „Вече“-то. Президентът, военният министър и шефът на тайната полиция си въобразяват, че съдбата на света е в

ръцете им. Притежателите на четвъртия код нямат нужда от партньори: те могат сами да решат изстрелването на атомно-водородните бойни глави към САЩ, Великобритания, Китай или всяка друга точка на планетата. Ако сметнат, че още е рано — отказват се, и всички предишни заповеди (на президента, на министъра, на председателя на КГБ) отиват по дяволите!

— Нашите момчета май наистина са намерили у Красниковски кутията на Пандора! — обади се най-накрая Меркулов.

— Май започвам да се досещам какво е станало. КГБ е замислил военен преврат. Вашите Красниковски, Амелин и прочие са знаели, че Сухов притежава този код. Амелин е търсил директно връзка с него, но той е успял да предаде чантата на онзи от Държавна сигурност... как му беше името...

— Да, другарю Шахов, на Бил, тоест Биляш. Нашият Александър Турецки горе-долу изчисли всички тези ходове. Красниковски чрез Валерия Зимарина и нашия Ромка Гончаренко се е добрал до същия този Биляш, убил го е и е взел чантата с дискетите. Опитал се е да направи копия при своята осведомителка Балцевич, но Грязнов му е развалил работата...

— Александра Ивановна, ами представете се, че все пак е успяла да му ти изкопира? — попита Мойсеев, който досега пазеше гробно мълчание.

— Копия от тези дискети не може да се направят на персонален компютър — каза Борко, — бих ви обяснил и защо, но е много дълго.

— Не, не, Андрюша — спря го с жест Меркулов, — някой друг път.

— Какво да правим, другари? Да се свържем с генералния прокурор на републиката и да му предадем всичко това? — сви рамене Шахов.

— Май никой от вас не си дава сметка какво държим в ръцете си сега — каза Борко. — Извинете за нахалството, но не можем ей така да разхождаме това смъртоносно за цялата планета страшилище. То трябва да бъде унищожено.

— Или да запишем всичко в паметта и да направим защита? Дискетите ще унищожим.

— Между другото, Вася, това не е лоша идея. — Борко се засмя. — Александра Ивановна, лейтенант Монахов днес за втори път

предлага съдбоносно решение. Шегата настрана, но той е просто златен. Ако сме живи и здрави, ще ви го взема, да знаете.

— Защо да не сме живи и здрави, Андрей? — възмути се Романова. — Но Василий не си го давам, хич не си прави погрешни сметки. Ще го направя началник на компютърния ни отдел. Защо се червиш, Василий? Кой не може да стреля, но да се оправя с умните машинки не е за всяка глава работа.

— Точно така, Шура — намеси се Меркулов, — аз например изпитвам панически ужас от тях!

— Значи решено. Записваме всичко в паметта на компютъра и въвеждаме защита от външни лица. Впрочем намерих нещо: тук има един компютърен код, Сухов го е нарекъл „Кобилица“, ако го изтрием, никой никога не може да се възползува от програмата за започване на война. Сега ще ти покажа как става, Вася. Но трябва да направим и копие на код „Кладенец“, това е защита от предишния код. Предлагам незабавно да отнесем дискетата с този код на безопасно място.

— Смятам, че ще помолим Семьон Семьонович да го направи. Колата ми с шофьора е на ваше разположение. Сега ще се свържа с Елцин и ще го помоля да ви приеме. Разкажете му всичко, което знаете — убеден съм, Андрей Викторович, че той ще намери безопасното място.

Шахов вдигна телефона и доста дълго разговаря с някого, компютърният звук заглушаваше гласа му. После той заедно с Борко инструктира Мойсеев. Последният взе чантата с документацията и заситни към вратата, забравил бастуна си.

Борко и Монахов отново се вгълбиха в екрана, а Романова се разтревожи:

— Няма никакви новини от Турецки и Грязнов.

* * *

Вратата на входа се отвори още преди Красниковски и неговите хора да я бутнат. В същия миг от двете коли и джипа изскочиха командосите. Двете групи застинаха една срещу друга, само цевите се полюляваха, а Красниковски нададе бесен вик:

— Откраднали са касата!

Но никой не помръдна от мястото си. Започналата да се събира тълпа около тях изведнъж се разпръсна като по вълшебен знак. Долетяха няколко милиционерски коли, с каскадьорска ловкост блокираха пътя за отстъпление на враждуващите групи. От всички прозорци стърчаха дула като от бойници.

— Рома, мятай се! — викна Грязнов, без да спира.

След колата му пред входа мина друга с отворена врата. Гончаренко се прегъна, удари с глава един командос в корема и без да се изправя, се втурна към колата. Но гърчавият с очилата се вкопчи в униформата му и това щеше да бъде краят и за двамата, ако един от милиционерите не беше стрелял пръв, противниковите командоси — неясно от коя групировка — отговориха, но Гончаренко вече беше издърпан в колата заедно с гърчавия и се понесоха към Кримския мост. Останалите от милицията обърнаха колите си, като се прикриваха с предупредителна стрелба, която взривяваше асфалта на моста.

— Махнете този шизофреник от мен! — изкрещя Гончаренко, като се мъчеше да се отскубне от вкопчаните в него ръце на гърчавия, който явно беше загубил ума и дума от страх и се вреше напред, буташе шофьора, сякаш щеше да изскочи през предното стъкло.

— Успокой ги и двамата, Татяна! — злобно подвигна шофьорът. — Куршумите пробиха резервоара, бензинът се лее, няма да успеем да стигнем до „Петровка“. Ако се бутаме така, може и да хвъркнем във въздуха!

Оперативничката Татяна Мозговая се обърна към „шизофреника“ с насочен пистолет:

— Гражданино, оставете веднага майора!

Онзи се сви и уплашен погледна оперативниците.

— Кой сте вие? Как се казвате?... Защо мълчите, все едно — в Криминалната милиция ви чака такъв разпит, че всичко ще си кажете.

— Таня, той е Беса — отговори Гончаренко и поглади майорската си униформа, — има в пазвата две кутии, които открадна от къщата на Красниковски.

19 август, понеделник, 1 ч и 15 мин.

Температурата в компютърната зала не надвишаваше 16°, но присъстващите не усещаха студа. В помещението с печатащите устройства Романова слушаше объркания разказ на Гончаренко. В очите на майора светеше плаха надежда.

— Той има там жесток дворец, пълно е с полуголи жени, има басейни с топла и с гореща вода. Когато ме заведоха, той плуваше с момичетата в басейна. Чаках го цял час. Казах, че искам да говоря с него насаме... Както ми беше наредено, разправих всичко за Биляш, Валерия и Артур. Отначало не ми повярва, току ме поглеждаше изпод очилата, пусна още веднъж картата ми през апарата и освети ръката ми на рентген. Генерал Феоктистов му се мазни и най-смешното, знаете ли как го наричат всички там? Скъпи.

— Защо „скъпи“?

— Просто „скъпи“ и това е.

В помещението с терминалите Меркулов и Турецки задаваха въпрос след въпрос на Беса, но той не отговори нито на един; Виктор Шахов седеше отстрани и внимателно следеше неспокойните движения на Беса. Неочаквано стана от стола и без да поиска разрешение от следователя, твърдо заговори:

— Стига сме си играли на жмичка, гражданино. Знаем името ви. И не сте никакъв боец от невидимия фронт, който и да е измислил тази легенда, вие или обкръжението ви. Вие сте просто пладнешки разбойник. Започнали сте да създавате нелегалната организация „Вече“ преди много-много години с пари, спечелени с убийства на невинни. Пред вас е Константин Дмитриевич Меркулов, чиято майка сте убили собственоръчно заради дребни бижута. Та как се казвате сега, Михаил Кирикович Дробот?

Меркулов се хвана за сърцето, спря втурналия се към него Турецки и извади нитроглицерина от джоба си.

— Защо... как така...

— Ами той никак не се е променил, само е остарял и се е спаружил за тези трийсет и пет години. Веднага го познах, добър физиономист съм. А като започна да си потърква носа ето така, с дланта отдолу нагоре, вече съвсем се убедих.

Беса сложи ръка на гърдите си и заговори бързо, толкова бързо, че вече не можеха да го спрат:

— Да, Дробот съм, Михаил Кирякович И какво от това? Какво знаете вие за мен, жалки същества? И как смееете да ме съдите? Кой сте вие?! Да не съм ограбвал за себе си? Богатството е вятър — аз спечелих неограничена власт и тя е най-важното.

Влезе Романова и се спря изненадана. След нея дойдоха Борко и Гончаренко. Само Вася още свещенодействаше пред екрана, а Грязнов седеше до него като истукан и спеше с отворени очи.

Като се възползва от секундната пауза, Турецки попита:

— И какво направихте със „златното“ куфарче на Берия, след като през петдесет и шеста убихте подполковника от Държавна сигурност Федотин и го изгорихте жив в Тайнинка?

— А, той не умря, само се чална. Посещавах го в болницата. Нищо не помнеше. Какво съм го направил? Каквото трябва. Мои — чувате ли, — мои пари има на влог във всички чужди банки! Това лайно Крючков на колене ми лази, както преди него лазеха и други и ще продължават да лаят. Ако поискам, ще ги позлатя, ако искам, ще ги съсипя. Вие сега нямате какво да ядете, а при мен цяла армия се къпе в злато.

Меркулов гледаше седналия пред него неспокоен старец и не успяваше да го съчетае с образа на майчиния си убиец, който беше градил във въображението си десетки години. Беше се заклел, че ще убие Дробот със собствените си ръце, и можеше да го направи още тук, беше готов да отговаря пред закона за възмездията, но вече знаеше, че няма да го направи. Нищожна твар, която се хвали с властта си над председателя на КГБ! Колко пък е нищожен тогава самият шеф на Държавна сигурност!

— Защо ви трябваха тези дискети, Дробот? — попита Шахов.

— Как защо? Но вие не гледате с нашите очи, не можете да ни разберете. Говоря за нас, истинските патриоти. Не искам перестройка, не искам Горбачов. Не искам и вашия Елцин също. Защо ли? Защото не мога да гледам как равнодушно унищожавате, по дяволите, нашата руска родина, нашата свръхдържава. Това, към което ни води Горбачов в съзаклатие с Елцин, то е по-страшно от всякакви заговори на ЦРУ и НТС^[1]. Към разрушение, ето накъде ни водят те и всички вие, псета долни! Пука ви, че американците и ционистите действат по план за съсипването на нашата руска империя, нашата свръхдържава. Но аз няма да допусна анархия. Няма да допусна да дойде краят на нашата многонационална държава. Няма да позволя да бъде разрушена нейната сила и мощ! Няма да допусна, господа демократи! Щипна ли куфарчето, всички ви ще строя мирно!

— Но няма да го бъде, Дробот, нищо повече не очаквай освен затвор, там ще си пукнеш!

Романова плю и вдигна телефона да извика дежурните.

Грязнов се пробуди от дрямката и се огледа — видя само сиви стени без прозорци и метална врата, заключена отвътре с много особена брава.

— Имам нес кафе в кабинета, ще донеса и топла вода — каза той и стана да отключи.

Но само след минута рижавата му глава отново се появи от коридора.

— Момчета — закреця той, — седим си в този мавзолей, а навън е пълно с танкове! И бронетранспортъори!

Всички скочиха, но Грязнов влетя в стаята, като че ли носен от ураган, превъртя се във въздуха и падна възнак. Вратата бавно се отвори цялата, на вратата се изправиха десет-петнадесет момчета с петнисти униформи и калашници в ръка — командосите на КГБ.

— Стой! Не мърдай!

— Какво става, момчета? — промълви Романова и разпери ръце, сякаш искаше да закрие всички зад гърба си.

Чу се изстрел. Шура изохка и взе да се свлича надолу, хванала рамото си. На вратата стоеше Красниковски с все още димящ пистолет. И тогава, без да мисли за нищо и като се проклинаше, че не беше взел пистолета, Турецки му се нахвърли и двамата се запремятаха по пода.

— Не стреляйте! — викна изпод него Красниковски.

Командосите щяха да се оттеглят, но разбраха, че Красниковски дава заповедта само от страх за собствения си живот. Един излезе напред и изкомандва:

— Всички да залегнат на земята, дискетите дайте тук!

Но Грязнов вече се беше надигнал и без да се мери, стреля в най-близкия, онзи изпусна автомата, падна на колене, после рухна на пода. Той стреля пак и пак, но ръката му с пистолета вече беше простреляна от куршуми. Изруга, притисна ранената ръка до стомаха си, изпусна пистолета.

С неочаквана пъргавина Беса-Дробот се мушна под металната маса на принтера. Един от въоръжените младежи пусна цял откос и металната грамада погребва навеки Мишка Киряк. Гончаренко хвана забравения бастун на Мойсеев и с всичка сила цапардоса втория командос.

Меркулов и Шахов се мъчеха да повдигнат тежкото тяло на Шура Романова, а тя само повтаряше „нищо, нищо, няма нищо“.

Други двама командоси откъснаха Турецки от подполковника, веднага му сложиха белезници и избутаха тримата — с Грязнов и Гончаренко — в ъгъла, където вече седеше на стол Шура, бяла като платно, и до нея стояха невъоръжените Меркулов и Шахов.

— Властта в страната се поема от Държавния комитет по извънредното положение! От името на ГКЧП сте арестувани! — заяви Красниковски.

— Вася, „Кобилицата“! — извика Борко.

Монахов с разтреперани пръсти натискаше клавишите. Автоматен откос направи Борко на решето, уцели Монахов, кръвта му заливаше компютъра, а той все още натискаше клавишите, докато на екрана не се изписа „КОД КОБИЛИЦА УНИЩОЖЕН“. Монахов се усмихна на екрана с последната си усмивка.

---

[1] Руска емигрантска организация. — Б.пр. ↑

ЕПИЛОГ

„Здрасти, Алексей!

Пиша ти във Франкфурт, където сега, както разбрах от телеграмата, отразяваш състезанията по лека атлетика, без да се отбиеш у дома. Извинявай, че не отговорих на писмата ти от Япония, но знаеш ли, тук от 19 до 21 август стана малка каша на високо ниво. Може би поради твоята адска, както се изразяваш, заетост в областта на спортната журналистика не си обърнал внимание на такова незначително събитие. В такъв случай ме извини и този път, че те занимавам, губя ти времето и те откъсвам от твоите работи.

Впрочем спомням си, че винаги си ни молил да ти записваме разни историйки, които да използваш в гениалните си творения, и щедро заплащаше в рубли сюжета. Нямам претенции за хонорар и мога да ти разкажа една историйка гратис.

Ти изчезна от Москва, като остави бившата си жена и сина си на моите грижи точно в момента, когато «тази патка» (цитирам) се забърка в мръсната история с трупа. Приятелю, винаги ти е било криво, че на Ника ѝ липсва интелект и смелост. И непрестанно търсеше тези качества у други жени. Изглежда, най-после си ги открил в неограничени количества у последната си избраничка, както става ясно от позата ѝ по бикини на снимката, която ми изпращаш.

Но случаят «Ника» не е толкова безнадежден. Накратко казано: тя спаси човечеството от Трета световна разрушителна атомна война.

И ако ти хрумне да се засмееш на тези думи, така ще те сплескам от бой, че ще виеш от болка — не си забравил, че съм майстор на спорта по самбо, нали? Следствието,

което проведох заедно с моите хора, установи, че човекът, намерен от нея убит, е носел на шефа си ядрените кодове, но не ги е дозанесъл естествено, след като е бил пречукан. След известно време започна жестоко преследване на Ника: тези псета-убийци от тайното сбирще са мислели, че бившата ти жена е свързана с убийтия и че тя е задигнала кодовете. Не се спряха пред нищо: заплахи, арести, убийства, дори киднап — отвлякоха твоя Кеша.

Но слава Богу, при него всичко е окей, в тази история не на последно място слагам заслугите и на моята годеница, без да е чак първа цигулка, като при това изпълни партията си на пиано (за малко да забравя, можеш да ми честитиш, днес се женя, прощавай, свобода и независимост).“

Турецки спря да чука на машината: прекалено безгрижният тон не се връзваше със събитията, които следваха по-нататък. И той не написа на Алексей Славин как Ника беше застреляла бандита Транин, който удуши Ана Чуднова и два дни влачи по сокаците на Москва сина му. Нямаше нужда да информира приятеля си как командосите на КГБ нападناха следствената група в нощта на 18 срещу 19 август, как Андрей Борко и Вася Монахов загинаха, как бяха ранени Шура Романова и Слава Грязнов и как след това отведоха невъоръжените Турецки, Меркулов, Шахов и Гончаренко заедно с ранените Шура и, Слава в секретна база някъде в Подмосковието, към Мечия хълм, и ги осъдиха на смърт чрез разстрел, който беше предвиден за мрачното утро на 21 август, но присъдата не беше приведена в изпълнение поради бързия провал на превратаджиите. Съвсем пък не беше необходимо Алексей да знае, че Турецки му пише в едно помещение на бившата сграда на компартията на РСФСР на Стария площад, където работи следствена комисия по изясняване престъпната дейност на безславния ГКЧП, оглавена от приятеля му Меркулов, сега заместник генерален прокурор на републиката, който вече е в кабинета на бившия шеф на вече забранената компартия на Русия Полозков, издирван като престъпник.

— Няма ли да обядваш? — чу гласа на Меркулов.

Турецки го погледна. Меркулов изглеждаше много блед.

— Костя, имаш толкова уморен вид.

— Не, смазан съм. Все по-лошо става... Те вече няма мирно да се предадат. Току-що ми донесоха важни документи. Партията и военнопromишленият комплекс изграждат нелегална организация и се готвят за партизанска война с демокрацията. И това намирисва не на августовския преврат, а на дълготрайно завръщане към тоталитаризма. И една интересна подробност. „Вече“-то е имало разногласия с превратаджиите. Там са смятали, че лятната офанзива не е добре подготвена, необходимо било да концентрират силите си и да ударят по народа през зимата, когато ще настъпи глад и международните проблеми ще се изострят. Сега е ясно защо хората на Беса не искаха ядрените кодове да попаднат в ръцете на превратаджиите... Когато свършиш тази кореспонденция, ела при мен.

Турецки прегледа началото на писмото, за да влезе отново в тона му:

„Признавам, че молбата ти да говоря с Ника изпълних по кратката процедура: дадох ѝ да прочете първото ти писмо. Трябва да ти кажа, че тя се зарадва за теб и ме помоли да ти предам, че сега също се чувства — не, разбира се, не като Ален Делон, но поне като Джулия Робъртс. В момента тя с Кеша и бъдещия си мъж Виктор Степанович Шахов е на пътешествие по Волга, а като се върне, има намерение да открие частна детска градина във вилната зона. Какво ще кажеш?

Довиждане. Твой приятел Александър.

Москва, 27 септември 1991 година.

Р. S. В писмата си все питах какво да донесеш. Въпреки победата на нашите демократи тук направо си няма нищо за ядене. Ако вземеш една щафета салам, ще ти бъдем много благодарни.“

Турецки извади от машината последния лист, препречете го и решително скъса постскриптума.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.